EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Volumul de nuvele al scriitorului Henry Lawson (1867—1922) — socotit părinte al literaturii australiene — deschide priveliști spre o lume puțin cunoscută: lumea căutătorilor de aur din Australia de la începutul secolului, lumea coloniștilor debarcați pe tărîmuri străine, a pionierilor care îmblînzesc un continent sălbatic înfruntînd condiții vitrege.

Henry Lawson dă viață unei galerii de personaje care amintesc de eroii lui Jack London, acei eroi mînați de dorul aventurii — sau cel puțin tulburați de mirajul ei.

Lei 9

91

1969

HENRY LAWSON • RIVALUL LUI ANDY PAGE

EM

HENRY LAWSON

RIVALUL LUI ANDY PAGE

COLECȚIA MERIDIANE

EM

Desenul copertei de *Mircea Dumitrescu*

THE STORIES OF HENRY LAWSON
Edited by Cecil Mann
Angus and Robertson
Halstead Press, Sydney.

Henry Lawson

Rivalul lui Andy Page

În româneşte de *Elena Herovanu*

Editura pentru Literatură Universală
Bucureşti • 1969

CORTUL ȘI ARBORELE

Îmi amintesc ca prin vis de o casă ca o colibă ; ai mei spuneau că era un cort bine construit — căci tata era dulgher ; dar mama zicea că partea din față era o cameră căptușită cu pînză groasă, dublată cu ziare, cu podeaua văruită și acoperită cu rogojini, cu o vatră lîngă ușă și cu o ușă cu geam ! — relicvă a peregrinării, presupun. Cortul era același în care mă născusem eu, cu vreo trei ani în urmă, în regiunea auriferă Grenfell și care acum fusese adus înapoi la Pipeclay.

În fața cortului — sau a colibei — era un copac, un eucalipt, cred, de care îmi amintesc că avea trunchiul foarte ramificat. Pe locul dintre copac și colibă, fusese pe vremuri, în zilele înfloritoare ale Pipeclay-ului, o mare cîrciumă, una din cele șapte ale rîpei. Mai rămăseseră cîteva gropi pe locurile unde fuseseră stîlpii, și adesea cădeam în ele, pînă cînd tata le-a astupat. Pipeclay secătuise încă înainte ca familia mea să fi sosit la Grenfell, în goana după aur. Pipeclay

era o creastă de munte pietroasă şi aridă, cu două mici rîpe pline de gropi, făcute de săpători, o cîmpie cafenie nu prea întinsă, cîteva colibe prăvălite, una sau două vechi ferme la margine, arbuşti piperniciţi de-o culoare albastră-cenuşie, scaieţi ţepoşi, roci silicoase, buruieni înalte şi firave, cîteva capre, şi o totală tristeţe şi dezolare. Dar munţii, în depărtare, erau totuşi albaştri... Se spune că aveam accese de rîs, cînd mă rostogoleam afară din colibă, sau prin cameră, sau pe lîngă casă, pînă oboseam şi atunci adormeam. Dar aceasta se întîmpla înainte de a-mi da seama de Lume.

Prima mea copilărie a fost obsedată de copacul acela. Aveam o copilărească spaimă că va cădea peste cort. Eram sigur că va cădea într-o zi. Poate că privind în sus, la norii care alunecau pe deasupra, mi se părea că vîrful copacului se mişcă. Cortul şi copacul sînt primele lucruri de care-mi amintesc. Stăteau acolo în umbră, de la începutul Lumii, şi a trecut mult timp pînă am putut concepe că vreunul din ele ar putea fi mişcat din loc.

Eram înconjurat de tata, de mama şi de un frate mai mic, dar mi se părea că sînt singur pe lume — ei au venit în viaţa mea mult mai tîrziu. Tata spunea că avusesem ideea să-l aruncăm pe frăţior într-o groapă de mineri sau să-l înecăm ca pe-un pisoi. Se spunea că într-o zi am şterpelit un borcan cu gem, dar am negat faptul cu încăpăţînare, deşi eram plin de gem şi pe şorţuleţ şi pe mîini şi pînă peste urechi — ceea ce mi se pare ciudat, căci din păcate

am fost mult timp foarte cinstit şi conştiincios. Cînd aveam trei ani, sau poate trei şi jumătate, se spune că citeam ziarul sau cel puţin îmi închipuiam că citesc. Îl luam şi-l cercetam cu seriozitate şi-l făceam să foşnească, aşa cum făcea tata cînd îl răsfoia. Cam pe vremea aceea m-a împuns un ţap — am şi pînă în ziua de azi la cap cicatricea şi multe alte semne, dar de ţap nu-mi amintesc de loc. Ţapul era al bunicii. Bunicul avea căruţe cu boi şi un fierăstrău mare. Bunicuţa stătea cam cu o sută de iarzi mai departe, în Lume, într-o veche casă de lemn, care pe vremuri fusese o cîrciumă. Mă duceam adesea la ea să beau cafea. Îmi plăcea foarte mult cafeaua. Într-o zi bunica îmi spuse că au venit negrii şi au băut toată cafeaua. Din ziua aceea nu i-am mai putut suferi pe negri. Nu-mi amintesc ca bătrîna să fi avut în înfăţişare ceva deosebit, afară doar de nas şi de bărbie, dar am ţinut la ea foarte mult pînă în ziua în care a închis ochii. Cînd eram de vreo patru ani, iar frate-meu de doi, mama ne-a învăţat un cîntec despre mătuşa — cred că era vorba de mătuşa Phoebe. Cîntecul o chema pe mătuşa să vie. Uneori mama ne spunea că dacă vom cînta cîntecul, mătuşa va veni. Noi ne executam şi pe cînd cîntam, mătuşa chiar sosea, alergînd spre noi şi sărutîndu-ne ; ceea ce nouă ni se părea extraordinar.

Apoi a avut loc un mare eveniment. Tata a clădit o colibă cu două camere, podită cu lespezi şi învelită cu scoarţă de copac, pe cîmpie, de cealaltă parte a rîpei şi de cealaltă parte a Lumii, cum mi se părea pe atunci, şi bunicul a venit

cu o sarcină de scoarţă de copac şi cu o legătură de ţăruşi pentru o bucătărie. Bunicuţa şi ceilalţi erau la Mudgee (cam cu cinci mile mai departe) sau în alt loc, undeva în afara Lumii. Sufrageria avea o podea bună de lemn de pin, pe policioara căminului erau doi căţeluşi de porţelan, o biserică cu două turle şi o santinelă, iar sofaua avea o cuvertură de olandă. Îmi amintesc aceasta pentru că noi, copiii, nu aveam voie să ne aşezăm pe ea.

Cam pe vremea aceea am început să port pantaloni lungi — „devenisem bărbat" şi începeam să privesc cu interes femeile care veneau în vizită. Aveam două perechi de pantaloni, unii de stofă, şi alţii de olandă, cred, şi într-o dimineaţă am rupt pantalonii cei groşi agăţîndu-i de un buştean. Tocmai atunci a sosit la noi o domnişoară, o fată drăguţă şi elegantă, pentru care nutream o mare admiraţie. M-au chemat în casă, dar nu m-am arătat decît după un oarecare timp. M-am spălat pe obraz, mi-am udat părul şi l-am pieptănat, dar era prea umed şi prea creţ. Am tras pantalonii de olandă peste cei rupţi. Am dat mîna cu tînăra domnişoară spunîndu-i că speram să mă ierte că am făcut-o să m-aştepte, dar cauza era, spusei eu, că mi se rupseseră pantalonii într-un loc de ruşine. Mai tîrziu i-am spus mamei în mare confidenţă că domnişoara nu prea era manierată : altfel n-ar fi rîs atîta. Mă simţisem foarte jignit.

Nu stătusem prea mult în casa cea nouă, cînd se petrecu un alt eveniment important. Mă văd într-o căruţă cu boccele, cu o capră, cu o pisică

într-un coşuleţ şi orătănii într-o cuşcă şi văd copaci înalţi de-a lungul drumului şi căruţe cu cai încărcate cu poveri de copaci cojiţi şi lemne de construcţie şi mese răsturnate, cu aşternuturi şi boarfe îngrămădite printre picioarele meselor, şi găleţi şi oale atîrnînd pe de lături, leagăne şi site pentru aur, scripeţi, tîrnăcoape şi lopeţi ; şi erau multe camioane şi căruţe şi copii şi femei şi capre — unele legate dinapoia căruţelor — şi oameni călări şi alţii mergînd pe jos. Şi toată lumea asta se deplasa cît putea de repede.

Gulgond, ultima din marile fugi după aur ale „bietului om", izbucnise parcă dintr-o dată, dar trebuie să fi fost de luni întregi şi poate să fi trecut încă un an sau cam aşa ceva, cînd s-a întîmplat un fapt şi mai important. Grupul din care făcea parte tata ajunsese să găsească aur, iar noi ne-am dus cu mama şi cu cîteva mătuşi într-o călătorie la Sydney. La Mudgee l-am văzut pe bunicul — presupun că venise cu una din căruţele lui : era într-o cîrciumă şi cînta. Apoi o văzurăm pe bunica, la Wallerawang, unde era calea ferată şi unde locuia ea. Îmi amintesc puţine lucruri despre vagonul în care am călătorit la dus, doar că eram foarte înghesuiţi şi că o dată sau de două ori am simţit că mă sufoc, dar era foarte frumos. Trebuie să fi dormit mai tot timpul. Am dormit şi pe scaunele din sala de aşteptare a gării, iar cînd m-am trezit, cineva spunea că sîntem la Sydney. Era fum şi ploua.

Nu-mi amintesc mare lucru din Sydney, doar că stăteam într-o casă pe strada Castlereagh şi că pe gazda noastră o chema doamna Kelly.

Probabil că am fost şi pe plaja de la Manly sau pe undeva pe aproape, căci aveam acasă un tablou cu un cîine de Newfoundland, cu marea în spatele lui, tablou care foarte mult timp după aceea pentru mine a însemnat Sydney. Doamna Kelly avea un scrînciob în curtea din dos şi într-o zi, pe cînd mă avîntam cu scrînciobul cît mai sus, am spus fetiţei doamnei Kelly că mă voi sui pînă la cer iar ea mi-a răspuns că trebuie să fiu un băieţaş tare rău dacă spun asemenea lucruri. N-am înţeles pentru ce. Băieţelul doamnei Kelly ne-a învăţat să spunem „Aleluia ! Abia te-am recunoscut". Trebuie să fi văzut şi Pinchgut, sau poate băiatul doamnei Kelly să-mi fi povestit ceva despre acest oraş, deoarece cînd m-am întors la Gulgong am spus unei doamne că am descoperit de unde vin copiii — eram foarte sigur că vin de la Pinchgut.

Aveam haine noi cu pantaloni de catifea. Nu-mi amintesc de hainele lui Charlie. Într-o zi, ieşind în stradă, s-a închis uşa în urma noastră. Speriaţi şi pierduţi, am sunat şi bătut la o altă uşă, care s-a deschis şi ne-am pomenit într-o casă străină. Era îngrozitor, dar n-am păţit nimic, nu ni s-a făcut nici un rău. Nişte fete ne-au luat în braţe, ne-au sărutat şi ne-au dat prăjituri iar una din ele ne-a condus acasă. Îmi amintesc că doamna Kelly era foarte supărată de cele întîmplate, deoarece, spunea ea, era o casă rea ; dar nouă nu ni s-a părut rea de loc — ar fi putut să ne oprească acolo sau să ne omoare

sau să ne dea pe mîna poliţaiului. După părerea noastră era o casă foarte bună.

Dar s-a întîmplat un lucru şi mai teribil. În fundul curţii doamnei Kelly era o spărtură în gard, unde lipseau cîteva scînduri ; de partea cealaltă stătea un caretaş, sau era poate un atelier de rotărie, iar înspre gardul nostru, o mare grămadă de talaj şi de surcele. Într-o zi am trecut împreună cu Charlie prin spărtura gardului şi ne-am apucat să cărăm talaj şi surcele în curtea doamnei Kelly, ca să aibă cu ce-şi aprinde focul. Presupun că ne-am gîndit să-i facem o surpriză plăcută. Dar deodată vedem un om venind în fugă spre noi cu un ferestrău în mînă, în timp ce un altul striga la el din pragul prăvăliei :

— Taie-le capul, Bill ! Taie-le capul la amîndoi !

Nu ştiu dacă eu am trecut mai întîi prin spărtură, sau poate a fost Charlie, dar cred că a fost cam în acelaşi timp. Ajunşi în casă, după ce ne-au mîngîiat şi ne-am liniştit puţin, eram siguri amîndoi că nu doream nimic altceva decît să ne întoarcem imediat şi cît mai repede acasă, la Gulgong.

Dacă îmi amintesc puţine lucruri despre drumul nostru spre Sydney, şi mai puţin încă mi-aduc aminte de drumul de întoarcere. Ştiu că am rămas peste noapte la un han (aşa că trebuie să fi luat diligenţa cu bagaje nu pe cea a lui Cobb & Co's). Hangiţa a bătut la uşa noastră şi ne-a întrebat dacă nu vrem să mai primim un băieţel să doarmă cu noi peste noapte, ceea ce însemna că hanul era plin. A doua zi a fost un

mic scandal în jurul unui flacon cu săruri parfumate pe care-l spărsesem și în legătură cu pantalonii mei pe care vărsasem nu știu ce.

Și apoi din nou coliba de la Gulgong și tata care tăiase un porc. Mama ne-a întrebat dacă-l mai cunoaștem, iar eu i-am spus tatei :

— Aleluia ! Abia te-am recunoscut, tată ! ceea ce-l surprinse foarte mult.

Pe tata mi-l amintesc întotdeauna meșterind ceva sau ducîndu-se cu un topor sau cu tîrnăcopul și cu lopata pe umăr și întorcîndu-se seara tîrziu. Pîndeam să zăresc prin întuneric licărirea pantalonilor lui albi și uneori după ceai, dacă era lună, mă țineam după el cînd se ducea, cu toporul pe umeri, să despice lemne de foc din vreo buturugă. Tata lucra într-o concesiune minieră din Valea Fericită și, în afară de asta, și la Filonul Canadian. Simțeam o atracție copilărească pentru Valea Fericită, din cauza numelui, dar am văzut-o cu ani mai tîrziu și rareori mi-a fost dat să văd o vale mai deprimantă. Uneori ne duceam să ne plimbăm cu șareta pe cîmpiile învecinate, cu mama și cu vreuna sau două dintre soțiile altor mineri, oprindu-ne la mina unde lucra vreunul din bărbații lor. Și dacă acela era cumva în schimbul care lucra jos, îl striga cîte unul din tovarășii lui de lucru :

— Hei, acolo jos ! Peter (sau Tom) ! Ți-a venit cineva de-acasă.

Și omul era ridicat sus, acoperit tot de praful gălbui. Am o vagă părere că săpătorii aceia nu erau de loc bucuroși să fie deranjați de familiile lor în timpul cînd săpau, căutînd aur.

Pare ciudat să spun că în copilăria mea au fost perioade cînd aveam impresia că trăiesc singur ; cînd mama și frații (tata mai rar) păreau să dispară complet din viața mea. Poate că visam foarte mult, sau poate că ei erau plecați în vizite. Dar îmi amintesc de o căsuță și de un băiat cu care apoi nu ne-au mai lăsat să ne jucăm, spunîndu-ne că era un copil rău. Cu cît creșteam, impresia de singurătate și dorința de izolare creșteau. Îmi plăceau foarte mult păpușile, mai ales cele de lemn, iar mai tîrziu mi-am descoperit o mare slăbiciune pentru pisici, slăbiciune pe care o mai am și în ziua de azi.

Mătușa Phoebe locuia la Gulgong și avea o mașină de cusut și un papagal, iar în fața casei, tufe de caprifoi (numeam casă colibele care aveau mai mult de o cameră). Eu credeam că papagalul înțelege cînd i se vorbește, așa că stăteam foarte mult de vorbă cu el. Mă duceam adesea pe acolo, iar cînd aveam vreo șase ani m-am îndrăgostit de o doamnă mai în vîrstă, măritată, care ținea o prăvălie de dulciuri chiar lîngă mătușa Phoebe. Soțul ei era mereu plecat, și părea că se simte foarte singură și tristă. Era de vreo patruzeci sau cincizeci de ani și avea alunițe și mustață. Mi-aduc aminte că o dată m-am dus în prăvălia ei să-mi cumpăr bomboane, dar ea, ocupată cu cusutul, mi-a strigat supărată că o deranjasem : — O, plicticosule ! ceea ce m-a jignit atît de adînc încît am început să plîng. Venisem pe ușa din dos, așa că m-am dus la bucătărie și mi-am șters ochii cu un șervet. Părea și ea grozav de afectată, m-a mîngîiat,

şi mi-a dat o grămadă de bomboane, fără să-mi ia bani. Nu m-am dus la mătuşa Phoebe pînă cînd n-am fost sigur că ochii nu mă mai dădeau de gol c-am plîns. Întîmplări mari de felul acesta le păstram strîns închise în inima mea, dar doamna cu bomboanele a povestit totul mătuşii mele. Eram un copil foarte sensibil.

Apoi mai erau şi minerii, flăcăi zdraveni ca Harry Brentnal şi Jack Rattcliffe şi alţii. Şi aveam puşculiţe. Şi erau circuri, şi într-o zi pe cînd ne plimbam cu mătuşa, ea ne spuse :

— Priviţi repede ! E actriţa Maggie Oliver.

M-am uitat şi am zărit cea mai frumoasă femeie pe care o văzusem vreodată. Aranja viţa de vie în jurul unei verande. Iar într-o noapte, într-o casă căreia i se spunea teatru, am auzit o altă femeie nespus de frumoasă, cîntînd :

În lumea cea largă pe străzi rătăcesc
Luînd bani oricui ce în drum întîlnesc.
Cutreier, tîrînd după mine tristeţea
Şi plîng, irosindu-mi în chin tinereţea.

Infernalul cîntec m-a urmărit ani întregi, în special ultimul vers.

Mai era pe acolo şi altă femeie drăguţă, care trăia într-o colibă aproape de noi, şi obişnuia să cînte „Dragoste printre roze" şi avea un ochi învineţit. Eu mă lăudam că o să mă duc să-l bat pe bărbatu-său, dar cine ştie ? — poate că-l iubea. În vremea aceea obişnuiam să spun că merg pe şapte ani. Mi se părea că merg pe

şapte de mult timp, dar începeam să mă simt bătrîn.

Se spunea că Gulgong era secătuit şi, într-o bună zi, mama şi tata au început să împacheteze toate lucrurile. În dimineaţa următoare eram în picioare dis-de-dimineaţă ; un camion aştepta în faţa uşii şi deasupra noastră se auzea un tîrşîit grozav. Deodată văzurăm cerul, iar în clipa următoare furăm aproape orbiţi de o ploaie de praf cu miros pătrunzător de eucalipt. Tata scotea acoperişul de pe colibă — pentru că pe vremea aceea purtam casa cu noi.

Eram din nou înapoi la Pipeclay. În casă stătea altcineva, astfel că pentru o noapte sau două ne adăpostirăm la Spenceri. Se mutaseră şi ei la cîmpie şi îşi construiseră o casă. Pe vremuri trăiau într-o colibă aproape de cortul de lîngă copac, dar nu-mi mai aminteam de ei. Doream să trec rîpa cu unii din copiii Spencerilor să văd cortul în care trăisem, dar ei ne-au spus că nu mai exista ; oricum, vroiam să văd cu ochii mei sau să găsesc măcar locul şi să-mi dau seama dacă copacul mai era acolo, dar se întunecase, şi rîpa era plină de gropi periculoase, astfel că nu ni s-a dat voie să mergem.

Adusesem cu noi şi căptuşeala colibei din Gulgong, care purta încă lipite pe ea ziarele, iar masa noastră sta afară, unde o descărcase camionul, împreună cu restul bagajului. Noi, copiii, am tras o mare bucată de căptuşeală peste masă, lăsînd-o să atîrne de jur împrejur, astfel ca să formeze un fel de căsuţă, în care ne îngrămădirăm cu toţii. Spencerii erau o familie

numeroasă, astfel că era o mare înghesuială. Schimbarăm impresii, ne povestirăm întîmplări și devenirăm cei mai buni prieteni. Au fost primii noștri tovarăși de joacă, și cred că și ei ne socoteau la fel, și am rămas prieteni pînă cînd ne-am împrăștiat în lume.

Cortul și copacul nu mai existau. Spencerii își făcuseră o grădină pe locul acela, dar atît cortul cît și copacul mai dăinuie încă și azi într-un fel de ciudată, nepămînteană semi-umbră, mai tristă decît orice înserare pe care am cunoscut-o vreodată, atît de departe, acolo, în urmă, la celălalt capăt al trecutului.

UN VECHI PRIETEN AL TATEI

Vă amintiți cum, uneori, cînd veneam de la școală și o porneam în grabă spre casă, tresăream la vederea cîte unui individ bărbos, care ne zîmbea cu bunătate și pe care mama ni-l prezenta, pe cînd noi ne scoteam pălăriile : „Un vechi prieten al tatălui vostru, minerul Johnny." Iar el ne mîngîia pe cap și ne spunea că sîntem băieți drăguți, sau fete drăguțe — după cum era cazul — și că aveam nasul tatei, iar ochii mamei, sau invers ; și spunea că cel mic e leit maică-sa, apoi adăuga pentru plăcerea tatei : „Totuși, seamănă cu tine, Tom." Nouă ni se părea curios ca cineva să se adreseze bătrînului cu numele cel mic, avînd în vedere că mama, cînd vorbea despre el, spunea întotdeauna „tata". Ea spunea vechiului prieten Domnul Cutare, iar tata îi spunea Bill sau așa ceva.

Uneori vechiul prieten era îmbrăcat după ultima modă de la oraș, iar alteori într-un nou rînd de haine de gata, sau în pantaloni de catifea, haină de stofă, cămașă căzăcească, ciz-

mulițe, pălărie moale de fetru și o basma nouă cu picățele în jurul gîtului. Fața lui era aproape totdeauna rotundă, bronzată și frumoasă ; mîinile îi erau bătătorite, iar barba, căruntă. Uneori, la început, trebuie să ni se fi părut ciudat și necioplit, dar pe tata nu-l surprindea niciodată nimic din tot ce făcea sau spunea prietenul său — se înțelegeau atît de bine amîndoi — și în curînd am îndrăgit și noi această relicvă din trecutul tatei, care ne aducea fructe și zaharicale — curios cum nu uita niciodată — și care strecura pe furiș cîte-un șiling în mîinile noastre mici și murdare și ne povestea întîmplări din vremurile de altă dată, „cînd eu și cu taică-tău săpam în mină, și cînd tu, băiete, nici nu erai pornit spre lumea asta".

Uneori, vechiul prieten rămînea la noi duminica, și atunci, în cursul dimineții, sau după prînz, el și cu tata se duceau să se plimbe printre puțurile părăsite de pe Rîpa Sapling, sau de-a lungul Crestei de Quarț și criticau terenurile vechi și vorbeau despre greșelile minerilor din trecut și despre al doilea strat ; despre sondări și cufundări și filoane și despre cele lăsate în paragină ; uneori, distrați, ridicau de jos bucăți de cuarț și de ardezie, le frecau de mîneci, le priveau absent, apoi le aruncau jos. Cîte o dată vorbeau despre vreun vechi filon la care lucraseră.

— Echipa lui Hogan era aici, de aceeași parte cu noi ; Macintosh era colo, de cealaltă parte ; Mac găsea mult aur, tot așa și Hogan — și acum de ce dracu o fi secat ?

Și prietenul tatei era întotdeauna de părere că încă mai exista aur în acele rîpi și creste de munți, numai dacă cineva ar avea bani să ajungă pînă la el. Sau poate că tata îi va arăta într-o zi un loc unde intenționa să sape un puț. Bătrînul se gîndea mereu să sape un puț. Și cei doi sexagenari hoinăreau, așezîndu-se pe vine, pe mormane de pămînt, sfărîmînd în mîinile lor bulgări de lut, făcînd planuri să sape puțuri și fumînd, pînă cînd un puști era trimis să-l caute pe „tata și pe domnul Cutare și să le spună să vie la masă".

Apoi din nou, mai ales în răcoarea dimineții, dădeau tîrcoale țarcului unde se selecționa șeptelul. Vreo cinci vaci scheletice și prăfuite, unul sau doi viței flămînzi, o scandaloasă mostră de priveliște cabalină, pe care, cînd venea vorba, bătrînul prieten o lăuda totdeauna. Dar inima selectorului nu era nici la treburile fermei nici la selecționări, ci departe, la ultima goană după aur, în Australia de vest sau în Queensland sau poate îngropată în pămîntul epuizat de la Tambarrora, Married Man's Creek sau Araluen ; și în curînd amintirea vreunui recif sau filon pe jumătate uitat sau minele „Ultima șansă", „Nil disperandum", ori „Șarpele brun" le duceau gîndurile înapoi, departe de prăfuitul petic de iarbă și învălmășeala de muguri numite recoltă sau puținele răsaduri pipernicite, pe jumătate pierite din livadă. Atunci conversația se îndrepta spre minele Golden Points, Bakery Hills, Deep Creeks, Maitland Bars, Specimen Flats și Chinamen's Gullies.

Şi povesteau aşa într-una pînă cînd puştiul venea din nou să le spună că „mama a zis că se răceşte mîncarea", şi atunci vechiul prieten se ridica, se întindea şi spunea :

— Ei bine, Tom, să n-o lăsăm pe stăpîna casei să aştepte.

Iar după ceai, stăteau pe-o buturugă din grămada de lemne sau pe marginea verandei — asta cînd era vremea caldă — şi sporovăiau despre Ballarat şi Bendigo — din zilele cînd mai adesea se spunea *„pe"* în loc decît *„la"* acel loc, *pe* Ballarat, *pe* Gulgong, *pe* Lambing Flat, *pe* Creswick — şi întrebuinţau articolul definit al numelor, ca : pe Turonul, pe Lahlanul, pe Filonul. Apoi iar începeau să povestească despre vechi prieteni ca Tom Brook, Jack Henright şi bietul Martin Ratcliffe, care a fost ucis chiar în groapa sa de aur şi despre alţi oameni despre care nu păreau să ştie multe lucruri şi care erau pomeniţi sub numele de „Adolphus din Adelaide", „George din Corney" şi alte nume care le-ar fi putut fi mai mult sau mai puţin aplicate.

Uneori vorbeau încet şi misterios, despre lucruri ca „Stockada Eureka". Iar dacă noi nu înţelegeam şi puneam întrebări : „Ce era Stockada Eureka ?" sau „Pentru ce au făcut-o ?" tata spunea : „Hai, pleacă afară, băiete şi nu ne plictisi. Eu şi cu domnul Cutare avem de vorbit".

Tata avea un semn la un picior care, spunea el, era urma unui glonte — un accident pe care-l avusese cînd era băiat ; şi avea şi o cicatrice pe care am văzut-o cînd am mers cu el

la înot şi despre care spunea că i-a făcut-o o maşină de zdrobit cuarţ. Şi domnul Cutare avea o cicatrice mare la frunte, pe care i-o făcuse un tîrnăcop căzînd întîmplător din bucla unei frînghii, drept în puţul unde lucra. Dar pentru ce vorbeau încet şi pentru ce le străluceau ochii în cap şi nu se uitau unul la altul, ci departe, dincolo de apusul soarelui şi de ce trebuiau să se ridice şi să facă o plimbare în răcoarea nopţii, cînd vorbeau de Eureka ?

Şi iarăşi vorbeau, parcă şi mai încet şi mai misterios şi poate că mama, prinzînd în treacăt cîte-un cuvînt, întreba :

— Cine era ea, Tom ?

Iar Tom — tata — răspundea :

— Ei, n-o ştii tu, Mary, era dintr-o familie pe care o ştia Bill de-acasă.

Şi Bill stătea serios pînă se depărta mama, apoi schimbînd cu tata un zîmbet liniştit, se întindea şi spunea :

— Hai, lasă, destul.

Şi începeau să vorbească despre altceva.

Cîţiva din aceşti vechi prieteni ai tatei ştiau multe poveşti extraordinare, de spus la gura sobei, iar unul dintre ei ne povestea adesea cum o fată — o regină a minelor — s-a măritat şi şi-a făcut inelul de logodnă din aur chiar de pe terenul acesta şi cum minerii, ca să le poarte noroc, îşi cîntăreau aurul cu veriga ei, atîrnînd inelul de cîrligul cîntarului şi fixînd de el săculeţele lor din piele de căprioară (ea se lăuda că prin inelul ei de nuntă au trecut patru sute de uncii din preţiosul metal) şi cum au coborît

mireasa legată la ochi jos în galerie într-o mare căldare și au silit-o să le spună de unde anume vine aurul din care și-a făcut inelul. Poanta acestei istorioare pare să se fi pierdut — sau poate am uitat-o noi — dar era caracteristică. Dacă fata ar fi fost coborîtă într-un loc secătuit și cerîndu-i-se să arate drumul către aur, ar fi reușit, povestea ar mai avea un sens.

Și vorbeau despre King și despre Maggie Oliver și de G.V. Brooke și de alții și își aminteau cum au mers minerii pînă la cinci mile depărtare ca să întîmpine caleașca care o aducea pe tînăra actriță și cum au deshămat caii de la trăsură și au purtat-o în triumf și au aclamat-o și cum îi aruncau bulgări de aur în poală și cum ea s-a suit pe capra trăsurii și rupîndu-și pălăria de pai în bucățele, le arunca mulțimii și cum minerii se băteau pentru bucățelele acelea, și și le puneau în sîn, sub cămașă și cum ea a izbucnit în plîns și cum și ea la rîndul ei i-a aclamat și i-a îndrăgit pe acei oameni. Erau toți băieți tineri și gentlemeni. Erau printre ei studenți, artiști, poeți, muzicanți, ziariști — și toți boemi. Bărbați din toate colțurile lumii și care înțelegeau arta — iar sărăcia nu mai exista.

Și poate că bătrînul prieten să fi întrebat sfios, dar cu un zîmbet trist și liniștit :

— Mai păstrezi bucățica aceea de pai, Tom ?

Cei doi prieteni vechi aveau trei trecuturi în urma lor. Cele două pe care și le-au povestit unul altuia cînd s-au împrietenit și cel la care au fost părtași.

Și după ce vizitatorul pleca cu diligența, băgam de seamă că bătrînul fuma mai mult și tot rămînea pe gînduri și se uita mereu la focul din sobă și poate că era chiar și puțin cam nervos.

Acești vechi prieteni ai tatei sînt tot mai puțini și mai împrăștiați și într-un fel numai ei știu să păstreze proaspete amintirile bătrînului. Am întîlnit azi pe unul din ei. Am stat de vorbă împreună și după aceea am rămas pe gînduri și am început să ne întrebăm dacă acești bătrîni prieteni erau sau nu mai buni și mai îngăduitori cu prietenii lor decît sîntem noi, generația nouă, cu părinții noștri. Și balanța îndoielii e dureros de înclinată spre partea cea proastă.

STIFFNER ŞI JIM

(Şi în al treilea rînd Bill)

Mergeam — eu şi cu Bill — prin Canterbury, sau cum i se spunea pe atunci Maoriland, căutînd de lucru la noua linie de cale ferată. Şi, într-o după-amiază, după ce umblasem prin căldură ceasuri întregi, intrarăm la hotelul lui Stiffner, între Biserica creştină şi piaţa aceea — i-am uitat numele — cu gîtlejurile uscate şi în buzunare fără nici o leţcaie.

Simţeam nevoia să bem neapărat ceva, aşa că ne-am încercat norocul. Am mers drept la bar, ne-am pus boccelele jos şi am cerut patru pahare de băutură, încercînd să arătăm ca şi cînd ne-am fi încasat cecurile şi nu ne-am fi sinchisit de nimeni. Păream destul de solvabili, pe cît puteau părea nişte oameni în căutare de lucru. Eram murdari, şi zdrenţăroşi, traşi la faţă, şi cu un aer obosit. Şi acesta era un motiv în plus să se creadă că aveam cecurile în ordine.

Acest Stiffner era un tip aspru. Fusese jucător, luptător, preot, predicator de temperanţă, poliţist, comis-voiajor şi tot ce putea fi condamnabil ; fusese şi ziarist şi editor, de asemenea şi avocat. Era o bestie urîtă care devenea şi mai urîtă dacă aveai vreo ceartă cu el — de vreo şase picioare înălţime, mai mare şi mai puternic decît Donald Dinnie.

Era mai meschin decît un chinez ce-ar explora un cîmp aurifer şi mai amarnic decît un şobolan înotător ; n-ar fi dat ceva de mîncare nici propriului său tată, nici nu i-ar fi împrumutat vreun bănuţ — afară doar dacă vreo persoană sigură, pe care se putea conta, ar fi garantat pentru el.

Ştiam foarte bine că de la Stiffner nu ne puteam aştepta la milă ; dar ceva trebuia făcut, aşa că i-am spus lui Bill :

— Trebuie să facem ceva, Bill, ce părere ai ?

Bill era un băiat din Sydney, foarte blînd, afară de cazul cînd era beat, — ceea ce se întîmpla rar — şi atunci devenea arţăgos pentru toţi din jurul lui. Era ca nebun cînd era vorba de trişori. Considera că lumea se împarte în două categorii : trişori şi nătăfleţi. Era de părere că el nu era un nătăfleţ. La început am crezut şi eu despre el că era un trişor dar mai tîrziu m-am convins că nu era decît un nătăfleţ. Avea obiceiul să spună că în vremurile de azi omul trebuie să acţioneze, că a fost şi el odată cinstit, dar prost, şi a fost jefuit de prieteni şi de rude şi lăsat să se prăpădească de foame ; dar acum era decis să nu lase să-i scape nici o ocazie ce i s-ar fi ivit. Spunea că în viaţă trebuie ori să mănînci, ori să fii mîncat ; că oa-

menii trebuie să fie fără scrupule, altfel nu se poate.

Bill spuse :

— Trebuie să încercăm să tapăm pe careva.

— Da, dar pe cine ? am întrebat.

Erau mulţi marinari în cîrciumă şi eu cunoşteam pe unul sau doi din vedere. Bill spuse :

— Cunoşti vreo doi din nătăfleţii ăştia. Încearcă.

Astfel am luat deoparte un tip pe care-l cunoşteam şi l-am tapat de zece şilingi pe care i-am dat lui Bill la păstrare, gîndindu-mă că sînt mai în siguranţă la el decît la mine.

— Ţine-i bine i-am spus, şi vezi, nu-i pierde pentru Dumnezeu, căci altfel Stiffner ne face harcea-parcea.

Am băut în noaptea aceea, eu şi cu Bill, de vreo nouă şilingi, şi Stiffner n-a protestat ; era prea deştept. A strigat o dată sau de două ori. În curînd l-am lăsat pe Bill şi m-am dus la culcare, iar dimineaţa, cînd m-am deşteptat, Bill stătea lîngă mine arătînd tot atît de treaz ca şi cangurul luptător din Londra pe timp de ceaţă. Avea un ochi învineţit şi optsprezece penny. Pusese la pămînt cîţiva nătăfleţi.

— Stiffner ne poate face pilaf pe amîndoi cu o singură labă şi dacă nu plătim, o să ne confişte boccelele şi o să ne schilodească ; este tocmai omul potrivit pentru una ca asta. Preferă o încăierare decît să se lase tras pe sfoară.

— Ei, poftim ! Ce-i de făcut acum ? am întrebat.

— Nu-i decît un singur lucru de făcut, Jim, spuse Bill, pe un ton obosit şi dezinteresat care mă scotea din fire.

— Ei, care ?

— Să fumăm.

— Dă-l dracului de fumat, m-am stropşit eu, scos din fire. Ştii foarte bine că boccelele noastre sînt la bar şi fără ele nu putem fuma.

— Bine, spuse Bill, atunci o să dăm cu banul să vedem cine dă ochi cu hangiul.

— Să fiu al dracului, am spus eu. Sau mai bine să te ia dracu pe tine ! Tu ai fost nătăfleţul care ne-a băgat în povestea asta, acum tu trebuie să ne scoţi din încurcătură.

Faptul de a-l fi făcut nătăfleţ îl înfurie grozav, aşa că ne înjurarăm şi mîrîirăm unul la altul o bucată de vreme, dar nu îndrăzneam să vorbim destul de tare şi să ne batem. Pînă la urmă a trebuit să admit să aruncăm cu banul şi am pierdut.

Bill începuse să-mi dea sfaturi, dar i-am închis repede gura.

— Tu să taci ! Ai fi putut face ceva şi ai încurcat-o, i-am spus. Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă să mă apăr. Ascultă ! Merg acum la bar, cer boccelele, le scot pe verandă şi apoi mă întorc să plătesc nota. Tu vezi de-l ţine de vorbă tot timpul. Aruncă sacii împreună şi fumează ca un drac. Asta-i tot ce ai de făcut.

M-am dus la bar, am luat boccelele de la hangiţă, le-am dus afară pe verandă şi m-am întors.

A intrat și Stiffner.

— Bună-dimineața !

— Bună-dimineața, domnule, zise Stiffner.

— Cred că o să fie o zi frumoasă.

— Da, așa se pare. Văd că plecați.

— Da, trebuie să plecăm.

Apoi, nepăsător, m-am sprijinit cu cotul de tejghea și am privit plictisit afară peste cîmp ; apoi imediat, scoțînd un ușor oftat, am spus :

— Păi, cred c-am să beau o bere.

— Foarte bine. Dar unde ți-e prietenul ?

— A, e pe-aici, prin spatele hanului. Vine și el îndată. Dar el nu bea în dimineața asta.

Stiffner rîse cu rîsul lui sec și neprietenos. Credea că Bill trăgea mîța de coadă.

— Dar dumneata șefule nu iei nimic ? am întrebat eu.

— Mulțumesc nu. Noroc !

— Noroc !

De jur împrejur era cîmp deschis, cel mai apropiat copac se găsea la o depărtare de mai mult de-o milă, și vroiam să-i dau lui Bill suficient timp să taie cîmpul înainte de-a începe scandalul. Așa că am tot vorbit și pe cînd vorbeam, mă gîndeam că aș putea face lucrurile pe de-a-ntregul, aș putea tot atît de bine să mor pentru o liră ca și pentru un penny, dacă trebuia să mor ; iar dacă nu trebuia, atunci aveam în orice caz avantajul unei lire, ca să spun așa. În orice caz, riscul ar fi aproape același sau mai mic, pentru că aș fi putut avea mai mult curaj să alerg, cu cît aș fi avut pentru

ce ; și de fapt, după cum reieșea, aveam pentru ce — așa că am spus :

— Aș vrea să iau o sticlă de whisky, din cele de colo, să avem la drum.

— Foarte bine, spuse Stiffner. Din care vrei, sticlă mică sau mare ?

— O, una mare, cred, dacă încape în buzunar.

— O să stea cam înghesuită, zise el și rîse.

— Am să încerc, am spus eu. Pui rămășag pe două rînduri că încape ?

— S-a făcut, admise el. În buzunarul din interior al hainei și fără să-l rupi.

Era o sticlă mare și toate buzunarele mele erau cam mici ; totuși am reușit s-o înghesui în buzunarul pentru care pariase el. Abea a încăput, dar a intrat.

Rîserăm amîndoi, dar rîsul lui era și mai neplăcut ca de obicei căci voia să pară amabil deși pierduse două rînduri de băutură și nici rîsul meu nu era cum trebuie — eram îngrijorat și mă gîndeam care din noi va rîde la urmă.

În clipa aceea am băgat de seamă ceva, și deodată mi-a venit o idee — poate cea mai grozavă idee care mi-a trecut vreodată prin minte. Am observat că Stiffner șchiopăta puțin de piciorul drept în dimineața aceea, așa că l-am întrebat :

— Dar ce e cu piciorul dumitale ? Și am pus mîna în buzunar.

— Ei, am un afurisit de cui în gheată. Credeam că l-am scos azi dimineață, dar văd că nu.

Întîmplarea făcea ca tocmai atunci să se găsească pe tejghea o prăpădită de geantă cu uneltele aparținînd unui bătrîn cizmar care zăcea pe verandă, beat-mort. Așa că am spus, scoțînd din nou mîna din buzunar:

— Dă gheata încoace și ți-l bat eu cît ai zice pește. Asta e vechea mea meserie.

— Așa? spuse el. Vra să zică ești cizmar? N-aș fi crezut.

Rîse cu unul din rîsetele lui fără rost, destul de neplăcute, își scoate gheata — nu-i strînsese șireturile — și mi-o dă peste tejghea. Era o gheată de săpător, urîtă, mare, groasă, bătută în ținte, care mă făcea să sufăr numai privind-o.

Am luat geanta cu unelte și m-am făcut că bat cuiul, dar nu l-am bătut.

— Lipsesc vreo două cuie din talpă, am spus. Dacă găsesc ținte potrivite, am să le pun, și prindem talpa.

Și scormonind în geantă, am găsit un cui lung, strașnic, pe care pe furiș l-am înfipt drept în talpă. Stiffner fusese și alergător în vremea lui, așa că m-am gîndit că ar fi mai bine pentru mine dacă țintele ghetelor lui vor fi pe dinăuntru.

— Iată, i-am spus, cred că acum va fi mai bine, punînd gheata pe tejghea, dar ținînd încă mîna pe ea, așa ca și cum aș fi fost distrat. Apoi imediat am căscat, m-am întins și am întrebat cu un aer indiferent:

— Ei, bine, cît e de plată?

El se scărpină în cap și se făcu că se gîndește.

— Păi să spunem treizeci de șilingi.

Poate își închipuia că voi pune jos două lire sterline.

— Bine, am zis. Și presupunînd că nu-ți vom plăti, ce vei face?

Pentru moment păru descumpănit, apoi se înfurie, și respiră greu, gîfîi, se sufocă o dată sau de două ori, apoi dintr-o dată se liniști și rîse cu cel mai dezgustător rîs — făcea parte din acei oameni care întotdeauna rîd cînd își ies din fire și spuse pe un ton liniștit și crud:

— Păduchi ce sînteți! Dacă nu plătiți, fire-ați voi să fiți, am să vă iau boccelele, — mama mumii voastre — și am să vă trag atîtea picioare în nădragii voștri puturoși, pînă cînd n-o să mai puteți sta jos o lună, și nici în picioare.

— Bine, cu cît vei începe mai repede, cu atît mai bine, am spus și, aruncînd gheata într-un colț al camerei, am rupt-o la fugă.

El sări peste tejghea, își luă gheata și veni după mine. Se opri o clipă să și-o încalțe, dar nu făcu decît un pas și scoase un urlet cumplit, apoi aruncă gheata cît colo și se repezi înapoi. Cînd m-am uitat din nou în urmă, încălțase un papuc și venea după mine aproape să mă ajungă. În următoarele cinci minute am schimbat repede decorul. Dar în curînd m-am simțit istovit. Inima începu să-mi bată tare, și simțeam că mă sufoc. Cînd am înțeles că se apropiase destul ca să se poată ține de promisiune, m-am uitat împrejur căutînd să evit lo-

vitura. Stiffner trase cu piciorul, dar m-am ferit la timp ; lovitura era ratată iar papucul zburase în aer departe şi căzuse într-o baltă.

Aşadar, era pierdut, căci pămîntul era pietros şi plin de cioturi. L-am zărit pe Bill înainte, la orizont. M-am ţinut după el şi am ajuns la copac cît am putut de repede, căci o văzusem pe nevasta lui Stiffner venind cu o lopată (probabil ca să ne îngroape rămăşiţele) iar cei doi, Stiffner şi nevastă-sa, făceau o bună pereche.

Bill se uită repede în jur apoi se făcu nevăzut în tufăriş. Cînd l-am ajuns, era aproape mort, dar am înhăţat sacul şi zorirăm mai departe, căci, cum i-am spus şi lui Bill, cînd mă uitasem ultima oară în urmă, îl văzusem pe Stiffner cotind înspre grajd, iar Bill fu de părere să ne pierdem în pădurice cît mai repede şi să rămînem acolo ascunşi, căci Stiffner nu era omul care să se dea bătut.

Primul lucru pe care l-a spus Bill cînd ne-am văzut teferi în ascunziş a fost :

— Ţi-am spus eu c-o s-o scoatem bine la capăt ? Cînd mergi cu mine nu trebuie să-ţi fie frică. Ascultă sfatul meu şi lasă lucrurile pe seama mea şi totul va fi în ordine. Acum...

Dar i-am închis repede gura. Mă făcea să-mi ies din fire.

— Cum tu ?! Dar ce dracu ai făcut *tu ?*

— Ce-am făcut ? zise el. Am luat boccelele, este ? Dacă nu le luam eu, unde ar fi ele acum ?

Atunci l-am răsplătit pentru pretenţiile lui ; i-am plătit pentru toată protecţia ce mi-o acordase şi i-am spus de-a dreptul că e un nătăfleţ.

M-am rotit în jurul lui şi l-am pleznit şi l-am sfătuit să nu mai pretindă în viaţa lui că e un descurcăreţ. Apoi, cînd am socotit că l-am chelfănit destul, m-am liniştit şi am început să-l iau mai cu binişorul ; dar niciodată nu mi-aş fi închipuit că avea în rezervă pentru mine o triplă surpriză care mergea în gradaţii pînă la un punct culminant.

Bill luă lucrurile cu mult calm ; mă lăsă să mă răcoresc, îmi dădu timp să-mi recapăt respiraţia, apoi se întinse nepăsător pe partea dreaptă, îşi băgă mîna stîngă în buzunarul din stînga al pantalonilor şi scoase un şiret de ghete, o cutie de chibrituri şi nouă şilingi şi şase penny.

Cînd le-am văzut am întrebat cu respiraţia tăiată :

— De unde dracu ai scos astea ?

— Le-am avut tot timpul, zise, dar am văzut la han că ardeai de dorinţa de a tapa numaidecît pe cineva, aşa că m-am gîndit să le cruţ — nouă şilingi şi şase penny nu-i găseşti pe toate drumurile.

Apoi se întoarse pe partea stîngă, căută în celălalt buzunar şi scoase un pachet de tutun şi zece şilingi. Îmi ieşiseră ochii din orbite.

— De unde naiba le ai ? am urlat eu.

— Asta, zise el, e jumătatea de liră sterlină, pe care mi-ai dat-o seara trecută ; jumătăţile de liră nu sînt de risipit în vremurile noastre şi, afară de asta, aveam şi o socoteală veche cu Stiffner şi voiam să i-o plătesc. M-am gîndit că dacă nu sîntem destul de isteţi ca să-i tra-

gem chiulul lui Stiffner, nu mai avem nici un motiv să ne mai socotim în viaţă. În orice caz, mi-am închipuit c-o s-o scoatem la capăt, şi chiar aşa a fost, ba am mai cîştigat şi o sticlă de whisky pe deasupra.

Se întinse pe spate, ca de oboseală, îşi cercetă buzunarul de sus al vestei şi scoase o monedă de aur de douăzeci de şilingi înfăşurată într-o bancnotă de-o liră sterlină. Apoi aşteptă să vadă ce spun eu. Dar nu mai puteam spune nimic. Am deschis gura şi n-am mai putut s-o închid.

— Am luat asta de la idioţii de aseară — m-am gîndit că ne-ar putea prinde bine şi că ar trebui s-o păstrăm. Lirele, în ziua de azi, nu e uşor să le obţii şi afară de asta, avem mai multă nevoie de gologani decît Stiffner, aşa că...

— Şi el ştia că ai banii ăştia ? am întrebat, respirînd repede.

— Bine-nţeles. Tocmai aici e hazul ! Asta l-a înfuriat aşa de rău. A fost în sală tot timpul cît am jucat. Dar parcă aş bea ceva !

Şi am băut. Aveam chiar nevoie.

În curînd Bill adormi şi aşa cum dormea în lumina lunii, părea un copilaş nevinovat. Eu am stat mult timp treaz, am fumat, m-am gîndit adînc, l-am vegheat pe Bill ; apoi m-am culcat dar m-am gîndit pînă aproape de zorii zilei şi, în sfîrşit, am adormit şi am avut un coşmar în legătură cu tot ce se întîmplase. Visam că parcă l-am urmărit pe Stiffner patruzeci de

mile ca să-i cumpăr cîrciuma şi că Bill descoperise că era nepotul lui.

Bill mi-a dat o jumătate de coroană — m-am despărţit în termeni buni de el, dar mult timp după asta n-am mai călătorit cu el. Era el băiat bun pe cît de bun putea fi un băiat ca el, şi un bun tovarăş pe cît de bun putea fi un tovarăş, dar mergea mult prea departe faţă de un tip comod şi paşnic ca mine. M-ar fi dat gata într-un an de zile dacă m-aş fi ţinut în pas cu el.

OMUL CARE UITA

— Iaca, zise Tom Marshall, cunoscut sub numele de „Oracolul" — am mai auzit şi înainte despre astfel de cazuri ; e drept, nu se prea întîmplă, dar parcă am mai auzit de aşa ceva — şi îşi strîmbă partea stîngă a feţei, în timp ce-şi curăţa cu mult dichis urechea dreaptă cu lama unui briceag.

Stăteau în capătul dinspre apus al cabanei docherilor, bucurîndu-se de briza care se ridica la apusul soarelui, fumînd şi povestind. „Cazul" de care era vorba era un tip nenorocit cu o înfăţişare disperată, din tagma acelora care caută de lucru şi pe care un grănicer îl găsise rătăcind pe o cîmpie din apropiere şi-l adusese în staţiune. Era un om mic, uscăţiv, blond, cu un cap mare de copil, cu ochi spălăciţi lipsiţi de expresie, cu mîini lungi, subţiri şi păroase care păreau nişte bucăţi umede de alge şi cu o privire uimită şi o purtare supusă, ascultătoare. Pretindea că uitase cine e şi nu mai ştia nimic despre sine.

Oracolul se simţi grozav de interesat de acest caz, cum de altfel îl interesa orice lucru care „arăta ciudat." Era un mare şi naiv tunzător de oi, mai mult inimos decît mintos, mai mult cu experienţă decît cu judecată şi înzestrat cu mai multă curiozitate decît oricine. Era de mirare că nu profitase mai mult, măcar indirect, de pe urma acestei caracteristici. Inima îi era plină de un fel de duioşie pentru oricine ar fi fost destul de norocos sau nenorocos ca să aibă un necaz şi printre prietenii lui se numărase un surd, un orb, un poet, şi unul care „avea sticleţi". Tom îi întîlnise pe fiecare din ei din întîmplare, cînd erau în situaţii jalnice. Îi ocrotise şi îi studiase cu mult interes, mai ales pe poet ; iar ei rămăseseră cu o părere bună despre el şi îi erau recunoscători — în afară de individul cu sticleţi, care zicea că Tom urmărea un interes personal, că voia de fapt să taie ficatul sticleţilor săi ca o nadă pentru peşti, aşa că renunţase să mai fie prieten cu Tom.

Era natural, aşadar, ca Oracolul să ia sub aripa lui şi cazul de faţă. Se folosi de influenţa lui pe lîngă şef ca să dezlege misterul ; studia omul în timpul liber şi făcea tot ce putea să ajute biata memorie bolnavă, dar nu putea nimeni să facă sau să spună ceva prin care să se meargă mai departe de ziua cînd străinul fusese găsit pe cîmpie cu o boccea lîngă el. Bocceaua fusese cercetată şi cotrobăită ca o cheie a problemei, dar fără nici un folos. La început băieţii erau neîncrezători şi porniţi să se distreze pe socoteala misterului, dar Tom

interveni şi le făcu cunoscut că dacă erau atît de ticăloşi încît să încerce vreuna din glumele lor cu un „biet om nenorocit", el, Tom va fi obligat să dea o reprezentaţie. Mulţi din oamenii de acolo fuseseră martori la reprezentaţiile lui Tom, şi nici unul din ei nu avea ambiţia să joace rolul principal. Preferau să fie spectatori.

— Da, reflectă Oracolul, e un caz ciudat şi cred că mulţi din doctorii cei mari, ca Morell Mackenzie, ar fi bucuroşi să dea o mie sau două pentru a putea studia un asemenea caz.

— Bravo, strigă Mitchell. Împărţim pe jumătate, — sau stai, mai bine să formăm un sindicat şi să lucrăm pentru Misterios.

Cîţiva dintre cei de faţă rîseră, dar gluma ca orice altă glumă, nu avu nici un succes la Tom.

— Partea cea mai proastă e, spuse însuşi Misteriosul, cu tonul plîngăreţ care îi era obişnuit şi cu o privire timidă spre Tom, partea cea mai proastă e că s-ar putea să fiu lord sau duce şi să nu ştiu nimic despre asta. S-ar putea să fiu un om bogat, cu o grămadă de case şi de bani, sau un lord.

Băieţii izbucniră în rîs...

— De ce rîdeţi ? întrebă Mitchell. Nu văd nimic nerezonabil în asta. După înfăţişare ar putea fi un lord ; am văzut doi lorzi şi ştiu cum arată.

— Da, reflectă Tom, ignorînd ceea ce spusese Mitchell, e ceva în asta, dar atunci, înseamnă că tu ai putea fi şi Jack Spintecătorul.

Mai bine las-o baltă, prietene ; îngroapă trecutul şi ia-o de la capăt.

— Dar nu ştiu nici măcar cum mă cheamă ; sau dacă sînt sau nu însurat, scînci exilatul ; s-ar putea să am nevastă şi copii.

— Mai bine uită-i, prietene, spuse Mitchell ; cît despre nume, n-are nici o importanţă. Nici eu nu-l ştiu pe-al meu ; şi am avut vreo opt. Ai la dispoziţie destule nume. Uite, am cunoscut un om pe care-l chema Jim Smith şi care a murit. Ia numele lui, ţi se potriveşte foarte bine şi nu cred că o să aibă vreo pretenţie ; şi chiar dacă ar avea, poţi spune că te-ai născut cu numele ăsta.

Astfel că îl numiră Smith şi curînd începură să-l socotească un lunatic inofensiv şi să nu mai ia în seamă excentricităţile lui.

Cîtva timp oamenii l-au privit cu mult interes, şi chiar Mitchell s-a amestecat şi a încercat tot felul de metode pentru a-l ajuta pe Misteriosul în încercările-i slabe, neajutorate şi chiar impresionante, de a-şi reaminti cine era. Un caz similar a fost relatat în vremea aceea în ziare şi lucrul luă o asemenea extindere, încît Oracolul fu împins să dea unele sfaturi din stocul său de înţelepciune.

— În locul tău, nu m-aş gîndi prea mult la asta, îi spunea el lui Mitchell. Sute de oameni cu judecată au înnebunit după cazul Tichborne, cu care nu aveau nimic de-a face, dar numai gîndindu-se la el ; şi tu, Jack, eşti şi aşa plin de gărgăuni. Lasă-l în pace şi ai încredere în mine ;

am să descopăr eu cine e Smith, îndată ce-l voi supraveghea mai bine.

În timpul acesta Smith lucra, mînca, dormea și împrumuta tutun, dar uita să-l înapoieze — fapt care se observă. Vorbea liber despre cazul său, cînd era întrebat, dar dacă se adresa el cuiva, o făcea cu aerul unui tînăr cumsecade dar sfios, conștient de întinderea și puterea răutății acestei lumi, al unui tînăr oarecum respectuos, care te roagă să susții un umil lucrător și să ai bunăvoința de a accepta o cărticică pe care s-o treci prietenilor tăi după ce ai citit-o cu atenție.

Într-o sîmbătă dimineață, cam cu două săptămîni înainte de închiderea sezonului, Oracolul sosi tîrziu la locul său de muncă, parcă preocupat de ceva. Smith nu-și făcuse apariția, iar zilierul de lîngă el lucra pentru amîndoi, spre nemulțumirea întregii echipe.

— L-ai văzut cumva pe Smith ? îl întrebă Mitchell pe Oracol. Se pare că a uitat să se scoale în dimineața asta.

Tom părea descurajat și dezamăgit.

— *Iar a uitat*, spuse el încet, și pe un ton impresionant.

— Ce să fi uitat ? Știm cu toții că a uitat al dracului să vie la lucru.

— Iar a uitat, repetă Tom. Azi dimineață cînd s-a trezit, voia să știe cine e el și unde se află.

Comentarii...

— Ai face mai bine să nu te mai ocupi de el, Oracol, spuse Mitchell imediat. Dacă nu poate

descoperi cine e și unde se află, o să descopere șeful în curînd pentru el.

— Nu, spuse Tom, cînd iau un lucru pe mînă, îl duc pînă la capăt.

Aceasta era și caracteristica șefului, numai că în altă direcție.

Se duse la cabană și se interesă de Smith.

— De ce nu ești la lucru ?

— Cine sînt eu, domnule ? Unde mă aflu ? scînci Smith. Puteți vă rog să-mi spuneți cine sînt și unde mă aflu ?

Șeful trase în piept o înghițitură bună de aer și se holbă la Misterios, cu o privire fără expresie, apoi izbucni.

— Ia ascultă, urlă el, nu știu cine moaș-ta ești decît că ești un țicnit și dacă vrei să știi, nici nu mă interesează. Dar am să-ți arăt eu îndată unde te afli. Să te cari imediat la magazie să-ți iei banii și pe urmă poți să te duci învîrtindu-te, dar vezi să nu-ți uiți bocceaua.

Întîmplarea a fost discutată în timpul mesei. Oracolul jura că a fost o cruzime și o josnicie față de un biet nenorocit și îl înjura pe șef. Admiratorii lui Tom înjurau și ei din simpatie și agitația părea amenințătoare, cînd vocea lui Mitchell se auzi ridicîndu-se pe un ton voit indiferent, deasupra troncănitului de farfurii și de tacîmuri.

— Mă întreb, spunea vocea, mă întreb dacă Smith nu și-a uitat cumva cecul ?

Ori, Smith nu uitase.

Continuară să mănînce și să reflecteze.

Curînd se auzi din nou vocea lui Mitchell, de data asta adresîndu-i-se Oracolului. Spunea :

— Aveai ceva lucruri de valoare în cabină, Oracolule ?

Tom îl privi pătrunzător pe Mitchell :

— De ce mă întrebi ?

— A, nimic, numai că mă gîndesc că n-ar fi o idee rea pentru tine să te uiţi în cabină şi să vezi dacă Smith n-a uitat.

Băieţii deveniră grozav de atenţi, îşi fixară privirea asupra lui Tom dar el se uita cu bunătate de la o faţă la alta ; apoi îşi împinse farfuria şi îşi scoase încet picioarele-i lungi din spaţiul dintre scaun şi masă. Se urcă în patul său şi controlă cu grijă lucrurile din boccea. Smith nu uitase.

Cînd Oracolul se întoarse înapoi, pe faţă cu o expresie ciudată care, studiată mai îndeaproape, ar fi dat la iveală mai mult mînie decît supărare. Dar asta nu era tot. Era expresia unui om care ar suferi o operaţie teribilă, fără anestezie, dar care e hotărît să nu lase să-i scape nici un geamăt. Tom nu înjură şi prin aceasta ei înţeleseră cît de furios era. Era o baracă de oameni aspri, cu un vocabular liber şi îngrozitor, dar chiar dacă ar fi înjurat cu toţii în cor, în frunte cu Bogan, chiorul, tot nu ar fi domolit simţămintele lui Tom, lucru de care şi-a dat seama fiecare.

Oracolul luă jos căpăstrul din cui şi porni spre uşă, în mijlocul unei tăceri pline de respect şi de simpatie, întreruptă doar o dată de vocea

lui Mitchell, care întrebă într-o şoaptă plină de spaimă :

— Te duci să iei calul, Tom ?

Oracolul încuviinţă din cap şi trecu mai departe ; nu scoase nici o vorbă — era prea plin de vorbe.

Trecură cinci minute, şi vocea lui Mitchell se auzi din nou, neîntreruptă de zgomotul tacîmurilor. Spuse în termeni impresionanţi :

— N-ar fi o idee rea pentru unii dintre cei care dorm în paturile din apropiere să-şi controleze lucrurile. Patul lui Scotty e lîngă al lui Tom.

Scotty sări de la locul său de parcă l-ar fi muşcat de picior un şarpe, deplasînd o scîndură a mesei şi răsturnînd trei farfurii de supă. Se aruncă pe pat ca un om care se îneacă şi se agăţă de o scîndură şi smulse aşternutul. Din nou Smith nu uitase.

Urmă atunci un control general şi se constată în cele mai multe cazuri că Smith îşi amintise. În fine, rezervorul închis al înjurăturilor şi blestemelor explodă.

Oracolul îl găsi pe Smith chiar în noaptea aceea la cea mai apropiată baracă şi văzu că iar îşi pierduse şi mai mult memoria, sub influenţa romului şi al interesului măgulitor pe care i-l arăta un licenţiat în arte care se întîmpla să se afle în cîrciumă. Tom intră linştit pe uşa din dos şi îi făcu semn cu degetul îngrijitorului de baracă. Îl luă deoparte şi vorbiră cîtva timp împreună foarte aprins, apoi controlă în secret bocceaua lui Smith, al cărui conţinut principal se compu-

nea din obiectele de valoare ale lui Tom şi ale prietenilor săi.

Apoi Oracolul stîrni amintirile lui Smith şi plecă.

Smith fu din nou pe picioare cam după două săptămîni. Era oarecum vătămat fiziceşte, dar memoria nu-i mai era zdruncinată.

CÎINELE MEU

Lui Macquarie, tunzătorul de oi, i se întîmplase un accident. Pentru a spune adevărul, omul se îmbătase şi se încăierase într-o cîrciumă de la marginea drumului, şi se alesese cu trei coaste rupte, cu capul spart şi cîteva julituri. Cîinele său, Tally, nu băuse, dar participase cu sălbăticie la încăierare şi avea şi el un picior rupt. După aceea, Macquarie îşi luă bocceaua pe umăr şi mai clătinîndu-se, mai tîrîndu-se, după zece mile de drum ajunse în fine la spitalul din oraş. Numai Dumnezeu ştie cum a reuşit. El singur nu-şi dă seama cum. În urma lui, Tally a şchiopătat tot timpul în trei labe.

Medicii examinară rănile omului şi fură surprinşi de rezistenţa lui. Chiar medicii sînt surprinşi uneori, deşi nu arată întotdeauna. Bineînţeles că au vrut să-l interneze, dar au obiectat în privinţa lui Tally. Nu se admiteau cîini în spital.

— Trebuie să dai cîinele afară, spuseră ei tunzătorului, care stătea pe marginea patului.

Macquarie nu zise nimic.

— Nu putem admite cîini aici în spital, omule, spuse doctorul cu o voce mai puternică, crezînd că omul era surd.

— Atunci legaţi-l în curte.

— Nu. Trebuie alungat. Cîinii nu sînt permişi pe terenul spitalului.

Macquarie se ridică încet în picioare, strînse din dinţi, ca să-şi stăpînească durerea, îşi încheie cu greu cămaşa peste pieptul păros, îşi puse vesta şi se tîrî spre colţul unde-şi aruncase bocceaua.

— Ce faci ? îl întrebară doctorii.

— Nu puteţi primi şi cîinele ?

— Nu. E împotriva regulamentului. Nu e permis să intre cîini în spital.

Omul se aplecă să-şi ridice bocceaua, dar durerea fu atît de mare încît se sprijini de zid.

— Ei, hai, omule, ce Dumnezeu ? exclamă doctorul, impacientat. Trebuie să fii nebun. Ştii bine că nu eşti în stare să pleci. Lasă-l pe infirmier să-ţi ajute să te dezbraci.

— Nu, spuse Macquarie. Nu. Dacă nu vreţi să primiţi şi cîinele, nu stau nici eu. Şi-a rupt şi el piciorul şi are tot atîta nevoie ca şi mine de îngrijire. Dacă eu merit să fiu internat, merită şi el, ba... încă mai mult.

Tăcu un timp, respirînd greu, apoi urmă :

— Ăsta, cîinele ăsta al meu, m-a urmat cu credinţă în cei doisprezece ani lungi şi grei de foamete. E aproape... aproape singurul care s-a sinchisit vreodată dacă trăiesc sau cad şi putrezesc pe drumul ăsta blestemat.

Se opri din nou, apoi continuă :

— Ăsta, cîinele ăsta a fost fătat pe drum, spuse el cu un fel de zîmbet trist. L-am purtat luni întregi într-o oală de ceai şi apoi şi mai tîrziu cînd obosea, în sacul meu. Şi bătrîna, mă-sa, venea din urmă foarte mulţumită şi mirosea sacul din cînd în cînd, numai aşa, ca să vadă dacă totul era în regulă... Căţeaua m-a urmat, numai Dumnezeu ştie cît de mulţi ani. M-a urmat pînă a orbit, şi încă un an după aia. M-a urmat pînă n-a mai putut să se tîrască prin praf şi... şi atunci am ucis-o, pentru că n-am putut s-o las în urmă, vie !

Se opri din nou.

— Şi cîinele ăsta bătrîn, continuă el atingînd cu degetele-i noduroase botul ridicat al lui Tally, cîinele ăsta bătrîn a umblat după mine zece ani, prin ploi, şi pe zăduf, în vremuri bune şi... şi vremuri grele... de fapt mai mult grele ; ajutîndu-mă să nu înnebunesc cînd nu aveam nici bani nici prieteni, pe drumuri singuratice. Şi m-a vegheat săptămîni întregi cînd eram beat, drogat sau otrăvit în afurisitele de crîşme şi mi-a salvat viaţa de multe ori, şi drept mulţumire a primit adesea cîte un picior în spinare şi blesteme ; dar mă ierta pentru toate şi... şi a luptat pentru mine. A fost singura fiinţă care mi-a luat apărarea contra ticăloşilor care tăbărîseră pe mine, acolo la baracă, şi şi-a lăsat şi urma dinţilor pe unii din ei şi... şi eu la fel.

Mai trecu un timp.

Apoi respiră adînc, strînse tare din dinţi, îşi puse sacul pe umeri, făcu un pas spre uşă şi iar îşi întoarse capul.

Cîinele apăru şchiopătînd, din colţul în care stătuse, şi privi în sus cu îngrijorare.

— Cîinele ăsta pe care-l vedeţi în faţa dumneavoastră, se adresă Macquarie personalului spitalului, e un cîine mai bun decît sînt eu om bun, sau decît sînteţi dumneavoastră, şi, după cît se pare mai bun creştin. A fost pentru mine un prieten mai bun decît am fost eu vreodată pentru vreun om — sau decît a fost orice om pentru mine. M-a vegheat, m-a apărat de multe ori ca să nu fiu jefuit, a luptat pentru mine, mi-a salvat viaţa şi drept mulţumire a primit picioare de beţiv şi înjurături — şi m-a iertat. A fost pentru mine un prieten adevărat, sincer, cinstit şi credincios şi acum nici prin gînd nu-mi trece să-l părăsesc. Nu pot să-l alung în drum cu un picior rupt. Eu... Of ! Dumnezeule ! Spatele meu !

Gemu şi se împletici, dar îl prinseră, îi luară sacul şi-l culcară în pat.

O jumătate de oră mai tîrziu, tunzătorul de oi era instalat confortabil într-un pat.

— Unde mi-e căţelu' ? întrebă el cînd îşi reveni.

— Ei, cîinele e foarte bine, îi spuse infirmiera, nerăbdătoare. Nu-ţi bate capul. Doctorul îi pune la loc piciorul, afară în curte.

DEŞTEPTĂTORUL LUI ARVIE ASPINALL

Într-una din iernile din urmă a apărut o notă într-un ziar, anunţînd că un poliţist descoperise un băieţel adormit pe scările fabricii Grinder, la ora patru a unei dimineţi ploioase. Trezindu-l, i-a cerut explicaţii.

Băiatul a spus că lucra acolo şi îi fusese frică să nu întîrzie ; începea lucrul la ora şase şi după cît se părea, era foarte mirat auzind că nu era decît ora patru. Poliţistul a examinat pacheţelul pe care copilul, speriat, îl avea în mînă, şi care conţinea un şorţ curat, şi trei felii de pîine unse cu magiun.

Copilul a explicat mai departe că s-a trezit şi s-a gîndit că era tîrziu şi că n-a vrut s-o trezească pe maică-sa ca s-o întrebe cît e ceasul, deoarece ea fusese peste zi la spălat. Nu s-a uitat la ceas pentru că nu aveau. N-a putut da nici o explicaţie cum de se aştepta ca maică-se să ştie ce oră era ; poate că, la fel ca mulţi alţi copii de vîrsta lui, avea o nemărginită încredere în infinita înţelepciune a mamei. Se numea „Arvie

Aspinall, domnule, vă rog", şi locuia în străduţa Jones. Tată-său murise.

Cîteva zile mai tîrziu, acelaşi ziar avea marea plăcere să anunţe în legătură cu acel „mişcător incident" că o binevoitoare doamnă din lumea bună a iniţiat o listă de subscripţie printre prietenii ei, cu scopul de a cumpăra un ceas deşteptător pentru băieţelul care fusese găsit dormind la uşa atelierelor Grinder.

Ceva mai tîrziu, s-a menţionat în legătură cu „mişcătorul incident" că ceasul deşteptător fusese cumpărat şi înmînat mamei băiatului, care părea să fi fost copleşită de recunoştinţă. S-a aflat de asemenea, din altă sursă, că această din urmă aserţiune era mult exagerată.

Mişcătorul incident a fost epuizat în alt articol, care nu lăsa nici o îndoială că binevoitoarea doamnă din înalta societate nu era altcineva decît încîntătoarea şi talentata fiică a Casei Grinder.

Era destul de tîrziu, în ultima zi a vacanţei de Paşti, în timpul căreia Arvie Aspinall stătuse în pat cu o răceală urîtă. Se simţea încă foarte slăbit. Era aproape ora nouă şi activitatea în străduţa Jones era în toi.

— Mă simt mai bine, mamă, mult mai bine, spuse Arvie. Oţetul cu zahăr a copt flegma, iar tusea o scoate acum afară.

In următoarele minute o scoase afară aşa de bine, încît nici nu mai putu vorbi. Cînd îşi recăpătă respiraţia, spuse :

— Mai bine sau mai rău, mîine trebuie să mă duc la lucru. Să pui ceasul să sune, mamă.

— Şi eu îţi spun că n-ai să te duci. Ar însemna să cauţi moartea.

— Degeaba vorbeşti mamă, nu putem sta flămînzi, şi s-ar putea ca altcineva să-mi ia locul ! Pune ceasul să sune mamă !

— Am să trimit pe unul din copii să le spuie că eşti bolnav. Au să te lase, desigur, o zi sau două, acasă.

— Degeaba, n-au să aştepte. Îi cunosc eu — ce-i pasă lui Grinder că sînt bolnav. Nu-i nimic, mamă. Am să trec şi peste asta. Dă-mi ceasul, mamă.

Ea îi dădu ceasul, iar Arvie îl întoarse şi-l puse să sune.

— Nu prea merge bine soneria, murmură el. De două nopţi nu merge bine, dar am să încerc. Am să pun să sune la cinci, ca să am timp să mă îmbrac şi să ajung acolo devreme. Aş vrea să n-am de mers aşa departe.

Se opri apoi ca să citească cele cîteva cuvinte gravate în jurul cadranului :

Devreme culcat, devreme sculat,
Face pe om sănătos şi bogat.

Mai citise versurile acestea şi înainte, şi îi plăceau ritmul şi rimele lor. Le repetase în gînd de nenumărate ori, fără să le pătrundă înţelesul filozofic. Niciodată nu-i trecuse prin minte să se îndoiască de vorbele tipărite — iar acestea erau gravate. Dar acum o nouă lumină păru că

se coboară asupra lui. Studie fraza o bucată de vreme şi apoi o citi tare pentru a doua oară. Reflectă din nou asupra ei în tăcere.

— Mamă, spuse el deodată, cred că e minciună.

Maică-sa puse ceasul pe policioară, înveli băiatul în patul lui mic şi stinse lumina.

Arvie părea să fi adormit, dar femeia stătea trează, gîndindu-se la necazurile ei. La bărbatul ei, pe care i-l aduseseră într-o dimineaţă de la lucru mort; la fiul ei cel mai mare care n-a venit acasă decît ca să trîndăvească, după ce ieşise din puşcărie; la al doilea fiu, care-şi clădise cuibul în alt oraş şi nu mai avea nevoie de ea; la micul Arvie, atît de şubred şi luptînd bărbăteşte s-o ajute; irosindu-şi anii fragezi la Grinder cînd ar trebui să fie la şcoală; la cei cinci copii mai mici, neajutoraţi, care dormeau în camera de-alături; la viaţa ei grea — frecînd podele de la cinci şi jumătate pînă la opt, cînd îşi începea munca zilnică — spălatul! — trebuind să-şi crească copiii în atmosfera mahalalelor, pentru că nu-şi putea permite să se mute în altă parte şi să plătească o chirie mai mare; şi la chirie.

Arvie începu să murmure prin somn.

— Nu poţi dormi, Arvie? întrebă ea. Te doare pieptul? Vrei să-ţi dau ceva?

— Aş vrea să dorm, şopti el ca prin vis, dar nu cred să mai fie mult... înainte de...

— Înainte de ce, Arvie? întrebă ea repede, fiindu-i teamă că delirează.

— Înainte de-a suna ceasul.

Vorbise prin somn.

Maică-sa se ridică uşor şi puse ceasul să sune la ora două. Acum va putea să se odihnească, îşi spuse ea.

Dar Arvie sări imediat în sus şi spuse repede:

— Mamă, mi s-a părut că a sunat ceasul. Apoi, fără să aştepte răspunsul, se culcă şi adormi imediat, dintr-o dată.

Ploaia se oprise şi un cer luminos şi înstelat se întindea peste mare şi peste oraş, peste mahalale şi peste vile deopotrivă, dar puţin din el se putea vedea din fundătura Jones — doar o licărire a Crucii Sudului şi cîteva stele în jurul ei. Era ceea ce doamnele numesc „o noapte fermecătoare", aşa cum se vede din casa Grinder — „Grinderville" — cu terasele ei luminate de lună şi grădinile coborînd uşor către apă, cu ferestrele frumos luminate pentru balul de Paşti şi saloanele de recepţie, ticsite de piese unice, unde una dintre încîntătoarele şi desăvîrşitele ei fete aduce o selectă societate la lacrimi, prin patetica ei recitare despre un mic măturător.

Era ceva deranjat la ceasul deşteptător, sau poate doamna Aspinall îl potrivise greşit, căci soneria sună în mod surprinzător în toiul nopţii. Ea se trezi cu greu şi rămase liniştită, aşteptînd să-l audă pe Arvie sculîndu-se. Dar el nu se mişcă. Femeia întoarse o faţă albă şi înfricoşată către sofaua unde zăcea băiatul; lumina singurului felinar de pe străduţa lor lumina jos prin fereastră şi văzu că nu se mişcase.

De ce nu-l trezise ceasul? Doar dormea atît de uşor! — Arvie, strigă ea; nici un răspuns. —

Arvie, strigă din nou, cu un ciudat tremur de reproş în voce, amestecat cu o teamă imensă. Arvie nu răspunse.

— Vai, Dumnezeule ! gemu ea.

Se ridică şi se opri lîngă sofa. Arvie zăcea pe spate, cu braţele îndoite, în poziţia sa preferată pentru dormit ; dar ochii îi erau mari deschişi şi holbaţi în sus, ca şi cînd ar fi vrut să privească prin plafon şi acoperiş spre locul unde ar trebui să fie Dumnezeu.

UNIUNEA ÎŞI ÎNGROAPĂ MORŢII

Într-o duminică după-amiază, în timpul unei plimbări cu barca pe rîu, văzurăm un tînăr călare, mînînd cîţiva cai de-a lungul malului. El ne spuse că era o zi frumoasă şi ne întrebă dacă apa era adîncă în locul acela. Cel mai glumeţ din grupul nostru îi răspunse că era destul de adîncă ca să se poată îneca în ea, iar el rîse, şi trecu mai departe. Nici nu i-am dat prea multă atenţie.

În ziua următoare oamenii se adunară la cîrciuma din colţ, pentru o înmormîntare, poftindu-se unii pe alţii cu cîte ceva de băut, în aşteptarea cortegiului. Îşi petrecură o parte din timp dansînd plini de veselie după zdrăngănelile unui pian, în sala barului. Restul timpului s-au zbenguit şi s-au luat la trîntă.

Defunctul fusese un tînăr lucrător unionist, de vreo douăzeci şi cinci de ani, care se înecase cu o zi în urmă încercînd să treacă înot cu cîţiva cai peste un braţ al rîului Darling.

Era aproape un străin în acel oraş, dar faptul că fusese membru al Uniunii explica înmormîntarea ce i se făcea. Poliţia găsise în sacul său acte emanînd de la Uniune şi se adresase oficiului Uniunii Generale a Muncitorilor, pentru a cere informaţii despre el. Şi iată ce am aflat. Secretarul avea foarte puţine informaţii de dat. Defunctul fusese catolic, iar majoritatea oraşului erau de alte confesiuni — dar unionismul e mai tare decît credinţa. Iar băutura, oricum, e mai tare şi decît unionismul, şi cînd a sosit cortegiul funebru, mai mult de două treimi din oameni nu l-au mai putut urma.

Procesiunea număra cincisprezece oameni ; paisprezece suflete urmînd carapacea spartă a unui alt suflet. Poate că nici unul din cei paisprezece nu avea suflet, la fel ca şi cadavrul — dar asta n-are-a face.

Patru sau cinci din cortegiu, care stăteau la han, împrumutaseră o trăsurică, pe care hangiul o întrebuinţa să aducă şi să ducă la gară pasagerii. Ei ne erau străini, iar noi, cei care mergeam pe jos, le eram străini lor, şi cu toţii eram străini faţă de mort.

Un călăreţ care arăta a fi un negustor de vite, proaspăt întors dintr-o mare călătorie, pică pe urmele noastre prăfuite şi ne urmă cîteva sute de iarzi, trăgînd în urma lui un cal de povară, dar un prieten îi făcu semne disperate şi demonstrative de pe veranda unui hotel, chemîndu-l cu mîna dreaptă, iar cu degetul cel mare de la mîna stîngă arătînd peste umăr înspre bar — aşa că negustorul schimbă direcţia şi nu se mai ţinu după noi. Era un străin pentru întreaga scenă.

Mergeam în grupuri de cîte patru. Era foarte cald şi foarte mult praf. Arşiţa se revărsa în raze crude şi orbitoare peste orice acoperiş metalic sau zid luminos ce s-ar fi aflat în bătaia soarelui. Una sau două cîrciumi trăgeau obloanele, din respect pentru mort, pînă treceam. Închideau uşile barului iar patronii intrau şi ieşeau prin vreo uşă dosnică pentru cîteva minute. Arareori se văietau bosimenii de astfel de inconveniente pricinuite de vreo înmormîntare. Aveau prea mare respect pentru morţi.

În drumul spre cimitir trecurăm pe lîngă trei tunzători care stăteau la umbra unui gard. Unul era beat — dar beat-mort. Ceilalţi doi îşi acopereau urechile din dreapta cu pălăriile, din respect pentru mort, oricine-ar fi fost el, iar unul din ei trăgea cu piciorul în cel beat, şoptindu-i ceva.

Beţivul se ridică puţin, se uită, îşi pipăi pălăria pe care o împinse în sus, apoi o trase la loc. Făcu o mare sforţare să-şi vină în fire — şi reuşi. Se ridică în picioare, se rezemă de gard, îşi smulse pălăria şi plin de remuşcări o aruncă jos şi puse piciorul pe ea, ca să-şi păstreze capul descoperit cît timp trecu cortegiul funerar.

Un negustor de vite, înalt şi sentimental, care mergea alături de mine, recita cu cinism versuri de Byron, potrivite cu împrejurarea — adică moartea — şi întreba cu un umor plin de patetism : ce părere aveam, tichetul omului va fi valabil şi „dincolo" ? Era un tichet al Uniunii

Generale a Muncitorilor ; opinia generală era că tichetul va fi acceptat.

Deodată, prietenul meu spuse :

— Îţi aminteşti că ieri, cînd eram în barcă, am văzut un om ducînd nişte cai de-a lungul malului ?

— Da.

Arătă spre cortegiu şi spuse :

— Ei, bine, ăsta era.

M-am gîndit cîtva timp.

— N-am prea fost atent. Parcă ne-a spus ceva, nu ?

— Da, spunea că e o zi frumoasă. Ai fi fost mai atent dacă ai fi ştiut că era sortit să moară în aceeaşi oră şi că acelea erau ultimele cuvinte pe care le adresa cuiva în lumea aceasta.

— Desigur, spuse o voce din urmă, dacă ai fi prevăzut una ca asta, ai fi lungit vorba.

Trecurăm cu greu peste linia ferată, apoi o luarăm pe drumul fierbinte şi plin de praf ce ducea la cimitir, unii dintre noi vorbind despre accidentul acesta sau născocind altele pe care le-am fi avut noi înşine şi am fi scăpat ca prin urechile acului. Deodată cineva spuse :

— Iacă şi dracul de popă.

Mi-am ridicat ochii şi am văzut un preot stînd la umbra unui pom, lîngă gardul cimitirului.

Carul funebru se opri şi fură deschise părţile laterale. Toţi îşi acoperiră urechea dreaptă cu pălăriile, în timp ce patru oameni ridicară coşciugul şi-l purtară spre groapă. Preotul — un tînăr palid şi liniştit — stătea în picioare la umbra unui copăcel care creştea lîngă groapă. Îşi

scoase pălăria, o aruncă jos cu nepăsare şi începu să-şi facă datoria. Am băgat de seamă că unul sau doi păgîni se strîmbară uşor cînd coşciugul fu stropit cu agheasmă. Picăturile se evaporară repede şi urmele lor rotunde şi negre se acoperiră cu praf, dar petele scoteau parcă în evidenţă, prin contrast, învelitoarea ieftină şi sărăcăcioasă a sicriului. Mai înainte păruse negru, şi acum era de un cenuşiu prăfuit.

Şi tocmai în locul acesta vanitatea şi ignoranţa omenească jucară o farsă funeraliilor. Un cîrciumar înalt şi gros, cu o ceafă de taur, cu trăsături greoaie şi butucănoase şi cu o expresie de totală ignoranţă, ridică pălăria de pai a preotului şi o ţinu cam la cinci centimetri deasupra capului sfinţiei sale tot timpul slujbei, deşi să nu uităm, preotul şedea la umbră. Cîţiva oameni îşi ridicară apoi şi îşi puseră pălăriile stingheriţi, luptînd între dispreţul pentru cei vii şi respectul pentru cei morţi. Pălăria avea o calotă conică şi boruri largi lăsate în jos de jur împrejur, ca o umbrelă, iar cîrciumarul o apucase de calotă cu labele lui mari şi roşii. Pentru a fi drepţi faţă de preot, poate că el nici habar n-avea de ce se întîmpla. Un preot mai bătrîn, într-o asemenea împrejurare, ar fi spus : „Lasă pălăria jos, prietene, memoria fratelui nostru adormit trece înaintea tenului meu". Un mirean necioplit s-ar fi exprimat într-un limbaj mai tare, nu mai puţin potrivit. Dar preotul nostru părea neştiutor de cele ce se petreceau. Afară de asta, cîrciumarul era un mare şi important stîlp al Bisericii. Nu putea, ca un măgar ignorant şi îngîmfat ce era,

să piardă un prilej atît de bun de a-şi arăta credinţa şi importanţa pe lîngă Biserica lui.

Groapa părea foarte îngustă sub coşciug şi am scos un suspin de uşurare cînd am văzut sicriul lunecînd cu uşurinţă în jos spre fundul gropii. Văzusem odată la Rookwood un coşciug care se înţepenise în marginile gropii şi care a trebuit să fie scos din nou, cu mare greutate, şi să aştepte pe iarbă, la picioarele rudelor îndurerate care jeleau cu disperare, în timp ce groparii lărgeau groapa. Dar acolo în vest nu ştiu să sape mormintele pe măsură. Groparul nostru nu era un om lipsit de inimă şi cu tot respectul pentru acea calitate omenească denumită sentimentalism, răzui puţin pămînt prăfuit şi îl aruncă jos, pentru a înăbuşi zgomotul căderii bulgărilor de pămînt pe sicriu. Încercă de asemenea să arunce cît mai uşor primele lopeţi de pămînt spre fundul gropii, luînd pămîntul cu dosul lopeţii întors în afară ; dar bulgării secatului rîu Darling săreau şi bocăneau oricum. N-avea mare importanţă — nimic nu are importanţă. Căderea bulgărilor de pămînt pe sicriul unui străin nu sună de loc altfel decît a unor bulgări pe o cutie obişnuită de lemn — cel puţin eu n-am găsit nimic neobişnuit sau înspăimîntător în acel sunet ; dar poate că vreunul dintre noi — mai sensibil — să fi fost impresionat, amintindu-şi de vreo înmormîntare mai de demult, cînd căderea fiecărui bulgăr îi zdruncinase inima.

N-am vorbit despre florile de salcîm pentru că nu erau. Am neglijat de asemeni să vorbesc despre bătrînul prieten îndurerat cu capul cărunt aplecat şi cu lacrimile-i mari curgîndu-i pe faţa aspră. Era absent şi el — probabil plecat departe. Din aceleaşi motive m-am ferit să vorbesc despre suspecta umezeală din ochii unei brute bărboase numite Bill. Bill scăpase de la moarte, iar umezeala se datora căldurii. Am lăsat deoparte şi „tristul apus de soare australian", pentru motivul că soarele nu apunea la ora aceea. Înmormîntarea a avut loc exact la ora prînzului.

Numele omului mort era, se pare, Jim, dar în sacul său nu s-au găsit nici fotografii, nici şuviţe de păr, nici scrisori de dragoste şi nici altceva asemănător, nici chiar vreo referinţă la mama sa — numai cîteva acte cu privire la chestiunile Uniunii. Mulţi dintre noi nici nu i-am ştiut numele pînă nu l-am văzut scris pe coşciug ; îl cunoşteam doar ca „sărmanul băiat care s-a înecat ieri".

— Aşadar, se numea James Tyson, spuse negustorul, privind placa de metal.

— Dar ce, pînă acum n-ai ştiut ? l-am întrebat.

— Nu, dar ştiam că e unionist.

Am descoperit mai tîrziu că James Tyson nu era numele lui adevărat — ci doar „numele sub care era cunoscut".

Oricum, a fost înmormîntat sub numele acesta şi cele mai multe din „marile ziare australiene" au menţionat pe scurt în coloanele lor că un tînăr cu numele de James John Tyson s-a înecat într-o bulboană a rîului Darling, duminica trecută.

Mai tîrziu, tot am aflat care era adevăratul său nume, dar dacă ni se va întîmpla vreodată să-l citim în „Coloana prietenilor dispăruţi", nu vom putea da nici o informaţie îndureratei sale mame, surori sau soţii, nici altcuiva de la care ar putea veni o vorbă bună despre el, pentru că numele acela l-am şi uitat.

TOVARĂŞUL TATĂLUI SĂU

Rîpa de Aur exista, dar de aur era numai cu numele, afară doar dacă nu-şi datora denumirea grămezilor galbene de deşeuri şi florilor de salcîm de pe coastă. Căci aurul plecase din mină şi minerii de asemenea plecaseră, ca prietenii lui Timon cînd acesta rămăsese fără avere.

Rîpa de Aur era un loc trist, trist chiar pentru un teren aurifer părăsit. Bietul pămînt torturat, cu rănile lui dezvelite, părea că cere un mut ajutor tufişurilor din preajmă, să vină să-l ascundă ; şi ca un răspuns la chemarea lui, tufişurile pipernicite şi răzleţe începeau să se apropie de poalele munţilor. Sălbăticia reintra în drepturile ei.

Cele două coline întunecate şi triste care se ridicau de o parte şi de alta erau acoperite de sus pînă jos cu arbuşti subţiri şi pipernicîţi, dar deasupra rîndurilor celor mai de sus, pe o parte, era un şir de salcîmi în floare.

Vîrful colinei dinspre vest semăna puţin cu o şa, iar sus, deasupra eucalipţilor, în punctul

care corespundea cu partea din faţă a şeii, erau trei pini înalţi. Copacii aceia singuratici, care se puteau vedea de la o mare depărtare, prinseseră razele galbene ale multor apusuri de soare, cu mult înainte ca omul alb să fi cutreierat prin acele locuri.

Nota predominantă a acestor locuri era un fel de chinuitoare ascultare, a cărei încordare nu părea să scadă niciodată, o ascultare a unor sunete din viaţa minerilor, sunete care dispăruseră şi care lăsaseră un gol accentuat de urmele unei prezenţe din trecut. Principala armată a minerilor dispăruse de mult, în căutarea unor noi posibilităţi, lăsînd în urmă doar cîţiva răzleţi şi dezertori. Aceştia erau oameni prea săraci pentru a-şi lua familiile cu ei, sau oameni prea bătrîni şi slabi, sau care pierduseră încrederea în noroc. Ieşiseră neobservaţi din rînduri şi rămăseseră să lupte din greu prin locurile acelea părăsite.

Rîpa de Aur îşi avea mica sa comunitate de căutători care trăiau într-un luminiş numit de o parte Cîmpia lui Spencer, iar de cealaltă, Cîmpia Pounding, dar ei nu dădeau locurilor viaţă, ci numai le răscoleau. Un străin ar fi putut crede cîmpia complet pustie dacă n-ar fi văzut cîte un veston sau ceainic în fundul săpăturilor, printre gropi şi dacă n-ar fi auzit de sub pămînt, la mică adîncime, zgomotul surd al cîte unui tîrnăcop, care vădea prezenţa vreunui căutător scormonind acolo, jos, după ce mai rămăsese.

Într-o după-amiază, aproape de sărbătorile Crăciunului, o macara fu înălţată deasupra unui puţ vechi şi foarte adînc, în partea de jos a rîpei. O găleată legată cu o frînghie de macara se zărea în dimineaţa următoare aproape de gura puţului, iar lîngă ea o mică moviliţă de pămînt spălat.

Un pîlc de arbori tineri din apropiere arunca o umbră peste o parte din grămada de pămînt şi în această umbră, aşezat pe o haină veche, stătea un băieţaş de vreo unsprezece-doisprezece ani, care scria pe o tăbliţă de ardezie.

Avea părul blond, ochii albaştri şi o faţă delicată şi cam bătrînicioasă, care nu părea că se va schimba prea mult cînd se va maturiza. Costumul său se compunea dintr-o pereche de pantaloni de catifea, o cămaşă de pînză şi bretele. Ţinea tăbliţa strîns, cu un colţ al ramei apăsat sub coastă, în timp ce capul se apleca într-o parte, atît de aproape de tăbliţă încît păru-i zburlit aproape o atingea. Privea tăbliţa cu coada ochiului, în timp ce cu mare greutate copia primul rînd, silabisind de fiecare dată în alt fel. În această grea sarcină părea să-i fie de mare ajutor şi limba, scoasă afară în colţul gurii, pe care uneori şi-o trecea în colţul celălalt, lăsînd în jurul gurii o dîră de piele curată. Degetele-i de la picioare, pline de noroi, intrau şi ele în această operaţie şi-i ajutau mult prin energica lor mişcare. Uneori se oprea şi-şi trecea peste gură dosul mîinii sale mici şi brune.

Micul Isley Mason, sau, cum i se mai spunea „tovarăşul tatălui său“, fusese totdeauna favori-

tul minerilor și căutătorilor, de pe vremea cînd avea obiceiul s-o zbughească afară, dis-de-dimineață și să alerge numai în cămășuță prin cîmpia înghețată. Lunganul Bob Sawkins povestea adesea cum într-o dimineață Isley se întorsese acasă, după goana prin iarba umedă, gol pușcă, spunînd că și-a pierdut cămașa.

Mai tîrziu, cînd cei mai mulți dintre mineri plecaseră, iar mama lui Isley murise, putea fi văzut prin partea locului cu brațele și picioarele goale și arse de soare, cu un tîrnăcop, o lopată și o sită pentru aur mai cît el de mare, cu care obișnuia „să caute" și „să încerce" printre vechile grămezi de pămînt. Lunganul de Bob era prietenul preferat al lui Isley ; și adesea se abătea din drum ca să stea de vorbă cu el găsind ca scuză pentru lungile lui discuții cu copilul că era amuzant să-l facă pe Isley să povestească.

Trecuse destul de multă vreme de cînd Isley scria pe tăbliță, cînd o voce puternică strigă de jos :

— Isley !

— Da, tată.

— Trimite găleata jos !

— Bine.

Isley puse jos tăblița și îndreptîndu-se spre puț, coborî găleata atît cît ajungea pînă la frînghia slăbită ; apoi, punînd o mînă pe cupa macaralei, iar cu cealaltă ținînd-o dedesubt, o lăsă să alunece între palmele sale pînă cînd găleata ajunse la fund. Cîteva minute se auzi zgomotul lopeții, apoi imediat vocea strigă :

— Trage-o afară, băiețel.

— Dar nu e plină nici pe jumătate, tată, spuse băiatul privind în jos. Nu-ți fie teamă s-o umpli, tată, pot să ridic și mai mult.

Încă puțină răzăluială, și băiatul își înfipse bine picioarele în movilița de lut pe care o ridicase sub mînerul macaralei, ca să ajungă pînă la ea.

— Acum, Isley.

Isley răsuci funia încet dar voinicește și în curînd găleata cu „spălătură" apăru la suprafață ; atunci, cu zmucituri scurte, o luă și o răsturnă alături de restul de deșeuri.

— Isley, strigă tată-său din nou.

— Da, tată.

— Ți-ai terminat lecția scrisă ?

— Aproape.

— Atunci data următoare trimite tăblița jos pentru exercițiile de aritmetică.

— Foarte bine.

Băiatul își reluă locul, fixă bine colțul tăbliței sub coastă, își gheboșă spinarea și începu un alt rînd strîmb.

Tom Mason era cunoscut ca un muncitor tăcut și harnic. Era un om de vreo șaizeci de ani, înalt, cu o barbă neagră. În figura lui nu era nimic neobișnuit, decît poate faptul că se înăsprise așa cum se poate înăspri fața unui om care a trecut prin multe suferințe și dezamăgiri. Locuia într-o baracă mică sub un eucalipt, la capătul cel mai depărtat al Cîmpiei Pounding. Nevasta îi murise acolo cam cu șase ani în urmă și cu toate că în goana după aur noi po-

sibilități se iviseră și ar fi putut să plece, n-a mai părăsit niciodată Rîpa de Aur.

Mason stătea îngenuncheat în fața peretelui de pămînt săpînd la lumina unei lumînări de seu lipite de zid. Fundul tunelului era foarte umed, iar pantalonii îi erau grei și uzi de lut și de apă, dar bătrînul miner era obișnuit cu astfel de lucruri. Tîrnăcopul nu aducea pentru ziua aceea mare lucru, poate pentru că mintea lui Tom nu era la ce lucra și ar fi vrut să facă o pauză, în timp ce gîndurile îi rătăceau departe de fîșia îngustă de pămînt din fața lui.

Dezgropa imagini din trecut, imagini neplăcute, socotind după fața sa împietrită și palidă în lumina slabă a lumînării.

Poc, poc, poc — loviturile deveneau tot mai slabe și mai neregulate, în timp ce mintea minerului rătăcea înapoi spre trecut. Pereții galeriei păreau că dispar încet-încet, iar zidul din față se retrăgea departe, dincolo de-un orizont ce devenea tot mai confuz în strălucirea oceanului de sud. Se afla pe puntea unei corăbii, iar lîngă el era unul dintre frații săi. Călătoreau spre sud, spre Pămîntul Făgăduinței, care strălucea pe atunci în toată gloria sa de aur. Velele grăbeau înainte, o dată cu vîntul puternic, și corabia strașnică înainta cu toată viteza, ducînd încărcătura celor mai delirante visuri ce s-au născut vreodată în carena vreunui vas. Sus, peste ale oceanului lungi și albastre creste ; jos, în ale oceanului lungi și albastre văi, spre țări atît de noi și totuși atît de vechi unde, deasupra strălucirii cerurilor din sud, scînteiau nume stră-

lucitoare ca Ballarat ! și Bendigo ! Părea că puntea se clatină, căci săpătorul căzu înainte, peste peretele din față al tunelului. Căderea îl readuse la realitate și iarăși ridică tîrnăcopul.

Dar în curînd loviturile slăbiră din nou, și o altă viziune apăru în fața lui. Acum e la Ballarat. Lucrează într-o concesiune la Eureka ; alături, e fratele lui. Fratele lui arată palid și bolnav, căci n-a dormit toată noaptea, dansînd și chefuind. Afară, în spatele lor se află linia munților albaștri, în față este faimosul munte Bakery, iar jos, la stînga, Golden Point. Doi jandarmi călări vin peste muntele Specimen. Ce vor oare ?

Îl ridică pe fratele lui și-i pun mîinile în cătușe. Omor fără premeditare noaptea trecută. Cauza — băutura și gelozia.

Viziunea a dispărut din nou. Poc, poc, e tîrnăcopul care numără anii ce urmează — unul, doi, trei, patru, pînă la douăzeci. Acolo se oprește pentru scena următoare — un țarc de vite pe țărmul unui rîu strălucitor în New South Wales. Mica fermă e înconjurată de vii și livezi. Nenumărate roiuri de albine zboară la umbra pomilor, iar sus, pe coasta dealului, recolta de grîu e aproape coaptă.

Un bărbat și un flăcău lucrează la defrișarea unui padoc chiar sub fermă. Sînt tatăl și fiul ; fiul, un flăcăiaș de vreo șaptesprezece ani, e bucățică ruptă tată-său.

Și iarăși se aud copite de cai. Și iat-o pe Nemesis sosind în uniforma jandarmilor călări.

Curierul poştal a fost înjunghiat noaptea trecută la o depărtare de cinci mile şi un pasager mai refractar, împuşcat. Băiatul fusese toată noaptea cu prietenii săi la vînătoare.

Jandarmii îl ridică pe băiat, cu cătuşele la mîini. „Jaf înarmat".

Tatăl tocmai scotea un buştean cînd au venit jandarmii. Piciorul i-a rămas pe cazmaua pe jumătate înfiptă în pămînt. Îi urmăreşte pe jandarmi cu privirea cum duc băiatul spre casă, apoi, înfigînd cazmaua cu toată puterea, întoarce o nouă brazdă. Jandarmii ajung la uşă dar el, neclintit, continuă să sape şi pare să n-audă ţipătul de disperare al soţiei sale. Jandarmii cercetează camera băiatului şi scot afară două boccele cu îmbrăcăminte ; dar tatăl sapă mai departe. Au înşeuat unul din caii de la fermă şi i-au spus băiatului să încalece. Tatăl sapă mai departe. Pornesc călări de-a lungul crestei de deal, cu băiatul între ei. Tatăl nu-şi ridică ochii ; groapa se lărgeşte în jurul buşteanului. El sapă mai departe pînă cînd mica şi curajoasa-i soţie vine şi îl ia cu blîndeţe de braţ. În sfîrşit îşi dezdoaie spatele şi o urmează în casă, ca un cîine ascultător.

Urmează procesul şi dezonoarea, şi apoi alte nenorociri, molima vitelor, secetă, sărăcie.

Poc, poc, poc, din nou. Dar nu e sunetul tîrnăcopului de miner, e căderea bulgărilor de pămînt peste sicriul soţiei lui.

E un mic cimitir în desiş, şi el stă ca de piatră şi urmăreşte cum se umple groapa ei. A murit de inimă rea şi de ruşine. „Nu pot suporta o ruşine ca asta. N-o pot suporta !..." gemuse ea toţi cei şase ani care trecuseră — căci omul sărac adesea e mîndru.

Iar *el* trăieşte mai departe, căci e greu de sfărîmat o inimă de bărbat. Îşi ţine capul sus şi lucrează mai departe, de hatîrul unui copil care a rămas, şi acest copil e Isley.

Şi acum căutătorul de aur pare să aibă o viziune a viitorului. Se vede undeva, un om bătrîn, bătrîn, cu un tînăr lîngă el şi tînărul are figura lui Isley. Din nou copite de cai ! Ah, Doamne, Nemesis din nou, în uniforma jandarmilor !

Minerul cade în genunchi în noroi şi lut, în fundul puţului şi se roagă Cerului să-i ia ultimul copil înainte ca Nemesis să vină să-l caute.

Lunganul Bob Sawkins era cunoscut printre mineri ca „Diavolul de Bob". Profilul lui, cel puţin dintr-o parte, fără îndoială că amintea de sarcasticul Mefistofel, dar partea cealaltă, ca şi caracterul, nu erau de loc drăceşti. Faţa îi fusese vătămată şi un ochi pierdut din cauza unei explozii premature de dinamită, într-o veche mină din Ballarat. Ochiul orb era acoperit cu un plasture verde, ceea ce dădea un aer răutăcios celorlalte trăsături.

Bob era un englez cam nătîng, puternic şi cumsecade. Era puţin cam bîlbîit şi avea obiceiul să repete mereu cuvîntul „cică", introducîndu-l în vorbire cînd n-avea alt rost decît să umple pauzele pricinuite de bîlbîială, dar aceasta

nu-l ajuta cu nimic căci adesea îl bîlbîia chiar pe „cică".

Soarele cobora spre apus şi razele lui galbene ajungeau sus printre copăceii Rîpei de Aur, cînd apăru Bob, venind pe poteca ce taie colina din vest. Era îmbrăcat cu obişnuitu-i costum: cămaşă de pînză, pantaloni de catifea reiată, o pălărie ponosită, vestă şi cizme. Pe umăr avea un tîrnăcop de care era legată o lopată scurtă care atîrna spre spate, iar sub braţ avea o sită mare. Se opri în faţa puţului cu macara şi salută băiatul în felul său obişnuit:

— Hei, uite-l pe Isley!

— Ce-i, Bob?

—Am văzut — cică — un pui de coţofană în copac, poate-ai putea să-l prinzi.

— Nu pot pleca de lîngă puţ. Tata e jos.

— Cum de-a ştiut taică-tău că ar fi — cică — aur în vechiul puţ?

— L-a întîlnit pe bătrînul Corney în oraş sîmbătă şi i-a spus că a rămas destul aur ca să merite să-l caute. A săpat toată dimineaţa.

Bob se apropie şi, lăsîndu-şi jos uneltele cu un clinchet, îşi trase pantalonii la genunchi şi se aşeză pe călcîie.

— Ce faci — cică — cu tăbliţa, Isley? întrebă el scoţînd o pipă veche şi aprinzîndu-şi-o.

— Exerciţii de aritmetică, spuse Isley.

Bob pufăi cîteva clipe din pipă.

— Degeaba, spuse el aşezîndu-se jos pe lut, cu genunchii ridicaţi. Învăţătura n-are nici un rost.

— Auzi la el! exclamă băiatul. Vrei să spui că n-are rost să înveţi să citeşti, să scrii şi să socoteşti?

— Isley!

— Da, tată!

Băiatul se duse la macara şi lăsă găleata jos. Bob se oferi să-i ajute s-o ridice, dar Isley, mîndru să-şi arate puterea faţă de prietenul său, insistă s-o manevreze singur.

— Ai să fii — ci-cică — într-o zi un om puternic, Isley, spuse Bob punînd jos găleata.

— O, pot să ridic mult mai mult decît pune tata în găleată. Ia te uită cum am uns de bine manivelele. Merg acum ca untul — şi cu o mişcare băiatul făcu manivelele să se învîrtească, ca să dovedească cele spuse.

— De ce ţi se spune Isley? întrebă Bob cînd îşi reluară locurile. Ăsta nu e numele tău adevărat, nu-i aşa?

— Nu, numele meu e Harry. Dar un miner obişnuia să spună că pentru mama şi tata eu sînt ca o insulă într-un ocean, aşa că am fost poreclit Isle[1], apoi Isley.

— Aveai — ci-cică — aveai odată un frate, aşa e?

— Dar asta înainte de a mă fi născut. A murit, mama cel puţin spunea că nu se ştie dacă a murit, dar tata spune că în ceea ce-l priveşte pe el, este mort.

[1] În limba engleză cuvîntul înseamnă insulă, iar Isley e diminutivul.

— Şi taică-tău avea un frate. Ai auzit — cică — vreodată de el ?

— Da, l-am auzit pe tata vorbind cu mama despre el. Cred că fratele tatei a fost amestecat într-o încăierare dintr-o cîrciumă unde a fost ucis un om.

— Şi taică-tău — cică — ţinea la el ?

— L-am auzit pe tata spunînd că a fost tare mîhnit, dar asta s-a întîmplat demult.

Cîtva timp Bob fumă în tăcere şi părea că se uită la nişte nori întunecaţi care înaintau încet înspre apus, ca un cortegiu funerar. Apoi imediat spuse ceva încet, ca pentru sine : „Toate... toate trec."

— Ce ? spuse Isley.

— Ei — cică — nimic, răspunse Bob, ridicîndu-se. Acela e un ziar, în buzunarul hainei lui taică-tău, Isley ?

— Da, zise băiatul şi îl scoase.

Bob luă ziarul şi cîteva momente îl cercetă cu mare atenţie.

— E ceva aici despre terenurile aurifere, spuse Bob punînd degetul pe reclama unui croitor. Aş vrea — ci-cică — să mi-l citeşti, Isley. Eu nu văd bine literele mici care se folosesc acum.

— Nu, nu e despre aur, spuse băiatul, luînd ziarul, e ceva despre...

— Isley !

— Ţine-l, Bob, mă cheamă tata.

Băiatul alergă spre puţ, îşi rezemă mîinile şi fruntea de cupa macaralei şi se apleacă să audă ce-i spunea tată-său.

Fără nici cea mai mică prevenire, trădătoarea cupă alunecă. Un trup mic se izbi de vreo două ori de pereţii puţului şi căzu la picioarele lui Mason, unde rămase nemişcat.

— Mason !

— Ei ?

— Pune-l în găleată şi leagă-l de frînghie cu cureaua ta.

După cîteva momente :

— Acum, Bob !

Mîinile lui Bob tremurau atît de tare, încît abia putea apuca manivela, dar oricum, manevră ridicarea.

Imediat corpul copilului apăru, nemişcat, ud şi mînjit de lut. Mason se căţăra pe treptele săpate în pereţii puţului.

Bob dezlegă cu duioşie băiatul şi-l aşeză jos pe iarbă, sub nişte copăcei, apoi curăţă de lut şi sînge fruntea copilului şi aruncă apă peste el. Îndată Isley scoase un suspin şi deschise ochii.

— Eşti... ci-cică... eşti rănit, Isley ?

— Mi-e... fr... frîntă spinarea, Bob.

— N-o fi chiar aşa, drăguţă.

— Unde-i tata ?

— Vine.

Un timp tăcere, apoi :

— Tată, tată ! Hai repede, tată !

Mason ajuns sus, veni şi îngenunche de cealaltă parte a băiatului.

— Să... să... alerg după nişte rachiu, spuse Bob.

— Degeaba, Bob, şopti Isley. Sînt sfărîmat tot.

— Nu te simţi mai bine, băieţel ?

— Nu... am... să... mor, Bob.
— Nu vorbi aşa, Isley, gemu Bob.
O scurtă tăcere, apoi corpul băiatului se răsuci dintr-o dată de durere. Dar trecu repede. Stătu liniştit un timp, apoi spuse calm :
— Cu bine, Bob.
Zadarnic încercă Bob să vorbească.
— Isley,... spuse el.
Copilul se întoarse şi îşi întinse mîinile pe partea cealaltă, către bărbatul tăcut, cu faţa împietrită.
— Tată ! Tată, mă duc !
Un geamăt înfiorător se desprinse de pe buzele lui Mason, apoi urmă o linişte deplină.
Bob îşi ridicase pălăria să-şi şteargă fruntea, iar faţa lui, deşi desfigurată, era straniu de asemănătoare cu faţa omului ce sta ca de piatră de cealaltă parte.
Se uitară o clipă unul la altul peste corpul copilului, apoi Bob spuse liniştit :
— N-a ştiut niciodată.
— Ce importanţă are ? spuse Mason răguşit ; şi luînd copilul mort se îndreptă spre colibă.
În dimineaţa următoare, un grup trist se adunase în faţa colibei lui Mason. Nevasta lui Martin fusese acolo toată dimineaţa, curăţind şi făcînd tot ce trebuia. Una dintre femei rupsese singura cămaşă albă a soţului ei ca să facă un giulgiu şi se străduiseră în aşa fel, încît micul trup arăta curat şi chiar frumos în sărăcăcioasa colibă.
Unul după altul, minerii îşi scoteau pălăriile şi aplecîndu-se, intrau prin uşa scundă. Mason

şedea la picioarele patului cu capul sprijinit de mînă şi privea oamenii cu un aer ciudat şi absent.
Bob scotocise peste tot în căutarea cîtorva scînduri pentru sicriu.
— Va fi ultimul lucru... păi... ce-l pot face pentru el.
În cele din urmă, disperat, veni la nevasta lui Martin. Aceasta îl duse în sufragerie şi arătîndu-i o masă mare de lemn de pin, de care era foarte mîndră, îi spuse :
— Strică masa asta.
Dînd la o parte puţinele lucruri care erau pe ea, Bob întoarse masa şi începu s-o desfacă.
Cînd sicriul fu gata, nevasta unui miner găsi că arată prea sărac şi, sfîşiindu-şi o fustă neagră, de mare ţinută, o dădu lui Bob s-o pună peste sicriu.
Un singur vehicul se găsea prin partea locului — vechea platformă a lui Martin ; aşa că pe la ora două, Pat Martin prinse de oişte bătrîna-i mîrţoagă, căreia-i zicea Dublin, cu bucăţi de ham legate cu frînghii şi sosi în faţa colibei lui Mason.
Micul sicriu fu aşezat pe car şi două lăzi de gin fură puse alături, ca scaune pentru vecina Martin şi vecina Grimshaw, care se suiră tăcute şi înlăcrămate.
Pat Martin ar fi dorit să-şi aprindă pipa, dar îşi aminti că nu se cădea, şi se sui pe oiştea carului. Mason închise cu un lacăt uşa colibei. Două lovituri peste una din coastele lui ascuţite îl făcură pe Dublin să se trezească din re-

verie. Cu o smucitură la dreapta şi una la stînga, porni — şi în curînd micul cortegiu funerar dispăru în josul drumului care ducea spre cimitirul „oraşului".

Cam după vreo şase luni, Bob Sawkins plecă într-o scurtă călătorie şi se întoarse împreună cu un tînăr înalt şi bărbos. Ajunseră după ce se întunecase şi se duseră drept la coliba lui Mason. Înăuntru era lumină, dar cînd Bob bătu la uşă, nu răspunse nimeni.

— Intră, nu te teme, spuse el tovarăşului său.

Străinul împinse uşa, care scîrţîi, şi rămase în prag cu capul descoperit.

O oală fierbea pe foc, nesupravegheată de nimeni. Mason stătea la masă, cu capul aplecat pe braţe.

— Tată !

Nu primi nici un răspuns, dar lumina focului care pîlpîia îl făcu pe străin să creadă că ar fi surprins la Mason o uşoară ridicare din umeri.

Pentru moment străinul rămase nehotărît, dar apoi, mergînd spre masă, puse o mînă pe umărul lui Mason şi spuse cu blîndeţe :

— Tată, nu vrei un alt tovarăş ?

Dar cel care dormea nu vroia — cel puţin nu în lumea aceasta.

NEVASTA VĂCARULUI

Căsuţa cu două camere e construită din grinzi rotunde, lespezi de piatră şi scoarţă de copac şi podită cu piatră despicată. O bucătărie încăpătoare, aflată la unul din capete, e mai mare decît întreaga casă, cu verandă cu tot.

De jur împrejur, desişuri fără nici un orizont, căci ţinutul e de şes. Nici un şir de munţi în depărtare. Desişul e format din meri indigeni, pipernicţi şi putrezi. Nici un arbust. Nimic care să înveselească ochiul, afară doar de verdele mai închis al cîtorva stejari, care suspină lîngă pîrîul îngust, aproape secat. Nouăsprezece mile depărtare de cel mai apropiat semn de civilizaţie — o cîrciumă la drumul principal.

Văcarul, un fost squatter[1], e plecat cu cireada de vite. Nevasta şi copiii au rămas singuri acasă.

Patru copii zdrenţăroşi şi jigăriţi se joacă pe lîngă casă. Deodată, unul din ei ţipă :

[1] În Australia, persoană care se stabilea provizoriu pe un teren public.

— Şarpele, mamă ! Uite-un şarpe !
Femeia slăbănoagă şi arsă de soare iese din bucătărie, apucă copilaşul de jos, îl ţine pe braţul stîng şi întinde mîna după un băţ.
— Unde e ?
— Aici ! A intrat sub grămada de lemne, ţipă băiatul cel mare, un puşti de vreo cincisprezece ani, cu o figură isteaţă.
— Stai pe loc, mamă ! Îl prind eu. Stai acolo ! Îl prind eu pe afurisitul ăsta.
— Tommy, vino aici ! Are să te muşte. Vino aici imediat cînd îţi spun, nemernicule !
Băiatul vine fără tragere de inimă, ducînd un băţ mai mare ca el. Apoi strigă triumfător :
— Uite-l, intră sub casă !
Şi se depărtează cu băţul ridicat.
În acelaşi timp Alligator, cîinele cel mare şi negru, cu ochii galbeni, care a privit scena cu cel mai mare interes, rupe lanţul şi se repede după şarpe. Dar e în întîrziere cu o clipă, şi botul său atinge crăpătura pietrei tocmai cînd capătul cozii dispare. Aproape în aceeaşi clipă băţul băiatului loveşte şi juleşte botul cîinelui. Alligator nu ia în seamă faptul şi procedează la săparea clădirii, dar după o mică luptă e domolit şi pus în lanţ. Nu-şi pot permite să-l piardă.
Femeia văcarului îi pune pe copii să stea toţi laolaltă lîngă cuşca cîinelui, în timp ce ea pîndeşte şarpele. Aduce două farfurioare cu lapte şi le pune jos lîngă zid, ca să-l ademenească să iasă, dar trece o oră şi şarpele nu se arată.

E aproape de apusul soarelui şi se apropie furtuna. Copiii trebuie aduşi în casă ; dar ea nu vrea să-i aducă în casă, căci ştie bine că şarpele este acolo şi poate apărea în orice clipă, printr-o spărtură a podelei de piatră ; aşa că duce în bucătărie mai multe braţe de lemne de foc şi apoi cheamă copiii acolo. Bucătăria nu e podită, e cu pămînt pe jos, i se spune „podea de pămînt" prin partea locului. În mijlocul camerei se află o masă mare, lucrată grosolan. Femeia îşi aduce copiii înăuntru şi îi urcă pe masă. Sînt doi băieţi şi două fetiţe mici. Le dă să mănînce şi apoi, înainte de a se întuneca, se duce în casă, înşfacă cîteva perine şi cuverturi, aşteptîndu-se să vadă şi să lovească şarpele în fiecare clipă. Aşterne un pat pe masa din bucătărie pentru copii, iar ea se aşază alături ca să vegheze toată noaptea.
Supraveghează toate colţurile şi un băţ puternic stă gata pregătit lîngă ea, pe bufet ; tot acolo se află coşul ei de lucru şi un număr din „Revista tinerelor femei". A adus şi cîinele în cameră.
Tommy se culcă protestînd, dar spune că va sta treaz toată noaptea şi va zdrobi afurisitul de şarpe.
Maică-sa îl ceartă că iar vorbeşte urît.
Tommy are băţul cu el, sub cuvertură, iar Jacky protestează :
— Mămică, Tommy mă zupoaie de viu cu băţul lui. Spune-i să-l scoată de aiţi.
Tommy : — Gura, puştiule ! Vrei să te muşte şarpele ?

Şi Jacky tace.

— Dacă te muşcă, spune Tommy, după cîtva timp te umfli, miroşi rău, te faci roşu şi verde şi albastru peste tot pînă explodezi. Nu-i aşa, mamă ?

— Hai, lasă, nu speria copilul. Dormiţi, le spune ea.

Fetiţele adorm, iar Jacky se plînge din cînd în cînd că e „zupuit". I se face loc mai mult. Imediat Tommy spune :

— Mamă, ia uită-te la afurisiţii ăştia mici. Aş avea un chef grozav să le sucesc gîtul.

— Da nu ne faţe nimic afuisiţii, protestează somnoros Jacky.

Mama : — Ei, ţi-am spus eu c-ai să-l înveţi pe Jacky să înjure.

Dar în timp ce spune, zîmbeşte. Jacky adoarme.

Deodată Tommy întreabă :

— Mamă, crezi c-au să-i dea drumul cangurului ?

— Doamne sfinte ! De unde vrei să ştiu eu, băiete ? Dormi !

— Dar mă trezeşti dacă se iveşte şarpele ?

— Da. Dormi.

E aproape de miezul nopţii. Toţi copiii au adormit şi ea stă liniştită, cusînd şi citind, rînd pe rînd. Din cînd în cînd îşi aruncă privirea în jurul podelei şi pe zid, iar cînd aude cel mai mic zgomot pune mîna pe băţ. Furtuna se apropie şi vîntul, suflînd prin crăpăturile pereţilor, încearcă să stingă lumînarea. Femeia o mută pe poliţa bufetului şi fixează un ziar ca s-o apere. Cu fiecare fulger crăpăturile dintre pietre strălucesc ca argintul lucios. Tunetele bubuie şi ploaia cade în ropote.

Alligator stă lungit pe podea, cu ochii îndreptaţi spre perete. Ea înţelege că şarpele e acolo. În perete sînt spărturi mari care merg sub podeaua casei de locuit.

Femeia nu e fricoasă, dar unele întîmplări petrecute de curînd i-au cam zdruncinat nervii. Fiul cel mic al cumnatului ei a fost muşcat nu de mult de un şarpe şi a murit. În afară de asta, de şase luni nu mai are nici o veste de la soţul ei şi e foarte îngrijorată.

El era negustor de vite şi se stabiliseră aici cînd s-au căsătorit. Seceta din 18... l-a ruinat. A trebuit să sacrifice ceea ce mai rămăsese din turmele de vite şi să se angajeze ca văcar. Bărbatul se gîndea ca la întoarcere, să-şi mute familia în cel mai apropiat oraş ; pînă atunci fratele lui care ţine o crîşmă la drumul principal, le aduce o dată pe lună provizii. Femeia mai are încă două vaci, un cal şi cîteva oi. Cumnatul taie din cînd în cînd cîte o oaie, îi dă ei cît are nevoie, iar restul îl ia în schimbul altor provizii.

E obişnuită să rămînă singură. O dată a rămas astfel optsprezece luni. Ca fată, îşi făcuse şi ea iluzii ; dar toate speranţele şi aspiraţiile de fată se spulberaseră de mult. Nevoia ei de distracţii şi de recreiere o găsea acum în „Jurnalul tinerelor femei" şi — slavă Domnului ! — modelele de rochii îi făceau mare plăcere.

Soţul ei e australian, şi ea la fel. El e cam uşuratic, altminteri un soţ destul de bun. Dacă ar avea bani, ar lua-o la oraş şi ar ţine-o ca pe-o prinţesă. Acum s-au obişnuit să trăiască separat. Cel puţin în ceea ce-o priveşte pe ea. „Nu e de nici un folos să mă frămînt", spune ea. S-ar putea ca el să uite cîteodată că e însurat, dar dacă are o sumă bună de bani cînd se întoarce, tot ei îi va da cea mai mare parte din ei. Cînd avea bani a luat-o la oraş de mai multe ori. Au călătorit cu vagon de dormit şi au tras la cele mai bune hoteluri. Ba îi cumpărase şi o trăsurică de două persoane, dar a trebuit să renunţe la ea, ca şi la alte lucruri.

Ultimii doi copii s-au născut aici, în regiunea asta de desişuri ; unul, cînd soţul ei a adus cu forţa un medic beat, ca s-o asiste. Era singură în acea împrejurare şi foarte slăbită. Fusese bolnavă de friguri. Se ruga lui Dumnezeu să-i trimeată ajutor. Dumnezeu i-a trimis-o pe Black Mary, femeia cea mai albă din tot ţinutul. Sau mai exact, Dumnezeu i l-a trimis pe King Jimmy la început iar acesta a trimis-o pe Black Mary. El şi-a băgat faţa neagră pe uşă, a văzut dintr-o privire care era situaţia şi a spus vesel : „Foarte bine, coniţă, mă duc s-o aduc pe bătrînica mea, e jos la pîrîu."

Unul din copii a murit pe cînd se afla aici singură. A mers călare nouăsprezece mile, după ajutor, cărînd copilul mort.

Trebuie să fie ora unu sau două după miezul nopţii. Focul arde mocnit. Alligator stă cu botul

pe labe, şi pîndeşte zidul. Nu e un cîine prea frumos şi lumina arată numeroase răni vechi pe unde părul n-a mai crescut. Nu îi e frică de nimic de pe suprafaţa pămîntului sau de dedesubt. Înhaţă un bou tot atît de uşor ca şi cînd ar prinde o muscă. Urăşte pe ceilalţi cîini — în afară de prinzătorii de canguri — şi îi displace grozav să vadă prieteni sau rude ale familiei. Dar aceştia vin destul de rar. Cu cîţiva străini s-a împrietenit. Urăşte şerpii şi a ucis mulţi, dar într-o zi va fi şi el muşcat şi va muri ; cam aceasta e soarta cîinilor omorîtori de şerpi.

Din cînd în cînd, femeia lasă jos lucrul, pîndeşte, ascultă şi se gîndeşte. Se gîndeşte la lucruri din propria ei viaţă, căci la altceva nu prea are la ce se gîndi.

Ploaia va face să crească iarba şi asta-i aminteşte cum o dată s-a luptat să stingă un incendiu în desiş pe cînd bărbatul ei era plecat de-acasă. Iarba era înaltă şi foarte uscată şi focul ameninţa s-o cuprindă. Îmbrăcată cu nişte pantaloni vechi ai bărbatului ei, a izbit flăcările cu o creangă verde pînă ce picături de sudoare înnegrite de funingine au început să-i cadă de pe frunte şi să alunece şiroaie de-a lungul braţelor înnegrite. Faptul că o vedea pe maică-sa în pantaloni îl amuza grozav pe Tommy, care lupta alături de ea ca un mic erou, dar băieţelul cel mic, înspăimîntat, urla cît îl ţinea gura după „mămica". Focul ar fi răpus-o dacă nu soseau la timp patru boşimani. A fost un tărăboi general. Cînd s-a dus să-l ia în braţe pe copilaş,

el ţipa şi se zbătea în convulsii, crezînd că e „omul negru", iar Alligator, încrezîndu-se mai mult în simţul copilului decît în propriul său instinct, lătra furios şi (fiind orb şi puţin cam surd), în emoţia lui n-a recunoscut imediat vocea stăpînei şi a continuat să tragă de pantaloni pînă cînd Tommy aproape că l-a gîtuit cu chinga de la şa. Regretul cîinelui pentru greşeala ce-o făcuse şi grija lui de a arăta că totul fusese fără voie, erau tot atît de evidente ca şi coada lui jerpelită, ca şi rînjetul lui larg. A fost o distracţie grozavă pentru băieţi ; o zi de care să-ţi aminteşti şi de care să vorbeşti şi să rîzi ani întregi.

Se gîndeşte şi cum a luptat împotriva inundaţiilor în lipsa bărbatului ei. A stat ceasuri întregi sub ploaia torenţială să sape un şanţ de scurgere ca să salveze stăvilarul rîului. Dar n-a reuşit să-l salveze. Sînt lucruri pe care o boşimană nu le poate face. În dimineaţa următoare digul s-a sfărîmat, iar inima ei de asemeni era zdrobită, căci se gîndea la ce va simţi bărbatul ei cînd se va întoarce acasă şi va vedea distrus rezultatul unor ani întregi de muncă. A plîns atunci.

S-a luptat de asemenea cu molima vitelor, doftoricind şi luînd sînge puţinelor vite care-i mai rămăseseră şi a plîns şi atunci cînd i-au murit două din cele mai bune vaci.

Apoi a mai luptat cu un bou turbat care a asediat casa o zi întreagă. A făcut cartuşe şi a tras în el printre spărturile zidului, cu o puşcă veche de vînătoare. Dimineaţa boul era mort.

L-a jupuit şi a luat pe pielea lui şaptesprezece şilingi şi şase penny.

Se luptă şi cu ciorile şi cu ulii care vor să-i fure puii. Planul ei de bătaie e foarte original. Copiii strigă : „Ciorile, mamă !" şi ea se repede afară, îndreaptă o coadă de mătură spre păsări, ca şi cînd ar fi o puşcă şi strigă cu putere : „Pooc !" Ciorile fug în grabă ; sînt ele şirete, dar şiretenia unei femei e şi mai mare.

Din cînd în cînd vreun boşiman în delir sau vreun călător de seară, cu o înfăţişare ticăloasă îşi fac apariţia şi aproape că o ucid de spaimă. De obicei ea spune străinilor suspecţi că bărbatul ei şi doi dintre fii lucrează în apropiere, sub dig sau în livadă, pentru că străinii aceştia întreabă întotdeauna cu multă viclenie, de stăpîn.

Nu mai departe de săptămîna trecută, un vagabond cu o faţă înfricoşătoare, după ce s-a asigurat că nu era nici un bărbat acasă, a aruncat sacul jos, pe verandă şi a cerut să fie ospătat. Ea i-a dat ceva de mîncare ; după aceea omul şi-a exprimat intenţia de a rămîne peste noapte. Era pe la apusul soarelui. Femeia a luat o scîndură de la pat, a dezlegat cîinele şi venind în faţa străinului, ţinînd scîndura cu o mînă şi zgarda cîinelui cu cealaltă, i-a spus : „Şi acum pleacă !" El s-a uitat la ea, s-a uitat şi la cîine şi a spus pe un ton cam înfricoşat : „Foarte bine, mămucă." Şi a plecat. Era o femeie cu o înfăţişare hotărîtă, iar ochii galbeni

ai lui Alligator aveau o lucire neplăcută — în afară de asta fălcile cîinelui semănau foarte mult cu ale reptilei al cărui nume îl purta.

Şi cum stă aşa singură lîngă foc, pîndind şarpele, are puţine lucruri plăcute la care să se gîndească. Pentru ea toate zilele sînt la fel ; dar duminica după prînz se găteşte, spală copiii, îmbracă frumos şi copilaşul cel mic şi porneşte într-o plimbare singuratică de-a lungul drumului pe lîngă pădure, împingînd un vechi cărucior de copil în faţa ei. Face acest lucru în fiecare duminică. Şi are tot atît de mare grijă să se gătească pe ea şi pe copii cum ar avea dacă s-ar duce să se plimbe într-un cartier din oraş. Totuşi nu e nimic de văzut şi nici un suflet de om de întîlnit. Te poţi plimba astfel douăzeci de mile de-a lungul drumului fără să vezi nimic deosebit, în afară doar dacă eşti boşiman. Aceasta din cauza monotoniei nemărginite, înnebunitoare, a copacilor pipernicţi — acea monotonie care face pe om să dorească să se smulgă din aceste locuri şi să plece cît de departe îl poate duce trenul, iar pe mare cît de departe îl poate duce corabia, şi încă şi mai departe.

Dar femeia e obişnuită cu aceste locuri singuratice şi triste. Ca femeie proaspăt măritată le detesta, dar acum s-ar simţi stingherită departe de ele.

E bucuroasă cînd bărbatul ei se întoarce acasă, dar nu-şi manifestă prea tare bucuria şi nu face mare caz. Îi găteşte ceva bun de mîncare şi îi îmbracă frumos pe copii.

Pare mulţumită de soarta ei. Îşi iubeşte copiii, dar nu are timp să le-o arate. Lor li se pare aspră. Împrejurările nu sînt favorabile pentru dezvoltarea laturii „feminine" sau sentimentale a firii ei.

Trebuie să fie aproape de ziuă, dar ceasul e în casă. Lumînarea e pe sfîrşite ; a uitat că a rămas fără lumînări. Mai trebuie aduse lemne ca să întreţină focul, aşa că închide cîinele înăuntru şi dă o fugă la grămada de lemne. Ploaia a încetat. Apucă un lemn, îl trage afară, şi— hodoronc ! întreaga grămadă se dărîmă.

Ieri tocmise un om să-i aducă lemne şi în timp ce omul lucra, ea s-a dus să caute o vacă ce fugise. A lipsit vreo oră sau aşa ceva, dar omul nu şi-a pierdut timpul. Cînd s-a întors s-a mirat văzînd o grămadă aşa de mare de lemne în apropierea bucătăriei ; i-a dat chiar şi nişte tutun şi l-a lăudat pentru hărnicia lui. Omul i-a mulţumit şi a plecat cu capul sus şi pieptul înainte. Era ultimul din tribul său, şi era un rege. Dar clădise lemnele halandala.

Acum ea s-a rănit şi cum stă din nou jos, lîngă masă, o podidesc lacrimile. Ia o batistă să şi le şteargă, dar ajunge la ochi cu degetele goale. Batista e plină de găuri şi degetele i-au ieşit prin rupturi.

Asta o face să rîdă, spre surpriza cîinelui. Are un mare simţ al comicului şi cine ştie cînd îi va distra pe boşimani povestindu-le întîmplarea.

I s-a mai întîmplat şi altă dată să se amuze în felul acesta. Într-o zi s-a aşezat „să-şi uşureze sufletul plîngînd", după cum spunea ea — iar pisica cea bătrînă se freca de rochia ei şi „plîngea şi ea". Şi atunci a trebuit să rîdă.

Trebuie să se crape de ziuă. Aerul din cameră e închis şi cald din cauza focului. Cînd şi cînd, Alligator pîndeşte încă zidul. Dintr-o dată devine foarte atent. Se tîrăşte ceva mai aproape de perete şi un fior îi aleargă de-a lungul trupului. Părul de pe ceafă începe să i se zbîrlească, iar în ochii lui galbeni se aprind licăriri de luptă. Femeia înţelege ce înseamnă asta, şi pune mîna pe băţ. Partea de jos a unei lespezi din perete are crăpături mari de amîndouă părţile. O pereche de ochi răi, mici şi strălucitori ca nişte mărgele sclipesc în una din aceste găuri. Şarpele — un şarpe negru — apare încet, cam un metru, şi îşi mişcă capul încolo şi-ncoace. Cîinele stă încă pe loc, iar femeia priveşte ca fascinată. Şarpele iese încă de-un metru. Femeia ridică băţul, iar şarpele, ca şi cînd şi-ar da dintr-o dată seama de primejdie, îşi înfundă capul în spărtura din partea cealaltă a pietrei şi se grăbeşte să-şi tragă şi coada după el. Alligator ţîşneşte şi fălcile lui se încleştează într-o muşcătură. Dar nu reuşeşte, pentru că botul îi e lung, iar corpul şarpelui se strînge în unghiul format de perete şi podea. Cum coada apare din nou, cîinele mai apucă odată. Coada reapare şi cîinele apucă din nou. Acum a prins şarpele şi îl trage afară de-o palmă. Poc ! Poc !

răsună şi băţul femeii pe pămînt. Alligator trage din nou. Poc ! Poc ! Alligator mai trage o dată, şi iată şarpele afară, un animal negru de cinci picioare lungime. Îşi ridică capul să se repeadă, dar cîinele îşi ţine duşmanul strîns de după ceafă. E un cîine mare şi greu, dar iute ca un terrier. Îl scutură pe şarpe de parc-ar simţi blestemul original împreună cu speţa umană. Băiatul cel mare se trezeşte, îşi ia băţul şi încearcă să coboare de pe masă, dar mamă-sa îl împinge înapoi cu o mînă de fier. Poc ! Poc ! Spinarea şarpelui e ruptă în cîteva locuri. Poc ! Poc ! capul îi e zdrobit, iar botul lui Alligator din nou jupuit.

Femeia ridică, cu vîrful băţului, reptila sfîşiată, o duce spre foc şi o aruncă în flăcări.; apoi îngrămădeşte lemne deasupra şi priveşte şarpele cum arde. Băiatul şi cîinele privesc de asemenea. Ea îşi lasă mîna pe capul cîinelui şi toată lumina crudă şi furioasă din ochii lui galbeni se stinge. Copiii cei mai mici sînt liniştiţi şi adorm numaidecît. Băiatul, în cămaşă, stă o clipă şi urmăreşte focul. Apoi priveşte în sus spre ea, îi vede lacrimile din ochi şi aruncîndu-şi braţele în jurul gîtului ei, exclamă :

— Mamă, n-am să plec niciodată cu vitele, afurisit să fiu dac-am să plec !

Şi ea îl strînge la pieptul ei sleit de puteri şi îl sărută şi stau astfel un timp împreună, în timp ce peste pădure se iveşte lumina palidă a zorilor.

STRĂDUŢA JONES

Femeia locuia pe străduţa Jones. De cînd se făcea ziuă şi pînă noaptea tîrziu, curăţa birouri, spăla, ori îngrijea de cîte cineva, iar în timpul liber îşi deretica şi propria-i locuinţă (pe care întotdeauna o găsea murdară — „într-un hal fără de hal" spunea ea — din cauza copiilor lăsaţi singuri toată ziua). Mai şi gătea şi îngrijea şi de propriii ei bolnavi, căci ai ei toţi erau bolnăvicioşi ; unul sau altul dintre copii era mereu bolnav, dar nu din cauza ei. Ea spăla pentru sine, sau mai curînd pentru familia ei, tot acasă, cînd nu putea să spele împreună cu rufele clienţilor, cu îngăduinţa lor sau clandestin. Era o femeie slabă, cu privirea obosită şi tristă. Se credea că bărbatul ei de-al doilea murise iar ea trăia cu spaima în suflet să nu învie de la o zi la alta. Băiatul cel mare era liber, dar nefiind destul de călit în mizerie, ea îi ducea grija temîndu-se de buclucurile peste care ar fi putut să dea, mai mult chiar decît de apariţiile lui pe-acasă, frecvente şi interesate. De băiat scăpa

uşor cu un şiling sau doi, un guler sau o cămaşă curată, dar cu bărbatul era mai greu. El pretindea să-şi exercite, ceea ce numea „drepturile sale conjugale", precum şi casă, masă, spălat şi bere. Femeia trudea pentru copiii ei şi îi cicălea tot timpul, fie că greşeau sau nu, dar ei se obişnuiseră cu asta şi nu o mai luau în seamă. Avea o răbdare de bou. Întreaga ei fire era înăcrită. Avea necazuri grele pe care nu le putea împărtăşi nimănui şi pe care trebuia să le rabde singură, în tăcere.

De asemenea, în ceea ce numea ea „timpul ei liber", punea gulere şi manşete noi la cămăşi bărbăteşti. Bărbaţii aceştia nu locuiau pe străduţa Jones, ci stăteau în pensiune la vreuna din clientele ei şi nu ştiau nimic despre locul unde erau reparate cămăşile lor. Dacă ar fi ştiut, şi dacă ar fi cunoscut străduţa Jones, unii dintre ei, care erau studenţi în medicină, probabil că ar fi obiectat. Proprietăreasa le punea la socoteală de două ori mai mult preţul pe care-l plătea ea bietei femei, care neputînd cumpăra gulere şi manşete făcute de-a gata, numai ca să le coase, nu ducea lipsă de angajamente cu care să-şi umple timpul liber.

Era deci o femeie respectabilă şi cunoscută în străduţa Jones ca doamna Aspinall şi numită astfel de toţi, chiar şi de mătuşa Brock, care locuia peste drum, „în casa aceea". Există o mare diferenţă între „mătuşa" şi „doamna" în limbajul cumetrelor din străduţa Jones, şi această distincţie era cam singurul lucru — exceptînd bineînţeles copiii — care dădea acestei femei

abrutizate un fel de plăcere egoistă şi naivă, dacă mai putea în adevăr să guste vreo plăcere în altceva decît poate într-o ceaşcă bună de ceai şi timpul necesar ca s-o bea.

Timpurile erau aspre pentru doamna Aspinall. Doi gologani şi două jumătăţi de penny în buzunar erau pentru ea o avere, şi absenţa unei jumătăţi de penny la sfîrşitul săptămînii era o nenorocire, mai ales în Piaţa Paddy — această elocventă reclamă a păcatului, a sărăciei şi a corupţiei într-un oraş tînăr sîmbătă seara. Număra gologanii tot atît de grijuliu şi de nervos ca un parazit însetat. Şi casa cădea peste ea şi peste necazurile ei, şi nu putea obţine nici o reparaţie de la proprietar.

În fine, după demersuri perseverente din partea ei şi după ce o bucată de plafon căzuse şi rănise grav pe unul din copii, proprietarul se hotărî să trimeată doi oameni „pentru a efectua reparaţiile necesare", celor trei vizuini întunecoase şi cîrpite, numite „trei camere şi o bucătărie", pe care, pentru a le numi „casa mea" şi pentru a avea privilegiul de a trăi în ele, plătea zece şilingi pe săptămînă.

Mai înainte de asta agentul, imediat ce primise chiria şi semnase chitanţa, îi tăiase scurt plîngerile repetate — pe care în sinea lui le considera o „trăncăneală" — spunîndu-i că va vedea, că va vorbi cu proprietarul, iar mai tîrziu că-i vorbise sau că nu mai putea face nimic în chestiunea asta, că nu era treaba lui. Şi nici nu era, ca să fim drepţi cu agentul. Treaba lui era să strîngă chiriile şi astfel să cîştige mijlocul

de a şi-o plăti pe a lui. Avea de întreţinut o familie, ajutînd pe Omul Bogat să-şi întreţie şi el familia lui — pe banii chiriaşilor, în special văduve cu familii mari sau femei, în cazul strădutei Jones, care nu-şi puteau permite să plătească chiria decît aproape murind de foame sau cu riscuri mai mari şi mai groaznice pe care „societatea" se presupune că nu le cunoaşte.

Astfel agentul avea dreptate din punctul său de vedere. Proprietarul dăduse afară de curînd o familie care ocupa de cincisprezece ani una din casele lui, pentru că întîrziase cu şase săptămîni plata chiriei. Dar i-a lăsat să-şi ia mobilierul, explicînd : „N-aş fi fost atît de îngăduitor cu ei dacă n-ar fi fost vorba de nişte vechi chiriaşi ai mei." Astfel proprietarul avea totdeauna dreptate din punctul *lui* de vedere.

Dar agentul fireşte că dorea să-şi cîştige existenţa cît mai paşnic şi mai comod, astfel că atunci cînd se produsese accidentul, pusese chestiunea atît de stăruitor şi de tare în faţa proprietarului, încît în cele din urmă acesta spusese : „Bine, trimite-o la White, antreprenorul, să-i dea un om care să facă ceea ce este de făcut şi nu mă mai plictisi pe mine."

White aruncă o privire casei şi trimise un zidar, un dulgher şi un instalator. Zidarul făcu în plafon o gaură şi mai mare şi o umplu cu lut ; dulgherul bătu o scîndură peste gaura din podea, instalatorul opri infiltrarea apei în bucătărie şi făcu alte trei găuri, în locuri şi mai rele ; iar patronul lor trimise nota de plată doamnei Aspinall.

Ea se duse la antreprenor și îl lămuri că proprietarul și nu ea trebuia să plătească reparațiile. Antreprenorul îi spuse că îl văzuse pe proprietar și că acesta îl trimisese la ea. Atunci doamna Aspinall se duse acasă la proprietar care, printr-un servitor, o trimise la agent. Agentul îi dădu dreptate, dar el nu putea face nimic, deoarece nu intra în atribuțiile lui ; chiar îi ceru să se pună în locul lui, ceea ce însă nu-i fu posibil, nefiind mai rezonabilă decît sînt astfel de femei în astfel de împrejurări. Așa că femeia lăsă lucrurile în voia lor, neputînd să le împiedice mersul ; și antreprenorul trimise o altă notă, apoi un portărel, apoi altă notă și iar pe portărel și amenință cu judecata și pînă la urmă așa și făcu. Pentru ca necazul să fie și mai greu, întîrziase și cu plata chiriei cu două săptămîni, iar furnizorul de lemne și cărbuni, de la care cumpăra de zece ani, o zorea să plătească ; de asemenea băcanul, a cărui clientă era de cincisprezece ani și căruia pînă acum nu-i datorase niciodată nici un ban.

Se plînse proprietarului, dar acesta îi spuse scurt că el nu putea clădi case pe care să le dea pe gratis și apoi să le mai și întrețină.

Căută înțelegerea și simpatia oamenilor și le găsi, dar nu acolo unde ar fi fost necesar. Era reconfortant, dar de nici un folos. Vecina era călduros de partea ei și se oferea chiar ca martoră — avea alt proprietar. Agentul de asemenea îi da dreptate, dar nu în prezența vreunui martor — și o îndemna mereu să se pună în locul lui. Mătușa Brock îi oferea într-adevăr ajutor practic, dar oferta îi fu primită cu respirația tăiată și cu o tăcere plină de indignare. În ziua accidentului, cînd tencuiala căzuse din plafon peste copil (mama nefiind acasă), mătușa Brock a fost prima care a sărit în ajutor ; dar cînd doamna Aspinall a auzit una ca asta indignarea a lecuit-o de frică și i-a declarat unei vecine că îi va arăta ea „acestei femei" — adică mătușei Brock — „dacă va mai îndrăzni vreodată să treacă pragul ei onorabil" adică al doamnei Aspinall. „Ea era o femeie respectabilă, cinstită, care muncea din greu și..." etc.

La care mătușa Brock a rîs cu bunătate. Era o femeie ușoară, cu vederi largi și avea și ea dreptate din punctul *ei* de vedere. Biata doamna Aspinall era o femeie respectabilă și buimăcită de necazuri și avea dreptate din punctul *ei* de vedere și al vecinei, ele fiind prietene. Nici una din ele nu știa sau n-ar fi luat în considerare faptul că proprietarul își pierduse toți banii într-o bancă falită precum și faptul că o dată cu criza pierduse și jumătate din casele lui, și că acum trebuia să-și întrețină familia cu veniturile din ceea ce-i mai rămăsese. Așadar, toți aveau dreptate din diferitele lor puncte de vedere.

Doamna Aspinall căută înțelegere și la „John" chinezul, (de la care cumpăra numai de patru luni) și o găsi. Și el, în toată simplitatea lui, înțelese aluzia care nu fusese făcută. Spuse : „Foarte bine. Vinerea viitoare. Eu te cred." Apoi plecă cu zîmbetul său permanent. S-ar părea că se înșela, ținînd seama de părerea noastră despre punctul de vedere al chine-

zilor. Doamna Aspinall se prezentă în faţa instanţei de judecată. Era o sală mică de şedinţe. Vecinei îi păruse grozav de rău, dar îi fusese cu neputinţă să iasă în dimineaţa aceea. Antreprenorul îl avea ca martor pe proprietar. Magistratul şi proprietarul se salutară amabil şi-şi urară unul altuia bună-dimineaţa... Hotărîrea : în favoarea reclamantului, cu cheltuieli de judecată... „cazul următor"... „Nu trebuie să răpeşti timpul judecătorilor, draga mea"... „Hei, poliţist"... „Fă ordine"... „Hei, draga mea, spuse poliţistul în şoaptă, trebuie să ieşi, acum se judecă un alt caz... vino, hai." Şi, nu fără blîndeţe, o împinse pe uşă afară.

„Draga mea" şedea afară în mulţime şi se uita de jur împrejur după o fiinţă înţelegătoare care s-o asculte. Dar ceilalţi aveau necazurile lor şi o evitau. Ar fi dorit să întîlnească pe cineva asupra căruia să-şi verse tot focul inimii — nu mai putea aştepta să ajungă acasă.

Chiar urechea atentă a lui „John", cu expresia lui stupidă ar fi fost binevenită, dar el plecase. Fusese la judecătorie în dimineaţa aceea şi cîştigase un proces pentru o mică datorie şi plecase vesel, cu impresia că l-a pierdut.

— A, doamnă Aspinall, matale eşti ?

Ea tresări şi se uită împrejur. Era unul din acei băieţi isteţi, cu ochi albaştri sau cenuşii, cu faţa roşcată sau pistruiată, pe care-i întîlneşti oriunde şi oricînd, care merg întotdeauna pe douăzeci de ani dar care parcă n-au terminat niciodată cu adolescenţa ; care ştiu mai multe decît am uitat noi, care înţeleg firea omenească în mod

instinctiv — sau poate inconştient — şi tot instinctiv sînt înţelegători sau diplomaţi ; a căror ironie e spontană, usturătoare şi periculoasă şi al căror tact e adesea superior celui al multor oameni de lume bine educaţi. Formaţi încă din copilărie la marea şcoală a sărăciei, sînt plini de patosul şi de umorul ei.

— Vă mai amintiţi de mine ?

— Nu, n-aş crede. Dar parcă te-am mai văzut undeva.

— Am fost la dumneavoastră acasă cînd s-a prăpădit bietul Arvie. Ştiţi, lucram cu el la Grinder.

— A ! Desigur că-mi amintesc ! Cum de m-am zăpăcit ? Dar am avut atîtea necazuri în ultima vreme, de nici nu mai ştiu unde mi-e capul. Ei şi-apoi ai mai crescut şi te-ai mai schimbat. Eşti Billy... Billy...

— Billy Anderson mă numesc.

— Desigur ! Desigur ! Îmi amintesc foarte bine de dumneata.

— Cum mai merg treburile, doamnă Aspinall ?

— A, nici nu mă mai întreba... numai griji şi necazuri... nimic decît griji şi necazuri. Afurisita asta de sărăcie ! Şi niciodată n-o să am parte de altceva decît de griji, necazuri şi mizerie, cîte zile oi mai avea.

— Locuiţi tot în străduţa Jones ?

— Da.

— Dar de-atunci n-aţi locuit mereu acolo, aşa e ?

— Nu, m-am mutat o dată, dar m-am întors înapoi. Am lipsit aproape doi ani.

— Mi-am închipuit eu, fiindcă am trecut într-o zi pe-acolo şi v-am căutat. Acum tot într-acolo mă duc. Mergeţi acasă, doamnă Aspinall ?

— Da.

— Apoi putem merge împreună, dacă nu vi-i cu supărare.

— Mulţumesc. Bucuroasă de companie.

— Mergeţi pe jos, doamnă Aspinall ? întrebă Bill, pe cînd tocmai se oprea tramvaiul în dreptul lor.

— Da. Nu-mi pot îngădui acum să iau tramvaiul. Timpurile sînt prea grele.

— Îmi pare rău, dar se întîmplă să n-am nici eu abonamentul la mine.

— A, n-are a face. Sînt foarte obişnuită să merg pe jos. Umblu mai mult pe jos decît cu tramvaiul.

Aşteptară să pornească tramvaiul.

— Unii oameni, spuse Bill chibzuind, dar cu o nuanţă de indignare în voce pe cînd traversau strada, unii oameni îşi pot permite să ia tramvaiul... Dar care e necazul dumitale, doamnă Aspinall ? Dacă se cade să întreb, spuse Bill pe cînd dădeau colţul străzii.

Aceasta era tocmai ceea ce dorea şi ea mai mult ca orice şi cînd, cam după o milă de mers se opri să respire, respiră şi el, fluieră scurt şi spuse :

— E lată rău !

Astfel încurajată, ea îşi repetă povestea, iar unele părţi le repetă chiar de trei, patru, ba şi de cinci ori — şi povestea se lungi cum se lungesc toate istorisirile noastre tocmai cînd le scriem din nou cu intenţia de a le condensa.

Dar Bill repeta eroic că era „lată rău".

— Şi cumpăr de la băcanul ăsta de cincisprezece ani, iar de la cărbunar de zece şi trăiesc în casa asta, s-au împlinit nouă ani în lunea Paştelui trecut şi n-am datorat nimănui nici un bănuţ pînă acum, repetă ea pentru a zecea oară.

— Apoi tocmai asta-i greşeala, reflectă Bill. Eu niciodată în viaţa mea n-am cumpărat mai mult de două ori din acelaşi loc. Am auzit că v-aţi căsătorit a doua oară, doamnă Aspinall, dacă se cuvine să întreb ?

— Cum de-ai aflat şi asta ? M-am remăritat, da — spre nefericirea mea.

— Atunci nu vă mai numiţi Aspinall ?... dacă se cade să întreb.

— A, ba da, sînt cunoscută ca doamna Aspinall. Toţi îmi spun aşa.

— Aha, înţeleg. A şters-o, nu ?

— Ei, da... nu... el...

— Înţeleg. E presupus mort ?

— Da.

— Aha ! E lată rău. Tot aşa e şi cu bătrînul meu, dar trag nădejde să nu mai învie.

— Vezi dumneata, eu l-am luat pe-al doilea din pricina copiilor.

— Asta-i o mare greşeală, reflectă Bill. Şi mama l-a luat pe tată-meu vitreg din pricina mea şi n-a încetat niciodată de-a mi-o tot spune.

— Adevărat ? Şi mama *dumitale* s-a remăritat ?

— Da. Şi mi-a lăsat pe cap o grămadă de surori şi de fraţi vitregi de care să port de grijă, şi de mama la fel ; ca şi cînd n-ar fi fost destul de greu şi înainte. Nu mai era nevoie de ajutor ca să fim chinuiţi şi săraci şi strîmtoraţi şi înfometaţi. Nu înţeleg ce amestec am eu în toate astea.

— Şi acum ce mai face mama ?

— A, e bine, mulţumesc. A avut zile grele, dar e obişnuită cu ele.

— Lucrezi încă la Grinder ?

— Nu. M-am săturat să robesc acolo aproape de pomană şi să-l tot văd pe tata vitreg aşteptîndu-mă la poartă în zilele de plată, cu un puturos de beţivan, prieten de joc, după colţ Nu era nimic de făcut acolo. Şi devenise şi mai rău... Să-l ia dracu de Grinder !

— Si ce faci acum ?

— Vînd ziare. Încerc mereu să m-apuc de altceva, dar n-am noroc. Mereu mă întorc la vîndut ziare. Apoi, după un moment de gîndire : Fir-ar ale dracului de ziare !

Ambiţia lui în momentul de faţă era să conducă o căruţă.

— Am mai fost de două ori pe căruţă şi o dată am călărit pe calul unui măcelar. M-a scos un tip din post, iar din celălalt m-am scos eu singur. Nici nu ştiu cînd am rămas pe dinafară. Apoi au dat faliment băncile şi ultimul meu patron a rămas insolvabil, şi unul din asociaţii lui s-a aruncat în apele Darlingului ca să termine, iar celălalt a intrat la balamuc, pentru că înnebunise şi într-o bună zi portărelul a pus mîna pe cal şi pe căruţă cu mine cu tot şi cu o încărcătură de lemn de construcţie. Aşa că m-am dus acasă şi i-am hotărît pe-ai mei ca timp de şase luni de zile să mănînce numai o dată pe zi şi l-am ţinut astfel în frîu pe idiotul de portărel. Şi un alt individ mi-a luat chioşcul de ziare. Apoi :

— S-o ia dracu de reconstrucţie !

— Desigur că nu te poţi întreţine din vînzarea ziarelor.

— Nu. Nu e nimic de făcut din asta. Sînt prea mulţi. Afurisitele de femei strică totul. Este una care are un chioşc bun în strada George şi are o duzină de băieţi vînzători — nu pot fi toţi ai ei — şi are neruşinarea să vie lîngă chioşcul meu şi să vîndă în faţa mea... Ce zici de asta, doamnă Aspinall ?

— Nu ştiu, se tîngui ea. Chiar nu ştiu ce e de făcut.

Şi mai avînd o bucată de drum de mers împreună, se cufundă încă o dată în povestea ei de mizerie, neuitînd timpul îndelungat în care a avut de-a face cu creditorii ei.

Bill îşi dădu pălăria pe ceafă, mergînd pe bordura trotuarului.

— N-ai putea să te muţi ? Nu ai vreo rudă sau vreun prieten unde te-ai putea duce pentru cîtva timp ?

— A, ba da, e cumnată-mea care m-a chemat de nenumărate ori să vin să stau cu ea pînă

s-or mai îndrepta lucrurile şi numai Dumnezeu ştie cît de greu o duce şi ea. Chiar ieri m-a chemat din nou.

— Păi asta pică bine, reflectă Bill. De ce n-ai merge ?

— Apoi vezi dumneata, dac-aş pleca, proprietarul nu m-ar lăsa să iau mobila şi ea n-are aproape nimic.

— Nu te-ar lăsa proprietarul să-ţi iei mobila ?

— Nu. Nu unul ca el. E cel mai aspru proprietar din Sydney — cel mai rău din cîţi am avut vreodată.

— E lată rău. Dar eu aş lua-o şi fără voia lui. Nu poate face nimic.

— Dar nu-ndrăznesc. Şi chiar dacă aş vrea, n-am nici un ban ca să închiriez o căruţă.

Se apropiau de străduţă. Bill număra lespezile pavajului, păşind de pe una pe alta, peste crăpăturile unde se îmbinau. „Optsprezece... nouăsprezece... douăzeci... douăzeci şi unu..." număra el în gînd pînă ajunse la colţul trotuarului. Atunci se întoarse brusc cu faţa la ea.

— Uite ce trebuie să faci, spuse el hotărît. Poţi să împachetezi totul pînă diseară ? Cunosc eu un tip care are o căruţă.

— Dar nu îndrăznesc. Mi-e frică de proprietar.

— Nu vorbi prostii, spuse Bill. Ei, uite, mie nu mi-e frică de el. Nu poate face nimic. Nu mi-e mie frică nici de proprietăreasa mea, care e ceva şi mai rău ; eu cunosc legea. Proprietarul

nu poate face nimic. Dumneata să faci exact aşa cum îţi spun eu.

— Trebuie mai întîi să mă gîndesc şi să vorbesc cu cumnată-mea.

— Unde locuieşte cumnata dumitale ?

— Nu departe de-aici.

— Bine. Vezi-o şi gîndeşte-te — ai destul timp — şi pregăteşte lucrurile. Să fie totul gata pînă se întunecă. Nu te teme. Am scos eu din încurcături mai rele ca ale dumitale pe mama şi pe o mătuşă şi două surori măritate. Am să vin după ce se-ntunecă şi am s-aduc şi ajutoare. Sînt tipi cumsecade.

— Dar nu pot crede că prietenul dumitale are să mă mute pe gratis. Ţi-am spus că n-am un...

— Doamnă Aspinall, nu sînt eu un astfel de om şi nici prietenul meu, şi nici celălalt om, altfel n-ar fi prieteni cu mine. Promiţi, doamnă Aspinall ?

— Mi-e frică... aş... aş vrea să-mi păstrez puţinele lucruri pe care le am. Le-am păstrat atîta timp. Ar fi greu să pierd şi puţinele lucruşoare care mi-au rămas. Nu m-aş îngrijora atît dacă n-ar fi vorba de masa mea de călcat rufe.

— Poţi s-o păstrezi. Legea îţi dă voie. E un lucru strict necesar. Dar te-ar putea costa mai mult decît o masă. Hai, nu fii moale, doamnă Aspinall. Poate să vie portărelul în orice zi şi să te scoată afară fără să-ţi lase nici o zdreanţă. Legea nu vrea să ştie ce e „necesar". De mobila dumitale ai mai multă nevoie dumneata decît proprietarul. El nu poate face nimic. Lasă totul

în seama mea... l-am cunoscut pe Arvie... Vrei să faci cum îţi spun ?

— Da, vreau.

În seara aceea pe la ora opt, se auzi o bătaie misterioasă la uşa doamnei Aspinall. Ea deschise. Era Bill. Avea o atitudine importantă şi purtarea lui era foarte impresionantă. Alţi trei flăcăi stăteau înşiraţi lîngă fereastră, cu spatele la perete, foarte absorbiţi în golirea unor capete de ţigări într-o bucată de ziar aşezată în fundul pălăriei unuia dintre ei, iar al patrulea se postase ceva mai departe răsucind o ţigare şi pîndind cu o privire liniştită vreo apariţie suspectă. Erau de diferite staturi şi dimensiuni, dar era o indefinită asemănare între ei.

— Astea sînt ajutoarele mele, doamnă Aspinall, zise Bill, sau cel puţin o parte din ele, adăugă el scuzîndu-se. Băieţi, aceasta e doamna Aspinall, de care v-am vorbit.

Ei îşi împinseră coatele în perete, îşi frecară pălăriile de cap, îşi tîrşiră puţin picioarele şi părură foarte atenţi la obiectele din jur, ca pavajul, felinarul de pe stradă, uşile şi ferestrele vecinilor.

— Totul e gata ? întrebă Bill.

— Gata.

— Le-ai adus jos ?

— Păi sus nu există. Camerele de deasupra ţin de casa de-alături.

— Drăguţă casă, spuse Bill, pentru camerele care le are. Mă întreb, reflectă el, ridicîndu-şi privirea la ferestrele de sus, mă întreb cum face poliţia să păzească casa de-alături fără s-o păzească şi pe-a dumitale — dar ei ştiu mai bine.

Se întoarse către capătul străzii şi fluieră uşor. Şi atunci, de sub lumina felinarului de lîngă colţ, apăru un lungan slab, cu spinarea încovoiată şi tîrşindu-şi picioarele ; cu o pălărie înfundată pe cap ca un stingător, trăgînd un căluţ osos, care la rîndul lui trăgea o biată platformă ca o tavă, aşa cum se obişnuia în vechiul comerţ maritim. Dinapoia căruţei era legat un cîine jegos. Şi toate acestea fură aduse în faţa uşii.

Individul cu căruţa fu prezentat ca Chinny-Bărbie Mare. Dar n-avea nici un fel de bărbie, nici măcar una mică. Părea că bărbia i-a fost retezată. Cînd îşi ridică pălăria, scoase la iveală, spre surpriza străinilor, o pereche de ochi şireţi, cenuşii şi o frunte mare şi înaltă. Chinny lucra în domeniul „sticle goale".

— Şi acum, ţine-ţi calu' treaz o clipă, Chinny, altfel are să cadă jos şi iar are să rupă oiştea (care mai fusese ruptă în cîteva locuri şi înnădită cu bucăţi de sfoară şi cu sîrmă). — Hai, acum băieţi ! Repeziţi-vă şi scoateţi mobila.

A fost o mare uşurare pentru ei. Se loveau unii de alţii şi de uşorul uşii, în focul lor de-a lucra cît mai bine. Mobilierul, ceea ce doamna Aspinall numea „lucruşoarele ei" a fost scos afară cu multă grijă. Masa de călcat a fost articolul principal. Fu aşezată cu susu-n jos în fundul căruţei, iar restul lucrurilor printre picioarele mesei, fără ca încărcătura să ajungă prea grea pentru Chinny.

În clipa aceea pîndarul din post fluieră slab și își dădură cu toții seama de prezența unui polițist, care stătea ca o statuie sub lumina felinarului de la colțul opus al străzii și părea să nu-i observe. Privea ca un sfinx, pe deasupra lor, spre oraș.

— N-avem încotro, trebuie să-i dăm drumu', spuse Bill.

— E de treabă, spuse Chinny, mă cunoaște.

— Nu poate face nimic, spuse Bill. Nu te teme de el, doamnă Aspinall. Să pornim. Și către băieți : — Haideți ! Nu vă temeți de cîine. Ce v-ați speriat ? Și-a cerut doar scuze pentru că l-ați călcat pe coadă.

Cîinele se băgă sub căruță și, cu grijă, își trase și coada după el.

Polițistul, care era un om mai în vîrstă, stătea liniștit privind înspre oraș și peste el, poate și peste mare, la vremurile de demult, din Irlanda, cînd el și băieții se ascundeau de portărei și se împotriveau ordinei și se întîlneau la răsăritul lunii și făceau multe lucruri potrivnice păcii Majestății-Sale, legilor și constituțiilor, Coroanei și demnității. Ca o răsplată pentru ceea ce a făcut atunci ca să apere zisa pace cu cei mai buni ani ai vieții sale, avea o mare aversiune de a urmări „băieții" — cuvînt care includea aproape toată specța umană — și prefera să păstreze, parcă cu mai mult succes, pacea — fără alt ajutor decît propriul său accent, bogat și părintesc.

Bill luă în seama lui pe doi dintre copii. Doamna Aspinall îl purta pe cel mic.

— Dă-i drumu' Chinny, spuse Bill.

Chinny porni, tîrșiindu-și picioarele, trăgînd calul cu un braț lung și osos (îmbrăcat cu o mînecă prea scurtă) care ținea frînghia hățurilor. Calul se poticni ieșind din rigolă, iar căruța păru să stea un moment, nedecisă dacă să-l urmeze sau nu, apoi cu multe scîrțîituri, se mișcă încet și penibil spre nivelul din afara rigolei. Cîinele se ridică cu un suspin lung, parcă fără sfîrșit, dar cu un fel de calcul, înainte ca frînghia cu care era legat (și care era scurtă) să se întindă — ceea ce era o judecată bună din partea lui căci gîtul îi era tot o rană ; cu picioarele-i plăpînde, începu să dibuie cu grijă și cu greutate drumul ca și cînd i-ar fi fost frică, la fiecare pas că ar putea declanșa trăgaciul vreunei curse, care ar cădea și l-ar prinde.

— Duceți-vă, băieți, spuse Bill, și așteptați-mă.

Ajutoarele își frecară capul cu pălăria, spuseră „Noapte bună, doamnă Espenel" și dispărură ca niște fantome.

Cînd cortegiul ajunse în stradă, singuraticul „sticlete" era cam cu două grupuri de case mai departe, în direcție opusă, mișcîndu-se foarte încet, foarte drept și drept înainte, ca un automat.

GEOLOGUL FARSOR

Nu există nimic mai interesant ca geologia, chiar pentru oamenii obişnuiţi şi ignoranţi, mai ales cînd ai un banc sau un perete de săpătură presărat cu fosile de peşti, stridii şi altele asemenea, care ca să dau un exemplu, erau vechi pe vremea cînd Adam abia apăruse. *(Remarcă făcută de Steelman, cercetător profesionist, tovarăşului şi elevului său, Smith.)*

Primul om pe care Steelman şi Smith îl întîlniră la ultima îndiguire unde începea noua cale ferată era un muncitor puternic şi posomorît cu cureluşe la încheieturile mîinilor. Steelman îi dădu bună-ziua şi schimbă cu el cîteva cuvinte despre vreme. Omul spuse, ca o părere personală, că vremea frumoasă nu va mai dura şi păru să simtă o melancolică plăcere în această reflexie ; spuse că e mai multă ploaie acolo jos, arătînd spre sud-est, decît poate luna accepta. Luna era în primul pătrar, timp în care se crede în popor — în unele părţi din Maoriland — că

cel mai adesea în sud-est e ploaie, şi vreme rea. Steelman privi acel sfert de cer cu un aer de uşoară obiecţie amestecat cu un fel de indulgenţă părintească ; se declară de acord cu muncitorul, fără prea multă convingere şi păru pierdut pentru moment într-o reverie din care se trezi ca să-i întrebe în mod prudent cine era şeful lor. Nu era nici un şef (i se spuse), erau o echipă cooperativă. Flăcăul care şedea colo lîngă camion, la capătul şantierului, era purtătorul lor de cuvînt, reprezentantul lor ; ei îi spuneau „şefule", dar asta nu era decît o poreclă, între ei. Steelman mulţumi şi porni spre şantier, urmat respectuos de Smith.

Steelman purta un costum de culoarea tutunului, o pălărie mare cu boruri largi, o pereche de ochelari cu aspect profesional şi avea o privire de om de ştiinţă ; în jurul său era o atmosferă clericală, accentuată oarecum de un aer de demnitate şi superioritate involuntară, izvorîtă din inteligenţa şi din cunoştinţele lui. Purta un sac negru care era un articol indispensabil în profesia sa. Smith era cuviincios îmbrăcat într-un costum de tweed de culoare închisă şi arăta ca un om insignifiant, devotat automat intereselor, plăcerilor sau capriciilor stăpînului său.

Şeful era un băiat tînăr, cu o înfăţişare cuviincioasă şi cu o figură plăcută, cam solemnă şi un aer liniştit.

— Bună ziua, domnule, spuse Steelman.

— Bună ziua, domnule, spuse şeful.

— Frumoasă vreme.

— Da, frumoasă, dar mă tem că nu mai ţine mult.

— Cred că nu, după cum arată cerul acolo, jos, hazardă Steelman.

— Nu, eu mă călăuzesc mai mult după prevederile profetului nostru asupra timpului, spuse şeful cu un zîmbet liniştit, arătînd spre omul mohorît.

— Presupun că vremea rea nu v-ar stingheri în muncă.

— Ba ne-ar încurca, desigur, nu e de dorit să se strice vremea tocmai acum.

Steelman socoti că problema timpului fusese deajuns discutată, aşa că spuse :

— Se pare că avansaţi cu calea ferată.

— A, da, aproape că am terminat cu ce era mai greu.

— Cu ce era mai greu ? repetă Steelman, cu o uşoară surpriză. Aş fi crezut că de-abia acum începe, şi arătă spre bariera de recife din faţă.

— O, sectorul nostru nu merge mai departe de stîlpul pe care-l vedeţi acolo. Ce-a fost mai greu e în urmă, peste mlaştini — lucram cea mai mare parte a timpului în apă pînă la brîu chiar şi în toiul iernii — şi cu optsprezece penny iardul.

— Într-adevăr c-a fost greu.

— Da, cam dur. Veniţi de la capătul liniei ?

— Da, mi-am trimis bagajul cu căruţa.

— Voiajor comercial, presupun ? întrebă şeful, aruncînd o privire spre Smith care stătea puţin în urma lui Steelman, şi părînd interesat de lucrarea care se făcea.

— O, nu, răspunse Steelman zîmbind. Sînt... ei, bine... sînt geolog. Iar acesta e omul meu, spuse arătînd spre Smith. Poţi pune sacul jos, James, şi să fumezi o ţigare. Numele meu este Stoneleigh — trebuie să fi auzit de el.

Şeful spuse :

— O, apoi adăugă imediat : În adevăr ! pe un ton nehotărît.

Urmă o pauză — şeful se simţea încurcat şi neştiind ce să mai spună, tăcu. Între timp Steelman studia omul şi conchise că ar merge.

— Presupun că aţi venit să vedeţi regiunea, spuse în sfîrşit şeful.

— Da, spuse Steelman. Apoi, după un moment de gîndire : — Călătoresc pentru propriul meu amuzament şi pentru perfecţionarea mea şi totodată în interesul ştiinţei, ceea ce revine la acelaşi lucru. Sînt membru al Societăţii Regale de Geologie — de fapt vice-preşedinte în conducerea secţiei australiene. Apoi, imediat, ca şi cînd şi-ar fi dat seama că se făcuse vinovat de egocentrism, schimbă puţin subiectul : — Da, foarte interesantă regiunea aceasta... în adevăr foarte interesantă. Mi-ar plăcea să mă opresc aici pentru o zi sau două. Lucrarea dumneavoastră îmi deschide o posibilitate de studiu. Nu-mi amintesc să fi văzut vreodată o formaţie geologică care să mă fi interesat aşa de mult. Uitaţi-vă bunăoară la înfăţişarea acestor săpături. Dar ce ! Poţi aproape citi istoria lumii geologice — din dimineaţa aceasta, cum ar fi, începînd cu suprafaţa cea mai de sus şi mergînd drept în jos, prin diferitele depuneri şi straturi,

de-a lungul erelor trecute — drept în jos, înapoi, spre epoca preistorică — spre formaţiile geologice fundamentale, foarte primitive !

Şi Steelman cerceta peretele de pămînt tăiat, ca şi cînd ar fi citit o carte în care fiecare strat ar fi fost un capitol şi fiecare linie, o notă explicativă. Se părea că pe şef începea să-l intereseze, iar Steelman, căpătînd încredere, începu să identifice şi să clasifice diferitele „straturi şi depuneri", să le fixeze vîrsta şi să descrie condiţiile şi felul de viaţă al omului în diferite epoci — spre profitul şefului.

— Acum, continuă Steelman, întorcîndu-se încet de la săpături, îndreptîndu-şi ochelarii şi lăsînd privirea-i gînditoare să cutreiere la întîmplare peste întreaga privelişte, e drept că prima impresie pe care o face, deşi poate inconştient, această regiune asupra unei inteligenţe obişnuite, este aceea a unei regiuni noi — noi în sens geologic ; cu straturi ale unei formaţii geologice şi vegetale mai vechi apărînd la suprafaţă ici şi colo ; ca de exemplu grămada aceea de copaci uscaţi de colo, de pe panta aluvială ; acea apariţie de calcar la suprafaţă sau trunchiurile de colo — şi arătă spre o pădure uscată care părea verde şi vie din cauza plantelor parazite. — Dar regiunea e veche... veche... poate cea mai veche formaţie geologică din lume, cea mai veche formaţie vegetală din Australia. Nu întrebuinţez cuvintele de vechi şi nou într-un sens obişnuit, înţelegeţi, ci în sens geologic.

— Da, înţeleg, spuse şeful, adăugînd că geologia trebuie să fie un studiu foarte interesant.

Steelman îşi plimbă din nou privirea meditativă peste peretele de pămînt tăiat şi întorcîndu-se spre Smith, îi spuse :

— Urcă-te acolo, James, şi adu-mi o mostră din bucata aceea de ardezie pe care-o vezi colo, chiar deasupra stratului contemporan.

Era un urcuş anevoios şi lunecos, dar Smith trebuia să se urce şi se urcă.

— Aceasta, spuse Steelman, sfărîmînd între degete bucata putredă, aparţine probabil unei perioade geologice mai vechi decît ar indica poziţia, poate o depunere primitivă de gresie. Poziţia sa pe acel strat se datoreşte fără îndoială unor deplasări vulcanice — astfel de dezordini sau mai curînd rezultatele unor astfel de dezordini au fost şi sînt cauza celor mai mari încurcături printre geologi — nesfîrşite erori şi controverse. Vedeţi dumneavoastră, noi trebuie să studiem regiunea, nu cum arată ea acum, ci cum ar fi arătat dacă creşterea geologică naturală ar fi fost lăsată să se desăvîrşească netulburată ; trebuie să restaurăm şi să reconstruim astfel de porţiuni dezorganizate ale regnului mineral, dacă mă înţelegeţi.

Şeful spuse că înţelege.

Steelman găsi prilejul să facă iute un sever semn din ochi lui Smith, care îşi lăsase trăsăturile feţei să se destindă într-un rînjet inexpresiv.

— Este în general cunoscut chiar de lumea ignorantă că rocile cresc, cresc din afară ; dar roca de aici, din care am o mostră în mînă,

se află acum într-un proces de descompunere ; pentru a fi clar, e putredă, într-un stadiu avansat de descompunere — atît de avansat încît nu poţi să-l identifici cu nici o perioadă sau formaţie geologică, cum n-ai putea identifica orice alt corp atît de descompus.

Şeful clipi din ochi şi încruntă o sprînceană, dar avu prezenţa de spirit să spună :

— Întocmai !

— Dacă roca din aceste locuri ar fi fost sănătoasă — vie, cum s-ar spune — ar fi trebuit să munciţi din greu ; dar ea e moartă şi e moartă de ere întregi, poate. Aveţi mai puţin necaz cu ea decît cu un pămînt obişnuit sau cu nisip sau chiar cu pietriş, ale căror formaţii, la un loc, constituie chiar roca în formă embrionară — înainte de naştere, cum s-ar spune.

Sprînceana şefului se însenină.

— Toată regiunea asta e în descompunere — pur şi simplu în descompunere.

Îşi scoase ochelarii, îi şterse, şi îşi şterse şi faţa, apoi atenţia sa păru atrasă de nişte pietre de la picioarele lui. Ridică una şi o examină.

— Nu m-aş mira, reflectă el distrat, nu m-aş mira dacă s-ar găsi aur aluvial prin unele din aceste rîuri şi rîpe, poate cositor sau chiar argint şi destul de probabil, antimoniu.

Şeful păru interesat.

— Mi-aţi putea spune dacă ştiţi prin împrejurimi vreo casă unde am putea fi găzduiţi, eu şi cu omul meu, o zi sau două ? întrebă Steelman imediat. — Aş dori să-mi întrerup călătoria aici.

— Mde, nu, spuse şeful. N-aş putea spune că ştiu, nu cunosc nici o casă mai aproape de Pahiatua şi asta e la şapte mile de aici.

— Ştiu, spuse Steelman reflectînd, dar am crezut că voi găsi în drum vreo casă sau un adăpost de orice fel. Altfel aş fi plecat cu căruţa.

— Ei bine, dacă vreţi să campaţi cu noi, la noapte cel puţin şi nu vă supără lipsa de confort, veţi fi bineveniţi, desigur.

— Dacă aş fi sigur că nu vă pricinuim nici un deranj şi nu vă încurcăm cu nimic...

— Nici un deranj, întrerupse şeful. Băieţii vor fi chiar bucuroşi, şi avem o cabană goală unde puteţi dormi. E mai bine să rămîneţi. Va fi furtună la noapte.

După ceai, Steelman distră pe şef şi pe cîţiva membri ai echipei din cei cu şcoală, povestindu-le mici istorioare cu subiecte geologice sau alte subiecte.

În timpul acesta Smith, în altă parte a campamentului, cînta din fluier, se produse cu cîteva cîntece, contribui la rîndul său cu poveşti marinăreşti şi îşi asigură popularitatea, cel puţin pentru cîteva nopţi. După mai multe înghiţituri din ceva turnat dintr-o damigeană într-o ulcică, i se dezlegă limba şi îşi exprimă părerea că geologia e o prostie şi spuse că dacă ar avea el măcar pe jumătate banii şefului său, să fie al dracului dacă ar mai merge să scormonească prin noroi ca un afurisit de mîncător de furnici ; de asemenea se exprimă nereverenţios vorbind despre savantul său stăpîn numindu-l „Stîncă bătrînă". Totuşi, spuse el, în general, avea o slujbă

ușoară cînd era vreme bună. Căpăta două bancnote pe săptămînă și toată întreținerea și banii erau asigurați. Nu i se cerea decît să aibă grijă de bagaj și de cazare și din cînd în cînd să scormonească pămîntul pentru vreo bucată de piatră și (ceea ce era cea mai plictisitoare din îndatoririle lui) să pară interesat de pietre vechi și argile.

Către miezul nopții, Steelman și Smith se retraseră în cabana neocupată care le fusese indicată, Smith cărînd un braț întreg de saci, cearceafuri și pături, puse la dispoziție de binevoitoarele gazde. Smith aprinse o lumînare și făcu paturile. Steelman se așeză, își scoase ochelarii și o dată cu ei expresia de om de știință, puse ochelarii cu grijă pe o piatră la îndemînă, luă o carte din sac și începu să citească. Era un volum din *Călătorie în centrul pămîntului*, de Jules Verne, într-o colecție ieftină. Ceva mai tîrziu se auzi o bătaie în ușă. Steelman își puse repede ochelarii, dimpreună cu expresia de om de știință, luă un caiet de note din buzunar, îl deschise pe masă și spuse :

— Intră !

Unul din oameni apăru cu o cană cu cafea fierbinte, două cești și cîteva prăjituri. S-a gîndit, spuse el, că poate le-ar face plăcere să bea un pic de cafea înainte de culcare și băieții uitaseră să-l întrebe dacă vrea cafea. Dorea de asemenea să știe dacă domnul Stoneleigh și omul lui erau instalați bine și confortabil pentru noapte și dacă aveau destule pături. Erau și lemne

în spatele cabanei și dacă doreau, puteau face focul.

Domnul Stoneleigh exprimă mulțumiri și aprecieri pentru amabilitatea arătată lui și omului său. I-ar părea foarte rău să le pricinuiască vreun deranj.

Muncitorul, un om serios, care respecta spiritul și inteligența sub orice aspect sau formă, spuse că nu era nici un deranj, tabăra era foarte mohorîtă, și băieții erau totdeauna bucuroși cînd mai venea cîte cineva. Apoi, după un schimb de păreri în legătură cu timpul frumos și cu cît va mai dura acesta, își urară noapte bună și omul serios dispăru în întuneric.

Steelman se culcă în patul de sus dintr-o parte, iar Smith, în cel de jos, de cealaltă parte. Ca de obicei, Steelman avea lumînarea lîngă patul său. Își aprinse pipa ca să mai tragă cîteva fumuri înainte de a adormi și un moment ținu lumînarea ridicată, astfel ca Smith să poată beneficia din plin de o solemnă și necompromițătoare clipire din ochi, la care Smith aplaudă pe tăcute și răspunse docil cu o altă clipire. Steelman stinse lumina, se așeză pe spate și cîtva timp pufăi din lulea. Deodată Steelman chicoti și chicotul fu repetat de Smith. Steelman mai chicoti o dată, și atunci Smith chicoti din nou. Era liniște în întuneric și după puțin timp Smith chicoti de două ori. Atunci Steelman spuse :

— Pentru Dumnezeu, astîmpără-te, Smith și lasă-mă să dorm.

În întuneric, liniștea rămase netulburată.

A doua zi invitaţia fu prelungită, iar Steelman îl trimise pe Smith să vadă dacă bagajele erau în siguranţă. Smith dispăru pentru vreo două-trei ore, iar cînd se întoarse raportă că totul era în regulă.

Stătură cîteva zile. După gustarea de dimineaţă, cînd oamenii plecau la lucru, Steelman şi Smith o luau de-a lungul liniei cu sacul cel negru şi cutreierau printre „depuneri şi straturi", aflîndu-se cîtva timp în treabă, ca o dovadă a bunei lor credinţe. Apoi se îndreptau la întîmplare înspre pădure, se aşezau într-un loc retras şi adăpostit, iar cînd timpul era rece, aprindeau un foc, Steelman şedea pe iarbă, citea şi fuma, făcea planuri pentru viitor şi îmbogăţea mintea lui Smith, pînă cînd apreciau că era timpul mesei. Seara se întorceau acasă cu sacul negru plin cu pietre şi bucăţi de rocă, iar după ceai, Steelman ţinea adevărate conferinţe asupra acelor minerale.

Cam în a patra dimineaţă Steelman avu o convorbire cu unul dintre oamenii care plecau la lucru. Era un tînăr lung şi deşirat cu o faţă roşcată şi un zîmbet aparent nevinovat. În Australia ar fi putut fi privit mai curînd ca un „tip" decît ca un „ins", dar nu avea nimic de „camarad". Îndată tipul îi spuse :

— Ce credeţi despre şef, domnule Stoneleigh ? Se pare că îi sînteţi tare simpatic şi e nebun după geologie.

— Cred că e în adevăr un băiat foarte cumsecade şi un tînăr foarte inteligent. Pare foarte citit şi bine informat.

— N-aţi crede că are studii universitare, spuse tipul.

— Nu, ce-i drept, dar oare are ?

— Da, credeam că ştiţi.

Steelman îşi încruntă sprîncenele. O clipă păru uşor tulburat. Făcu cîţiva paşi şi se gîndi adînc.

— Care ar putea fi specialitatea lui ? îl întrebă el pe individ.

— Apoi, ceva asemănător cu a dumneavoastră. Credeam că ştiţi. Era considerat ca cel mai bun... cum se spune ?... cel mai bun mineralogist din regiune. Avea o slujbă de prim ordin în Departamentul Minelor, dar a pierdut-o... ştiţi... băutura.

— Cred că vom pleca, Smith, spuse Steelman ceva mai tîrziu cînd rămaseră singuri. E cam prea multă intelectualitate în tabăra asta ca să-mi convină. Dar oricum, n-am dus-o rău. Am avut trei zile casă şi masă bună, cu distracţii şi băutură. Apoi îşi spuse în sinea lui : „În orice caz, vom mai sta o zi. Dacă indivizii ăştia meschini ne joacă o farsă, mai bine să ne luăm răsplata. Eu nu sînt supărăcios. Orice s-ar întîmpla, ei sînt nătărăii, nu noi. Şi pot să-i pun la punct înainte de a pleca."

Dar în drumul spre casă stătu de vorbă cu un alt om, despre care pot să spun că era un „tip".

— N-aş fi crezut că şeful are studii universitare.

— Are ce ?

— Studii... că a învăţat la universitate.

— Ce ! Cine v-a spus una ca asta ?

— Unul din tovarăşii dumitale.

— Aş ! A vrut să glumească. Tot ce ştie şeful e să se iscălească. Dar lunganul cel roşcovan, rînjitul, ăla da, are studii universitare.

— Ştii ce ? Cred că vom pleca chiar mîine, îi spuse Steelman lui Smith cînd intrară în cabană. Sînt prea multe glume şi prea multă neseriozitate în tabăra asta, pentru un om de ştiinţă serios ca mine.

RIVALUL LUI ANDY PAGE

Înalt, roşcat şi pistruiat
Chip de flăcău de ţară
Aşa arată Andy Page
Om muncitor, pe-afară.
În Middleton, Andy munceşte
El tunde sau din bici pocneşte
Şi mai ales n-are păreri...

Şi nu avea într-adevăr nici o „idie", cel puţin aşa spunea chiar el, afară de ceea ce privea (sau i se părea lui că priveşte) „treburile necinstite", sub care nume cataloga tirania, trădarea, răpirea libertăţii omului de către om, minciuni neruşinate sau escrocherii — toate lucrurile, pe scurt, care păreau slabei lui înţelegeri ca necinstite, meschine sau de nimic ; şi mai ales, şi în mod special şi mai mult ca orice, trădarea unui prieten. *Asta* n-ar fi putut-o ierta niciodată. Andy era incomod de cinstit. Mintea îi lucra încet, iar hotărîrile îi erau de regulă drepte şi

juste ; și cînd își făcea o părere despre un om sau despre o chestiune, sau hotăra asupra mersului unei acțiuni, nici măcar un cutremur de pămînt sau ciclonul Nevertire nu l-ar fi putut clinti cu un deget, afară doar dacă convingerea îi era temeinic zdruncinată, și atunci punea tot atît timp să se întoarcă la punctul de plecare cît pusese ca să ia hotărîrea.

Andy ajunsese la o hotărîre cu privire la fiica unui selector de vite pe nume Lizzie Porter — care trăia (și robea) în gospodăria tatălui său, aproape de comuna pe a cărei pășune Andy era văcar șef. Obișnuia de mai mulți ani să se oprească în treacăt pe la casa selectorului pe cînd mergea călare încoace și încolo, între stație și oraș, ca să bea un pahar cu apă, sau să dea bună-ziua sau bună-seara bătrînului Porter și soției lui. Discutau despre secetă și probabilitatea sau dimpotrivă (neprobabilitatea) de a avea puțină ploaie ; sau despre vitele lui Porter, cu o ocazională referire la o vacă rătăcită care aparținea acelei selecții, dar preferase să fugă. Era o vacă mică, grăsuță, cochetă și albă, de fapt aproape complet albă, dar pentru Andy — care avea ochi de adevărat australian — era „pătată ca dracul". Nimeni altul nu putea observa o pată mai mare sau mai mică, la prima vedere. Apoi, după o tăcere bovină care în altă societate ar fi fost penibil de stingheritoare și după o plecăciune a pălăriei, care se producea cu o scărpinare a părului de pe ceafă cu degetul cel mic, Andy spunea încet : „Așa, acum trebuie să plec. La revedere, domnule

Porter, la revedere doamnă Porter." Și dacă ea era prezentă — și în general era în astfel de ocazii — „La revedere, Lizzie". Iar ei spuneau în cor : „La revedere, Andy," pe cînd el sărea pe cal și se depărta în galop. E curios cum țăranii aceștia sfioși, liniștiți și cu voce blajină sînt cei mai teribili și neastîmpărați călăreți.

Dar mai tîrziu, după apusul soarelui, calul lui Andy se vedea din nou legat în curtea Porterilor cîte-o oră și mai bine. Andy fuma, vorbea despre urmările ultimei secete (dacă se întîmpla să plouă) și despre posibilitățile vreunei alte secete ; juca cărți cu bătrînul Porter, care începea să facă semne cu ochiul către „bătrîna" lui și să arate cu degetul cel mare înspre Lizzie, dacă fata era întoarsă cu spatele iar Andy își zgrebțăna părul de pe ceafă, holbîndu-se la cărți.

Mulți ani mai tîrziu Lizzie îi povesti unei bune prietene de-ale mele cum își făcuse Andy cererea în căsătorie. I-o povesti în felul ei domol — știți cum e Lizzie (ceva cam ca o pisică bătrînă care e favorita casei). Nimic din expresia sau din tonul vocii ei nu arăta dacă făcea haz sau nu de ceea ce povestea, oricît de comic ar fi fost. Fusese martoră la două tragedii și găsise un om mort în pădure, lucruri despre care povestea ca despre întîmplări obișnuite.

Într-o zi, după ce Andy venise timp de un an întreg de două sau de trei ori pe săptămînă, se întîmplă ca ea să se nimerească stînd pe bușteanul unei grămezi de lemne lîngă el, în răcoarea serii și bucurîndu-se de briza apusului.

Braţul lui Andy o cuprinse exact aşa cum ar fi cuprins un stîlp de care s-ar fi întîmplat să se rezeme. Nu vorbiseră despre nimic deosebit. Andy spuse că nu s-ar mira dacă ar fi furtună peste noapte — fusese atît de cald toată ziua.

Lizzie spuse : — Foarte probabil.

Andy fumă un timp apoi zise : — Ah ! Plicticoasă viaţă !

Lizzie nu răspunse nimic.

Pe urmă Andy spuse : — Ah, ce viaţă tristă şi singuratică Lizzie.

— Te simţi singur, Andy ? întrebă Lizzie după un timp.

— Da, Lizzie, mă simt singur.

Lizzie se sprijini puţin de el, fără ca vreunul din ei să fi părut că observă şi după puţin timp spuse moale : — Şi eu, Andy.

Andy îşi scutură de cenuşă pipa, foarte încet şi chibzuit, o puse deoparte, apoi păru că se aprinde dintr-o dată şi spuse cu vioiciune :

— Ei, Lizzie, eşti bucuroasă ?

— Da, Andy, sînt bucuroasă.

— Sigur ? Spune !

— Da, sînt foarte sigură, Andy. Sînt foarte bucuroasă.

— Bine, Lizzie, atunci... rămîne stabilit.

Dar iată că la două luni după cererea descrisă mai sus, Andy era foarte necăjit şi necazul lui era în legătură cu Lizzie Porter.

Ridica un gard în faţa unui vechi ocol şi lucra ca un turbat ca să nu se mai gîndească, dar bineînţeles că nu reuşea, căci ultimele două scînduri erau ieşite din linie. Acum înfigea un stîlp cu maiul şi Andy bătătorea cinstit pămîntul, chiar de la fundul gropii, nu numai ultimele cîteva lopeţi, cum fac alţii. Bătea acum ultimul strat de pămînt, cînd un nor alb de praf se văzu venind pe drum, se opri şi se îndreptă, sau mai bine zis se năpusti în desiş şi Dave Bentley, dresorul de cai, apăru pe ultima lui victimă.

— Bună, Andy ! Lucrezi ?

— Vreau să-ţi vorbesc, Dave, spuse Andy cu o voce ciudată.

— Bi... bine, spuse Dave cam încurcat.

Descălecă, întrebîndu-se despre ce putea fi vorba şi îşi legă calul de penultimul stîlp.

Într-un fel, Dave era opusul lui Andy : mergea direct la concluzii, ca femeile ; dar, spre deosebire de ele, de multe ori se înşela.

Dave era un vechi camarad şi prieten al lui Andy, care ţinuse întotdeauna la el ; îl admira şi avea încredere în el. Dar acum, spre marea lui mirare, Andy tot răzuia pămîntul de deasupra cu lopata lui cu coadă lungă, îngrămădindu-l conştiincios în jurul stîlpului, iar faţa lui era ca o bucată de lemn, iar buzele strînse sever. Dave sparse primul tăcerea, cu o înjurătură.

— Ce dracu ai ? Vorbeşte ! Ce ţi-am făcut ? Ce ţi-a venit aşa deodată ?

Andy se întoarse brusc cu faţa spre el şi cu flăcări de ură în ochi, ca atunci cînd era vorba de „treburile necinstite".

— Ce i-ai spus soră-mi, Mary, despre Lizzie Porter ?

Dave tresări, apoi fluieră lung şi slab.

— Dă-i drumul, Andy! îl îndemnă el.
— Ai spus că Lizzie vorbeşte cu un băiat.
— Ei, şi ce-i rău în asta? Oricine ştie că...
— Dacă vreun afurisit de păduche spune vreo vorbă despre Lizzie Porter — ascultă ici, Dave Bentley, noi doi o să ne batem!
Apoi, cu şi mai multă vehemenţă, ca şi cînd ar fi avut un cuţit sub cămaşă:
— Scoate-ţi haina!
— Nu, pînă nu ştiu pentru ce, spuse Dave cu liniştea subită care cuprinde pe oamenii curajoşi dar încăpăţînaţi şi impulsivi în momentele critice: — Noi doi n-o să ne batem, Andy, dar (cu energie subită) dacă încerci, am să te fac harcea-parcea.
Apoi, apropiindu-se de Andy şi luîndu-l de braţ:
— Andy, chestia asta trebuie s-o lămurim. Vino-ncoace. Vreau să-ţi vorbesc.
Şi îl conduse cîţiva paşi mai departe, în interiorul liniei de hotar, ceea ce părea o precauţie ridicol de inutilă deoarece nu era nimeni care să-i vadă sau să-i audă, în afară de calul lui Dave.
— Ia ascultă, Andy, hai să vorbim deschis. Ce e între tine şi Lizzie Porter?
— Vorbesc cu ea, asta-i tot; şi o să ne căsătorim peste doi ani.
Dave scoase încet un alt fluierat lung. Părea că se gîndeşte să ia o hotărîre.
— Acu, uite ce, Andy, noi sîntem prieteni vechi, este?

— Da, ştiu.
— Şi crezi tu că am putut eu spune vreo blăstămăţie de minciună în spatele tău? Crezi? Spune!
— N... nu, nu cred.
— Am fost întotdeauna alături de tine, ba chiar am luptat pentru tine în spatele tău.
— Ştiu, Dave.
— Uite mîna mea!
Andy apucă în mod automat mîna prietenului său dar i-o strînse cam tare.
— Acum, Andy, ţi-oi spune de-a dreptul: în ce priveşte pe Lizzie Porter ceea ce am spus, e adevărul curat.
Stătură aşa un minut întreg cu mîinile înclestate, Andy cu falca lăsată şi holbîndu-se la Dave, uluit. Îşi ridică mîna liberă la chica de păr stufos, înghiţi în sec cu suspiciune şi întrebă cu o voce spartă:
— De... de unde ştii, Dave?
— Să ştiu, Andy? *I-am văzut cu ochii mei.*
— Ai văzut, Dave?... pe un ton care arăta mai mult supărare decît mînie în faptul că Dave îi văzuse.
— Adevăru-adevărat, Andy.
— Spune-mi, Dave, cine era individul? Asta-i tot ce vreau să ştiu.
— N-aş putea să-ţi spun. I-am văzut cînd treceam în galop şi era într-amurg.
— Atunci de unde ştii că era un bărbat?
— Purta pantaloni, în orice caz, şi era înalt cît tine; aşa că nu putea fi o fată. Aş putea jura

că era Mick Kelly. I-am văzut calul o dată sau de două ori legat în curtea Porterilor. Dar uite ce-am să fac. Am să-l descopăr eu şi dacă-l prind, am să mi ţi-l aranjez eu pentru tine.

Andy nu spuse nimic. Mîinile i se încleştaseră şi pieptul îl apăsa. Dave îi puse pe umăr o mînă prietenească.

— E greu de tot Andy, ştiu. Afară de noi doi, nimeni altul nu s-ar fi sinchisit. Dar nu fi prost. Sînt destule fete primprejur. Spune-i-o de-a dreptul, pune-o pe liber şi gata — ai terminat cu ea. Trebuie să fii prost ca să-ţi amărăşti zilele din cauza ei. Ăsta-i adevărul, şi nici nu-i cine ştie ce de ea. Acum trebuie să galopez din răsputeri ca să ajung diligenţa. Nu fă nimic pînă nu mă întorc eu. N-am să lipsesc mai mult de-o oră. Vreau să-ţi dau cîteva ponturi, în caz că ar trebui să te baţi cu Mick şi trebuie să fiu aici ca să te susţin.

Şi astfel, prinzînd instinctiv momentul favorabil, sări în şa şi porni în galop spre oraş.

Abia dispăru pe după colţul ocolului norul de praf pe care-l făcuse, cînd Andy observă un altul, venind înspre el. Avu uluitoarea impresie că Dave se şi întorcea înapoi, dar în mod mecanic continuă să sape o altă groapă de stîlp, pînă cînd o şaretă uşoară cu arcuri hurui pe drum şi se opri în faţa lui. Atunci ridică capul. Era chiar Lizzie, venind de la oraş spre casă. Se întoarse spre el cu obişnuitu-i zîmbet vag. Trăsăturile ei mici erau şterse şi cam trase.

— 'Neaţa Andy !

La vederea ei toată ura lui pentru „chestiile necinstite", sporită şi de un sentiment de jignire personală, ajunse la culme şi explodă :

— Ascultă, Lizzie Porter ! Ştiu totul despre tine. Să nu-ţi treacă prin gînd că după una ca asta mai poate fi vreo înţelegere între noi. Nu vreau să mai fim văzuţi împreună. Am terminat cu tine.

Fata se holbă la el un moment, ca lovită de trăsnet, apoi izbi calul cu un băţ care-i ţinea loc de bici.

Plîngea şi se întreba cu ce greşise oare şi tremura atît de tare, încît abia putu să deshame calul, şi se întreba dacă pe Andy nu l-o fi lovit cumva soarele în cap. Intră în casă, se aşeză şi plînse din nou ; dar mîndria îi veni în ajutor şi simţi că-l urăşte pe Andy. Se gîndi la fratele ei voinic, drumeţind departe, şi îşi făcu o ceaşcă de ceai. Îşi stropi ceaiul cu lacrimi şi se apucă să cerceteze povestea pe toate feţele.

În acest timp Andy suferea o reacţie. Se pomeni că umple groapa înainte de a fi pus stîlpul, apoi că îndeasă stîlpul înainte ca semnele să fie în linie ; îl pîndea primejdia de a-şi tăia un deget sau un picior la fiecare lovitură a teslei. Şi la urmă, încercînd să privească cu ochii mijiţi bulgăraşii de pămînt pe care-i pusese pe fiecare stîlp ca să-l ajute să alinieze, îi văzu plutind şi dublîndu-se şi alergînd strîmbi într-un fel de apă, căci ochii îi erau prea umezi pentru a putea vedea limpede.

Atunci îşi aruncă jos uneltele cu disperare şi tocmai se gîndea nedecis dacă să se ducă acasă

sau mai bine să coboare la rîu şi să se înece, cînd se întoarse Dave.

— Ai văzut-o ? întrebă Dave.

— Da, răspunse Andy.

— Ai terminat cu ea ?

— Ia ascultă, Dave, eşti sigur că individul era Mick Kelly ?

— N-am spus niciodată că sînt sigur. De unde să ştiu ? Era întuneric. Cred că nu-ţi închipui că mă uit cu tot dinadinsul cînd văd un flăcău că se dă puţin pe lîngă o fată, nu ? S-ar putea să fi fost chiar tu. Presupun că ea a încercat să te convingă că era cu tine.

— Nu, n-a încercat spuse Andy, dar uite ce, Dave, eu eram îndrăgostit cu adevărat de fata asta, eram, şi.. şi vreau să fiu sigur că am dreptate.

Chestiunea devenea prea psihologică pentru Dave Bentley.

— Cu alte cuvinte, se stropşi el, mă faci mincinos.

— Nicidecum, Dave. Vreau să aflu cine e individul, asta vreau să ştiu. Unde i-ai văzut şi cînd ?

— I-am văzut în noaptea de Anul Nou, pe drum, aproape de ferma lui Ross ; şi i-am mai văzut duminica trecută, seara, sub copacii de lîngă vechiul canal, aproape de gardul Porterilor ; şi i-am mai văzut într-o seară afară, în curte la Porter, pe o buturugă lîngă grămada de lemne. Stăteau aproape de data asta. Cît pentru ea pot să jur. Ei, acum eşti mulţumit ?

Dar Andy îşi zgrebţăna frenetic chica de sub pălărie cu toate cele zece degete şi se holba la Dave, care începu să se simtă prost ; apoi în ochii lui Andy apăru o privire fixă, înspăimîntătoare, care-l făcu pe Dave să se dea repede un pas înapoi.

— Sfinte Dumnezeule, Andy, ce-i cu tine, ai înnebunit ?

— Nu, strigă Andy cu frenezie.

— Atunci, ce dracu e cu tine ? Dacă n-ai grijă, ai să-ţi pierzi minţile.

— Prostule ! *Eu* am fost ăla de fiecare dată.

— Ce ?

— Eu am fost cu ea în toate serile alea. Pe mine m-ai văzut. D-apoi ce ? Doar am cerut-o de nevastă pe grămada de lemne.

Dave fu luat prea repede de data asta ca să mai fluiere.

— Şi te-ai repezit la ea adineaori ?

— Da, răcni Andy.

— Halal ! Ai făcut-o !

— Da, spuse Andy cu disperare, am făcut-o !

Dave scoase acum un foarte lung şi slab fluierat.

— Eşti un ţap afurisit, Andy, dar lucrurile trebuie lămurite.

Şi se depărtă în galop.

Bietul Andy era prea zdruncinat ca să observe plecarea fulgerătoare a lui Dave, sau să vadă că el se îndrepta peste barieră, pe drumul care ducea la Porteri.

O jumătate de oră mai tîrziu Andy apărea la portiţa din dos a Porterilor, cu o expresie, pe faţă, de parcă în zece minute avea să înceapă o înmormîntare. Pe un ton potrivit cu împrejurarea spuse că vrea s-o vadă pe Lizzie.

Dave fusese pe acolo cu lăudabila intenţie de a lămuri lucrurile şi, bineînţeles, reuşise să le înrăutăţească şi mai mult.

Dar Andy repară totul.

SURCICA DE EUCALIPT

Dave Regan şi echipa lui — constructori de garduri, săpători de rezervoare şi dulgheri — terminau al treilea şi ultimul canal de scurgere prevăzut în contractul lor, în ultimul sector al noii linii ferate, şi îşi trimiseseră deja actele pentru completarea contractului, ca să nu mai poată încăpea nici o scuză pentru vreo amînare a plăţii.

În planuri şi în deviz fusese însă stipulat în mod expres că lemnul pentru anumite grinzi şi traverse trebuia să fie de eucalipt şi nu alt lemn, iar inspectorii guvernamentali erau autorizaţi să scoată de pe teren orice lemn sau material pe care l-ar considera inferior sau necorespunzător cu stipulaţiile. Supraveghetorul antreprenorului de cale ferată care era şi inspector al ajutorilor de antreprenori era un om practic, de fel de prin partea locului ; fusese el însuşi producător de lemn de construcţie şi simpatiile lui erau de partea lemnarilor ; şi-apoi se afla în termeni amicali cu Dave Regan. Pe de altă parte

timpul prevăzut expira, și antreprenorii erau grăbiți să termine linia. Dar inspectorul guvernamental era un om închis, care proceda în felul său, și apărea în locuri izolate și la ore neașteptate ; părea să n-aibă nici un scop în viață — și semăna cu un cangur cenușiu hăituit de un nou gard de sîrmă și nesuspectînd prezența oamenilor. Purta un costum cenușiu, călărea, sau mai degrabă ducea, un cal cenușiu, iarba era înaltă și cam cenușie, așa că rar era observat înainte de a fi aproape de tot, picînd încet peste o echipă de subantreprenori, cu calul de căpăstru.

Lemnul de eucalipt era rar și depărtat pe acele creste de munți, iar pe de altă parte un alt lemn de construcție, asemănător în aparență, dar mult inferior în fibră și durabilitate, se găsea suficient și la îndemînă. Dave și echipa lui erau sătui de lucrul și de locul acela și voiau să-și încaseze mai repede banii și să plece în alte părți. Socotiră astfel să facă ultima grindă dintr-un copac pe care-l aveau la îndemînă ; urmau să-l lucreze pe loc și să-l smolească cu grijă și conștiincios înainte de a veni inspectorul, dacă cumva va mai veni. Dar n-a fost așa. Ajustară lemnul și-l făcură gata de a fi pus la locul cuvenit. Binefăcătoarea întunecime a catranului era gata să acopere frauda făptuită de patru oameni puternici care apucaseră grinda cu răngi și pîrghii pentru a o transporta ; și iată că acum — (după obișnuitul spirit de contrazicere al lucrurilor) — cînd bucata frauduloasă de lemn își petrecea ultima ei oră la pămînt, arătînd și

mirosind, în imaginația lor vinovată, a nimic altceva decît a eucalipt, se pomeniră cu inspectorul, care venea pieziș spre ei, cu ceva din aerul unui Bill sau Jim care s-ar fi abătut din drum ca să vadă ce mai fac ei și să le ceară un chibrit. Deoarece îi vizitase destul de des în timpul lucrului și știa cît de aproape erau acum de sfîrșit, oamenii fuseseră aproape siguri că inspectorul nu-și va bate capul să mai vină. Dar așa e cu guvernul. Ai putea urni cerul și pămîntul într-o strădanie zadarnică de a-l face să închidă ochii asupra vreunui lucru de cea mai mare importanță pentru tine și tovarășii tăi, și pentru district, și chiar pentru țară, dar cînd lași autoritatea în pace și ai motive puternice de a nu dori să fii plictisit și întrerupt și nu dorești să se îngrijoreze în privința ta, atunci îi trece prin minte să vină și să te plictisească.

— Așa e întotdeauna, șopti Dave tovarășilor săi. Știam eu că ticălosul își va face apariția. Și cînd te gîndești că ăsta e singurul buștean nereglementar, adăugă el pe un ton jignit. Dacă afurisita asta ar fi fost singura grindă de eucalipt din toată lucrarea, da, aș mai zice... Bună ziua, domnule ! (către inspector). E cam cald, nu ?

Inspectorul încuviință din cap. Nu era o fire iute. Descălecă și se uită la grindă distrat, și deodată apăru în ochii lui un fel de expresie tristă, visătoare, depărtată de parcă cine știe cînd în trecut s-ar fi întîmplat ceva trist și dureros în familia lui, și această bucată de lemn i-o

amintea şi îi reîmprospăta suferinţa. Clipi de trei ori şi întrebă pe un ton stăpînit :

— Asta e eucalipt ?

Jack Bentley, cel mai mare mincinos din echipă, cu respiraţia tăiată de un spasm, tuşi ca să acopere suspinul şi să cîştige timp :

— E...eucalipt ? Sigur că da. Credeam că cunoaşteţi lemnul de eucalipt, domnule. (Domnul tăcea). Ce altceva credeţi că e ?

Expresia distrată, visătoare, reveni. La drept vorbind, inspectorul nu se prea pricepea la lemn, dar avea mult instinct şi se călăuzea după el cînd se îndoia de ceva.

— Păi, bine, domnule, începu Dave Regan pe un ton de nevinovată uimire şi cu o figură bucolică şi inexpresivă, nu se spune în planuri şi în deviz să fie eucalipt ? În orice caz, în ale noastre se spune. Pot să aduc hîrtiile de la baracă, dacă vreţi.

Nu era necesar. Inspectorul admise încet. Se aplecă, şi cu un aer absent ridică de jos o surcică. Se uită la ea distrat un moment, clipi de trei ori ca de obicei, apoi, părînd că îşi aminteşte de o obligaţie, se trezi brusc, şi întrebă repede :

— Surcica asta e din grindă ?

Tăcere. Inspectorul clipi repede de şase ori, cu o mică pauză după trei clipiri, încălecă, spuse 'ziua şi dispăru.

Regan şi ceilalţi se uitau unul la altul.

— De... de ce a făcut asta ? întrebă Andy Page, al treilea din echipă.

— A făcut ce, prostule ? se interesă Dave.

— De... de ce a luat surcica ?

— Ca s-o ducă la birou, mîrîi Jack Bentley.

— De... de ce ? De ce s-o ducă ?

— La dracu ! Ca s-o analizeze, prostule ! Acum eşti mulţumit ?

Şi Jack se trînti pe buştean, îşi scoase pipa cu o smucitură şi-i spuse lui Dave pe un ton tăios, ca o durere de dinţi :

— Dă-mi un foc !

— Bi... bine, dar ce facem acum ? întrebă Andy, care era cel mai bun lucrător, dar neajutorat şi nefolositor în crize ca aceasta.

— Fibra şi lustru mă-sii de canal ! încheie Bentley.

Dar ochii lui Dave, care-l urmăriseră cu jale pe inspector, dintr-o dată se dilatară. Inspectorul străbătuse călare o mică distanţă de-a lungul liniei, descălecase, legase frîul calului de un stîlp, pusese surcica (care era prea mare ca să poată încăpea în buzunar) deasupra stîlpului, trecuse prin gard şi acum mergea înapoi pe un unghi de-a curmezişul liniei, în direcţia echipei care ridica gardul şi care lucra ceva mai departe, dincolo de canal.

Dave socoti dintr-o privire situaţia, şi gîndi repede.

— Daţi-mi o aşchie de eucalipt, spuse el.

Bentley, care era isteţ cînd i se netezea calea, ca un cîine vînător de canguri (dar cu privirea, nu adulmecînd) aruncă o privire în direcţia în care se uita Dave, se repezi şi aduse o aşchie cam de aceeaşi mărime ca cea pe care o luase inspectorul.

Poziţia locului era cam aşa: terenul cobora în pantă, spre linie, de ambele părţi, iar unghiul dintre calul inspectorului, echipa de la gard şi canal, era în interiorul unui spaţiu liber, concav, uşor de trecut; pe vreo două sute de iarzi de la linie şi paralel cu ea, pe partea pe care echipa lui Dave lucra lemnul, o margine de tufăriş se întindea pe o distanţă de cîţiva iarzi de la un punct care era cam în direcţia singurului copac de pe panta dezgolită, a calului şi a echipei de la garduri.

Dave luă surcica de eucalipt, alergă de-a lungul cursului apei în tufăriş, se strecură pitit în spatele tufărişului, cu cea mai mare viteză, trecu cu bine, fără măcar să respire peste spaţiul expus şi ajunse în locul unde copacul se afla în linie dreaptă între el şi inspector, care vorbea cu muncitorii de la gard. Apoi începu să coboare panta spre copac, care era subţire, mereu în linie dreaptă, ţinînd braţele lipite de trup şi căutînd să se afle mereu în spatele copacului; înainta încetul cu încetul ca şi cînd muncitorii de la garduri ar fi fost nişte canguri şi Dave ar fi încercat să-i împuşte. Inspectorul îşi arunca din cînd în cînd privirea înspre cal, de parcă ar fi avut impresia că e gata s-o ia la fugă. Era un moment îngrijorător pentru toţi în cauză, afară de inspector. Şi ei nu doreau ca *el* să fie neliniştit. Şi tocmai cînd Dave ajunse la piciorul copacului, inspectorul isprăvi ceea ce avea de spus muncitorilor şi o porni iute înapoi spre cal. Se apropia furtuna. Era un moment critic. Între echipa lui Dave şi cei de la garduri fuseseră stabilite dinainte anumite semnale în legătură cu inspectorul, dar nici una pentru un caz ca acesta.

Jack Bentley respiră adînc şi porni înainte, cu gîndul de a-l întîmpina pe inspector şi a-l ţine cîteva minute într-o conversaţie improvizată. Inspiraţia vine în momentele critice. Lui Jack îi fulgeră prin minte să-l trimită pe Andy. Andy arăta inocent şi nevinovat precum şi era, dar nu se simţea bine cînd era vorba de „treburi necinstite" — îi trebuia o scuză cinstită. Dar nu asta avea importanţă, (comenta Jack mai tîrziu); important era că i-ar fi trebuit inspectorului vreo zece minute pînă să scoată de la Andy ceva.

— Aleargă, Andy! Spune-i că se apropie o furtună mare şi că ar face mai bine să rămînă în adăpostul nostru pînă trece. Fugi! Nu sta şi nu te holba ca un idiot. O să-l scapi.

Andy porni, dar tocmai atunci, cum se întîmplă, unul din oamenii de la garduri, alergă după inspector, strigînd: „Hei, domnule! Voia să stabilească ceva în legătură cu supravegherea sau aşa ceva — sau să pretindă că vrea să stabilească — din motive pe care n-am timp să le explic acum aici.

Lucrătorul explică după aceea echipei lui Dave că văzuse situaţia camarazilor lor şi că de aceea îl strigase pe inspector înapoi. Dar aceasta o spuse după ce i se istorisi povestea, ceea ce era o greşală.

— Vino înapoi, Andy! strigă Jack Bentley.

Dave Regan ocoli copacul, pe jos, în patru labe, grăbindu-se printre ierburi, care din feri-

cire erau înalte pe o porțiune de vreo patruzeci de iarzi, pe panta dintre copac și cal. Dar cînd ajunse aproape de cal îl străfulgeră un gînd, care-l țintui locului și îi dădu un fior de-a lungul șirei spinării. Calul se va speria, se va smuci și o va lua la fugă. Situația era disperată ! Încercă să-l îmblînzească : „Na -na ! Na-na !" Calul își întoarse capul, obosit, și-l privi cu ochi blajini, ca și cînd l-ar fi așteptat tot timpul să vină, și să vină chiar în patru labe, și parcă se mira de ce întîrziase așa de mult ; apoi își văzu de-ale lui. Dave ajunse la piciorul stîlpului ; calul, binevoitor, își mută greutatea pe celălalt picior. Dave ridică capul și umerii cu băgare de seamă, în spatele stîlpului, ca un șarpe ; întinse mîna de două ori, repede — o dată ca să înhațe surcica pe care o luase inspectorul, a doua oară ca să pună în locul ei surcica de eucalipt. Apoi se întoarse și o porni în fuga mare spre copac, ca un gigantic goanna fără coadă.

Cîteva minute mai tîrziu se îndrepta spre canal de-a lungul rîului, fumînd cu sete ca să-și liniștească nervii.

Dintr-o dată cerul se întunecă și primele picături mari ale furtunii răpăiră pe jos. Inspectorul grăbi spre cal și o luă la trap de-a lungul liniei, în direcția taberei.

Uitase de surcică și o lăsase pe stîlp !

Dave Regan se așeză pe grindă, în ploaie, și trase o înjurătură grozavă.

MISTERUL LUI DAVE REGAN

Și mai era pe atunci și Dave Regan, spuse călătorul. Dave obișnuia să moară mai des decît oricare alt om de prin partea locului. Despre el mereu se spunea că a murit și apoi că a înviat. Se părea că lui îi făcea plăcere, afară de o singură dată, cînd fratele său i-a încasat leafa și i-a băut toți bănișorii, ca să-și înece amarul pentru ceea ce numea el „sfîrșitul prematur" al lui Dave. O dată Dave a plecat în Queensland cu vitele și a lipsit trei ani. Ca de obicei, a fost dat mort. De data aceasta se spunea că se înecase în Bogan, pe cînd încerca să treacă înot cu calul peste rîu, iar iubita lui s-a grăbit să se mărite cu unul mai rău, înainte ca Dave să se întoarcă.

Ei bine, într-o zi eram afară în pădure, după lemne, cînd mă prinse cea mai cumplită furtună pe care am pomenit-o vreodată prin părțile astea. Era și grindină, mare cît alicele, și dacă nu m-aș fi adăpostit repede după un buștean și nu m-aș fi ghemuit jos la timp, aș fi fost ciuruit

ca un pădurar. Dar oricum, tot m-a udat pînă la piele. Furtuna trecu în cîteva minute, apa se scurgea prin şanţuri, soarele apăru din nou, iar pădurea aburea şi mirosea ca o pereche nouă de pantaloni de moleschin. Mergeam pe drum, cînd deodată, am văzut un individ deşirat, călare pe un cal lung şi slăbănog, ieşind afară din pădure, la marginea unei poieni. Cum am dat cu ochii de el, am ştiut că era Dave.

Dave călărea de obicei un pur sînge înalt, cu trupul şi picioarele ca ale unui cîine de vînat canguri şi care se învîrtea în jurul tău şi sărea într-o parte de parcă s-ar fi temut că vrei să bagi un cuţit în el.

— Noroc, Dave ! am spus, pe cînd se apropia în grabă dînd pinteni calului. Ce faci ?

— Noroc, Jim ! spuse el. Dar tu, ce faci ?

— Foarte bine, spun eu. Cum mai merge ?

Dar înainte de a mai fi putut spune ceva, calul o rupse de fugă în desiş, la dreapta. Am aşteptat, căci ştiam că Dave se va întoarce din nou, dacă voi aştepta de ajuns şi după vreo zece minute veni pieziş din tufărişul din stînga.

— Sînt bine, spune el înfigînd pintenii, dar tu ce faci ?

— Bine, zic eu. Ce fac bătrînii ?

— Păi, n-am fost încă pe-acasă, spune el întinzîndu-mi mîna, dar înainte de a i-o fi putut apuca, afurisitul de cal sări iar într-o parte spre marginea de sud a poienii, şi iar fugi în desiş.

L-am auzit pe Dave înjurînd prin apropiere vreo douăzeci de minute sau cam aşa ceva, apoi venind blestemînd, din cealaltă parte a poienii.

— Unde ai fost, Dave, în tot timpul ăsta, l-am întrebat, pe cînd calul se arcuia ca un bumerang.

— Spre golf, zice Dave.

— Asta a fost furtună nu glumă, Dave, spun eu.

— Pe legea mea, straşnică furtună.

— Te-a prins ?

— Da.

— Te-ai adăpostit ?

— Nu.

— Dar eşti uscat de tot.

Dave rînji şi... şi... răcni o înjurătură.

Asta la adresa calului care se cabra din nou şi o luă razna iar prin desiş. Am aşteptat dar nu s-a mai întors, şi am socotit că ajunsese prea departe ca să se mai întoarcă şi se gîndise, desigur, că nu mai era cazul să vie înapoi. Aşa că am plecat. În curînd m-am pomenit că-mi vin tot felul de gînduri. Dave era complet uscat şi ştiam că nu avusese timp să se adăpostească, deoarece nu era nici o baracă mai aproape de douăsprezece mile — şi nu numai că era uscat, dar haina lui era chiar mototolită şi plină de praf, de parcă ar fi dormit într-o scorbură de copac ; şi dacă mă gîndeam bine, faţa lui era mai subţire şi mai albă decît înainte, şi tot aşa mîinile şi încheieturile, care îi ieşeau întotdeauna mult din mînecile hainei ; şi avea sînge pe obraz — dar mă gîndeam că poate se zgîriase cu vreo crenguţă. (Dave obişnuia să poarte haine cu treipatru numere mai mici decît măsura lui, cu mîneci care nu treceau mult mai jos de coate, iar

poalele hainei, la spate, de-abia îi ajungeau pînă la talie.) Şi părul mi se păruse că era negru, lung şi lins, în loc de roşcat şi slinos, ca firele unei vechi perii de cap, ca înainte. Şi mai mă gîndeam că vocea îi suna de asemenea altfel.

A doua zi m-am interesat primprejur, dar nu era nimeni care să fi auzit de Dave, aşa că băieţii socotiră că ori am fost beat, ori văzusem doar strigoiul lui Dave.

Misterul nu era de loc lămurit şi mă punea mult pe gînduri. Nu-mi puteam explica cum de rămăsese Dave uscat. Şi doar calul şi şaua erau ude. Le spuneam băieţilor cum a vorbit cu mine şi ce mi-a spus şi cum blestema calul, dar ei o ţineau mereu că nu fusese nimeni altul decît strigoiul lui Dave. Le-am spus cît era de uscat deşi îl apucase ploaia, iar ei rîdeau şi spuneau că acolo unde s-a dus Dave era un loc uscat. Am vorbit şi am discutat despre asta pînă cînd băieţii începură să se bată cu palma peste frunte şi să clipească din ochi : atunci am încetat de a mai vorbi. Dar n-am încetat de a mă gîndi, căci niciodată n-am putut suferi un mister. Chiar tatăl lui Dave îmi spuse că el nu putea să fie viu — altfel stafia lui Dave n-ar da tîrcoale. Spuse că îl cunoştea el bine pe Dave. Unul sau doi oameni afirmară după aceea că îl văzuseră pe Dave cam în acelaşi timp cînd îl văzusem şi eu, şi atunci toţi fură siguri că Dave era mort.

Dar într-o bună zi, cînd mai mulţi dintre noi jucam în baracă „cap sau pajură", unul din băieţi strigă :

— Sfinte Dumnezeule ! Iată, vine Dave Regan !

M-am uitat şi l-am văzut pe Dave în persoană, sosind într-un nor de praf, călare pe un cal lung şi deşirat. Intră în ocolul de vite, descălecă, îşi legă calul de un stîlp, ridică bariera, apoi veni pieziş spre noi cu un rînjet cam acru pe faţă. Dave avea picioarele lungi, subţiri şi curbate, iar cînd era pe pămînt, umbla ca pe rotile.

— Noroc, Dave, spun eu. Ce faci ?

— Noroc, Jim, spune el. Dar tu ce dracu faci ?

— Foarte bine, zic eu şi-i întind mîna. Ce faci ?

— Bine, sănătos. Ce fac ai tăi ?

Ei, şi după ce-am isprăvit cu toate astea şi ceilalţi l-au întrebat de sănătate, el spuse :

— Haidem să bem ceva !

Şi toţi ceilalţi băieţi se îmbulziră şi se repeziră, intrînd la bar după Dave. Aveam multe de vorbit, iar el ne spuse că a mai fost o dată, dar că plecase înainte de a vedea pe vreunul din noi, în afară de mine, pentru că auzise de nişte vite dintr-o staţiune la depărtare de vreo două sute de mile. După cîtva timp l-am luat deoparte şi l-am întrebat :

— Ascultă, Dave, îţi aminteşti de ziua cînd te-am întîlnit, după furtună ?

El se scărpină în cap.

— Da, spuse, dar de ce ?

— Te-ai adăpostit tu în ziua aceea ?

— Nu, dar de ce ?

— Atunci cum dracu de erai uscat ?

Dave rînji apoi spuse :

— Păi, cînd am văzut că vine furtuna, mi-am scos hainele şi le-am pus într-o scorbură pînă a

stat ploaia... Da, urmă el după ce toţi isprăviră de rîs, dar înainte ca eu să fi isprăvit de gîndit. Da, mi-am păstrat hainele uscate şi pe deasupra am făcut şi un duş bun.

Apoi îşi scărpină ceafa cu degetul mic, lăsă falca în jos, îşi frecă creştetul capului şi umerii, ca şi cînd ar fi reflectat şi spuse :

— Da, numai că nu pusesem la socoteală şi afurisita de grindină.

AUR RENTABIL

Printre cei care părăseau Victoria spre New South Wales, cam pe vremea cînd se ridica Gulgongul, era şi un vechi miner de fel din Ballarat, pe nume Peter McKenzie. Se căsătorise şi se retrăsese din exploatarea minieră cu cîţiva ani în urmă şi îşi făcuse o casă pentru el şi familia lui în satul St Kilda, aproape de Melbourne ; dar, cum se întîmpla adesea cu bătrînii mineri, febra aurului nu l-a părăsit niciodată şi cînd cîmpurile aurifere din New South Wales începură să strălucească, îşi ipotecă mica proprietate ca să-şi mărească fondurile pentru o altă campanie, lăsînd destul şi acasă pentru nevoile familiei pe-un an întreg.

După cum el însuşi remarca adesea, poziţia lui acum era foarte diferită de ceea ce fusese odinioară, cînd venise pentru prima oară din Scoţia, cuprins de entuziasmul marii descoperiri. Pe atunci era tînăr şi n-avea grijă decît de el, dar acum cînd îmbătrînea şi avea o familie de întreţinut, mizase prea mult în această acţiune

riscantă pentru a-şi îngădui să piardă. Cazul lui părea, desigur, să n-aibă nici o şansă, dar omul nu părea să gîndească astfel.

Peter trebuie să se fi simţit uneori foarte singur şi deprimat. Un om tînăr şi neînsurat îşi poate face prieteni noi şi chiar noi legături sentimentale, dacă simte nevoia, dar inima lui Peter era acasă, cu nevasta şi copiii, iar ei erau ipotecaţi Doamnei Soarte. Şi Peter trebuia să ridice această ipotecă.

Totuşi, era întotdeauna vesel, chiar şi atunci cînd îi mergea mai rău iar barba lui dreaptă şi căruntă şi păru-i stufos şi castaniu, încadrau o faţă pe care zîmbetul părea să se fi fixat pe veci. Trebuia să facă un efort ca să arate grav, aşa cum fac unii oameni cînd vor să zîmbească forţat.

Circula zvonul că Peter ar fi făcut un jurămînt să nu se întoarcă acasă pînă nu va avea destui bani ca să asigure bunăstarea familiei sale, sau cel puţin să ridice ipoteca făcută asupra proprietăţii, a cărei sacrificare, de dragul febrei nebuneşti a aurului, nu putea să şi-o ierte. Dar acesta era unul din puţinele lucruri pe care Peter le păstra numai pentru sine.

Faptul că avea la St Kilda nevastă şi copii era bine cunoscut tuturor minerilor. Trebuiau s-o ştie ; şi dacă nu cunoşteau vîrsta, trăsăturile, întîmplările şi particularităţile fiecărui copil şi ale „bătrînei" nu era vina lui Peter.

Peter trecea pe la noi şi îi vorbea mamei ceasuri întregi despre nevasta şi copiii lui. Şi nimic nu-i plăcea mai mult decît să descopere

la noi, copiii, trăsături în care găsea o asemănare cu ai lui. Peter ne plăcea, dar într-un mod interesat. „E exact acelaşi lucru cu nevastămea, sau cu copiii mei," exclama Peter zgomotos, căci privea cea mai mică asemănare între cele două familii ca o extraordinară coincidenţă. Ne iubea pe toţi şi era întotdeauna foarte bun cu noi şi se interpunea adesea între spinarea noastră şi nuiaua care strică pe copii — vreau să spun cînd nu e folosită. Eu eram foarte irascibil, dar acest cusur era mai mult decît trecut cu vederea, deoarece „ăl mare" al lui Peter era la fel. Al doilea fiu al mamei era un copil foarte blînd ; tot aşa era „al treilea" al lui Peter. Dar „al treilea" al mamei avea o mare aversiune pentru orice îndatorire care ar fi ameninţat să-i dezvolte muşchii ; la fel era „al doilea" al lui Peter. Mezinul nostru era foarte gras şi voinic şi obişnuia să-şi sugă cu putere degetul cel mare ; or, după ultimele buletine de acasă, tot aşa făcea şi „ăl mic" al lui Peter.

Cred că ştiam mai multe despre familia lui Peter decît despre propria noastră familie şi deşi nu-i văzusem niciodată pe-ai lui, eram foarte familiarizat cu figurile lor, aşa cum apăreau din fotografii, şi ştiam întotdeauna ce se mai întîmplase „pe-acasă", după ultimul curier poştal.

Începuse să ne intereseze familia McKenzie. În loc să ne plictisească, cum plictisea pe alţii, cînd Peter primea o scrisoare de acasă ne făcea întotdeauna tot atîta plăcere cît îi făcea şi lui ; şi dacă trecea vreun curier fără să-i aducă

nimic, ceea ce arareori se întîmpla, aproape că-i împărtăşeam dezamăgirea şi îngrijorarea. Dacă vreunul din cei mici erau bolnavi, eram neliniştiţi o dată cu Peter, pînă sosea o scrisoare cu ultimul buletin medical, care spulbera grija lui şi a noastră.

Cred că era admirabila putere a unei inimi mari aceea care-l făcea pe Peter să cîştige bunăvoinţa şi simpatia tuturor celor care-l cunoşteau.

Zîmbetul lui Peter avea o deosebită fascinaţie asupra noastră, a copiilor. Şedeam lîngă el cînd dădea puternice lovituri cu tîrnăcopul dis-de-dimineaţă, şi urmăream figura lui cîte cinci minute la rînd, întrebîndu-ne uneori dacă zîmbea întotdeauna *pe dinăuntru*, sau dacă zîmbetul îi era întipărit pe dinafară, indiferent de schimbările dispoziţiei lui. Cred că a doua presupunere era cea adevărată, căci adesea, după ce primise veşti proaste de acasă, îi auzeam vocea tremurînd de îngrijorare, în timp ce obişnuitu-i zîmbet juca la fel pe chipul lui rotund şi bronzat.

Micul Nelse (unul din acei ciudaţi copii bătrînicioşi care par să vină pe lume din greşeală, dar care adesea rămîn pe pămînt foarte mult timp) spunea că Peter „plînge pe dinăuntru".

O dată, la Gulgong, la înmormîntarea unui vechi prieten de-al său din Ballarat, un străin care-i urmărise expresia feţei cu curiozitate, observă că McKenzie părea aşa de încîntat, de parcă decedatul i-ar fi lăsat moştenire o mare avere. Dar curînd, străinul avu motive să-şi schimbe părerea, deoarece atunci cînd un alt

bătrîn camarad începu cu o voce tremurîndă să repete cuvintele: „Din pămînt ai ieşit şi în pămînt te vei întoarce", două lacrimi ţîşniră dintr-o dată din ochii lui Peter şi-i lunecară pe obraz, prinzîndu-i-se în barbă.

Aventura auriferă riscantă a lui Peter nu avea succes. În Gulgong eşuă de trei ori la rînd, iar din al patrulea puţ, după ce s-au plătit cheltuielile, n-a rămas decît puţin pentru fiecare, iar cea mai mare parte din ceea ce se cuvenea lui Peter, a trebuit să trimită acasă. Peter trăia într-un cort (sau într-o colibă, cînd găsea) după obiceiul minerilor şi îşi purta singur de grijă, chiar şi în privinţa spălatului rufelor. Nu bea şi nu juca niciodată şi îşi permitea prea puţine plăceri. Totuşi, nu era nici un miner în toată regiunea care să fi putut îndrăzni măcar să-l numească pe bătrînul McKenzie un om meschin. După cum am putut observa chiar noi, trăia foarte sobru, lucru pe care încerca întotdeauna să-l ascundă, dar cînd ne invita în coliba lui, avea grijă să ne ofere lucruri bune şi din belşug. Dar ochii copiilor sînt iscoditori. Unii spuneau că Peter aproape că murea de foame, dar nu cred că familia lui să fi aflat vreodată, afară doar dacă el singur mai tîrziu le va fi povestit.

Ei, dar anii trec. Erau acum trei ani de cînd Peter era plecat de-acasă, iar el şi Norocul mai erau încă certaţi. Soseau scrisori prin poştă, pline de micile necazuri de-acasă şi de rugăminţi de a se întoarce, iar el trimitea scrisori totdeauna vesele, totdeauna pline de speranţă. Peter nu

renunţa niciodată. Cînd orice altceva eşua, lucra cu ziua (un lucru trist pentru un miner) şi devenise chiar cunoscut pentru gardurile pe care le făcea pînă cînd putea înjgheba cîteva lire şi o mică echipă, ca să poată săpa un alt puţ.

Se vorbeşte adesea despre eroicele lupte ale primilor exploratori într-o ţară ostilă ; dar dacă e vorba de hotărîre stăruitoare şi curaj în faţa sărăciei, a bolii şi a îndepărtării, mă opresc la minerul de pe vremuri — la cel mai credincios soldat al Speranţei, care a existat vreodată.

În al patrulea an de luptă, Peter avu de suferit o cumplită dezamăgire. Echipa lui săpase un puţ numit Speranţa Pierdută, aproape de Valea Fericită, şi după cîteva săptămîni de săpături infructuoase, tovarăşii lui începură să cîrtească. Peter îşi avea părerile lui despre teren — părerea unui bătrîn miner — şi folosi toate argumentele de care dispunea ca să-i convingă pe co-echipierii săi să prelungească lucrul încă cîteva zile. Zadarnic le arătă el că atît calitatea aurului spălat cît şi adîncimea stratului semănau perfect cu cele de la Şarpele Negru, terenul cel mai bogat din Victoria. În zadar argumentă că, în cazul acelui pămînt, nu apărea culoarea pînă nu se ajungea chiar la aur rentabil. La puţurile Home Rule şi Canadian şi în toate părţile oamenii îi dădeau înainte, numai echipa lui era dornică să schimbe locul. Se încăpăţînară într-atît, încît în cele din urmă, aproape pe jumătate convins, împotriva propriei sale opinii, Peter plecă o dată cu ei, ca să sape la

Iawatha, în Log Paddock, unde nu se găsi nimic, nici măcar cu ce să plătească cheltuielile.

O echipă de italieni intră în vechiul puţ şi după ce mai săpă cîteva picioare în adîncime, făcu avere.

Cu toţii observarăm schimbarea ce se produsese în Peter McKenzie cînd sosi la Log Paddock, unde noi veniserăm înaintea lui. Vechiul zîmbet încă îi mai flutura pe faţă, dar acum izbutea să arate grav cîte o oră întreagă, fără mult efort. N-a mai fost niciodată acelaşi după întîmplarea de la Speranţa Pierdută, şi adesea mă gîndesc cît trebuie să fi plîns el „pe dinăuntru".

Totuşi, ne citea scrisori de acasă şi venea seara să fumeze lîngă focul din bucătăria noastră. Ne arăta fotografii noi ale familiei lui, primite cu ultima poştă, dar era ceva care-mi da impresia că fotografiile îl stînjeneau. Le avea de aproape o săptămînă cînd ni le arăta nouă şi, după cît ştiam, nu le arăta niciodată nimănui altcuiva. Poate că îi aminteau de trecerea timpului — sau poate că ar fi preferat ca copiii să rămînă exact aşa cum îi lăsase el, pînă la reîntoarcerea lui.

Dar stai ! Era o fotografie care părea să-i facă lui Peter o infinită plăcere. Era poza unui copil bucălat de vreo trei ani sau mai mult. Era un copil frumos, fotografiat pe o pernă şi îmbrăcat într-o cămăşuţă foarte scurtă. Pe faţa lui grăsulie, albă şi gingaşă, care nu era prea departe de cele zece degete de la picioruşele-i scurte şi grase, flutura un zîmbet asemănător cu cel al lui Peter. Peter nu se mai sătura să privească şi să arate

fotografia copilului său, a copilului pe care nu-l văzuse niciodată. Şi poate că nutrea un vis fierbinte să facă avere şi să se reîntoarcă acasă înainte ca acest copil să crească mare.

McKenzie şi echipa lui săpau un puţ în partea cea mai de sus din Log Paddock, în general numită „celalt capăt". Noi eram la capătul de jos. Într-o zi Peter veni de la „celalt capăt" şi ne spuse că echipa lui voia să sondeze în cursul săptămînii viitoare, şi dacă nu găseau nici o încurajare în nisipul spălat, intenţionau să meargă să prospecteze la Gîndul Fericit, în apropiere de Specimen Flat.

Puţul din Log Paddock era botezat Nil Desperandum. Către sfîrşitul săptămînii auzirăm că „spălătura" în „Nil" arăta culori promiţătoare. Mai tîrziu veni vestea că McKenzie şi echipa dăduseră de aur rentabil, şi steagul roşu flutura deasupra puţului. Cu mult înainte ca prima încărcătură de pămînt aurifer să fi ajuns la maşina de frămîntat, vestea circula deja printre mineri. Nil Desperandum era o groapă de aur!

Nu vom uita niciodată ziua cînd Peter a plecat acasă. În timpul dimineţii veni să petreacă o oră cu noi, înainte de a porni. Ne povesti multe lucruri despre căsuţa lui de lîngă rîu, de la St Kilda. Nu vorbise niciodată de ea mai înainte, probabil din cauza ipotecii. Ne povesti cum era orientată cu faţa spre rîu, cîte camere avea, ce flori creşteau în grădină şi cum în zilele senine se puteau vedea de la fereastră toate corăbiile

care veneau la Yarra şi cum, cu un telescop bun, se puteau distinge chiar feţele pasagerilor de pe vapoarele transoceanice.

Apoi, cînd mama era întoarsă cu spatele, ne îngrămădi pe noi copiii după un colţ şi ne furişă cîte o monedă de aur în fiecare din mîinile noastre murdare, făcînd gesturi pantomimice de tăcere, căci mama era cu destulă dare de mînă.

Şi cînd văzurăm ultima oară obrazul lui Peter, ca un soare binevoitor pe puntea vasului, un profund sentiment de tristeţe şi părăsire ne cuprinse inimile. Micul Nelse, care fusese favoritul lui Peter, se duse în dosul cocinei de porci, unde nimeni nu-l putea deranja, se aşeză pe marginea unei troace şi trase un plîns, în obişnuitu-i fel metodic. Doar Alligator, bătrînul cîine, bănuind ce se petrecea şi auzind suspinele, alergă să-i ofere toată consolarea de care era în stare — un bot murdar şi umed şi o pereche de ochi galbeni absurd de trişti.

FIICA SELECTORULUI DE VITE

Cobora panta călare, încet, trecînd din drumul principal pe o potecă în albia Rîpei Lungi, în timp ce bătrînul cal sur își căuta drumul pe dibuite. Fata avea vreo șaptesprezece ani, o figură mică și o față drăguță, pistruiată, cu o gură patetic de descurajată, cu ochi căprui, mari și triști. Era îmbrăcată cu o rochie imprimată, cam spălăcită, peste care pusese o fustă veche de călărie de culoare neagră, iar capul îi era ascuns de una din acele urîte și demodate bonete albe, care, văzute din spate, sugerează totdeauna o femeie bătrînă. Ducea mai multe pachete cu lucruri de băcănie, legate cu o curea de partea din față a șelei.

Poteca mărginea un lanț de băltoace la picioarele rîpei și, pe cînd trecea pe lîngă ele, fata arunca priviri îngrijorate spre bălțile înspăimîntătoare și sinistre. Soarele apusese pentru Rîpa Mare. Calul bătrîn ținea cu grijă poteca îngustă și accidentată, care cobora cînd pe-o parte, cînd pe alta a cursului apei. Rîpa devenea

din ce în ce mai adîncă și mai întunecoasă și malurile ei mohorîte și acoperite cu tufișuri păreau și mai abrupte cu cît înaintau.

Fata se uita mereu în jur, ca și cînd i-ar fi fost frică c-o urmărește cineva. La un moment dat trase de frîu și se opri să asculte un sunet ce venea parcă din desiș. „Canguri", murmură ea, „n-au fost decît canguri". Străbătu o poieniță întunecoasă, unde fusese pe vremuri o fermă, și intră într-un desiș de arbuști tineri. Deodată, hop-hop, un cangur bătrîn sări șanțul în fața ei înspăimîntînd-o și o luă încetișor spre culme.

— O, Dumnezeule, suspină ea adînc, cu mîna pe inimă.

Era foarte nervoasă în seara aceea ; își simțea inima bătînd, își ținea mîna apăsată pe ea, în timp ce lacrimile ce-i curgeau din ochi străluceau în lumina lunii care răsărea în față, deasupra văii.

— Oh, de-aș ieși mai repede din pădure, gemu ea.

Calul cel bătrîn înainta cu greu și, din cînd în cînd, își scutura trist capul, parcă ar fi știut de necazurile ei și i-ar fi părut rău.

Mai trecu printr-o poiană și apoi îndată ajunse la o căsuță, într-o vale, sub o surpătură în creasta muntelui, — Valea Omului Mort. Locuința se numea Caverna Omului Mort, și chiar și părea să fie așa ceva. „Casa", care avea două camere și cîteva chichinețe în spate, era clădită din lespezi de piatră și scoarță de copac și era aproape toată numai acoperiș. Scoarța fiind în-

tunecată de recenta ploaie, apărea şi mai mohorîtă ca de obicei.

Un flăcău voinic de vreo douăzeci de ani, cu o înfăţişare aspră, ţintuia pe lespezi o piele crudă de cangur. Era furios pentru că-şi zdrobise un deget. Fata dezlegă pachetele şi le cără în casă, iar cînd trecu pe lîngă fratele ei, îi spuse :

— Jack, n-ai vrea tu să scoţi şaua de pe cal ?

— Da' ce, singură nu poţi ? mîrîi el, nu vezi că am treabă ?

Fata scoase şaua şi căpăstrul şi le duse în şopron, unde le atîrnă de o grindă. Răbdătoarea şi bătrîna gloabă se scutură cu o energie care nu părea de loc recomandabilă pentru vîrsta şi starea ei, şi se îndreptă spre stăvilarul rîului.

În camera principală, lîngă un cămin care ocupa aproape întreaga încăpere, stătea o femeie bătrînă. În mijlocul camerei se afla o masă de scînduri, sprijinită pe ţăruşi bătuţi în pămînt, iar pe fiecare parte a ei erau fixate două bănci de piatră. Pe jos era pămînt. Totul era curat, dar sărăcăcios. Tot ce putea fi văruit era alb, şi orice se putea spăla era bine frecat cu peria. Rafturile erau acoperite cu ziare curate, pe care erau aranjate cît mai frumos vase de tablă strălucitoare şi diferite ulcele de lut şi de ceramică. Pereţii însă erau sluţiţi cu ilustraţii de ziare din suplimentele de Crăciun.

Fata intră şi se aşeză obosită pe un scăunel în faţa bătrînei.

— Te simţi mai bine, mamă ? întrebă ea.

— Puţin mai bine, Mary. L-ai văzut pe tata ?

— Nu.

— Mă tot întreb pe unde-o fi ?

— N-ai decît să te întrebi. Dar la ce-ţi foloseşte să te pui pe jăratic, mamă ?

— Bănuiesc că iar bea.

— Se prea poate. Degeaba te dai de ceasul morţii. Nu-ţi foloseşte la nimic.

Bătrîna se apucă să se vaite cu necazurile ei, cum fac toate femeile bătrîne. Avea destule de care să se plîngă.

— Mă tot întreb unde-o fi frate-tău, Tom ? Iaca se împlineşte anu' de cînd n-am mai auzit de el. Trebuie să fi dat iar de bucluc. Am eu o presimţire c-a dat iar de bucluc.

Mary îşi scoase boneta şi şi-o puse în poală.

— De ce te mai necăjeşti, mamă ? Ce-ţi foloseşte ?

— Vreau numai să ştiu. Vreau numai să ştiu.

— La ce bun ? Ştii bine că Tom a plecat cu vitele împreună cu Fred Dunn, şi Fred va avea grijă de el ; afară de asta Tom e mare acum şi are mai multă minte.

— Oof ! Ţie nu-ţi pasă, nu-ţi pasă ! Nu te doare inima, dar eu îi sînt mamă, şi...

— Vai, mamă, pentru numele lui Dumnezeu, nu începe iar cu vorbe de-astea ; îmi pasă mai mult decît crezi ; doar sînt sora lui. Am suferit destul, numai Dumnezeu ştie ! Nu fă lucrurile mai grele decît sînt.

— Vine tata ! strigă afară unul din copii. Şi aduce un juncan.

Bătrîna rămase tăcută şi îşi încleştă nervos mîinile. Mary încercă să arate veselă şi mişcă cratiţa de pe foc. Un om voinic, cu o barbă

neagră, călare pe un cal mic, se vedea în lumina amurgului, mînînd un juncan spre ocol. Un băiat alergă să coboare bariera.

Mary şi bătrîna auziră imediat zgomotul barierei lăsate şi apoi din nou ridicate, iar după cîteva clipe un pas greu se auzi afară. Selectorul intră greoi şi zgomotos, îşi aruncă pălăria într-un colţ şi se aşeză la masă. Femeia se ridică şi se foi în jurul lui cu prefăcută veselie. Îndată Mary întrebă :

— Unde ai fost, tată ?

— Undeva.

Se lăsă o tăcere grea, pînă cînd bătrîna îşi luă curajul să întrebe cu sfială :

— Aşadar, ai adus un juncan, Wylie ?

— Da, răspunse el scurt, pe un ton ce părea provocator.

Mîinile femeii tremurară aşa de tare încît scăpă o ceaşcă. Mary se făcu şi mai palidă.

— Hei ! Daţi-mi ceaiul ! Daţi-mi ceaiul ! Vreau să mănînc ! N-am s-aştept aici toată noaptea.

Nevastă-sa se grăbi cît îi îngădui nervozitatea ce o cuprinsese şi în curînd se aşezară cu toţii la masă, pentru ceai. Jack, fiul cel mare, era îmbufnat şi tată-său bodogăni ceva că-i va alunga el îmbufneala cu toporul.

— Ce necaz ai, Jack ? întrebă mamă-sa, umilă.

Băiatul se încruntă şi nu răspunse nimic.

Copiii cei mici, trei băieţi şi o fată, cum se aşezară începură să se certe. Wylie răcnea la ei din cînd în cînd şi tot se plîngea, ba că mîncarea nu e bună, ba că nevastă-sa nu e în stare să ţină copiii liniştiţi. Mereu se auzea cîte-un : „Mamă, mie nu mi-ai pus zahăr în ceai !" „Mamă, Jimmy mi-a luat locul. Spune-i să se mute, mamă !" „Spune-i lui Fred să se-astîmpere !" „Au ! tată, bestia de Harry mă loveşte cu piciorul !" Şi aşa mai departe.

II

Cînd masa cea sărăcăcioasă se termină, Wylie luă o frînghie şi un cuţit de măcelărie şi ieşi să taie juncanul. Dar mai întîi făcu scandal pentru că observase, sau numai îşi închipuia că observase, că cineva se folosise de cuţitul lui. Prinse vita cu arcanul, o mînă spre gard şi o tăie.

În acest timp Jack şi cu fratele care-i urma în vîrstă luară o puşcă veche, dezlegară cîinii şi porniră la vînătoare de oposumi.

Wylie intră din nou în casă, se aşeză lîngă foc şi începu să fumeze. Copiii se certau pentru cartea unuia din băieţi. Bătrîna făcea slabe încercări să-i liniştească, dar ei nici n-o luau în seamă. Deodată soţul ei se ridică înjurînd, apucă cartea şi o aruncă în foc.

— La culcare ! La culcare ! mugi el către copii. La culcare imediat, ori vă zdrobesc creierii cu toporul.

Se duseră la culcare. Patul era făcut din arbuşti şi scoarţă de copac, acoperiţi cu saci umpluţi cu paie, iar peste ei, bucăţi de pătură veche, cusute împreună. Copiii continuară cearta în pat, pînă cînd tatăl lor îşi scoase cureaua şi „intră" în ei, după cum le promisese. După o subită tăcere, urmă un zgomot ca un fîlfîit de aripi ; apoi urlete ; apoi liniştea şi pacea căzu peste fericitul cămin.

Wylie ieşi din nou afară şi lipsi ca vreo oră. Cînd se întoarse, se aşeză lîngă foc şi fumă tăcut şi morocănos. După cîtva timp îşi scoase pipa din gură şi se uită furios la bătrîna lui.

— Ah ! Pentru numele lui Dumnezeu ! Du-te de te culcă, mîrîi el, şi nu sta aici ca o bocitoare. Eşti numai bună să scoţi un om din sărite.

Nevastă-sa îşi strînse lucrul şi se retrase. Wylie îi spuse fetei :

— Vino de ţine lumînarea !

Mary îşi puse boneta şi îşi urmă tatăl în curte. Vita zăcea lîngă gard, pe care erau sprijinite două foi de scoarţă, ca apărătoare de vînt. Fusese parţial jupuită şi o porţiune de piele, pe care trebuie să fi fost marcat un semn cu fierul roş, era întoarsă cu grijă — ceea ce Mary băgă de seamă numaidecît. Tatăl îşi continuă lucrul, bombănind-o din cînd în cînd că nu ţine bine lumînarea.

— De unde ai cumpărat juncanul, tată ?

— Nu pune întrebări, şi n-ai s-auzi minciuni. Apoi adăugă : Nu vezi că-i o piele curată ?

Fata avea un deosebit simţ al umorului şi ideea unui juncan cu pielea curată ar fi amuzat-o oricînd altădată. Acum nici nu zîmbi.

Omul întoarse vita pe partea cealaltă. Pielea desprinsă se răsturnă şi lumina căzu pe o marcă distinctă. Mary se făcu albă ca varul, iar mîna îi tremura de aproape să scape lumînarea jos.

— Ce faci ? strigă tată-său la ea. Ţine lumînarea, nu poţi ? Eşti mai rău ca maică-ta.

— Tată ! Vita e însemnată ! Uită-te ! Ce înseamnă P.B. ?

— Sărăcuţ de mama mea ! Ţine lumînarea cum trebuie, auzi ? Şi tacă-ţi gura !

Mary tresări, auzind pasul unui cal, dar nu era decît bătrînul sur care îşi ronţăia grăunţele în apropiere. Tatăl ei termină cu jupuitul şi urcă vita pe nişte furci improvizate.

— Acum te poţi duce la culcare, spuse el pe un ton ceva mai blînd.

Se duse în camera ei de culcare, o cămăruţă joasă, podită cu piatră, clădită la capătul casei — şi căzu în genunchi lîngă pat.

„Ajută-mă, Doamne ! Ajută-ne pe toţi !" plîngea ea.

Şedea culcată, dar nu putea dormi. Se simţea înspăimîntată, aproape înnebunită din pricina întunecatului, nemilosului nor de necazuri ce atîrna deasupra casei. Mereu necazuri, mereu necazuri. Au început de mult, cînd Tom, fratele ei favorit, a fugit. Ea era pe-atunci doar ceva mai mult decît un copil şi foarte simţitoare, iar cînd stătea în vechea şcoală de lemn, îşi închipuia că ceilalţi copii îşi şoptesc unii altora :

„Frate-său e la închisoare. Fratele lui Mary Wylie e închis. Tom Wylie e în puşcărie." Încă se mai gîndea şi acum la toate acestea. Erau mereu prezente pentru ea acele oribile zile şi nopţi ale primei umbre de ruşine. Avea aceeaşi oroare de tot ce e rău, aceeaşi groaznică frică de dezonoare, ca şi maică-sa. Fusese ambiţioasă; încercase să citească mult şi avusese visuri nebuneşti să meargă la oraş şi să se ridice deasupra nivelului obişnuit, dar acum toate acestea erau undeva în trecut.

Cum ar fi putut ea să se ridice, cînd mîna crudă a dezonoarei era totdeauna gata s-o tragă înapoi, în jos?

„Ah! Doamne!" gemea fata în nenorocirea ei, „cel puţin dacă ne-am naşte fără rude, fără nimeni care să ne facă de ruşine, în afară de noi înşine! E o cruzime, Doamne, e o cruzime să suferi pentru crimele altora!" Devenea egoistă în necazurile ei, ca şi mamă-sa. „Aş vrea să plec departe de aici şi de toţi cei pe care-i cunosc... O, Doamne, ajută-mă să plec de-aici!" Şi deodată o toropi somnul — dacă se putea numi somn — şi se visă călătorind departe, pe mare, dincolo de orizontul spaimei ei. Apoi avu un coşmar oribil, în care ea şi toată familia ei erau arestaţi pentru o crimă cumplită. Se trezi înfricoşată şi văzu o lumină roşietică la fereastră. Tatăl ei împingea nişte buşteni care arseseră. Un miros pătrunzător care îi făcea greaţă venea printr-un ochi de geam spart. Ardea pielea juncanului.

Wylie nu se culcă în noaptea aceea; îşi luă gustarea înainte de zorii zilei şi porni călare pe drumul îngheţat, pe cînd stelele încă mai străluceau pe cer, ducînd cu el, pe calul sur, şi un sac cu carne. Mary nu pomeni nimic despre noaptea trecută. Mama ei se interesă cît plătise „tata" pe juncan şi zise că plecase probabil la oraş ca să vîndă pielea. Biata femeie încerca să creadă că luase juncanul în mod cinstit. Mary fripse o bucată de carne şi încercă să mănînce de hatîrul maică-si, dar nu reuşi să ia decît cîteva îmbucături. Mama părea de asemenea să-şi fi pierdut pofta de mîncare. Jack şi frate-său, însă, care fuseseră pe-afară toată noaptea, mîncară cu mare poftă. Apoi Jimmy începu să întindă pielea posumului, în timp ce Jack alergă să caute un ponei care lipsea. Mary rămase să mulgă vacile şi să hrănească viţeii şi porcii.

Puţin timp după masă, unul din copii alergînd la uşă strigă:

— Mamă, uite trei jandarmi călări, vin pe rîpă.

— O, Doamne! strigă mama, căzînd înapoi pe scaun şi tremurînd ca o frunză.

Copiii alergară afară şi se ascunseră în desiş. Mary se ridică şi aşteptă, în picioare, foarte calmă. Cel mai vîrstnic dintre jandarmi descălecă, veni la uşă, aruncă o privire bănuitoare spre resturile mesei şi brusc, puse îngrozitoarea întrebare:

— Doamnă Wylie, unde ţi-e soţul?

Ea scăpă ceaşca din care se prefăcea că bea cu un aer indiferent.

— Dar ce ? Ce treabă aveţi cu soţul meu ? întrebă ea cu o disperare penibilă. Şi arăta într-adevăr vinovată.

— Ei, ştii dumneata foarte bine, se răsti omul nerăbdător.

Mary se ridică şi veni în faţa lui.

— Cum îndrăzneşti să vorbeşti astfel cu mama ? ţipă ea. Dacă sărmanul meu frate Tom ar fi aici, dumneata... dumneata, laşule...

Jandarmul cel mai tînăr şopti ceva superiorului său, apoi, jignit de un răspuns tăios, spuse :

— Ei bine, nu-i nevoie să te porţi ca un porc.

Cei doi camarazi ai săi trecură în cămară, unde găsiră puţină carne într-o putinică, şi ceva mai multă pusă la sare sub un sac la capătul unei banchete ; apoi merseră în spatele casei şi intrară în ocol. Cel tînăr rămase mai în urmă.

— Voi încerca să-i iau în susul rîpei cu vreun pretext, şopti el către Mary. Ascunde pielea înainte da a ne întoarce.

— Prea tîrziu ! Uite colo !

Şi arătă spre uşă. Ceilalţi doi erau lîngă lemnele unde fusese focul. Pielea arsă rămăsese lipită pe lemne ca cleiul.

— Wylie e un nătărău, remarcă jandarmul cel bătrîn.

III

Puţin timp după arestarea tatălui său, pentru furt de cai şi de vite, Jack dispăru, iar Tom, fiul risipitor, sosi pe neaşteptate acasă. Nu semăna cu tatăl şi cu fratele său mai mare. Avea o faţă veselă, deschisă şi un suflet foarte bun. Dar avea crize bizare de nebunie, în timpul cărora făcea lucruri nechibzuite, din simpla dorinţă de a se făli. Avea două firi, una veselă şi bună, şi alta ursuză şi criminală. Exista o tendinţă de nebunie în familie, moştenită de la părinţi beţivi şi fără scrupule din generaţiile trecute ; în alte condiţii s-ar fi transformat în geniu la vreunul din ei — la Mary poate.

— Curaj, băbuţo, striga Tom, bătînd-o uşurel cu palma pe maică-sa pe spate, vom mai fi încă fericiţi. Am fost zvăpăiat şi nechibzuit, ştiu, şi v-am pricinuit mari necazuri, dar toate astea au trecut. Voi fi băiat serios de-acum-nainte şi în curînd vom merge la Sydney sau în Queensland. Hai, zîmbeşte, mamă !

Găsi ceva de lucru cu tîrnăcopul şi timp de şase luni îşi întreţinu familia. Apoi se produse o schimbare în el. Deveni posomorît, ursuz, chiar brutal. Stătea ceasuri întregi şi rînjea fără nici un rost. Apoi lipsea de acasă zile în şir.

— Tom o apucă iar pe calea cea rea, se plîngea maică-sa. Va da iar de bucluc. Ştiu că va da. Destul sîntem şi aşa de ocară, numai Dumnezeu ne ştie !

— Ai făcut tot ce-ai putut, mamă, spuse Mary, şi nu poţi face mai mult. Lumea va avea milă de noi. La urma urmei, lucrul în sine nu-i atît de rău ca veşnica spaimă de ceea ce se va întîmpla. Pentru tata va fi o lecţie, avea nevoie de aşa ceva — şi poate că va deveni un om mai bun (nu era ea atît de naivă să creadă). Dumneata, mamă, ai făcut tot ce-ai putut.

— Ah ! Mary, nu ştii ce-am tras eu în aceşti treizeci de ani, aici în pădure, alături de taică-tu. A trebuit să cad în genunchi şi să mă rog de oameni să nu-l urmărească — şi tot aşa cu frate-tu Tom. Dar asta le-a pus capăt la toate.

— Era mai bine să-i fi lăsat să plece, mamă. Ar fi trebuit să-l părăseşti pe tata cînd ai văzut ce fel de om era. Ar fi fost mai bine pentru toţi.

— Era de datoria mea să stau alături de el, copilo ; era bărbatul meu. Taică-tu a fost întotdeauna un om rău, Mary — un om rău ; mi-am dat seama prea tîrziu. Nu-ţi pot spune nici pe sfert cît am avut de suferit din pricina lui... Eram mîndră, Mary, doream ca copiii mei să fie mai buni ca alţii... E vina mea ; e o pedeapsă... Doream ca copiii mei să fie mai buni ca alţii... Eram atît de mîndră, Mary.

Mary avea un iubit, un văcar care se presupunea că s-ar fi aflat la Queensland. Îi promisese s-o ia de nevastă şi să le ia, pe ea şi pe mama ei de-acolo, cînd s-o întoarce. Cel puţin asta era condiţia ei. Erau acum şase luni de cînd lipsea şi nu se mai auzea nimic de el. Ea cumpărase un ziar regional ca să urmărească trecerea stocurilor de vite dar un titlu surprinzător îi atrase atenţia.

Îndrăzneaţa tentativă de tîlhărie cu arme.

Un văcar cunoscut poliţiei sub numele de Frederick Dunn, *alias* Drew, a fost arestat săptămîna trecută la...

Citi pînă la sfîrşit şi arse ziarul. Iată că umbra unui alt necaz, şi mai întunecat şi mai trist încă decît toate celelalte, se abătea asupra ei.

Astfel mica familie proscrisă din Rîpa Lungă trăi mai multe luni fără să vadă pe nimeni, afară de un simpatic bătrîn despicător de lemne, care venea serile să-şi fumeze pipa lîngă foc şi încerca s-o convingă pe bătrîna femeie că s-ar fi putut întîmpla şi mai rău şi că nu s-ar necăji ea atît dacă ar şti necazurile unora din cele mai bune familii, şi că lucrurile se vor îndrepta şi că lecţia îi va prinde bine lui Wylie. De asemenea că Tom era acum cu totul altfel decît înainte şi că avea prea multă judecată ca să mai dea iar de bucluc. „Nu-i nimic", spunea el, „nu-i nimic. Habar n-aveau ele ce înseamnă adevărata nenorocire."

Dar într-o zi, cînd Mary şi mama ei erau singure, veniră din nou jandarmii şi întrebară :

— Doamnă Wylie, unde e fiul dumitale Tom ?

Femeia rămase tăcută. Nu strigă nici măcar : „O, Dumnezeule !"

— Nu te teme, doamnă Wylie, spuse cu blîndeţe unul din jandarmi. Nu e vorba de cine ştie ce şi poate că chiar Tom singur va putea lămuri lucrurile.

Mary căzu în genunchi lîngă mama sa strigînd :

— Spune ceva, mamă. O, Dumnezeule, moare ! Vorbeşte, mamă, spune-mi ceva ! Nu muri, mamă. E vorba doar de-o greşeală. Nu muri şi nu mă lăsa singură aici.

Dar biata bătrînă era moartă.

Către sfîrşitul anului, Wylie ieşi din închisoare, iar cîteva săptămîni mai tîrziu aduse acasă o... altă femeie.

IV

Bob Bentley, negustor angrosist ambulant, poposise sub nişte stînci de lîngă drumul principal, aproape de poalele Rîpei Lungi. Prietenul său dormea adînc sub stînca înclinată. Bob sta cu spatele la foc, cu pipa în gură, cu mîinile încleştate la spate. Focul lumina părţile de dedesubt ale crengilor de deasupra. Un marsupial indigen numit koala şedea pe o bifurcaţie de ramuri şi se uita în jos la foc, în timp ce luna, deasupra lui, făcea să i se vadă fiecare fir de păr de pe urechi. Printre arbori se auzea zornăitul lanţurilor cu care erau împiedicaţi caii, ca şi zgomotul uşor al copitelor şi foşnetul lor pe iarbă cînd se mişcau păscînd, în lumina lunii ori în umbra tăcută. Bătrînul Thunder, un cîine mare, negru, de nici o rasă deosebită, aruncă stăpînului său o privire plină de înţeles şi porni spre lizieră, urmat de cîţiva cîini mai mici. În curînd Bob auzi dinspre coasta dealului lătratul gros al lui Thunder şi schelălăitul celor mici — dăduseră de un oposum. Bob se întinse pe iarbă, prefăcîndu-se că doarme. Se auzi un sunet ca al unei pietre ce s-ar rostogoli de pe munte şi imediat Thunder sosi lîngă foc să vadă dacă nu venea stăpînul.

Bob sforăia. Cîinele se uită bănuitor la el, se învîrti în jurul lui de vreo două ori şi, ca ultimă resursă, îl linse apăsat pe faţă de două ori, cu limba lui plină de bale. Bob se ridică, înjurînd cu blîndeţe.

— Bine, javră bătrînă, spuse el cîinelui, eşti o adevărată pacoste, dar ştiu că nu te laşi pînă nu mă faci să vin.

Luă o puşcă din furgon, o încărcă şi porni de-a lungul lizierei ; bătrînul Thunder alerga încolo şi-ncoace ca să-i arate drumul, ca şi cînd tărăboiul pe care-l făceau ceilalţi cîini n-ar fi fost de ajuns ca să-i îndrume stăpînul.

Cînd Bob se întoarse cu oposumii, fu surprins să vadă o fată în tabără. Şedea pe un buştean lîngă foc, cu coatele pe genunchi, cu faţa în mîini.

— Dar... cine dra... cine eşti dumneata ?

Fata ridică spre el o faţă albă şi disperată. Era Mary Wylie.

— Tata şi... femeia sînt beţi... m-au dat afară. M-au dat afară !

— Te-au dat afară ? Acuma ? Îmi pare rău, dar ce pot face eu pentru dumneata ?

„Sigur că e nebună", se gîndi el. „Am crezut că e o stafie."

— Nu ştiu, se tîngui ea. Nu ştiu. Dumneata eşti bărbat, iar eu sînt o fată neajutorată. M-au dat afară. Mama a murit, iar fraţii mei sînt plecaţi. Uite ! Uite aici ! arătă o vînătaie pe frunte. Femeia mi-a făcut asta. Propriul meu tată şedea şi se uita şi a spus că bine mi-a făcut ! O, Dumnezeule !

— Ce femeie ? Spune-mi tot.

— Femeia pe care tata a adus-o acasă. Vreau să plec de aici. O, pentru numele lui Dumnezeu, ia-mă de aici. Oriunde ! Oriunde ! Numai ia-mă de aici.

Bob şi prietenul lui, care între timp se sculase, încercară s-o liniştească, dar dintr-odată, fără nici o prevenire, fata sări în picioare şi se căţără pe brînci pe vîrful stîncii care sta aplecată peste tabăra lor. Stătu o clipă în lumina lunii, uitîndu-se cu toată atenţia în jos, spre drumul pustiu.

— Iată-i că vin ! ţipă ea arătînd în jos, spre drum. Vin jandarmii ! Le văd căştile strălucind în lumina lunii... Plec departe. Mama s-a dus. Acum mă duc şi eu !... La revedere !... La revedere ! Plec departe de-aici !

Apoi fugi printre copaci, către piciorul Rîpei Lungi. Bob şi prietenul lui se luară după ea ; dar nefiind obişnuiţi cu locurile, îi pierdură urma.

Fata alergă spre marginea unei stînci de granit, pe creasta care mărginea cea mai adîncă dintre bălţi.

Se auzi o plescăitură grea, şi trei canguri speriaţi, care se adăpau, săriră înapoi, dispărînd repede ca trei stafii cenuşii, sus pe creastă, spre vîrful luminat de lună.

CUM S-A ÎNSURAT JOE WILSON

Sînt multe momente în viaţa unui băiat sănătos cînd se simte fericit. Aşa, de pildă, prima oară cînd îşi pune pantaloni lungi şi „azi devine bărbat", cum spunea micul meu Jim. Sau cînd se prepară pentru masă ceva care îi place. Sau cînd apare printre copii o epidemie de pojar sau de scarlatină, sau cînd profesorul ori soţia lui, indiferent care, e grav bolnav sau moare şi nu merge în ziua aceea la şcoală. Sau cînd stă gol-goluţ, o stare naturală pentru o climă caldă ca în Australia, cu vreo trei sau patru colegi de şcoală, la umbra unor stejari pe malul rîului, într-o cotitură unde apa e liniştită şi limpede, iar fundul nisipos. Sau cînd tatăl lui îi cumpără o puşcă şi poate s-o pornească pe coclauri, după canguri şi oposumi. Sau cînd are calul, şaua, şi frîul lui personal. Iar cînd are braţul imobilizat într-un bandaj ori o copcă, două la cap — atunci e mîndru foc, cel mai mîndru băiat din district.

Eu n-am fost un băiat obişnuit, cu concepţii sănătoase. Socotesc că din greşeală am devenit poet, dar am fost crescut ca să fiu un ţărănoi şi n-am prea ştiut ce e cu mine, sau cu lumea — dar asta n-are a face.

Sînt momente în viaţă cînd un bărbat se simte fericit. Cînd descoperă că fata îl iubeşte. Sau cînd e proaspăt însurat. Sau cînd e tată legitim pentru prima oară şi totul merge cum trebuie ; unii bărbaţi se fac chiar de rîs atunci — ştiu că şi eu m-am făcut. În seara aceasta sînt fericit pentru că n-am datorii, pentru că pot să am o viziune limpede a viitorului şi pentru că de mult n-am mai avut o clipă de linişte şi de răgaz.

Dar cred că epoca cea mai fericită din viaţa unui bărbat este atunci cînd, făcînd curte unei fete, descoperă că şi ea îl iubeşte şi că n-are nici umbra unui gînd pentru nimeni altcineva. Profitaţi cît mai mult de aceste zile frumoase, tinerilor, şi păstraţi-le curate, căci sînt aproape singurele zile care pot aduce poezie şi frumuseţe în viaţă. Făceţi-le cît mai frumoase şi nu veţi regreta niciodată, cîte zile veţi avea. Sînt zile de care şi soţia voastră îşi va aminti, fără îndoială, în vremile cele mai fericite ca şi în cele mai întunecate, şi nu trebuie să existe nimic care ar putea-o jigni în amintirea acelor zile. Profitaţi cît mai mult, tinerilor, de zilele cînd veţi face curte alesei voastre, căci ele nu se vor mai întoarce niciodată.

Un om însurat ştie de toate — după cîtva timp ; vede lumea femeilor prin ochii soţiei

sale ; ştie ce înseamnă o strîngere mai lungă de mînă ; şi dacă a avut o viaţă grea şi e înclinat să fie cinic, faptul că ştie nu-i este de nici un folos. Intră uneori în încurcături teribile, căci un om însurat, dacă are astfel de înclinaţii, are de trei ori mai multe şanse pe lîngă o femeie decît unul neînsurat, deoarece omul însurat ştie. El e privilegiat ; el poate ghici mai bine ce vrea să spună o femeie cînd spune cu totul altceva ; ştie exact cît de departe poate să meargă ; el poate, în cinci minute, să ajungă cu o femeie mai departe decît îndrăzneşte un tînăr inocent în trei săptămîni. Şi mai ales, omul însurat e mai hotărît cu femeile ; el ia lucrurile şi pe femei aşa cum sînt. Pe scurt e... ei, bine, e un om însurat. Şi cînd ştie toate acestea, cu cît e oare mai bun sau mai fericit ? Mark Twain spune că a pierdut toată frumuseţea rîului cînd l-a văzut cu ochiul unui pilot — aşa încît înţelegeţi ce vreau să spun.

Dar pentru un băiat tînăr totul e nou — numai dacă n-a fost un tînăr ştrengar. Pentru el totul e minunat, nou şi straniu. E un alt om. Descoperă că n-a ştiut niciodată nimic despre femei. Nu vede la iubita lui nici unul din micile şiretlicuri şi procedee femeieşti ; într-o zi e în cer, iar a doua zi în iad, la cealaltă extremitate ; or, tocmai aceasta face ca viaţa să fie interesantă. Lumea cea nouă el o ia aşa cum e. Iar cînd ea acceptă să fie soţia lui... !

Profitaţi deci cît mai mult de zilele cînd vă curtaţi aleasa, voi, băieţi tineri, căci zilele acestea vor avea mai tîrziu o mare influenţă asupra căs-

niciei voastre. Mult mai mare decît vă închipuiţi. Folosiţi cît mai frumos aceste zile, căci ele nu se vor mai întoarce niciodată — decît doar dacă vom mai putea face curte din nou în altă lume. Dacă da, atunci să ştiţi că eu voi profita cît mai mult.

Dar privind în trecut, nu am făcut lucrurile prea rău. Nu v-am vorbit niciodată despre vremea cînd am curtat-o pe Mary. Cu cît mă gîndesc mai mult la trecut, cu atît ajung să cred că m-am purtat aşa cum trebuie; şi dacă în viaţa mea de om însurat n-aş avea altceva de regretat decît fapte în legătură cu zilele cînd mi-am curtat nevasta, desigur că nu m-aş plimba acum prin cameră în lung şi-n lat, sau prin curte în sus şi-n jos, uneori pe-ntuneric şi n-aş sta treaz nopţile, gîndindu-mă... Ei, bine...

Aveam pe atunci între douăzeci şi unu şi treizeci de ani. N-am avut niciodată obiceiul de a-mi sărbători ziua de naştere şi nu le-am mai numărat. În pădure nu prea-ţi arde de sărbătorirea zilei de naştere. Cutreieram de cîţiva ani prin ţinut, mai tunzînd oi, mai făcînd garduri, sau mergînd cu vitele şi caii încolo şi-ncoace, risipindu-mi viaţa fără nici un rost. Din cînd în cînd mă-mbătam şi mă făceam de rîs. Eram socotit un „sălbatic", dar beam pentru că atunci mă simţeam mai puţin sensibil, iar lumea, după cîteva păhărele, îmi părea mai sănătoasă, mai bună şi mai binevoitoare. Îmi iubeam semenii pe atunci şi mă simţeam mai aproape de ei. E mai bine să fii socotit sălbatic decît excentric sau nebun. Vechiul meu prieten Jack Barnes bea — pe cît am putut constata — întîi pentru că moştenise de la taică-său obiceiul de a juca, împreună cu norocul lui, dar de obicei era înşelat şi pierdea foarte mult, iar cînd pierdea, bea. Pînă cînd băutura a devenit obicei. Jack era şi el sentimental, dar într-un fel deosebit. Eu eram sentimental faţă de alţii — şi mai prost — pe cînd Jack era sentimental faţă de sine însuşi. Înainte de a se însura, de cîte ori se refăcea după cîte un chef, scria versuri despre „Un băiat beat la marginea drumului" şi alte lucruri de felul acesta, pe care le numea poezii, intenţionînd să le semneze şi să le trimeată la *Jurnalul pentru oraşe şi sate*. De obicei, însă, după ce se trezea le rupea în bucăţi. Ţinuturile noastre de desiş nasc o masă întreagă de poeţi, şi pînă la urmă nu ştiu ce vom deveni.

Ei bine, asta s-a întîmplat după ce Jack şi cu mine fuseserăm plecaţi să tundem oile la Baraca Beenaway, în Desişurile Mari. Jack locuia într-un orăşel agricol numit Solong, iar eu mă vînturam prin împrejurimi. Squatterul Black dorea să ridice nişte garduri şi să clădească şi un nou grajd sau un şopron pentru trăsură şi hamuri, pe proprietatea lui din Haviland, la cîteva mile depărtare de Solong. Jack şi cu mine eram buni dulgheri, aşa că angajarăm noi lucrarea, în lipsă de ceva mai bun. Mai bine decît nimic, spunea Jack.

— E o fetiţă drăguţă în serviciu la familia Black, îmi spuse el. De fapt nu e chiar o servitoare, ci un fel de fiică adoptivă. Într-adevăr o fată bună, şi pe deasupra e şi frumoasă. Am

auzit că tînărul Black îi cam face ochi dulci, dar se spune că ei nu-i place. Ştiu o mulţime de tipi care au încercat să-i facă curte, dar nici unul din ei n-a avut noroc. E cam grăsuţă, dar mie îmi plac astea durdulii. I se spune Póssum. Ia vezi, Joe, ar trebui să-ţi încerci şi tu norocul.

Eram întotdeauna sfios cu femeile — exceptînd poate pe cele de care ar fi trebuit să mă ţin departe ; Jack însă nu era timid, pe el nu-l intimida nici o femeie, bună, rea, sau indiferentă. N-am timp să explic cum se făcea, dar de cîte ori o fată îmi acorda atenţie, eram sigur că doar se distra cu mine şi mă simţeam dezgustat. Astfel am făcut vreo două greşeli, dar — mă rog !

— Nevastă-mea o cunoaşte pe mica Possum, îmi spuse Jack. I-aş putea spune s-o invite la noi, ca s-o cunoşti.

Îmi închipuiam că nu vorbeşte serios şi mă gîndeam că face vreo farsă. Aveam bine-nţeles în trecutul meu o mică poveste de dragoste neîmpărtăşită. Cred că cei mai mulţi dintre bărbaţi îşi pot aminti de vreo iubire nefericită ; puţini dintre ei se căsătoresc cu prima lor dragoste. Mulţi bărbaţi, privind în trecut, se gîndesc c-a fost un noroc că n-au luat-o de nevastă pe fata care i-a refuzat. Jack fusese rivalul meu norocos, numai că n-a ştiut-o şi cred că nici nevasta lui n-a ştiut. Mă gîndisem la ea întotdeauna ca la cea mai drăguţă şi mai dulce fată din tot districtul.

Dar Jack era pornit să nu-mi dea pace cu fata din Haviland. Părea s-o ia de bună că

aveam să mă îndrăgostesc de ea de la prima vedere. Prea multe lucruri le lua el de bune în ceea ce mă privea, şi de multe ori mă băga în mari încurcături.

— Las' pe mine, Joe, că te căpătuiesc eu, îmi spuse el pe cînd mergeam spre locuinţa lui Black. Aranjez eu cu fata. Tu eşti un tip destul de arătos. Ai tocmai ochii care le plac fetelor, numai că n-o ştii. Dacă aş avea eu ochii tăi, pe lîngă celelalte atracţii ale mele, aş avea încurcături cu femeile, cam una la săptămînă.

— Mai taci, Jack, pentru Dumnezeu, i-am spus.

Vă mai amintiţi oare de prima privire aruncată asupra soţiei voastre ? Poate că nu în Anglia, unde atîtea perechi cresc împreună încă din copilărie. Dar lucrurile stau altfel în Australia, unde poţi locui la două mii de mile depărtare de locul unde ţi s-a născut soţia, şi totuşi să fiţi compatrioţi şi să aveţi aceeaşi mentalitate şi chiar aceleaşi păreri politice. Eu îmi amintesc de prima dată cînd am văzut-o pe Mary.

Stătea într-o casă de cărămizi cu etaj, cu balcoane mari şi verande de jur împrejur şi cu două şiruri de pini pînă la gardul din faţă. Paralel cu zidul din spate al casei, se afla o locuinţă veche, construită din lespezi de piatră şi acoperită cu şindrilă, cu o cameră mare şi un şir de vreo opt cămăruţe în fund ; aici erau bucătăria, spălătoria şi camerele de servitori. Aceasta era vechea locuinţă, de dinainte de a fi fost construită casa cea nouă. În faţă avea o verandă mare, podită cu cărămidă, după moda

veche, şi deschisă la un capăt. Pe stîlpii verandei se căţăra, într-o parte iederă, iar de cealaltă parte, trandafiri mici, agăţători, iar lîngă hornul căminului, o viţă de vie.

Am mers pînă la capătul verandei, iar Jack a strigat, să vadă dacă e cineva acasă, şi Mary a ieşit afară ; şi astfel, încadrată de ramuri de viţă, am văzut-o pentru prima oară.

Din ziua aceea am început să mă tot întreb dacă tufele de trandafiri nu dăunau viţei de vie, sau dacă iedera nu le dăuna la amîndouă. Aveam o vagă idee de a trece pe acolo călare, ca să văd. Uneori îţi vin gînduri curioase.

Jack a întrebat dacă stăpînul fermei era acasă. El a purtat toată conversaţia. Fata era destul de mititică, cam grăsulie, cu tenul ca al fetelor din Noua Anglie ori din Munţii Albaştri, sau ale celor din Tasmania ori Gippland, în Victoria. Fetele rumene şi albe erau o raritate în districtul Solong. Avea ochii cei mai mari şi mai strălucitori pe care-i văzusem vreodată prin împrejurimi, de un căprui închis, după cum am descoperit mai tîrziu, şi strălucitori ca de oposum. Nu era de mirare că i se spunea Possum. Am uitat imediat că doamna Jack Barnes era cea mai drăguţă femeie din district. Simţeam un fel de mulţumire încurajatoare în faptul că eram călare ; mulţi oameni arată mai bine cînd sînt pe cai. Aveam o iepşoară neagră tînără, care părea tot atît de sfioasă cu fetele cum eram şi eu. Am băgat de seamă că fata a privit o dată sau de două ori spre mine, să vadă dacă mă cunoaşte, dar cînd se uita ea, eu îmi îndreptam

toată atenţia spre iapă. Mary a intrat în casă ca să-l anunţe pe bătrînul Black că-l caută cineva şi după ce Jack a stat de vorbă cu el şi a aranjat să începem lucrul chiar de-a doua zi, am pornit înapoi spre Solong.

Mă aşteptam ca Jack să mă întrebe ce părere aveam despre Mary, dar el nu m-a întrebat. M-a privit pe furiş dintr-o parte, o dată sau de două ori şi o bucată de timp n-a spus nimic. Apoi a început să vorbească despre altceva. Începusem să mă simt furios. Părea atît de încîntat de felul cum decurgeau lucrurile ! Părea că mă şi socoteşte îndrăgostit, dar cum n-o spunea, n-aveam cum să mă reped la el. Eram sigur că o dată ajuns acasă, îi va povesti neveste-si că Joe Wilson e îndrăgostit nebun de mica Possum din Haviland. Aşa era Jack.

În dimineaţa următoare am pornit la lucru. Trebuia să clădim un şopron în spatele casei, aproape de marginea locuinţei celei vechi, dar mai întîi trebuia să dărîmăm o căsuţă veche, dărăpănată, care părea să fi fost coliba originară din desiş, înainte ca vechea casă să fi fost clădită. Căsuţa avea o fereastră chiar în faţa ferestrei de la spălătoria casei celei vechi, şi primul lucru pe care l-am făcut, a fost să scot cadrul ferestrei. Observasem că Jack pălăvrăgise cu Possum înainte de a ne apuca de lucru. În timp ce lucram la fereastră, el m-a chemat la celalt capăt al colibei ca să-i ajut să ridice şi să dea la o parte din drum o piatră de moară, şi după ce am mutat-o, mi-a apucat vîrful urechii între două degete, a întins-o şi mi-a şoptit :

— Nu te grăbi cu fereastra aceea, Joe ; cercevelele sînt de lemn tare şi e greu de scos ; trebuie să scoţi cadrul cu foarte multă grijă, ca să nu spargi geamul.

Apoi mi-a întins urechea şi mai mult, şi şi-a apropiat gura de ea :

— Fă o oglindă din fereastra aceea, Joe, mi-a şoptit el.

Eram obişnuit cu Jack, aşa încît cînd m-am întors la fereastră, am căutat să înţeleg ce voise să spună, şi din fericire am înţeles imediat.

Geamul reflecta fereastra de la spălătorie ; înăuntru camera era întunecoasă, astfel că oferea o bună reflexie şi imediat am văzut-o pe Mary venind la fereastra spălătoriei, cu mîinile la spate şi urmărindu-mă cu prudenţă. Fereastra spălătoriei avea un cadru demodat, cu balamale — mie îmi plac astfel de ferestre, sînt mai romantice, cred. De jur împrejurul ferestrei era o viţă de iederă, de-un verde închis, iar Mary arăta şi mai drăguţă, ca un tablou. Mi-am îndreptat umerii, mi-am alăturat călcîiele, căutînd să pun cît mai mult stil în îndeplinirea lucrului. Nu m-aş fi întors cu spatele nici ca să-mi salvez viaţa.

Îndată s-a apropiat şi Jack, iar Mary s-a făcut nevăzută.

— Ei ? mi-a şoptit el.

— Eşti un caraghios, Jack, i-am spus eu, pe ea n-o interesează decît dărîmarea casei celei vechi.

— În regulă. Dar am urmărit lucrurile de după colţ, şi am observat că nu se arată cînd *sînt eu* pe-aici.

— Pari grozav de interesat în toată afacerea asta, i-am spus.

— Da, mi-a răspuns Jack. Astfel de lucruri se potrivesc cu un om de rangul meu, în timp de pace.

— Ce te-a făcut să te gîndeşti la fereastră ? l-am întrebat.

— O ! asta-i tot atît de simplu ca aprinsul unui chibrit. Sînt obişnuit cu astfel de vicleşuguri. Unde nu era o fereastră, fixam o bucată de oglindă ca să văd dacă vreo fată se uită la mine, cînd credea ea că eu n-o văd.

Jack s-a depărtat, şi Mary a apărut iar la geam. De data aceasta avea o tavă cu ceşti de ceai şi o farfurie cu cozonac şi felii de pîine unse cu unt. Scoteam cu multă grijă cerceveaua, şi inima îmi galopa fără să mai ţină seama de mine. Niciodată înainte nu mă simţisem astfel — de fapt, poate o dată sau de două ori. Era întocmai ca şi cînd fără să-mi dau seama, aş fi înghiţit un mecanism de ceasornic care acum începuse să meargă fără să mă prevină. Cred că totul se datora afurisitului aceluia de Jack, care mă stîrnea. Avea un fel liniştit de a te prelucra în privinţa vreunui lucru, încît îţi venea să-l baţi — după ce te făcuseşi de ruşine.

La început n-am auzit-o. Pe urmă am crezut că o să vină Jack să mă scoată din încurcătură, dar n-a venit.

— Domnule... domnule Wilson ! mi s-a adresat Mary.

Avea o voce grozav de dulce.

M-am întors.

— M-am gîndit că dumitale și domnului Barnes v-ar face plăcere o ceașcă de ceai.

— O, mulțumesc ! am îngăimat eu, și m-am năpustit la fereastră, ca și cînd graba ar fi ajutat la ceva. Am călcat peste o doagă de butoi vechi care s-a ridicat brusc, lovindu-mă la picior. M-am împiedicat, m-am poticnit, dar toate acestea nu mi-au ușurat situația.

— Vai, te-ai lovit, domnule Wilson, a țipat Mary.

— Lovit, eu ? A, nu, nicidecum, mulțumesc ! m-am repezit eu. Ar trebui mai mult decît atît ca să mă lovesc.

Eram cel mai timid, mai roșu și mai deșirat nătărău care s-a pomenit vreodată, și cînd am luat tava, mîinile îmi tremurau așa de tare, încît o mare parte din ceai s-a vărsat pe farfurioare. Am zăpăcit-o și pe ea într-atît, ca un afurisit de netot ce eram, de se roșise la fel ca și mine și e de mirare că n-am vărsat tot ceaiul între noi. M-am depărtat de fereastră cu atîta grabă, de parcă Jack și-ar fi tăiat un picior cu o daltă și ar fi leșinat, iar eu ar fi trebuit să alerg să-i duc whisky. Uitasem și locul unde era Jack, simțindu-mă așa cum se poate simți un om care tocmai s-a făcut de rîs în public. Amintirea unor astfel de întîmplări, cred că doare mai rău și face să ți se învîrte capul mai tare decît ar face-o amintirea unei crime din trecut.

M-am mai liniștit puțin cînd l-am găsit pe Jack.

— Uite, Jack, i-am spus, puțin ceai și pîine prăjită. Cred că o vom duce bine aici.

Jack luă o ceașcă de ceai și o felie de pîine și se așeză să mănînce în tihnă, ca și cînd le-ar fi plătit și ar fi comandat să-i fie aduse exact la ora aceea.

Jack tăcea. Un fel de tăcere care mă scotea din sărite. Apoi, ca și cînd tocmai s-ar fi gîndit la asta :

— Possum e o fetiță tare drăguță, nu-i așa, Joe ? Ai băgat de seamă cum se îmbracă ? Întotdeauna curată și îngrijită. Dar azi s-a întrecut, și-a pus și șorțul cu volănașe. Și e și frizată. Nu poate fi din cauza ta. Dacă era sîmbătă, sau duminică după-amiază, sau vreo altă zi de sărbătoare, aș mai fi înțeles. Dar poate că vreunul din admiratorii ei, o să meargă cu ea diseară la bazarul bisericii. Da, da, asta trebuie să fie.

Mi-a lăsat timp să mă gîndesc asupra acestei posibilități. Apoi :

— Totuși, Joe, se pare că o interesezi. De ce n-o inviți tu la bazar, decît să lași pe altul să ți-o ia înainte ? Pierzi toate ocaziile, Joe.

Atunci, parcă mi s-a deschis mintea. Ar fi trebuit să-l cunosc bine pe Jack, pentru a mă fi gîndit la asta mai înainte.

— Ia ascultă, Jack, l-am întrebat eu, ce i-ai spus fetei despre mine ?

— A, nu prea multe, nu e mult de spus despre tine.

— Ce i-ai spus ?

— A, nimic deosebit. Auzise de tine mai dinainte.

— Presupun că n-a auzit nimic bun, am spus eu.

— Păi asta cam aşa e, după cît am putut constata. Dar numai tu eşti de vină. Nu am creşterea şi cultura ta, dar am îndulcit şi eu lucrurile în faţa ei cît am putut mai bine.

— Dar ce i-ai spus ? am întrebat încă o dată. Asta vreau să ştiu !

— Ei, bine, ca să spun adevărul, n-am vorbit prea mult, doar am răspuns la întrebările ei.

— Şi ce te-a-ntrebat ?

— Păi, întîi m-a-ntrebat dacă te numeşti Joe Wilson, şi i-am spus că da, după cîte ştiu. Apoi a spus că a auzit că scrii poezii, şi a trebuit să admit că e adevărat.

— Ascultă, Jack, am zis eu, cred c-ar trebui să te plesnesc.

— Şi m-a mai întrebat dacă e adevărat că eşti sălbatic şi i-am spus că eşti puţin cam sălbatic, şi ea a zis că e păcat, şi m-a întrebat dacă e adevărat că bei, şi am făcut o faţă lungă şi am spus că-mi pare rău dar e adevărat. M-a întrebat dacă ai prieteni, şi i-am spus că, după cîte ştiu, nici unul afară de mine. I-am spus că ţi-ai pierdut toţi prietenii ; că te-au răbdat cît te-au răbdat, dar că au trebuit să se despartă de tine unul cîte unul.

— Şi ce i-ai mai spus ?

— M-a întrebat dacă eşti delicat, şi i-am spus că nu, că eşti aspru ca o sîrmă ghimpată. Spunea că arăţi cam palid şi cam slab, şi m-a întrebat dacă n-ai fost cumva bolnav în ultimul timp. I-am spus că nu, că asta e numai din cauza vieţii furtunoase şi desfrînate pe care o duci. Ea a zis că e păcat că n-ai pe cineva, o mamă sau vreo soră care să aibă grijă de tine. Eu am spus că da, că e păcat, dar că mă tem că nu mai e nimic de făcut. I-am spus că eu fac tot ce pot ca să te ţin pe calea cea bună.

Îl cunoşteam destul de bine pe Jack ca să ştiu că cea mai mare parte din toate acestea erau adevărate. Aşadar, fetei nu-i era decît milă de mine. Simţeam ca şi cum i-aş fi făcut curte timp de şase luni şi mă părăsise — dar nu cunoşteam încă femeile.

— I-ai spus că am fost în puşcărie ? am mîrîit eu.

— Nu, fir-ar să fie ! Am uitat de asta. Dar nu face nimic, îndrept eu lucrurile. Am să-i spun că ai făcut doi ani de puşcărie pentru furt de cai. Asta ar face-o să fie şi mai atrasă de tine, dacă încă nu e.

Un timp am fumat amîndoi în tăcere.

— Şi asta-i tot ce-a spus ? am întrebat eu.

— Cine ? A ! Possum, a spus Jack ridicîndu-se. Păi, nu ; stai să mă gîndesc — a, am început să vorbim despre alte lucruri, ştii, un bărbat însurat e privilegiat, şi poate spune unei fete mult mai multe lucruri decît un om neînsurat. Apoi am vorbit prostii, despre iubiţi şi iubite şi din vorbă în vorbă ea a spus : „Cred că domnul Wilson are o iubită, domnule Barnes."

— Şi ce i-ai spus ? am mîrîit eu.

— I-am povestit că eşti spaima fetelor. Dar ai face mai bine să duci tava asta înapoi, Joe, şi să ne apucăm de lucru.

N-am dus tava înapoi — dar asta n-a îndreptat lucrurile, căci a dus-o chiar Jack.

N-am mai văzut-o pe Mary reflectîndu-se în geam, aşa că am scos fereastra. Credeam că era o ființă impulsivă şi cu inimă bună, aşa cum sînt multe fete australiene, şi mă consideram un prost că am putut crede un singur moment că s-ar fi putut gîndi la mine altfel decît din bunătate. Dar ce, era tînărul Black, şi vreo jumătate de duzină de băieţi mai buni ca mine, care puteau să-i placă ! Cît despre tînărul Black avea să moştenească ocolul de vite al lui tată-său şi banii, sau mai degrabă banii mamă-si, căci ea ţinea banii (şi îi ţinea strîns). Tînărul Black era plecat pe atunci, iar maică-sa era absolut împotrivă în privinţa lui Mary. Dar asta nu conta, pe cît am putut înţelege. Mi-am zis că pentru mine începea doar o poveste de dragoste fără speranţă, bună doar ca să zdrobească o inimă, ca şi prima mea poveste de dragoste, pe care încă nu v-am povestit-o. Eram sătul să fiu compătimit de fete bune. Vedeţi, pe-atunci încă nu cunoşteam femeile. Dacă le-aş fi cunoscut, cred că aş fi avut o mulţime de încurcături în viaţă.

Jack se ducea acasă, la Solong, în fiecare noapte. Eu rămîneam la o cîrciumă, la oarecare distanţă de oraş, între Solong şi Haviland. Urmară trei-patru zile ploioase, aşa că n-am mers mai departe cu lucrul. M-am ţinut departe de

Mary, pînă într-o zi cînd, atîrnînd rufele afară, i s-a rupt frînghia. Era o frînghie ieftină, din acelea de modă veche. Toate rufele erau pe jos, dar era iarbă curată, aşa că nu avea mare importanţă. M-am uitat la Jack.

— Du-te şi ajut-o, idiotule, mi-a strigat Jack şi atunci m-am avîntat.

— O, mulţumesc, domnule Wilson, a spus Mary cînd m-am apropiat s-o ajut.

Apucase capătul rupt al frînghiei şi încerca să ţină frînghia cu o parte din rufe deasupra pămîntului, ca şi cînd ar fi putut-o ridica cît de cît, cu cearceafurile ude şi grele, cu feţele de masă şi toate lucrurile atîrnate, şi ca şi cînd ar fi cîştigat ceva chiar dacă ar fi reuşit. Dar aşa obişnuiesc femeile, mai ales cele mici ; unele ar încerca să tragă şi un bou, dacă ţin capătul frînghiei de cealaltă parte a gardului. Am luat frînghia de la Mary şi din întîmplare i-am atins mîna ei mică, moale şi grăsuţă ; m-a trecut un fior prin tot corpul. Ea părea cu mult mai rece ca mine.

În astfel de cazuri, mai ales cînd îţi pierzi puţin capul, apuci cu o mînă capătul rupt legat de stîlp, iar cu cealaltă mînă capătul funiei cu rufele, şi încerci să le tragi destul de mult ca să poţi face un nod. Şi asta e tot ce poţi face pentru moment, exceptînd faptul că arăţi ca un prost. Am luat deci capătul de la stîlp, am înnădit frînghia, am trecut-o peste furcă şi am tras, în timp ce Mary mă ajuta proptind furca. Mă gîndeam că Jack ar trebui să vină să ţină el furca în locul ei, dar n-a venit. Îşi vedea de

lucru mai departe, ca şi cînd nu s-ar fi petrecut nimic dincoace de orizont.

Frînghia era aproape pe trei sferturi plină de rufe, şi cum se cam scurtase, Mary trebuia să sară puţin în sus, s-o prindă cu o mînă şi s-o tragă puţin în jos în timp ce agăţa un cearceaf. Pentru că tot venisem, am continuat s-o ajut. Ţineam frînghia pînă cînd ea trecea rufele pe deasupra şi le prindea. Cînd ne-am apropiat de stîlp, am strîns capetele şi am întins eu rufele. Oamenii de pe la noi sînt îndemînatici la tot felul de treburi. Rîdeam amîndoi şi din cînd în cînd Mary spunea : „Nu, nu aşa, domnule Wilson, nu e bine aşa ; cearceaful nu e destul de tras în partea cealaltă, stai să-l întind eu." La un moment dat îmi venise ideea năstruşnică de-a o ridica în sus de subţiori pe cînd agăţa rufele, dar pe urmă mi-a părut bine că nu m-am făcut de rîs.

— Nu mai sînt decît cîteva rufe în coş, domnişoară Brand, dumneata tot nu poţi ajunge, lasă-mă să le prind eu.

Mi s-a părut că s-a speriat :

— Vai, nu, rufele astea încă nu sînt terminate, nu sînt clătite.

Şi înhăţînd coşul, l-a depărtat de mine.

Mie, rufele din coş mi se păreau la fel de terminate ca şi cele de pe frînghie ; păreau clătite şi chiar albăstrite. Credeam că nu voia să mă lase să mă ostenesc, sau că se gîndea că nu mi-ar plăcea să fiu văzut întinzînd rufe şi că refuza din amabilitate.

— Vai, dar nu e nici o osteneală, domnişoară, i-am spus eu, las' să le întind eu ! Îmi face plăcere. Am întins rufe şi acasă pe-o zi vîntoasă.

Şi am dat să pun mîna în coş. Dar ea s-a roşit, am avut impresia că s-a supărat chiar şi mi-a smuls coşul.

— Iartă-mă, domnule Wilson, dar rufele astea încă nu sînt gata, şi a intrat cu ele în spălătorie.

Aha ! Mi-am spus eu în gînd, te-ai încălzit puţin.

Cînd i-am povestit lui Jack, mi-a spus că iar m-am făcut de rîs ; că am dezamăgit-o şi am ofensat-o, şi că ar fi trebuit să stau deoparte şi să fiu serios şi melancolic.

În seara aceea, cînd am pornit spre casă, ne-am oprit puţin ca să vorbim cu un prieten pe care l-am întîlnit la poartă şi s-a întîmplat să mă uit înapoi şi s-o văd pe Mary întinzînd şi restul rufelor — ea credea că n-o vedem. Atunci am înţeles pentru ce rufele acelea nu erau gata cînd eram noi prin apropiere...

În următoarele două zile, Mary nu mi-a acordat nici o atenţie, iar eu m-am ţinut departe. Jack spunea că o deziluzionasem şi că o jignisem în demnitatea ei, ceea ce era de o mie de ori mai rău. Spunea că am stricat totul. Că ea îşi făcuse despre mine părerea că sînt sfios şi poetic, iar eu m-am manifestat ca un individ dintre cei mai obişnuiţi.

Am observat-o vorbind şi pălăvrăgind cu alţi băieţi, de vreo două ori, ceea ce m-a făcut să

mă simt nenorocit. M-am îmbătat două seri la rînd, iar apoi, după cum am aflat mai tîrziu, Mary s-a consultat cu Jack și în cele din urmă i s-a adresat lui, cînd eram și eu de față :

— Joci dame, domnule Barnes ?

— Nu, i-a răspuns Jack.

— Dar dumneata, domnule Wilson ? a întrebat ea, întorcîndu-și deodată spre mine ochii mari și strălucitori și vorbindu-mi pentru prima dată din ziua cînd o ajutasem să întindă rufele.

— Da, am spus eu, joc puțin.

Apoi s-a făcut tăcere și a trebuit să spun ceva.

— Dumneata joci dame, domnișoară Brand ?

— Da, a răspuns ea, dar nu pot găsi pe nimeni aici care să joace seara cu mine. Bărbații, în general, preferă să joace cărți sau citesc. Apoi a adăugat : E foarte plictisitor în serile lungi de iarnă, cînd n-ai nimic de făcut. Tînărul domn Black juca dame, dar el e plecat.

L-am văzut pe Jack făcîndu-mi semne urgente din ochi.

— Aș putea juca o partidă cu dumneata, i-am spus, dar nu sînt un jucător grozav.

— O, mulțumesc, domnule Wilson ! Cînd crezi că vei avea o seară liberă ?

Ne-am înțeles chiar pentru seara aceea. Datorită jocului de dame am devenit prieteni. Dar chiar și atunci bănuiam că nu era din partea ei decît o modalitate de a mă ține departe de cîrciumă.

Poate că găsise o cale și de a-i spune bătrînului Black, fără să se compromită — femeile au procedeele lor — sau poate că Jack a fost acela care i-a sugerat, fapt că a doua zi Black a venit la mine și mi-a spus :

— Ascultă, Joe, n-are nici un rost să stai la cîrciumă. Adu-ți așternutul și instalează-te aici, într-una din camerele libere din casa veche. Poți să-ți faci aici cuibul.

Era un om cumsecade squatterul Black, un squatter din vechea școală, care împărțise primele greutăți cu oamenii săi și care nu vedea pentru ce n-ar fi dat mîna și n-ar fi fumat împreună, stînd de vorbă despre timpurile de odinioară, cu oricare din foștii săi argați, cînd se întîmpla să treacă pe la el. Dar se însurase cu o englezoaică, după ce greutățile trecuseră, și ea n-a deprins niciodată vreunul din obiceiurile australiene.

A doua zi am găsit curățată una din cămăruțe și un pat pus pentru mine. Nu sînt sigur nici pînă în ziua de azi cine se ostenise, poate că Black îndemnase pe vreuna dintre femei. După ceai am putut sta puțin de vorbă cu Mary, pe o buturugă lîngă grămada de lemne. Nu-mi amintesc cum de s-a-ntîmplat să fim acolo și cine s-a așezat întîi. Era vreo jumătate de metru între noi. Ne-am împrietenit și ne-am făcut confidențe. Ea mi-a povestit despre copilăria și despre tatăl ei.

Fusese un vechi prieten al lui Black, fiul mai mic al unei înstărite familii englezești (cu sînge albastru, cred) care fusese trimis în Australia

cu o mie de lire sterline ca să-şi facă un drum în viaţă, cum sînt trimişi mulţi fii mai tineri, cu sume mai mari sau mai mici. Ei cred că au fost nedreptăţiţi, îşi toacă banii la Melbourne sau Sydney şi nu fac nimic mai mult, căci vremurile bune au pierit în ultimii treizeci de ani. Aş vrea eu să fi avut o mie de lire pentru început.

Mama lui Mary era fiica unui emigrant german, care selecţiona vite aici, mai demult. Era o femeie cu multă voinţă, după cîte am înţeles, şi a condus gospodăria pînă în ziua cînd a murit. Tatăl lui Mary a făcut bani, dar i-a cheltuit : a băut şi a murit. Mary şi-l amintea stînd pe verandă într-o seară, cu mîna pe creştetul ei şi cîntînd încetişor, ca pentru el, un cîntec german (cred că era Lorelay). A doua zi era la pat, iar copiii scoşi afară din cameră ; iar după ce a murit, copiii au fost adoptaţi de unul şi de altul (sosiseră şi ceva bani din Anglia).

Mary mi-a povestit şi despre viaţa ei de fată. La început plecase să trăiască la un fel de verişoară la oraş, într-o casă unde se aduceau cărţile de vizită pe tavă ; apoi a venit să locuiască la doamna Black, care de la început a ţinut la ea.

Eu nu aveam ce să-i povestesc despre viaţa mea de băiat, aşa că i-am expus cîteva dintre ideile mele asupra felului cum ar trebui să arate lumea, ceea ce părea că o interesează.

A doua zi pe patul meu erau aşternute cearceafuri, ceea ce m-a făcut să mă simt foarte mîndru, pînă cînd mi-am adus aminte că îi spusesem cum că n-am pe nimeni care să aibă

grijă de mine ; atunci, am bănuit-o iar de sentimente de milostenie.

Dar în seara următoare ne-am amintit amîndoi că părinţii noştri muriseră şi că nu aveam nici un prieten în afară de Jack şi de bătrînul Black şi lucrurile au înaintat foarte satisfăcător.

Iar în ziua următoare am găsit în camera mea o măsuţă acoperită cu o faţă de masă croşetată, şi o oglindă.

Am observat că celelalte fete începeau să şuşotească şi să chicotească cînd mă vedeau pe-acolo, dar Mary părea că nu bagă de seamă.

Deveniserăm foarte buni prieteni. Mary nu se simţea bine la Haviland. Bătrînul Black ţinea foarte mult la ea şi întotdeauna era de partea ei, dar ea ar fi vrut să fie independentă. Avea planuri mari, să meargă la Sydney şi să intre într-un spital ca infirmieră. Avea prieteni la Sydney, dar nu avea bani. Trebuia să primească o mică sumă, cîteva lire sterline — cînd va deveni majoră, şi stăruia să-i capete înainte de acea dată.

— Domnişoară Brand, i-am spus, uitîndu-mă cum răsare luna, îţi pot împrumuta eu banii de care ai nevoie. Am destui — mai mulţi decît am ce face cu ei.

Dar am văzut că o jignisem. A rămas în picioare foarte dreaptă, cîtva timp, privind înaintea ei, apoi a găsit că e vremea să intrăm în casă şi mi-a spus : „Noapte bună, domnule Wilson."

Socoteam că de data asta o brodisem rău ; dar Mary mi-a spus mai tîrziu că ceea ce o su-

părase era că spusele ei despre bani fuseseră interpretate de mine ca o aluzie. Pe atunci încă nu mă înţelegea, iar eu nu cunoşteam firea omenească. Nu i-am spus nimic lui Jack. De fapt, cam din timpul acela am început să nu-i mai spun nimic. El nu s-a simţit ofensat. Muncea cu hărnicie şi părea fericit.

Ceea ce-i spusesem lui Mary despre bani, o spusesem cu toată sinceritatea. Era pură bunăvoinţă. Aş fi mai fericit acum, şi poate mai bogat, dacă n-aş fi devenit mai egoist decît eram în noaptea aceea, pe grămada de lemne, cu Mary. Simţeam o mare simpatie pentru ea, dar am început şi s-o iubesc. Am trecut prin toate valurile acestei iubiri. Într-o zi beam ceai în bucătărie, iar Mary şi o altă fată, Sara, mi-au întins în acelaşi timp o farfurie curată. Am luat-o pe a Sarei, ea fiind prima care mi-a întins-o. Mary a părut foarte necăjită şi asta mi-a dat mari speranţe. În seara următoare ea juca dame cu un văcar cu care era prietenă, iar eu pretindeam că mă interesează foarte mult conversaţia cu Sara, dar metoda n-a părut să reuşească.

Cîteva zile mai tîrziu, un filfizon de la Sydney a venit în vizită la Black. Avea o carabină bună. Într-o după-amiază s-a apucat s-o înveţe pe Mary să tragă la ţintă. Păreau foarte buni prieteni. Grozav de plăcute au fost pentru mine cele trei sau patru zile — pot să v-o spun ! Eram mai rău decît un bou cu albeaţă şi cu aprindere de plămîni. Ceilalţi băieţi au încercat şi ei carabina. Mary a chemat pe „domnul Wilson" să tragă la ţintă şi m-am făcut şi mai tare de rîs, îmbufnîndu-mă. Dacă n-ar fi fost afurisitul de filfizon, nu m-aş fi sinchisit atît de mult.

În seara următoare tipul din Sydney şi încă unul sau doi băieţi au plecat cu fetele la vînătoare de oposumi. A mers şi Mary. Aş fi putut merge şi eu, dar nu m-am dus. Am hoinărit toată seara ca un şobolan orfan, pe o creastă de deal pîrjolită. Pe urmă m-am dus la cîrciumă şi m-am umflat cu bere şi am blestemat lumea-ntreagă şi am venit acasă şi m-am culcat. Cred că seara aceea a fost singura dată cînd am scris poezii pe o bucată de hîrtie. Mă simţeam atît de nenorocit, încît mi-a făcut plăcere să le scriu.

A doua zi dimineaţă mă simţeam mai bine şi socoteam că eram vindecat. Am dat peste Mary din întîmplare şi atunci a trebuit să spun ceva.

— Cum te-ai distrat aseară, domnişoară Brand ? am întrebat-o.

— O, foarte bine, mulţumesc, domnule Wilson, mi-a spus ea. Apoi m-a întrebat : Dar dumneata cum te-ai distrat, domnule Wilson ?

Mai tîrziu mi-am bătut capul să înţeleg ceva din asta, dar n-am reuşit. Poate c-a spus-o doar aşa, ca să spună ceva. Dar în acest timp batistele şi gulerele îmi dispăreau din cameră, şi reapăreau spălate şi scrobite, frumos orînduite pe masă. Îmi luasem obiceiul să pîndesc, dar n-am reuşit niciodată să prind pe nimeni prin apropierea camerei. Mă străduiam să ţin camera ceva mai ordonată, iar cînd batista devenea prea murdară şi mi-era ruşine s-o las să fie spălată, mă strecuram pînă la rîu, după ce se întu-

neca, şi o spălam ; a doua zi o uscam şi o frecam, ca să arate ca şi cînd n-ar fi fost spălată şi o lăsam pe masă. Mă simţeam atît de plin de speranţă şi de bucurie, încît lucram de două ori cît Jack, pînă cînd într-o dimineaţă, el mi-a spus ca din întîmplare :

— Văd că ai făcut o nouă cucerire, Joe. Am văzut-o azi dimineaţă pe bucătăreasa metisă scuturîndu-ţi camera şi ducîndu-ţi rufele la spălătorie.

M-am simţit foarte trist tot restul zilei şi am avut o noapte atît de îngrozitoare, încît în dimineaţa următoare m-am hotărît să privesc lucrurile în faţă, fără de speranţă, şi să las totul baltă.

Era cu o seară înainte de Anul Nou. Jack şi cu mine lucraserăm de zor toată ziua ca să terminăm treaba şi acum Jack fuma şi vorbea cu băieţii înainte de a o porni spre casă. Stăteam pe o buturugă veche, lîngă gard, la spatele casei. Erau acolo Jimmy Nowlett, căruţaşul şi lunganul de Dave Regan, văcarul, şi Jim Bullock, dulgherul, şi încă vreo doi. Mary şi cu fetele şi încă vreo doi vizitatori stăteau la umbra verandei vechi. Filfizonul era tot acolo, aşa că vă închipuiţi cît de fericit mă simţeam. Erau toate fete care obişnuiau să adune băieţi în jurul lor. Puneau la cale o seară de dans în noaptea de Anul Nou. În cursul serii mai sosise un alt băiat, un tunzător voinic, arătos, un tip de ţigan brun şi frumos. Se presupunea că avea în el sînge străin. I se zicea Romany. Se spunea că era îndrăgostit de Mary. Avea firea cea mai urăcioasă şi vioara cea mai bună din tot districtul, şi băieţii îi treceau multe cu vederea, ca să le cînte în serile de dans. Răsărise luna deasupra Crestei Pinilor, dar acolo unde stam noi, era umbră. Am văzut silueta lui Romany călare, venind dinspre poartă. A înconjurat pe la capătul şopronului şi s-a îndreptat spre locul unde ne aflam noi ; presupun că voia să lege calul de gard ; dar pe la jumătatea drumului a dispărut. M-a izbit ceva deosebit în felul cum descălecase şi am auzit un sunet ca de cal ce s-ar fi poticnit.

— Ce dracu vrea să facă Romany ? întrebă Jimmy Nowlett. Nu se poate să fi căzut de pe cal, decît dacă e beat.

Doi băieţi s-au ridicat şi s-au dus să vadă ce e. Urmă aşteptarea, misterioasa tăcere care se lasă cînd se întîmplă ceva în întuneric şi nimeni nu ştie ce. M-am dus şi eu, şi lucrurile s-au lămurit — cel puţin pentru mine. Întinsesem în cursul zilei, de-a curmezişul curţii o sîrmă pentru rufe şi uitasem de ea. Romany habar n-avea de sîrmă şi venind călare, sîrma l-a lovit cam pe la înălţimea coatelor, trăgîndu-l jos de pe cal. Stătea pe iarbă înjurînd surprins, iar calul părea şi el surprins. Romany nu era rănit, dar şocul brusc îi stricase dispoziţia. Voia să ştie cine pusese afurisita aceea de sîrmă. A venit apoi şi s-a aşezat pe buturugă. Băieţii au fumat cîtva timp, apoi deodată Jim Bullock a întrebat :

— Dar de ce ai descălecat aşa, dintr-o dată, Romany ? Te-ai rănit de şa ?

— De ce n-ai pus calul să înconjoare ? a întrebat şi Dave Regan.

— Aş vrea să ştiu numai atît : cine a pus afurisita aceea de sîrmă ? mîrîia Romany.

— Hai, lasă, spuse Jimmy Nowlett, chiar dac-am fi pus un indicator să fii atent, tot n-ai fi văzut pe întuneric.

— Doar dac-ar fi fost transparent şi ar fi avut o lumînare dinapoi, spuse Dave Regan. Şi adăugă : Dar de ce ai descălecat pe la coadă ? Dacă descălecai într-o parte, nu te-ai fi zdruncinat aşa de rău.

Toate acestea spuse într-un fel tărăgănat şi printre pufăituri de pipă. Dar pe mine nu mă interesau de loc. Eu mă gîndeam la Mary şi la filfizon.

— Am auzit de oameni care descalecă peste capul calului, spuse Dave deodată, ca şi cînd ar fi reflectat. De fapt, mi s-a întîmplat şi mie o dată — dar n-am pomenit ca cineva să descalece pe la coadă, peste crupa calului.

Văzînd însă că Romany devenea arţăgos şi cum doreau să le cînte din vioară în seara următoare, n-au mai spus nimic.

Mary începu să cînte un cîntec vechi. Întotdeauna am fost de părere că avea o voce dulce şi cu cîtă plăcere aş fi ascultat-o, dacă blestematul acela de filfizon n-ar fi fost şi el de faţă. Am ascultat-o tăcuţi pînă a terminat.

— Fata asta are o voce plăcută, spuse Jimmy Nowlett.

— Voce plăcută ! mîrîi Romany, care de-abia aştepta o ocazie ca să-şi verse veninul. Păi am auzit o pisică cîntînd mai frumos.

M-am mişcat, dar Jack, care stătea lîngă mine, mi-a dat un ghiont să stau liniştit. Nici băieţilor nu le-a plăcut felul în care vorbise Romany de Possum. Toţi ţineau la ea : Mary nu era o păpuşă răsfăţată, nici o ştrengăriţă, nu era genul ei, dar ţineau la ea, în sensul că n-ar fi admis să se vorbească nimic rău pe socoteala ei. N-au spus nimic o bucată de timp, dar au dat a înţelege foarte mult. Poate că băieţii neînsuraţi nu voiau să vorbească de frică să nu se creadă că erau îndrăgostiţi de Mary. Dar Jimmy Nowlett după ce a tras lung din lulea, a spus :

— Mi se pare că şi tu, Romany, rîvneşti la ciosvîrta asta.

— A, a încercat ea, dar nu i-a mers, spuse Romany. Am mai întîlnit eu de-alde astea. Acum şi-a pus ochii pe tipul de la Sydney. Fete de-astea aleargă după oricine poartă o pereche de pantaloni.

Şi s-a ridicat.

Jack Barnes trebuie să fi simţit ce avea să urmeze, căci m-a apucat de braţ şi mi-a şoptit :

— Stai dracului liniştit, Joe. E mai tare ca tine.

Dar eu eram deja în picioare şi înfruntîndu-l pe Romany, ca şi cînd o mînă uriaşă m-ar fi smuls de pe buturugă şi m-ar fi aşezat acolo, i-am strigat în faţă :

— ...'Mnezeii tăi de păduche blestemat !

Micul Jimmy Nowlett a şi sărit între noi, iar ceilalţi băieţi ne-au înconjurat, înainte să fi pornit vreo lovitură. „Staţi binişor, mă blestemaţilor, pînă ieşim de aici !" spuseră.

Era un mic luminiş pe cîmpie, jos, înspre rîu, unde era destulă lumină, aşa că am hotărît să mergem acolo şi să ne batem.

Adevărul era că n-am fost niciodată un luptător, n-am învăţat niciodată cum să-mi folosesc mîinile. Abia ştiam cum să le ridic. Jack voise adesea să mă-nveţe, dar n-am vrut să-mi bat capul cu aşa ceva. El îmi spusese : „Mă, Joe, mă, o să trebuiască într-o zi să te baţi şi o să mă faci de ruşine." Dar n-aveam răbdare să învăţ. Jack zicea să-mi dea lecţii, după lucru, dar cum îl ştiam că se înfierbînta, n-aveam chef să mă vadă Mary mîncînd bătaie. Înainte de a se însura, Jack mereu se lua la trîntă — de obicei mînca bătaie de la cîte unul mai tare şi apoi se ascundea, dar nu părea să se sinchisească, atîta timp cît reuşise să se lupte frumos — după aceea obişnuia să explice trînta din punct de vedere tehnic, săptămîni întregi. Ca să spun adevărul, aveam oroare să mă bat ; aveam oroare să fiu lovit peste faţă. Cred că aş prefera să mă lupt cu cineva cu pistolul, decît cu pumnul ; şi atunci, cred că ultimul cuvînt pe care l-aş spune ar fi : „Nu trage în obraz !" Apoi, nu-mi plăcea ideea de a lovi un om. Mi se părea brutal. Eram prea sensibil şi sentimental, şi asta era cauza. În timp ce coborau spre rîu, Jack părea cuprins de grijă şi nu se putea opri să nu şi-o exprime.

— De ce nu m-ai lăsat să te învăţ cum să-ţi foloseşti mîinile ? spunea el. Acum, singura şansă e ca nici Romany ăsta să nu se priceapă să se bată. Dacă mai aşteptai o clipă, aş fi sărit eu la el.

Eram puţin în urma celorlalţi şi Jack îmi da detalii despre „stîngi", şi „drepte" şi „directe" şi chestii din astea.

— Partea proastă e că el e stîngaci, spuse Jack. Trebuie doar să te lupţi cît poţi mai frumos, şi după aceea unul dintre noi va avea grijă de el.

Dar eu doar îl auzeam, şi atîta tot. Avea să fie prima mea luptă, de cînd nu mai eram un băieţandru, dar rămîneam destul de calm, cuprins chiar de un fel de plictiseală. Dacă ceilalţi băieţi ar fi ştiut, m-ar fi socotit laş. M-am gîndit la asta, dar pentru mine nu avea nici o importanţă atunci ; îmi dădeam seama că era un lucru pe care ei nu-l puteau înţelege. Eram considerat un tip cam bleg. Dar ştiam un lucru pe care ei nu-l ştiau, şi anume că într-un fel sau altul, avea să fie o luptă care o să decidă lucrurile. Aveam mai multă minte şi imaginaţie decît ei toţi la un loc, şi cred că aceasta era adevărata cauză a îngrijorării mele. Îmi spuneam : „Joe, băiatule, trebuie să treci prin asta. E punctul de cotitură al vieţii tale." Dacă cîştigam bătălia, aveam să mă pun pe treabă şi s-o cîştig pe Mary ; dacă o pierdeam, părăseam districtul pentru totdeauna. Uneori omul gîndeşte multe într-o clipă. Eu, de obicei, mă înfierbîntam pentru mărunţişuri, tocmai din cauza lipsei lor

de valoare, dar eram foarte rece în momente de criză. Jack era tocmai pe dos. Mă gîndeam la viitor : n-aş fi putut să mă însor cu o fată care, privind în trecut, şi-ar fi putut aminti că bărbatul ei a fost bătut de un altul — indiferent ce fel de brută ar fi fost acest altul.

Niciodată în viaţa mea nu mă simţisem mai calm în faţa unei situaţii. Jack îmi şoptea instrucţiuni şi-mi arăta cu mîinile lui cum trebuie să procedez, dar pînă la urmă totul era lăsat pe seama mea.

Privind în trecut, cred că situaţia nu era lipsită de romantism : Mary cîntînd sub viţa de vie, ca să distreze pe fantele filfizon, şi un laş coborînd spre rîu, în lumina lunii, ca să se bată pentru ea.

Era o mare linişte în cîmpia luminată de lună, aproape de rîu. Ne-am scos hainele şi eram gata. Nu se auzeau nici înjurături, nici huiduieli. Părea un lucru de la sine înţeles printre cei de faţă că dacă pierdeam prima rundă, urma să lupte Jack cu Romany, şi dacă Jack îl învingea pe acesta, altcineva trebuia să lupte pentru Romany contra lui Jack, pentru a proceda cinstit. Jimmy Bullock nu s-ar fi dat înapoi să lupte pentru una din părţi ; era prieten cu Jack, dar el nu se uita cu cine luptă dacă o făcea pentru un joc cinstit — sau pentru „linişte şi pace", cum spunea el. Jim era foarte îndatoritor. El îl susţinea pe Romany, iar Jack, bine-nţeles, pe mine.

După cît mi-am dat seama, tot ce ştia Romany în materie de luptă, era să-şi arunce braţul în sus, înaintea feţei şi să-şi coboare brusc capul, într-un atac simulat, şi apoi să se repeadă şi să atace. În schimb era greu, puternic şi lung, iar prima mea lecţie fusese foarte scurtă. În prima rundă am fost repede doborît. Dar mi-a prins bine ; lovitura şi privirea pe care-am văzut-o în ochii lui Romany m-au golit de orice sentiment. Jack n-a spus nimic ; privise de la început situaţia ca fiind disperată. În runda următoare am încercat să-mi amintesc unele din lucrurile despre care-mi vorbise Jack, şi am făcut un joc mai frumos, dar pînă la urmă tot am căzut. L-am simţit pe Jack respirînd repede şi tremurînd, în timp ce mă ridica.

— Cum te simţi, Joe ? mi-a şoptit el.

— Perfect, i-am răspuns.

— Foarte bine, a şoptit el, cu o voce de parcă ar fi trebuit să fiu spînzurat, dar totul avea să se termine repede. Nu se pricepe să-şi folosească mîinile mai mult decît tine : nu te pripi, Joe, încearcă să-ţi aminteşti cîte ceva din cele ce ţi-am spus, pentru numele lui Dumnezeu !

Cînd se luptă doi oameni care nu ştiu cum să-i folosească mîinile, ei nu fac decît să se istovească unul pe altul. Am primit cîteva izbituri cumplite, dar cele mai multe pe corp. Jimmy Nowlett începuse să se înfierbînte, şi tot sărea în jurul nostru. Era un omuleţ iute.

— Hai, luptaţi-vă ! urla el, de ce nu vă luptaţi ? Asta nu e luptă. Luptaţi-vă, dar să nu vă omorîţi unul pe altul ! Folosiţi-vă mîinile alea roşii, ori, pe Dumnezeu, vă fărîm în bucăţi. Luptaţi-vă, ori vă bat cu biciul pe amîndoi !

Apoi limbajul său deveni îngrozitor. Spunea că parcă eram mori de vînt şi că aproape fiecare din loviturile noastre ar fi fost de ajuns ca să ucidă un bou, dacă şi-ar fi atins ţinta. O dată a şi încercat să ne oprească, dar ceilalţi l-au tras la o parte.

Deodată m-am trezit lungit pe jos. De data aceasta lovitura fusese dată mai sus, la cap, dar n-a fost prea rău — aveam scăfîrlia tare. Şi mai aveam un ochi bun.

— Pentru numele lui Dumnezeu, loveşte-l ! şoptea Jack, tremurînd ca o frunză. Nu te sinchisi de cele ce ţi-am spus. Aş vrea să fiu eu acum în luptă. Dă-i o lovitură la ţintă, pentru numele lui Dumnezeu. Fă o rundă bună şi voi opri lupta.

Aceasta arăta, cît de puţin mă înţelegea chiar şi Jack, prietenul meu.

Acum se trezi în mine sălbaticul şi ştiam că n-o să fiu bătut atît timp cît puteam gîndi.

Eram extraordinar de calm şi învăţam să lupt. Nimic nu poate învăţa mai bine un om să lupte, decît lupta. Gîndeam repede şi învăţam în trei secunde mai mult decît ar fi putut să mă înveţe Jack în trei săptămîni. Lumea crede că loviturile într-o luptă dor ; dar nu dor decît după aceea. Cred că un om care se luptă, dacă nu e o brută, suferă mai mult sufleteşte decît trupeşte.

Între runde puteam să aud prin lumina lunii şi aerul liniştit, vocea lui Mary, cîntînd sus, acasă. Mă gîndeam adînc la viitor, chiar în timp ce luptam. Lupta părea să fie doar ceva trecător.

Eram din nou pe picioare ; imediat am lovit şi mi-am simţit tot braţul zguduit. Am crezut că-mi dislocasem umărul şi încheietura de la mînă. Iar Romany zăcea jos, întins pe spate.

L-am auzit pe Jack răsuflînd de uşurare de trei ori într-un singur suflu. N-a spus nimic pe cînd mă pipăia ca să vadă dacă sînt întreg, dar i-am simţit inima bătînd. Mai tîrziu mi-a spus că n-a spus nimic, pentru că se gîndise că o vorbă ar fi putut strica totul.

Am căzut din nou, dar Jack mi-a spus după aceea că a *simţit*, cînd m-a ridicat, că eram nevătămat.

Apoi Romany era din nou jos, apoi am căzut amîndoi, iar ceilalţi ne-au despărţit. Am dat o altă lovitură zdrobitoare, şi noutatea lor începea să-mi facă plăcere, cînd deodată, Romany se clătină şi făcu un pas, şchiopătînd.

— Am terminat. Mi-am scrîntit glezna.

Călcase strîmb peste o tufă de iarbă.

— Strîngeţi-vă mîinile ! urlă Jimmy Nowlett.

Am făcut un pas înainte, dar Romany şi-a luat haina şi s-a îndreptat şchiopătînd spre cal.

— Dacă nu dai mîna cu Wilson te cotonogesc, urla Jimmy, dar Jack i-a spus să lase omul în pace, aşa că Romany a sărit, cum a putut, pe cal şi s-a dus.

L-am văzut pe Jim Bullock aplecîndu-se şi ridicînd ceva din iarbă, şi înjurînd de mirare. Şuşotiră ceva, apoi Jim spuse :

— Dacă mi-aş fi închipuit una ca asta, l-aş fi ucis.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Jack.

Jim ridică de jos un cuţit de măcelărie. Era un lucru obişnuit pentru un bărbat să poarte un astfel de cuţit într-un toc legat de centură.

— De ce l-aţi lăsat să lupte cu cuţitul la brîu ? întrebă Jimmy Nowlett.

Dar cuţitul putea foarte uşor să fi alunecat cînd Romany căzuse jos, şi hotărîrăm că aşa a şi fost.

— Oricum, spuse Jimmy Nowlett, dacă l-ar fi înjunghiat pe Joe la mînie, în faţa noastră, lucrul n-ar fi fost aşa de grav ca atunci cînd înfigi cuţitul pe furiş, pe la spate şi pe întuneric. Dar tu, Joe, ai face bine să fii atent un an sau doi. Individul ăsta are în el sînge italian. Iar acum, băieţi, cel mai bun lucru pe care-l puteţi face e să vă ţineţi gura şi să nu suflaţi o vorbă de faţă cu fetele.

Jack m-a grăbit s-o luăm înainte. Se purta destul de ciudat, şi uitîndu-mă la el, aş fi putut să jur că avea lacrimi în ochi. Spusesem că Jack nu avea sentimente decît pentru sine însuşi, dar am uitat şi-mi pare rău că am spus aşa ceva.

— Ce-i, Jack ? l-am întrebat.

— Nimic, spuse Jack.

— Ce-i cu tine, mă, nătărău bătrîn ? am stăruit.

— Nimic, spuse Jack, decît că sînt al dracului de mîndru de tine, Joe, măgar bătrîn ! Şi luîndu-mă de după umeri, mă scutură zdravăn. N-am ştiut ce zăcea în tine, Joe, n-aş fi crezut-o înainte, sau dacă mi-ar fi spus altcineva ; n-am crezut că ai curaj, zău că nu. Hai acum să-ţi doftoricim faţa.

Am intrat încetişor în camera mea, iar Jack a adus o farfurioară cu apă şi a spus unuia din băieţi să facă rost de o felie de carne proaspătă de pe undeva.

Jack era mîndru ca un cîine cu o tinichea în coadă, pe cînd se tot frămînta în jurul meu. Mi-a aranjat obrazul după cea mai bună metodă pe care-o cunoştea — şi ştia destul de multe, că doar se îngrijise şi pe sine însuşi destul de des.

În timp ce mă îngrijea, am auzit şuşoteli şi zgomot de paşi printre băieţii pe care Jack îi dăduse afară din cameră şi o voce de fată şoptind.

— E rănit ? Spuneţi-mi. Vreau să ştiu. Aş putea fi de ajutor.

— Asta, pot să vă spun, a făcut să-mi sară inima. Jack ieşi imediat şi se auziră din nou şuşoteli. Cînd s-a întors, părea furios.

— Ce-i, Jack ? l-am întrebat.

— A, nimic, spuse el, numai că afurisita de bucătăreasă metisă a surprins ceva din discuţia blestemaţilor ăştia, despre felul cum a căzut cuţitul lui Romany din teacă, şi gata sămînţa de vorbă printre fete ! E o adevărată zarvă, dar acum e în regulă. Jimmy Nowlett le spune nişte minciuni de prima clasă.

În curînd s-au auzit afară alte şuşoteli, şi o farfurioară cu oţet şi nişte hîrtie de împachetat au fost băgate pe uşă.

Unul din băieţi a adus de la cîrciumă bere şi whisky, şi am făcut o mică petrecere în camera mea. Jack voia să stea toată noaptea,

dar i-am amintit că la Solong îl aştepta nevestica lui, aşa că s-a dus acasă, spunînd că se va întoarce dis-de-dimineaţă.

Reacţia a fost proastă. Nu mă simţeam mîndru de loc de toată povestea aceea. Mă gîndeam că, în definitiv, era o chestie brutală şi josnică. La urma urmei, Romany era un om liniştit şi n-aveam nici un drept să ne purtăm cu el cum ne-am purtat. Poate că avusese o viaţă grea şi purta cu el un noian de griji, despre care noi habar n-aveam. Părea un om singuratic şi trist. Trecusem prin destule eu însumi, ca să învăţ că nu trebuie să judec oamenii. M-am hotărît să-i spun, îndată ce-l voi întîlni, ceea ce simţeam în legătură cu toată povestea asta. Poate că făceam obişnuita mea greşeală de a-mi bate capul cu „simţăminte" în legătură cu cealaltă parte, care poate că n-avea de loc simţăminte — dar poate că nu greşeam ; în general, cel mai bun lucru într-un asemenea caz este să dai ascultare şi laturii de bunătate. Mă simţeam ca şi cînd m-aş fi făcut iar de rîs, şi aş fi fost un laş. Am băut restul de bere şi am adormit.

Cam pe la revărsatul zorilor m-am trezit şi am auzit calul lui Jack pe prundiş. A înconjurat pe la spatele şopronului şi a venit spre uşa mea. Atunci, dintr-o dată, s-a auzit un ţipăt de fată, sfîşietor. Mi-am tras repede pantalonii şi ghetele şi am ieşit afară. Era chiar Mary în persoană, îmbrăcată şi stînd pe o veche treaptă de piatră la spatele bucătăriei, cu fata în mîini, iar Jack, coborît de pe cal, se oprise lîngă ea, cu o mînă pe umărul ei. Ea tot spunea : „Am crezut că e... am crezut că e..." N-am auzit numele. O veche puşcă de vînătoare, cu o singură ţeavă, şedea pe iarbă la picioarele ei. Era puşca pe care obişnuiau s-o ţină încărcată, atîrnată de curea, într-o cameră de lîngă bucătărie, gata pentru o împuşcătură asupra bătrînului şi vicleanului uliu, căruia pe aici i se spunea Eterna Moarte şi care obişnuia să dea mereu tîrcoale puilor.

Cînd Mary îşi ridică faţa, era albă ca foaia de hîrtie, iar privirea i-a devenit şi mai speriată cînd a dat cu ochii de mine.

— Vai, cum m-ai speriat, domnule Barnes, suspină ea.

Apoi, cu o umbră de zîmbet, se ridică şi obrajii ei căpătară puţină culoare.

— Ah ! Sînt o proastă, spuse ea repede. Mi s-a părut că aud uliul la pui şi am crezut că fac mare lucru să iau puşca şi s-o aduc jos ; aşa că m-am sculat şi m-am îmbrăcat fără să fac zgomot, ca să n-o trezesc pe Sara. Şi cînd dumneata ai apărut de după colţ, m-am speriat cumplit. Nu ştiu ce vei fi gîndind despre mine, domnule Barnes.

— Nu face nimic, îi spuse Jack, acum du-te şi te culcă, altfel nu vei putea dansa diseară. Nu te îngriji de puşcă, am s-o pun eu la loc.

Şi o conduse spre uşa camerei ei, pe care o împărţea cu altă fată.

— Ei bine, asta-i o întîmplare cam ciudată, am spus eu.

— Da, foarte ciudată, spuse şi Jack. Dar, ia spune, cum se prezintă obrazul tău azi, Joe ?

Părea mult mai serios ca de obicei.

Am lucrat cu hărnicie toată dimineaţa ca să curăţăm şopronul cel mare şi să-l pregătim pentru dans, atîrnînd cercuri de metal pentru luminări şi făcînd bănci. M-am ascuns de privirea fetelor cît am putut mai mult. O parte a feţei mele era înspăimîntătoare, şi nici cealaltă nu era prea frumoasă. Simţeam ca şi cînd aş fi fost înţepat de un roi de albine.

— Fără doar şi poate, Joe, că acum eşti o nouă frumuseţe, spuse Jimmy Nowlett — el avea să cînte la acordeon în seara aceea.

— Cred că o să faci praf fetele, Joe. Dar nu te necăji, în trei săptămîni obrazul tău va fi lecuit. Falca mea de jos e încă strîmbă ; în schimb, lupta mi-a îndreptat nasul care se strîmbase dintr-o lovitură, pe cînd eram copil, — aşa că n-am pierdut mult din frumuseţe din cauza ei.

După ce am terminat cu şopronul, Jack m-a luat deoparte şi mi-a spus :

— Ascultă, Joe, dacă nu vrei să vii la bal diseară — şi nu pot spune că l-ai împodobi — să-ţi spun eu ce să faci. Ia-o pe mica Mary binişor deoparte şi scoate-o la o mică plimbare — şi poartă-te ca un bărbat. Lucrul nostru aici s-a terminat şi n-ai să te mai întîlneşti cu o ocazie ca asta.

— Dar cum aş putea s-o scot afară ? am întrebat eu.

— Nu te îngrîji tu de asta. Tu să te plimbi pe lîngă copacul cel mare de lîngă gardul dinspre rîu, să zicem pe la zece şi jumătate.

— La ce bun ?

— Ai să vezi. Fă exact ceea ce ţi-am zis, asta e tot ce ai de făcut, a spus Jack şi a plecat acasă să se îmbrace şi să-şi aducă nevasta.

În seara aceea, după ce începuse dansul, mi-am aruncat privirea o dată sau de două ori înăuntru. Prima dată am văzut-o pe Mary dansînd cu Jack şi arătînd serioasă, iar a doua oară dansa cu afurisitul de filfizon şi arăta emoţionată şi fericită. Am observat că unele dintre fete, pe care le puteam vedea pe banca din faţă, şuşoteau şi se uitau urît la Mary în timp ce filfizonul o legăna mai departe. M-am gîndit atunci că ar fi trebuit să învăţ să lupt cu el, nu cu bietul Romany. M-am îndepărtat şi am mers vreo patru mile la vale, de-a lungul drumului de lîngă rîu, ferindu-mă din drum şi intrînd în desiş ori de cîte ori vedeam trecînd vreun om călare sau cine ştie ce altă umbră. Mă gîndeam la bietul Romany şi mă întrebam pe unde s-o fi aflînd şi socoteam că în ceea ce privea fericirea, nu era mare deosebire între noi doi. Poate că se plimba şi el de unul singur prin pădure, cu aceleaşi simţăminte ca şi mine. Doream să-i pot strînge mîna.

Pe la zece şi jumătate m-am întors şi m-am îndreptat spre gardul de lîngă rîu şi, aplecat peste el, în umbra copacului uriaş, priveam la sălciile de pe mal, cum se înşirau în bătaia lunii. Nu aşteptam nimic, cu toate cele spuse de Jack.

Ideea de a mă spînzura nu-mi plăcea. Fusesem odată într-o echipă care a găsit un om spînzurat în pădure şi nu era de loc un spectacol

atrăgător, și altă dată ajutasem să scoatem la mal doi oameni înecați de o inundație, și nu erau de loc frumoși. Mă gîndeam ce păcat e că nu se poate ca un om să se întindă frumos pe iarbă, într-o poziție grațioasă, în lumina lunii și să moară astfel, în timp ce se gîndește la moarte — dar să moară cu ochii și cu gura închise. Dar atunci mi-am amintit că oricum, tot n-aș fi un cadavru frumos, așa cum arătam acum.

Tocmai cînd mă simțeam mai nenorocit, am auzit un pas în spatele meu.

— O, dumneata ești, domnule Wilson ? spuse o voce slabă, sfioasă.

— Da, răspunsei eu. Dumneata ești, Mary ?

Și a spus și ea da. Era prima oară că îi spuneam Mary, dar s-ar fi zis că n-a băgat de seamă.

— Te-am speriat ? am întrebat-o.

— Nu... da... puțin, spuse ea, dar n-am știut că e cineva... apoi se opri.

— De ce nu dansezi ? am întrebat eu.

— O, sînt obosită. Era prea cald în șopron. M-am gîndit că ar fi plăcut să ies puțin afară să-mi răcoresc capul și să stau puțin liniștită.

— Da, am spus eu, trebuie să fie cald în șopron.

Stătea privind în depărtare, pe deasupra sălciilor. Deodată spuse :

— Trebuie să fie foarte greu pentru dumneata, domnule Wilson. Desigur că te simți singur. Domnul Barnes spunea... Apoi suspină

și se opri, ca și cum se speriase de ce voia să zică.

— Ce frumos cade lumina lunii peste sălcii, spuse ea.

— Da, am zis și eu ; ce-ar fi să facem o mică plimbare pe lîngă rîu ?

— O, mulțumesc, domnule Wilson, mi-ar face mare plăcere.

N-am băgat de seamă atunci ; dar acum, cînd mă gîndesc, trebuie să fi fost o priveliște frumoasă. O potcoavă de munți albaștri se ridica în spatele casei, cu rîul alergînd la poalele lor ; în față, un munte rotunjit, acoperit cu pini, și creste împădurite, iar dincolo, peste creste, un pisc de-un albastru luminos, departe, departe, în zare.

Peste obrazul umflat pusesem o batistă, iar partea mai bună o țineam înspre ea. Am mers în jos, spre rîu, fără să ne spunem nimic o bucată de vreme. Mă gîndeam adînc. Ajunserăm lîngă un trunchi alb, neted, într-un loc liniștit și care nu se vedea de acasă.

— Ce-ar fi să stăm puțin, Mary, am propus.

— Dacă îți face plăcere, domnule Wilson. Distanța dintre noi era ca de vreo palmă.

— Ce noapte frumoasă ! spuse ea.

— Da, am zis eu, nu-i așa ?

Apoi Mary spuse :

— Cred c-ai aflat, domnule Wilson, că luna viitoare plec.

Am simțit dintr-o dată ca un cuțit în inimă

— Nu, n-am știut.

— Da, spuse ea, credeam că ştii. Vreau să încerc să intru într-un spital, ca soră, iar dacă nu reuşesc, atunci ca educatoare la o şcoală publică.

Cîtva timp nu ne-am mai spus nimic.

— Cred că nu-ţi pare rău că pleci, domnişoară Brand.

— Nu... nu ştiu. Toţi au fost aici atît de buni cu mine.

Privea drept înaintea ei şi mi se părea că ochii îi strălucesc. Mi-am pus braţul în jurul umerilor ei, dar ea părea că n-a băgat de seamă. De fapt, abia dacă am băgat eu de seamă.

— Aşadar, crezi că o să regreţi că pleci ? am întrebat-o.

— Da, domnule Wilson, cred că o să mă simt nenorocită cîtva timp ; ştii, aici a fost căminul meu.

Mi-am apăsat mîna pe umărul ei, dar numai puţin, atît cît să nu poată pretinde că nu ştie că mîna mea se afla acolo. Dar ea părea că nu bagă de seamă.

— Ei bine, cred că şi eu voi fi pe drum săptămîna viitoare, în căutare de lucru.

— Da, domnule Wilson ?

Vocea ei părea foarte stinsă.

Mi-am lăsat braţul mai jos, în jurul mijlocului, pe sub braţ. Inima îmi bătea ca un ceasornic. Imediat Mary spuse :

— Nu crezi, domnule Wilson, c-ar fi timpul să ne întoarcem ?

— O, mai avem destul timp, am spus şi, ridicînd braţul mai sus, am cuprins-o mai strîns, ţinînd-o mai aproape. Ea stătea dreaptă, privind înaintea ei, dar începu să respire mai repede.

— Mary ! i-am şoptit eu.

— Da, spuse ea.

— Spune-mi Joe.

— Nu... nu pot, spuse ea. Nu cred că s-ar cuveni.

Atunci i-am întors obrazul spre mine şi am sărutat-o. Ea se agăţă de mine şi începu să plîngă.

— Ce este, Mary ?

Ea se strîngea tare lîngă mine şi plîngea.

— Ce este, Mary ? am spus. Nu te simţi bine lîngă mine ? Nu eşti fericită ?

— Ba da, Joe, spuse ea, sînt foarte fericită. Apoi adăugă :

— Ah ! Bietul tău obraz ! N-aş putea face ceva pentru el ?

— Nu, i-am spus. Aşa e foarte bine. Obrazul nu mă mai supără de loc acum.

Dar ea părea neliniştită.

— Ce este, Mary ? am întrebat-o din nou. Eşti obosită ? N-ai dormit noaptea trecută...

Şi deodată am avut o inspiraţie :

— Mary, i-am spus, ce făceai azi dimineaţă afară, cu puşca ?

După insistenţe şi rugăminţi, mi-a spus tot, într-un mod puţin cam isteric.

— Nu puteam să dorm... eram speriată. Vai ! Te visasem aşa de rău, Joe ! Credeam că Ro-

many se va întoarce, că va intra în camera ta şi că te va înjunghia cu cuţitul. M-am sculat şi m-am îmbrăcat, iar în zorii zilei am auzit un cal la poartă. Atunci am dat puşca jos din perete... şi... şi domnul Barnes a ieşit de după colţ şi m-a speriat. Ştii, el cam seamănă cu Romany.

Atunci am cuprins-o cît am putut mai mult în braţe.

Şi vai ! cît de fericit eram în noaptea aceea, pe cînd mă întorceam cu Mary spre casă. Era tare mititică ca s-o pot ţine de mijloc, aşa că o ţineam de după umeri, şi era tot aşa de bine. Îmi amintesc că am întrebat-o cine îmi curăţase camera şi îmi spălase lucrurile, dar n-a vrut să-mi spună.

N-a vrut să se ducă imediat înapoi la dans ; mi-a spus că se va duce mai întîi în camera ei ca să se liniştească puţin. Nu era nimeni lîngă veranda veche ; şi cum sta pe ultima treaptă a scării, îmi venea pînă la umeri.

— Mary, i-am şoptit eu, ia-mă de după gît şi sărută-mă.

Ea mă cuprinse cu braţele pe după gît, dar nu mă sărută. Îşi ascundea doar faţa în umărul meu.

— Sărută-mă, Mary, i-am spus.

— Nu... nu pot, suspină ea.

— De ce nu, Mary ?

Atunci am simţit-o că plînge sau că rîde, sau că pe jumătate rîdea şi pe jumătate plîngea, nu sînt sigur nici pînă azi ce anume era.

— De ce nu vrei să mă săruţi, Mary ? Nu mă iubeşti ?

— Pentru că, spuse ea, pentru că... pentru că... nu cred că se cuvine ca o fată să sărute un băiat decît dacă va deveni soţia lui.

Atunci m-am luminat ! Uitasem s-o cer de soţie.

— Mary, i-am spus, ai vrea să te măriţi cu un tip ca mine ?

Şi atunci totul a fost în ordine.

În dimineaţa următoare Mary mi-a scuturat camera şi mi-a aranjat lucrurile, fără să dea nici cea mai mică atenţie uimirii celorlalte fete.

Dar m-a pus să-i promit că voi vorbi cu bătrînul Black, ceea ce am şi făcut în aceeaşi seară.

L-am găsit pe buturuga de lîngă gard, stînd de vorbă pe-ndelete cu un bătrîn, iar cînd acesta s-a ridicat şi a plecat, m-am aşezat eu jos.

— Ei, bine, Joe, spuse Black, văd că ţi-a vătămat cineva bine faţa. Şi după o clipă : Ce este, Joe ? Mai vrei ceva de lucru ? Dacă asta e ceea ce vrei, trebuie să vorbeşti cu doamna Black sau cu Bob (Bob era fiul său cel mare), ştii, ei conduc acum aici în locul meu.

În felul său liniştit, putea fi uneori grozav de amar.

— Nu, am spus eu, nu e asta, domnule.

— Atunci ce e, Joe ?

— Eu... ei bine, fapt e că o vreau pe mica Mary.

A pufăit din pipă de cîteva ori, apoi cred că a spus ceva.

— Aţi spus ceva ?

— Nimic, Joe, zise el. Voiam să-ţi spun multe, dar fără nici un folos. Tata mi-a spus atîtea înainte de a mă însura.

Am aşteptat o bună bucată de timp ca să văd ce-mi va spune.

— Ei bine, domnule, ce spuneţi în legătură cu Mary ?

— A, cred că e în regulă, Joe. Te... te rog să mă ierţi. Mă gîndeam la zilele cînd îi făceam curte doamnei Black.

CIMITIRUL DE AUR

Mătuşa Middleton era o femeie îngrozitoare. Era o ocnaşă deportată, (spuneau unii) trecută prin ciur şi prin dîrmon. Prefixul „mătuşă" înseamnă de cele mai multe ori în Australia „vrăjitoare bătrînă" şi se aplica chiar în sensul acesta. Cînd eram copii am auzit mineri bătrîni povestind cum mătuşa Middleton, împreună cu alte foste ocnaşe fuseseră pedepsite pentru diverse şterpeleli. Ştiu că bea ca un peşte şi, cînd era beată, înjura ca un jandarm. Se ducea în mod regulat la chefuri, şi înjura în mai toate ocaziile. Circula o poveste înfricoşătoare, care ne impresionase grozav cînd eram puşti. Cică o dată, în zilele ei cele mai bune (sau cele mai rele) trăsese un poliţist de pe cal şi aproape că-l omorîse cu un par ascuţit, cu care obişnuia să întoarcă rufele în cazan. Asta chipurile pentru că o insultase.

Putea încă să doboare un copac şi să taie o încărcătură de lemne ca oricare bărbat voinic ; era pătrată şi muşchiuloasă, cu braţele ca ale

unui argat. Lucrase adesea în schimburi, şi sus şi jos, cu soţul ei, cînd acesta era înscris fără tovarăş la prospectat vreun puţ, cum se întîmpla adesea, mai ales din cauza ei. Bătrînii mineri spuneau că era grozavă cînd apuca o găleată grea, plină cu pămînt şi deşeuri, o ridica şi o golea cu o simplă răsucitură de mînă. Multor bărbaţi le era frică de ea şi puţine din nevestele minerilor erau destul de dîrze ca să-i caute ceartă a doua oară. Vocea ei se putea auzi peste Rîpa de Aur şi Specimen Flat, fie că se ridica într-o ceartă, fie că striga salutări prieteneşti. Venise la vechile zăcăminte de la Pipeclay cu mulţimea de scandalagii (în mare parte irlandezi), iar cînd noul şi vechiul Pipeclay au fost secătuite, a alergat cu ceilalţi la Gulgong, cam ultimul din marile cîmpuri aurifere aluviale, sau „ale omului sărac" şi s-a întors la Pipeclay cînd s-a descoperit terenul aurifer Log Paddock, învecinat cu vechile terenuri şi astfel s-a verificat vechea zicătoare a minerilor că n-are importanţă cît de temeinic a fost cercetat terenul, mai rămîne întotdeauna loc pentru un nou Ballarat.

Jimmy Middleton a murit la Log Paddock şi a fost îngropat în micul cimitir aparţinînd vechiului oraş agricol de pe rîu — cam la patru mile mai departe — şi care se învecina cu cîmpul de curse al districtului, în desiş, chiar la marginea terenului Specimen Flat. Nevastă-sa a avut grijă să fie îngropat cum se cuvine. Unii spuneau că tot ea făcuse şi sicriul, şi gurile rele spuneau că limba ei veninoasă îl băgase în mormînt, dar cred că asta era neloaial şi crud, căci în felul ei teribil l-a iubit pe Jimmy Middleton, şi a fost, în ciuda celor ce se spuneau, o soţie bună pentru el. Pe atunci mătuşa Middleton trăia într-o colibă, la Log Paddock, dintr-o mică sumă ce o avea la o bancă şi din ce mai cîştiga spălînd şi cîrpind pentru minerii burlaci.

Îmi amintesc că am auzit-o într-o dimineaţă discutînd peste rîpă, cu un selector, Peter Olsen, care robea cu disperare pe un petic prăfuit, în desiş.

— De ce nu dai dracului groapa asta plină de praf şi nu te duci să te stabileşti la oraş, pe pămînt bun, Peter Olsen? Aici te robeşti doar stomacului. (Ea n-a spus stomac).

Peter Olsen, un omuleţ cam moale şi terorizat de nevastă:

— Doar ştii cît e de delicată nevastă-mea, doamnă Middleton. N-aş vrea s-o scot la lucru, afară în desiş.

Doamna Middleton:

— Delicată pe dracu! E numai o prefăcută. Apoi cît putea de tare: De ce nu-i dai un picior, să se scoale din pat şi să-i sară cartea din mînă şi s-o trimiţi la lucru? E tot atît de delicată ca şi mine. Bărbat eşti tu, Peter Olsen, sau un...?

Aceasta pentru edificarea nevestei şi a tuturor celor ce s-ar afla pînă la o distanţă de jumătate de milă.

Log Paddock era un teren aproape secătuit. Mai erau doar puţine cereri de concesiune, fiindcă fusese săpat pînă la mare adîncime, uriaşe mormane părăsite, roşii-albe, de lut şi

prundiş, ridicîndu-se deasupra tufişurilor albastre cenuşii, arătau că se făceau săpături în adîncime — şi mici şuvoaie de apă galbenă, pline de pămînt, alergînd spre rîu, peste suprafaţa scorojită de secetă, mărturiseau despre necazul cu apa subterană, de timpul pierdut cu scoaterea apei şi cheltuiala suplimentară cu lemnăritul. Iar săpătorii veneau sus cu flanelele şi pantalonii galbeni şi grei, picurînd de umezeală.

Cei mai mulţi dintre mineri plecaseră pe alte terenuri, dar erau cîţiva prospectanţi în echipe sau singuri, afară pe cîmpii şi printre creste, în jurul terenului de la Pipeclay, care săpau puţuri în căutarea unui nou Ballarat.

Dave Regan — cel lung şi deşirat, băiat de treabă de prin partea locului ; Jim Bently — un fel de Jack Fulgerătorul ; şi Andy Page — un personaj asemănător cu ceea ce trebuie să fi fost Kit (din *Magazinul cu antichităţi*[1]) după o călătorie în Australia şi o oarecare experienţă colonială. Aceştia trei erau prieteni din obişnuinţă şi nu din necesitate, şi peste tot unde lucrau ei, săpau destul de puţin. Săpau puţuri în desiş, în vecinătatea terenului de alergări, unde săpăturile se făceau între zece şi cincisprezece picioare adîncime.

Dave făcea teorii — sau cum le zicea el, „idei" ori „noţiuni" ; Jim Bently nu avea astfel de pretenţii, el lucra din ochi, nu după miros, asemenea cîinilor prinzători de canguri. Iar

[1] De Charles Dickens.

Andy Page, care era fiindcă veni vorba, mare admirator şi credincios emul al lui Dave Regan, era simplu şi cinstit, dar în momentele critice putea să fie încăpăţînat, incomod, şi exasperant de sincer şi de onest şi mai avea şi un mare respect pentru tot ce i se părea lui superior.

Într-o somnoroasă după-amiază de duminică, Dave s-a gîndit adînc, iar a doua zi de dimineaţă, ca şef de echipă, a început să sape un puţ în adîncime, pe cît putea îndrăzni de aproape de gardul cimitirului. Era un loc plăcut şi liniştit în tufărişul des, cam trei scînduri de-a lungul gardului de la cel mai depărtat stîlp de colţ la drum. Au săpat pînă la nouă picioare, şi au găsit indicaţii încurajatoare. Au sfredelit către interior, în unghi drept cu gardul, şi într-un punct imediat sub el ; doar cu cîteva picioare mai departe, ar fi dat de răsplată. Vechea albie, povîrnită, cafenie şi stîncoasă, era uşor înclinată în partea aceea.

Chiar dincolo de gardul cimitirului şi în unghi drept cu puţul săpat de Dave, se afla sicriul cu rămăşiţele mult regretatului James Middleton, alături de alte morminte mai vechi. Un mormînt se presupunea să aibă o adîncime de şase picioare, şi groparii localnici fuseseră conştiincioşi. Vechea albie avea aici o înclinaţie de la nouă la şaisprezece picioare.

Dave a forat pămîntul din fundul puţului său, de jur împrejur, întărindu-l cu bîrne şi sprijinindu-l cu cîte-un arbore tînăr ici şi colo, pe unde săpătura era mai largă, dar nisipul „suspect" se

scurgea numai de sub cimitir și din nici o altă direcție.

Dave, Jim și Andy ținură sfat după cină, pe cînd își fumau pipa, iar rezultatul a fost că în dimineața următoare Andy și-a luat sacul, apoi cu părere de rău dar cu hotărîre, a dat mîna cu Dave și cu Jim și a pornit-o înapoi, că caute de lucru la un centru de oi.

Iată părerea lui Dave, rezultat al unei oarecari experiențe și al multor convorbiri lungi cu mineri bătrîni.

Săpase pe o pantă, pe vechiul curs al unei ape, acoperit cu pămînt și pietriș de pe dealuri de secole de ploi, pînă la o grosime, sau la o adîncime, de zece-douăzeci de picioare. Săpase un șanț pe albia unui vechi fluviu, care purta pachete și straturi de pămînt purtător de aur. Dacă ar fi mers mai departe, ar fi putut să-l găsească mănos la fiecare lovitură de tîrnăcop, și poate ar fi dat de filonul bogat care se presupunea că există pe undeva pe-acolo (întotdeauna se presupunea că există un filon bogat undeva prin împrejurimi). „Se mai găsește aur pe aceste creste — numai dacă vreun om ar da de el" — spuneau bătrînii fără dinți în gură, relicve ale „vremurilor bune" din trecut.

Dave ar fi putut da de un strat sau o albie de rîu conținînd pămînt bogat în aur. Prospectase în partea opusă cimitirului, nu găsise nici urmă de aur, iar vîlceaua înclinată se îndrepta spre cimitir. Prospectase și în spatele cimitirului, unde găsise pămîntul foarte puțin colorat, iar fundul înclinat o lua în jos, spre punctul de sub

cimitir spre care îl duceau acum toate indicațiile. Săpase puțuri și peste drum, opuse feței cimitirului, și nici la douăzeci de picioare adîncime nu găsise vreo culoare care să indice existența aurului. Probabil că tot pămîntul de sub cimitir era bogat — poate cel mai bogat din tot districtul. Vechii gropari nu fuseseră căutători de aur, și în afară de aceasta mormintele fiind săpate la o adîncime de numai șase picioare, nici unul din ele nu putuse atinge fundul albiei. Nu era nimic ciudat în faptul că nici unul din mulțimea de mineri experimentați care scormoneau districtul, în căutare de aur, nu se gîndise la cimitir și la terenul de curse. Case vechi și hornuri de cărămidă, precum și pămîntul pentru cărămizi care fusese luat din regiuni de terenuri aurifere subsecvente, au fost trecute prin mașina de măcinat în anii următori și au dat aur rentabil. Se spunea că niște săpători chinezi fuseseră primii care descoperiseră un caz de felul acesta.

Dave socotea să găsească filonul sau un strat cu o fîșie bună de „spălătură" de nisip cam la patruzeci de picioare în interiorul cimitirului. Dar teoriile referitoare la minele de aur aluviale erau la fel, în unele privințe, ca și teoriile referitoare la jocurile de noroc. Teoria poate fi bună, dar vechile tulburări vulcanice — încrețitul scoarței pămîntului și alte asemenea fenomene — răstoarnă toate teoriile. Poți urmări aur bun de-a lungul unui strat de rocă, chiar imediat sub iarbă, și deodată nu mai e nimic, iar continuarea poate apărea la o sută de picioare mai departe.

Dacă pămîntul din cimitir ar fi fost „deschis", Dave s-ar fi dus la punctul sub care presupunea că se află aur ar fi săpat acolo un puţ şi ar fi scormonit pămîntul. Ar fi fost calea cea mai rapidă şi mai uşoară. L-ar fi scutit de muncă şi de timp pierdut, cărînd găleţi grele cu pămînt de-a lungul unui drum greu, de la puţ pînă afară peste gard. Dar era foarte îndoielnic că autorităţile ar fi putut fi convinse să deschidă cimitirul, oricît de puternică ar fi fost dovada că ar exista sub el un cîmp aurifer bogat, şi oricît ar fi susţinut părerea alţi mineri şi adepţii lor — ceea ce de altfel nici n-ar fi fost de dorit pentru Dave. Înainte de orice, el dorea să păstreze lucrul secret. Apoi, mai era şi vechiul spirit de clan al bătrînului oraş agricol, înrădăcinat cu ani în urmă în cîmpurile aurifere şi totul ar fi fost prea mult pentru autorităţi, mai ales dacă începea şi o năvală de mineri sălbatici.

— Vom face lucrarea în cel mai strict secret, spuse Dave.

El şi cu Jim se consultară lîngă focul aprins afară, în faţa cortului. Jim mormăi în concluzie :

— Bine, atunci cel mai nimerit ar fi să săpăm sub Jimmy Middleton. E drumul cel mai scurt şi mai drept, şi oricum mormîntul lui Jimmy este cel mai proaspăt.

A apărut apoi o altă problemă : cum să explice marea cantitate de pămînt adus la suprafaţă, care ar rezulta dintr-o lungime de tunel atît de mare, pretinzînd că ar fi vorba de o săpătură la mică adîncime ? Dave era de părere să care o parte din pămînt în timpul nopţii şi să-l arunce

într-un puţ părăsit din apropiere, dar aceasta le-ar fi dublat munca şi ar fi dus la descoperirea operaţiei lor mai curînd decît orice. Căci erau băieţi care cutreierau în fiecare noapte pe cîmpie, la vînat de oposumi. Atunci Dave avu altă idee.

Se presupunea că ar exista pe cîmpie — şi de atunci lucrul s-a şi dovedit — o altă, o a doua albie purtătoare de aur, şi mulţi au încercat s-o găsească ; unul din ei, ceasornicarul oraşului, îşi irosise toată averea în săpături zadarnice, căutînd al doilea strat. Se presupunea că ar exista la o adîncime de optzeci, pînă la o sută de picioare — pe rocă solidă, se zicea. Acest ceasornicar, un italian, pusese oameni să sape şi conducea el însuşi lucrarea şi ori de cîte ori ajungea la un strat puţin colorat, sau la o albie falsă, la treizeci sau patruzeci de picioare adîncime, începea să dibuiască primprejur, strica puţul şi începea să sape altul. Este uimitor cum de nu s-a gîndit să sape drept în jos, să încerce temeinic al doilea strat şi dacă găsea aur acolo, să umple puţul celorlalte funduri sau să clădească platforme la nivel potrivit şi să le exploateze. Cînd am auzit ultima oară de el, era într-un azil de nebuni ; iar de cîmpul acela aurifer am auzit ultima dată că oamenii sondau pămîntul ca un ciur, cu ultimele invenţii de maşini pentru aflarea locului celui mai bun de săpat un puţ adînc, încercînd să găsească, cu sonda, aur la al doilea fund.

Dar iar m-am depărtat de poveste.

Bătrînul Pinter, miner de la Ballarat, își avea teoria sa în privința fundului al doilea sau a altor funduri ; iată cum suna teoria lui :

„Vezi pajiștea asta de aici — bucata asta de pămînt cu pomi și iarbă pe ea, pe care trăim ? N-are nici o legătură cu noi. Această vîlcea pe care lucrăm e povîrnișul albiei unui *nou* rîu, care era la suprafață cam pe vremea cînd oamenii erau încă asemănători maimuțelor, dar nu mai erau maimuțe. Falsele funduri, la treizeci, patruzeci de picioare în jos, de asemenea au fost la suprafață cam pe vremea cînd oamenii erau maimuțe. Al *doilea* fund, la optzeci-o sută de picioare în jos, se găsea la suprafață cam pe cînd oamenii erau broaște. Acum..."

Dar noi avem de-a face cu suprafețe din epoca omului care se afla între om și maimuță, și dacă prietenii celor plecați ar fi văzut ce făceau Dave și Jim, i-ar fi considerat inferiori omului-maimuță.

— Vom spune că sîntem în căutarea unui al doilea fund, spuse Dave.

— Da, dar oricum va trebui să facem o ventilație pentru aer, iar în săpăturile de suprafață n-ai nevoie de aer.

— Și dacă va veni careva pe aici și se va uita pe gaură, va vedea fundul, spuse Jim Bently.

— Trebuie să-i ținem departe, mai spuse Dave. Cătrănim fundul, sau îl acoperim cu pînză smolită, ca să-l facem negru. Atunci n-au să-l mai vadă. De altfel, n-au mai rămas mulți mineri, iar cei care mai sînt, pleacă și ei. Renunță la cererile de concesiuni pentru Log Paddock. Afară de asta, n-am decît să mă îmbăt și să mă încaier cu cei care mai rămîn și n-or să se mai apropie de mine. Cît despre fermieri, ei nu duc casă bună cu minerii, așa că n-or să ne plictisească. Nimeni n-are dreptul să-și bage nasul în lotul altuia. Așa cere bună-cuviința, eticheta. Voi scoate la iveală vechea etichetă și o voi apăra — e cam demodată acum, dar n-are a face. Vom muta cortul mai aproape de puț și vom veghea ca nimeni să nu-și vîre nasul pe aici, duminica. Vor crede toți că sîntem niște țicniți care caută al doilea fund, ca Francea (ceasornicarul miner). Iar noi vom face avere de pe urma acestui bătrîn cimitir, Jim. Lasă totul pe seama mea, pînă cînd te vei naște din nou, cu mai multă minte.

Planurile lui Dave erau totdeauna bine chibzuite, și aceasta era cauza pentru care atît de des ajungeau ei la pămînt aurifer. Făcu platforma macaralei ceva mai înaltă, legă cam optzeci de picioare de frînghie la găleata macaralei, care era nouă și cînd apărea vreo persoană suspectă (adică vreun săpător), Dave lăsa în jos vreo patruzeci de picioare de frînghie și apoi le ridica cu prefăcută sforțare, pînă cînd frînghia slăbită venea sus și găleata era ridicată de pe fundul de la suprafață.

— Ar fi mai bine dacă am avea un stîlp cu cablu și un cal, spuse Dave, dar acum încă nu ne putem permite.

Dar am rămas puțin în urmă. Forară drept sub cimitir, găsind mereu pămînt aurifer bun. În colțul de sus al săpăturii apăru o muchie a sicriului lui Jimmy Middleton. Săpară atunci sub

mormînt. Sprijiniră marginea coșciugului cu o proptea, pentru a preveni posibilitatea vreunui accident care ar fi putut strica gura de deasupra ; bătătoriră pămîntul, îndesară bine cu berbecele pămîntul la margini, ca să nu cadă țărîna jos, și după ce îmbrăcară fundul sicriului cu smoală, dădură peste un lucru foarte neplăcut.

Jim Bently fuma și ardea hîrtie cît timp săpa jos și bodogănea mereu : „Să fiu al dracului dacă aș fi crezut vreodată să caut aur printre morți." Dar pămîntul da tot mai mult aur, cu fiecare sită spălată, iar Dave, pe măsură ce forau, spăla pămîntul aurifer.

Dar într-o dimineață, cine altul își făcu drum pe-acolo decît ultimul om pe care Dave ar fi dorit să-l vadă — bătrînul Pinter (James Poynton) săpător de școală veche în California și Victoria. Prospectase în jurul rîului ; își ducea tîrnăcopul pe umăr, trecut printr-un laț, ca să contrabalanseze greutatea lopeții sale cu mîner scurt, care atîrna în față ; sita pentru aur o avea sub braț.

— Bună, Dave, strigă Pinter, după ce privise cu surprindere grămada mare de deșeuri. Încerci să găsești al doilea fund ?

— Mda, spuse Dave pe nas.

Cu un zăngănit, Pinter își lepădă uneltele la picioarele movilei de pămînt și se scărpină după ureche ca un cacadu, pasăre cu care de altfel semăna. Se apropie apoi de macara și, lăsîndu-se pe vine, cu mîinile pe genunchi, se uită în jos, în timp ce Dave, disperat și neputînd face nimic, sta alături.

Pinter se ridică clipind ca o bufniță și privi nepăsător peste cimitir.

— Va să zică al doilea fund, reflectă el absent. Ei, Dave ?

Dave doar se-ncruntă ; era furios.

Pinter clătină din cap, își scărpină rădăcinile firelor de barbă care creșteau ca un evantai murdar și zdrențuit, desfășurat orizontal.

— Kullers e sigur, reflectă Pinter.

— Foarte bine, se grăbi Dave, cred că trebuie să-l primim și pe el.

Kullers era un american voinic, un negru care fusese tovarășul lui Pinter cîtva timp. Pinter avea tovarăși ciudați și ceea ce voise el să spună, era că pe Kullers se putea conta că-și va ține gura.

În dimineața următoare Pinter și cu tovarășul său negru apărură devreme pe teren, Pinter cu cîteva unelte, iar Kullers cu o găleată de macara pe umăr.

Pinter alese un loc la vreo treizeci de picioare de-a lungul gardului din spatele cimitirului și porni să-și sape puțul. Nu pierdu nici o clipă căutînd să salveze aparențele ; își săpă puțul și porni să foreze drept înspre punctul de sub cimitir spre care lucra Dave ; anunță că sondase după niște „indicații" care arătau în cealaltă direcție și că cerceta pămîntul din afara gardului. În acest timp Dave instală un ventilator, parte pentru a salva aparențele, dar mai ales pentru că imaginația lor aprinsă — a lui și a lui Jim — îi făcea să găsească aerul din galerie mai rău decît era în realitate.

Dave fora pămîntul pe fiecare parte, pe măsură ce înainta, cînd, într-o dimineață, îi trecu prin minte un gînd care ar fi trebuit să-i vină încă din ziua cînd Pinter se apucase de lucru. Îi venea să înnebunească de necaz că nu se gîndise mai curînd.

Şi Pinter şi Kullers îşi mutaseră cortul mai aproape, în desiş, într-un loc frumos şi liniştit; astfel, în prima duminică, dis-de-dimineață, în timp ce Pinter şi Kullers dormeau, Dave îl puse pe Jim să pîndească cortul lor şi să fluiere un semnal de alarmă, dacă cumva îi vedea că se mişcă, apoi coborî jos, în galeria lui Pinter, şi văzu dintr-o aruncătură de ochi cum stăteau lucrurile.

După aceasta Dave nu mai pierdu nici o clipă; sfredeli drept înainte, încurajat de loviturile de tîrnăcop ale lui Pinter şi Kullers, care se aflau mai aproape. Ei urmau să atingă tunelul lui în unghi drept. Amîndouă echipele lucrau cu multă rîvnă, întrerupînd lucrul doar ca să-şi prăjească în tigaie o bucată de carne, să-şi fiarbă apa de ceai şi să se arunce îmbrăcați pe paturi pentru cîteva ore de somn. Pinter avea experiență practică şi o viziune clară în privința mormintelor, şi nu-şi pierdea timpul. Ambele echipe găseau acum mai comod să nu-şi mai vorbească. Deveniră ascunşi unii față de alții şi începură să se simtă ca nişte criminali — cel puțin Dave şi Jim aşa se simțeau. Tresăreau dacă auzeau în desiş vreun cal împiedicat şi se aşteptau în fiece moment să vadă sosind un jandarm călare care să înceapă să le pună întrebări. Săpaseră cam treizeci şi cinci de picioare cînd, într-o sîmbătă după-amiază, încordarea devenind prea mare, Dave şi Jim se îmbătară. Cheful ținu şi duminică, iar luni dimineața se simțeau prea rău ca să meargă la lucru, aşa că au băut iar. Luni după-amiază Kullers, al cărui schimb era jos, şi-a înfipt tîrnăcopul prin tunelul său în peretele lui Dave, cam la patru picioare distanță de capătul lui, făcînd o gaură mare cît un lighean. Au încetat lucrul pentru ziua aceea şi au hotărît să lase echipei celeilalte ofensiva.

Marți dimineața Dave şi Jim veniră la lucru, deşi simțindu-se încă destul de prost. Jim coborî jos, se furişă de-a lungul tunelului, îşi aprinse lumînarea şi o înfipse în cuiul de fier ascuțit, iar cuiul, în peretele tunelului, foarte aproape de gaură, dar fără să observe nici gaura, nici curentul de aer din ce în ce mai răcoros. Începu să lovească cu tîrnăcopul şi să răzuiască pămîntul de la picioarele lui, astfel că nu-l auzi pe Kullers venind la lucru. Kullers se apropie încetişor şi plănui să-i facă o farsă. Scoase prin gaură fața lui mare, rotundă şi neagră, rostogolindu-şi ochii oribil în lumina lumînării şi strigă rîzînd zgomotos:

— Hei, tu de colo!

Niciodată vreun şobolan urmărit de cîini n-a intrat mai repede în vizuina lui de cum a ieşit Jim din a sa. Se cățără pe brînci afară din puț pe treptele pentru picioare şi se aşeză pe marginea movilei de pămînt, arătînd foarte palid.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Dave. Ai văzut vreo stafie?

— Am văzut... pe... pe Necuratul ! Am... am terminat cu treaba asta de profanator de morminte.

Echipele erau acum din nou în termeni buni. Dave se purta călduros, dar limbajul lui Jim era cum nu se poate mai rău. Pinter își scărpina firele din barbă, gînditor, în timp ce cealaltă echipă se răcorea. N-au făcut nici o cerere comisionarului pentru terenuri aurifere ; erau în afară de orice lege și în privința terenului și altminteri, așa că au făcut singurul lucru posibil și cu judecată ce era de făcut : și-au unit forțele, devenind Poynton, Regan & Echipa. Au căzut de acord să foreze pămîntul în puțuri separate și să meargă înainte fără să țină seama de nimic, și să obțină cît mai mult aur cernut și spălat, înainte ca inevitabila dezvăluire să se producă. Au găsit destul pămînt purtător de aur rentabil și în curînd tunelul se termină într-un număr de galerii încăpătoare. Întăriră cu stîlpi multe coșciuge, arseră pînze smolite și hîrtie groasă și folosiră tot timpul ventilatorul. Abia izbuteau cu greu să-l plătească pe prăvăliaș și vorbeau de timpuri grele.

Dar într-o frumoasă și însorită dimineață, cam la o săptămînă după asocierea lor, traseră o spaimă grozavă. Jim și Kullers erau jos, scoțînd pămînt cît puteau mai mult, iar Pinter și Dave stăteau la macarale, cînd — cine alta venea la vale, pe lîngă gardul cimitirului, decît chiar mătușa Middleton ? Era o femeie cu o înfățișare severă, care purta încă demodata crinolină, iar pe cap o bonetă soioasă ; și de data asta, ca în cele mai multe alte ocazii serioase, arbora expresia aspră a unui irlandez săpător de pămînt care a băut exact atît cît să devină arțăgos și care caută un pretext de încăierare. Avea pasul mare, ca de grenadier. Un miner îi măsurase într-o zi urma pașilor în noroi : trei picioare de la vîrful degetului mare pînă la călcîi.

Merse la mormîntul lui Jimmy Middleton, unde depuse un buchet de flori veștede, cu gestul unui om mînios care ar trînti cu pumnul în masă ; apoi se întoarse pe călcîie și plecă. Săpătorii, sub picioarele ei, tremurau de frică. În curînd auziră huruind trăsurica ei ușoară, în drum spre oraș, și respirară ușurați.

După-amiază, Dave și Pinter începură să se simtă obosiți. Tocmai hotărîseră să termine cu lucrul pe ziua aceea, cînd auziră mare gălăgie dinspre puțuri. Jim și Kullers coborîră unul după altul în mare grabă și li se alăturară. Jim chicotea într-un fel stupid, ca și cînd ar fi fost ceva de haz, iar Kullers hohotea și el de rîs, din simpatie.

— Ce se întîmplă sus ? întrebă Dave îngrijorat.

— Mătușa Middleton, spuse Jim, e beată criță. Are într-o mînă o sticlă, iar în cealaltă o furcă nouă pentru spinările noastre.

— Cum dracu a aflat ? exclamă Pinter.

— Nu știu, spuse Jim. Oricum, la noi vine. Ia ascultați !

N-au avut mult de ascultat. Cuvintele care se auzeau în puț (nu se știa în care anume) și de-a

lungul tunelului erau de ajuns să înspăimînte toţi morţii şi să-i facă să fugă în pădure

— De ce dracu', nătărăilor, n-aţi fugit înspre pădure şi să ne fi dat şi nouă posibilitatea de a scăpa, decît să-i arătaţi drumul încoace ? întrebă Dave.

Jim şi Kullers începeau să regrete că nu făcuseră aşa.

Doamna Middleton începu să arunce cu pietre în puţ — era puţul lui Pinter — iar ei, chiar şi cel mai bătrîn şi mai îngrijorat, fără voia lor rînjiră, căci ştiau că de sus nu poate să-i atingă şi că deşi fusese ea însăşi o săpătoare în mînă, n-ar fi putut umple puţurile înainte ca fumul beţiei s-o doboare.

— Sînt curios prin care puţ va coborî, spuse Kullers pe un ton potrivit cu locul şi împrejurarea.

— Ai face mai bine, Pinter, să te duci să pîndeşti din puţul tău, iar eu şi cu Jim, din al meu.

— Nu... nu vreau, spuse Pinter cu grabă. Nu sînt... nu sînt decît un biet om.

Atunci auziră un zgomot de sticlă spartă dinspre puţul lui Pinter.

— A aruncat jos sticla, spuse Dave.

Jim se strecură binişor cîţiva paşi, mînat de curiozitate, şi se întoarse în grabă.

— A scurtat furca, ca s-o poată întrebuinţa în tunel şi cred că vine jos.

— O împiedică crinolina, spuse Pinter pe un ton inexpresiv. Asta-i măcar o consolare.

— Şi-a scos-o ! strigă Dave perplex ; şi uitîndu-se de-a lungul puţului lui Pinter, văzură mai întîi o gheată cu elastic pe părţi, apoi un ciorap cu dungi roşii, apoi o bucată de jupon roşu aprins.

— Afară ! strigă Pinter, luînd-o repede înainte şi făcînd cu mîinile o mişcare de înot în direcţia puţului lui Dave. Kullers o şi zbughise, iar Jim era pe urma lui. Dave, lung, deşirat şi neîndemînatic cum era, se căţără ultimul ca să iasă din puţ. Doamna Middleton nu-şi pierduse timpul, dacă ţinem seama că avea de luptat cu întunericul şi că nu cunoştea pe lucrători, şi cînd Dave ajunse sus, avea o bucată de pantalon sfîşiat, iar dintr-o zgîrietură urîtă îi curgea sînge. Dar n-a întîrziat să discute asupra preţului unei noi perechi de pantaloni şi se pierdu în desiş, în direcţia indicată de încurajatoarele fluierături ale lui Jim.

— E prea beată ca să poată povesti păţania chiar în seara asta, spuse Dave. Dar mîine, va aduce toţi vecinii asupra noastră.

— E de ajuns ea singură, chiar şi fără vecini, spuse Pinter.

La cîtva timp după ce se întunecase, se întoarseră cu multă prudenţă, cercetară tabăra, şi după ce ascunseră într-o scorbură de copac tot ce nu puteau duce cu ei, îşi rulară corturile ca arabii şi, pe tăcute, o luară la sănătoasa.

FANTOMA CHINEZULUI

— Simplu ca bună ziua, spuse Dave Regan, dar mie ştiu că mi-a dat cea mai mare spaimă pe care am avut-o vreodată — afară doar de data aceea cînd m-am împiedecat prin întuneric şi am căzut într-o groapă de mineri de vreo şase picioare, şi care ar fi putut să fie adîncă de optzeci cum mi se părea pe cînd cădeam. (Era foarte aproape de puţul de optzeci de picioare, care fusese lăsat descoperit.)

Era în noaptea de după ziua de naştere a reginei. Săpam un puţ cu Jim Bently şi Andy Page pe vechiul cîmp aurifer de la Redclay şi ne ridicasem cortul lîngă rîu. Jim şi cu mine ne-am dus la cîteva curse de cai organizate cu ocazia zilei reginei, la baraca lui Peter Anderson, cam patru mile peste creste. Andy era un tip liniştit, un abstinent, şi cum la ultimul chef i se făcuse silă de noi, a preferat să rămînă acasă ca să-şi spele şi să-şi cîrpească rufele şi să mai citească dintr-o carte de aritmetică (obişnuia să ţină el socotelile şi asta îi lua mai tot timpul liber).

Jim şi cu mine ne-am distrat foarte bine. După curse ne-am cam ameţit toţi. Eu voiam să-l bat pe Jim sau Jim voia să mă bată pe mine, nu mai ţin minte care pe care. Eram prieteni vechi şi mai totdeauna voiam să ne batem cînd eram puţin făcuţi, şi chiar ne-am fi bătut dacă n-am fi fost opriţi. Mi-aduc aminte că o dată Jim, devenise plîngăreţ la beţie şi se ruga de mine să mă bat cu el, de parcă s-ar fi rugat să-i salvez viaţa. Tom Tarrant, vizitiul, obişnuia să spună că Jim şi cu mine probabil că ne înrudim, altfel nu ne-am urî atît, cînd sîntem beţi şi sinceri.

Oricum, în ziua aceea Jim s-a îmbufnat, a luat calul şi a plecat acasă pe-nserate, mai devreme. A plecat şi cîinele meu cu el. Trebuie să mă fi purtat rău de tot dacă am reuşit să scîrbesc şi cîinele.

Pînă seara m-am scîrbit eu singur de mine şi am pornit pe jos spre casă. Îmi pierdusem pălăria, aşa că Peter Anderson mi-a dat una veche de-a lui, pe care o purtase la Ballarat, spunea el ; era o pălărie tare, de pai, cu borurile largi şi care se potrivea destul de bine pe capul meu. Peter mi-a dat şi o sticluţă cu whisky, să-mi fac curaj pe drum. Aveam de trecut peste cîmpie şi apoi peste o rîpă lungă şi întunecoasă, numită Rîpa Ucigaşului, şi peste o trecătoare numită Trecătoarea Omului Mort şi apoi crestele şi rîpele de la Redclay. Singuraticele cîmpii erau acoperite cu desişuri de eucalipţi albastru-cenuşii care păreau destul de fantomatice în lumina lunii, iar eu eram cam mahmur, dar după o înghiţitură din sticlă şi o gură de apă din rîu, mă simţeam

destul de bine. Am început să fluier şi apoi să cînt. Nu obişnuiam să cînt niciodată decît dacă ştiam că nu e nimeni să m-audă pe o distanţă de două mile.

Rîpa Ucigaşului era adîncă şi întunecoasă mai tot timpul şi, bineînţeles, vizitată de stafii. După ce se înnopta, femeile şi copiii n-ar fi trecut pe acolo pentru nimic în lume ; şi pînă şi eu, chiar după ce mă făcusem mare, îmi ţineam spinarea încovoiată şi fluieram, trecînd repede pe-acolo dacă era noapte. Toţi ne temem de stafii, numai că nu mărturisim.

Careva jupuise un viţel mort în timpul zilei şi-l lăsase pe cărare, ceea ce, drept să vă spun, m-a făcut să tresar. Arăta ca două cadavre despuiate. Am isprăvit whisky-ul şi am luat-o repede prin trecătoare. Deodată un cangur mare şi bătrîn tăie cărarea cu un boc-boc-boc, trecînd încet, ceea ce mă făcu să îngheţ pe loc. Apoi un trunchi de copac gol, alb strălucitor, pe care cineva îl cojise de o fîşie de scoarţă, se ivi la o cotitură a cărării, în bătaia lunii, ceea ce iar mă făcu să tresar. Eram destul de mahmur cînd o pornisem. Prin apropierea cărării, sus pe culme, se afla mormîntul unui chinez. Trăise mulţi ani, acolo într-o colibă şi săpase în minele vechi, iar într-o zi a fost găsit mort în colibă ; autorităţile dăduseră cuiva o liră sterlină ca să-l îngroape. Cînd eram copil credeam că strigoiul chinezului vizita rîpa şi blestema pe chinezeşte pentru că nu-i fuseseră trimise oasele acasă, în China. Ce-i drept, era un loc destul de pustiu şi de fantomatic.

Fusese o căldură înăbuşitoare toată ziua şi mergînd pe cîmpie şi prin rîpă, nu simţisem nici un pic de aer ; dar acum, urcînd mai sus, vedeam semnele furtunii pe care o aşteptasem toată ziua şi simţeam în faţă suflarea unei adieri calde. Cînd am ajuns sus, pe creasta rîpei, primul lucru pe care l-am văzut a fost ceva alb printre tufişurile întunecate, pe locul unde ştiam că e mormîntul chinezului, şi am rămas pe loc, privind cu ochii căscaţi. Cînd am ieşit însă afară din umbră, am putut vedea că era un bou alb şi am respirat uşurat. Dar n-am apucat bine să respir, cînd deodată am auzit lip-lip — nişte paşi grăbiţi, care alergau aproape, în urma mea ! Am tresărit şi m-am întors repede, dar nu era nimic şi pe cînd stam şi mă uitam în toate părţile, iar s-a auzit lip-lip. Apoi tăcere, şi iar lip-lip-lip-lip în spatele meu : de data asta parcă cineva ba alerga, ba se oprea, dîndu-se în lături şi ferindu-se. Am început să cobor cărarea repede, dar nu făcusem nici o duzină de paşi, cînd am auzit iar lip-lip-lip, chiar în spatele meu. Mi-am aruncat privirea peste umăr, continuînd însă să merg mai departe. Nu era nimic în urmă, dar mi s-a părut că văd ceva furişîndu-se în desiş, la dreapta ; poate o fi fost lumina lunii pe ramurile care se mişcau ; acum sufla un vînticel bun. Am coborît mai jos de cărare şi tocmai treceam peste un pinten de deal spre drumul principal, cînd lip-lip-lip-lip-lip-lip-lip-lip ! din nou pe urma mea. Atunci am început să alerg, şi paşii începură de asemenea să alerge lip-lip-lip, tot timpul după mine. Nu mai aveam

timp să mai mă uit primprejur. Peste deal şi pe costişă, cît şi jos pe cîmpie, am alergat cît m-au ţinut picioarele. Aveam înspăimîntătoarea impresie că înnebunesc, şi asta mă înfricoşa mai mult decît orice strigoi din afară. De cîteva ori m-am împiedicat, dar n-am păţit nimic şi tocmai cînd să ajung la şosea, am simţit că alunec şi cad în mîini, pe iarbă şi pe prundiş. Am crezut că mi-am frînt încheieturile mîinilor. Am stat un moment în mîini şi pe genunchi, tremurînd tot, ascultînd şi privind bănuitor împrejur. Nu se auzea nici nu se vedea nimic. M-am ridicat de jos şi abia pornisem, cînd lip-lip era iar după mine. Cred că am alergat vreo milă şi jumătate în noaptea aceea. Mai erau ca la vreo trei sferturi de milă pînă la cortul nostru şi eu alergam de-mi auzeam inima bătînd în cap, iar plămînii, în piept, mă înăbuşeau. Am zărit focul din faţa cortului nostru şi mi-am scos pălăria ca să pot alerga mai iute. Zgomotul paşilor s-a oprit, apoi ceva, pe lîngă pălărie, mi-a atins degetele. M-am uitat — şi atunci m-am lămurit! Nu băgasem de seamă la Peterson acasă — capul mi se învîrtea prea tare ca să pot observa ceva. Era o pălărie de modă veche, cum obişnuiau să poarte vechii mineri, cu două capete de panglică lungi de vreo palmă, care atîrnau la spate. Cît timp mersesem liniştit prin rîpă, unde nu sufla vîntul, panglicile nu fluturaseră, dar cînd am ajuns sus, în bătaia brizei, au început să fîlfîie în sus şi-n jos, după cum vîntul le ridica sau le lăsa peste borul pălăriei ; iar cînd alergam, se zbăteau tot timpul ; pălăria fiind bine

îndesată pe cap, loviturile capetelor de panglică peste paiul pălăriei sunau tare.

Am stat cîtva timp pe o buturugă să-mi recapăt suflarea şi să mă liniştesc puţin, apoi m-am dus la cort pe cît am putut mai liniştit şi am băut o cană mare cu apă.

— Pari că-ţi cam tragi sufletul, Dave, spuse Jim Bently, şi văd că eşti cam însetat. Nu cumva te-a fugărit fantoma chinezului ?

I-am spus să nu mai vorbească prostii, am intrat în cort, m-am aşezat pe patul meu şi am adormit buştean.

CÎINELE DINAMITAT

Dave Regan, Jim Bently şi Andy Page săpau un puţ la Pîrîul Rece, în căutarea unui recif de cuarţ, bogat în aur, care se presupunea că ar exista pe acolo. Întotdeauna se presupune că există un recif bogat prin apropiere ; singurele chestiuni care se pun, sînt dacă se găseşte la zece sau la o sută de picioare adîncime şi în ce direcţie anume. Găsiseră ceva rocă solidă şi de asemenea apă, pe care o scoteau. Foloseau demodatul praf de dinamită şi fitilul. Făceau un cîrnat sau cartuş cu praf de dinamită într-un burduf de pînză tare sau canava, cu gura cusută şi învîrtită în jurul capătului fitilului ; puneau cartuşul în seu topit, ca să-l închidă ermetic, uscau cît mai mult posibil groapa forată, presărau peste cartuş praf uscat, astupau şi bătătoreau bine cu pămînt tare şi cărămidă sfărîmată. Apoi aprindeau fitilul, ieşeau din puţ şi aşteptau. Rezultatul era de obicei o gaură urîtă în fundul puţului şi o jumătate de roabă de rocă sfărîmată.

În pîrîu era destul peşte — bremă de apă dulce, cod, somn şi alte soiuri. Echipa se înnebunea după peşte, iar Dave şi Andy, după pescuit. Andy pescuia cîte trei ore în şir, dacă era încurajat de vreo „muşcătură" din cînd în cînd — adică o dată la douăzeci de minute. Măcelarul era totdeauna gata să dea carne în schimbul peştelui, cînd prindeau mai mult decît puteau mînca ; dar acum era iarnă şi peştele nu voia să muşte. Pîrîul era puţin adînc, mai curînd un şir de ochiuri de apă noroioasă, de la o groapă de cîteva căldări pline şi pînă la porţiuni mai largi, cu o adîncime medie de şase-şapte picioare, şi puteau găsi peşte fie scoţînd apa din ochiurile mai mici, fie tulburînd apa cu noroi în cele mai mari, pînă cînd peştele apărea la suprafaţă. De cele mai multe ori era somnul cu ţepi de ambele părţi ale capului şi dacă te înţepa, atunci ştiai — cum spunea Dave. Într-o zi Andy şi-a scos cizmele, şi-a suflecat pantalonii şi a intrat într-un ochi de apă să stîrnească noroiul cu picioarele, şi a ştiut. Dave a scos unul cu mîna, s-a înţepat, şi a ştiut şi el. Braţul i s-a umflat, iar durerea îi ajungea pînă la umăr şi în jos, pînă la stomac, spunea el ; ca o durere de dinţi care l-a încercat o dată şi l-a ţinut treaz două nopţi ; numai că durerea de dinţi avea o margine, spunea Dave.

Atunci lui Dave îi veni o ideie !

— De ce n-am face să sară în aer, cu un cartuş, peştele din ochiul cel mare de apă ? spuse el. Eu am să încerc.

Dave concepu ideea, iar Andy Page o puse în aplicare. Andy era acela care punea de obicei în

practică teoriile lui Dave, dacă erau practicabile, iar dacă nu erau, suferea blamul insuccesului şi tachinările prietenilor.

Astfel Andy meşteri un cartuş cu o încărcătură de trei ori mai mare decît cele pe care le obişnuiau în stîncă. Jim Bentły considera cartuşul destul de mare ca să arunce în aer tot fundul rîului. Îl înveliră în pînză tare. Andy înfipse adînc în pulbere capătul unui fitil lung de şase picioare şi legă bine săculeţul la gură cu sfoară pentru bici. Ideea era să scufunde cartuşul în apă cu partea deschisă a fitilului, ataşată de o băşică plutitoare, care să plutească la suprafaţă, gata de a fi aprinsă. Andy puse cartuşul în ceară de albine topită, ca să-l facă impermeabil. „Trebuie să lăsăm să treacă cîtva timp înainte de a aprinde fitilul", spunea Dave, „ca să le treacă peştilor spaima ce o vor avea cînd vom scufunda cartuşul, şi apoi să vie din nou în jurul lui ca să adulmece — aşa că trebuie să fie impermeabil."

La sugestia lui Dave, Andy legă în jurul cartuşului o fîşie de pînză de vele — pe care o foloseau la confecţia săculeţelor pentru apă — ca să mărească forţa exploziei, iar în jurul acesteia, lipi straturi de hîrtie groasă de împachetat, după procedeul rachetelor pentru focurile de artificii. Lăsă hîrtia să se usuce la soare, apoi îi cusu o învelitoare din două bucăţi de pînză tare şi legă totul, de la cap la cap, cu sfoară tare de undiţă. Cartuşul era acum destul de tare şi de solid — o bombă formidabilă, dar Andy

şi Dave voiau să fie siguri. Andy îi cusu încă o învelitoare de canava, scufundă cartuşul în seu topit, răsuci în jurul lui un fier de sîrmă ghimpată, iar după un ultim gînd, îl băgă din nou în seu topit şi îl aşeză cu grijă în picioare, rezemat de un ţăruş de cort, ca să ştie unde să-l găsească şi să-i înfăşoare fitilul împrejur. Apoi se duse la focul taberii, să încerce nişte cartofi care fierbeau în coajă, într-o oală, şi să frigă nişte costiţe pentru masă. În dimineaţa aceea Dave şi Jim erau la lucru în mină.

Aceşti trei mineri aveau un cîine aportor, mare şi negru, sau mai curînd un căţel crescut prea mult, un uriaş prieten patruped cam nebun, căruia îi curgeau mereu balele şi care le biciuia picioarele cu coada lui grea, rotind-o ca un bici pentru vite. Tot capul îi era, de obicei, un rînjet roşu idiot şi plin de bale, mulţumit de propriile-i isprăvi. Părea să ia viaţa, lumea, prietenii săi bipezi şi propriul său instinct, drept o imensă glumă. Izbutea să găsească orice ai fi aruncat. Aducea înapoi toate resturile pe care Andy le azvîrlea la gunoi. Avuseseră o pisică, ce murise în sezonul căldurilor mari şi pe care Andy o aruncase la o mare distanţă, departe, în desiş. Într-o dimineaţă, devreme, cîinele găsi pisica, care era moartă de vreo săptămînă, o aduse înapoi în tabără şi o lăsă în cort, unde îşi putu face cunoscută prezenţa cînd prietenii se treziră în mirosul şi în atmosfera greţoasă şi sufocantă din acea dimineaţă de vară. Obişnuia să-i găsească

de cîte ori se duceau la înot; sărea după ei, le apuca mîinile cu botul și încerca să înoate cu ei, zgîriindu-le trupurile goale cu labele. Îl iubeau pentru veselia și nebuniile lui, dar cînd voiau să se bucure în liniște de înot, trebuiau să-l lege în tabără.

Cîinele îl urmărise pe Andy toată dimineața, cu mult interes, cum lucrase la cartuș și, încercînd să-l ajute, îl stingherise grozav. Acum, pe la prînz, plecase la mină să vadă ce fac Dave și Jim, ca să se întoarcă acasă, la masă, împreună cu ei. Andy îi văzu venind și puse la foc o cratiță cu cotlete. În ziua aceea Andy era bucătarul. Ceilalți stăteau cu spatele la foc, cum e obiceiul oamenilor de pe-aici pe orice vreme, în așteptarea mesei. Cîinele adulmeca după ceva de care i se părea că uitase.

Mintea lui Andy era tot la cartuș; văzuse în desiș o strălucitoare cutie goală de gaz lampant și se gîndea că n-ar fi o idee rea să bage cartușul, cu pămînt, nisip sau pietricele, în cutia de tablă, pentru a mări forța exploziei. Poate că din punct de vedere tehnic n-ar fi fost tocmai o idee grozavă, dar lui Andy i se părea cît se poate de bună. Cît despre Jimmy Bently, nu-l interesau de loc afurisitele lor de „tîmpenii". Andy observă o cutie goală de melasă — din acele cutii cu gîtul strîmt pentru a picura melasa — și se gîndi că ar fi cel mai potrivit toc pentru cartuș. N-ar avea decît să pună înăuntru pulberea, să înfunde fitilul prin gîtul cutiei, apoi să astupe

cu un dop și să închidă ermetic cu ceară de albine. Tocmai se întorcea ca să-i împărtășească și lui Dave ideea, cînd Dave, care aruncase peste umăr o privire la cotletele de pe foc, o luă la goană. Mai tîrziu a explicat că i se păruse că cratița sfîrîia prea tare și că se uitase să vadă dacă nu se ardeau cotletele. Jim Bently se uită și el, și o luă la fugă după Dave. Andy stătea nemișcat și se holba după ei.

— Fugi, Andy! Fugi! îi strigau ei. Fugi! Uită-te la spate, idiotule!

Andy se întoarse încet, privi și — ce să vadă? În spatele lui, foarte aproape, cîinele sta cu cartușul în gură — pironit în cel mai larg și mai prostesc rînjet al lui. Și asta nu era tot. Cîinele se apropiase de Andy pe lîngă foc, iar capătul liber al fitilului se tîrîse și se bălăbănise peste surcelele aprinse. Andy despicase și crestase bine capătul de aprins al fitilului, așa încît acum trosnea și scuipa cum trebuie.

Picioarele lui Andy tresăriră și o luară la fugă înainte ca mintea să vorbească; fugea după Dave și Jim. Iar cîinele fugea după Andy.

Dave și Jim erau buni alergători — Jim era cel mai bun — pentru o mică distanță; Andy era încet și greoi, dar avea putere și suflu și putea ține la fugă. Cîinele se zbenguia în jurul lui, încîntat ca orice cîine care-și vede prietenii zburdînd, cum credea el. Dave și Jim țipau în urma lor: „Nu te ține după noi! Nu te ține după noi, idiotule!" Dar Andy se ținea mereu

după ei, indiferent de încercările lor de a scăpa de urmărire. N-ar fi putut să explice, la fel ca și cîinele, de ce se țineau unul după altul, dar alergau, Dave pe urmele lui Jim, urmîndu-l în toate cotiturile, Andy după Dave, iar cîinele în jurul lui Andy, cu fitilul aprins sărind în toate părțile, șuierînd și împroșcînd. Jim urla la Dave să nu vină după el, Dave țipa la Andy s-o ia în altă direcție să se împrăștie, iar Andy striga la cîine să plece acasă. Apoi mintea lui Andy începu să lucreze, stimulată de criză. Încercă din fugă să-i dea un picior cîinelui, dar cîinele se feri în lături ; adună cîteva bețe și pietre și le aruncă în cîine, și apoi iar o luă la fugă. Cîinele simți că greșise în privința lui Andy, îl părăsi și alergă după Dave, care avu prezența de spirit să se uite și să vadă că fitilul mai avea încă de ars. Făcu o săritură înspre cîine, îl apucă de coadă și în timp ce acesta se rotea, îi smulse cartușul din gură și îl aruncă cît putu de departe. Cîinele se repezi imediat după cartuș și-l găsi. Dave strigă la el și îl înjură, iar cîinele, văzînd că îl supărase și pe Dave, îl părăsi și alergă după Jim, care era cu mult înainte. Jim se roti în jurul unui copac tînăr și se cățără pe el ca o veveriță. Cum era un copac tînăr nu se putea urca mai sus de zece, douăsprezece picioare de la pămînt. Cîinele lăsă cartușul jos cu multă grijă, la rădăcina arborelui, ca și cînd ar fi fost un pui de mîță și, începu să sară și să se zbenguiască și să latre în jurul arborelui, sub Jim.

Își închipuia că suitul lui Jim în copac făcea parte din joacă — el acum era împăcat — numai că lui Jim nu-i ardea de joacă. Fitilul părea să înainteze cu o milă pe minut. Jim încercă să se cațere mai sus, dar copacul se aplecă și trosni. Jim căzu jos și fugi. Cîinele se repezi după cartuș, îl luă și se repezi după Jim. Totul se petrecu doar în cîteva minute. Jim alergă la un puț de intrare în mină, adînc de vreo zece picioare și se aruncă în el. Căzu pe noroi moale și nu păți nimic. Cîinele rînji disprețuitor spre el, în jos, peste margine, un moment, ca și cînd s-ar fi gîndit că ar fi o glumă bună să arunce cartușul jos, peste Jim.

— Pleacă, Tommy, strigă Jim slab, du-te !

Cîinele sări după Dave, singurul pe care-l mai vedea acum. Andy căzuse în spatele unei buturugi, unde zăcea culcat, cu fața în jos, amintindu-și subit de un tablou cu o scenă din timpul războiului ruso-turc, cu niște turci care stăteau culcați cu fața la pămînt (ca și cînd le-ar fi fost rușine), în jurul unui obuz abia picat.

Pe malul rîului, lîngă drumul mare și nu prea departe de mină, se afla un han. Dave era disperat ; în mintea lui înfierbîntată i se părea că timpul trece mai repede decît trecea de fapt, astfel c-o luă spre han. Cîțiva oameni se aflau întîmplător pe verandă și la bar. Dave se repezi înăuntru, trîntind ușa după el.

— Cîinele ! spuse el, cu sufletul la gură, ca răspuns la privirea mirată a cîrciumarului, blestematul de aportor are în gură o mină cu fitilul aprins...

Cîinele, găsind închisă uşa din faţă, ocolise pe din dos şi acuma stătea rînjind în pragul uşii, cu cartuşul în gură şi cu fitilul împroşcînd scîntei. Se năpustiră cu toţii afară din bar. La început cîinele sări după unul, apoi după altul — ca orice căţelandru, care încearcă să lege prietenie cu toată lumea.

Oamenii alergară după colţ ; unii se închiseră în grajd. În curtea din dos se afla o bucătărie de vară, nouă, de scînduri, cu acoperiş de tablă ondulată, şi o spălătorie ridicată pe stîlpi, în care se aflau cîteva femei care spălau rufe. Dave şi cîrciumarul năvăliră înăuntru şi închiseră uşa — cîrciumarul înjurîndu-l pe Dave şi spunîndu-i pe un ton grăbit că e un idiot blestemat şi întrebîndu-l pentru ce dracu venise acolo.

Cîinele ajunse sub bucătărie, printre stîlpi, dar din fericire pentru cei dinăuntru, se afla acolo un cîine de grajd galben, o corcitură rea şi urîcioasă, care se furişa, fura, se războia cu alţi cîini şi pe care vecinii încercaseră de mult să-l împuşte sau să-l otrăvească. Tommy înţelese că se afla în pericol — mai avusese el de-a face cu cîinele acela — şi o luă la picior, de-a curmezişul ogrăzii, purtînd încă încărcătura în gură. La jumătatea drumului prin curte, cîinele cel galben îl ajunse din urmă şi-l muşcă. Tommy scăpă cartuşul din gură, scoase un schelălăit îngrozitor şi fugi spre pădure. Cîinele cel galben se luă după el pînă la gard, apoi se întoarse să vadă ce lăsase jos duşmanul lui. Aproape o duzină de alţi cîini apărură de prin colţuri, de sub clădiri — cîini cu picioare subţiri, hoţi, prinzători de canguri cu sînge rece, corcituri şi cîini ciobăneşti, cîini răi, negri şi galbeni, care se furişează după tine, prin întuneric, te muşcă de călcîi şi dispar fără nici o explicaţie — şi căţei, scheunînd şi chelălăind. Păstrau cu toţii o respectabilă distanţă în jurul neprietenosului cîine galben, pentru că era periculos să te apropii de el cînd acesta credea că a găsit ceva care ar putea fi bun pentru un cîine sau o pisică. Mirosi cu prudenţă de două ori cartuşul şi tocmai se pregătea să miroase a treia oară, cînd...

Era un praf de dinamită foarte bun, un sort nou pe care Dave îl adusese de curînd de la Sydney, iar cartuşul fusese excelent de bine făcut. Andy era foarte meticulos şi sîrguincios în tot ce făcea şi tot aşa de îndemînatec ca un marinar cînd e vorba de împletituri, vele şi funii.

Oamenii spun că bucătăria s-a săltat în sus de pe stîlpi şi apoi s-a aşezat înapoi pe stîlpi. Cînd fumul şi praful s-au risipit, rămăşiţele duşmănosului cîine galben zăceau lîngă gardul de lemn al curţii, arătînd ca şi cînd ar fi fost aruncat în foc de o copită de cal şi apoi rostogolit în praf sub o roată şi la urmă izbit de gard de la mare distanţă. Mai mulţi cai înşeuaţi, care fuseseră legaţi în jurul verandei, galopau înnebuniţi de spaimă, de-a lungul drumului, în nori de praf, cu frîiele rupte fluturînd ; iar din pădure, de la o mare depărtare, se auzea chelălăitul cîinilor. Doi din ei s-au întors acasă, în locul unde se născuseră, la treizeci de mile distanţă, unde au ajuns în aceeaşi noapte şi unde au şi rămas ; iar ceilalţi s-au întors numai către seară,

cu mare prudenţă, să cerceteze situaţia. Unul încerca să meargă în două picioare şi mai toţi păreau mai mult sau mai puţin pîrliţi ; iar un căţel, pîrjolit şi şchiop, care de obicei ţopăia în trei picioare, avea motiv să se bucure că-şi cruţase în toţi acei ani celălalt picior, căci avea acum nevoie de el. Era şi un bătrîn cîine ciobănesc chior pe lîngă han, care mulţi ani după aceea, n-a putut suferi mirosul unei puşti cînd era curăţată. Era chiar cîinele care se arătase, în al doilea rînd după cîinele galben, interesat de bomba explozibilă. Oamenii spuneau că era distractiv să treci de partea ochiului său mort şi să-i lipeşti de nas ţeava unei puşti necurăţite ; nu mai aştepta să se întoarcă cu ochiul cel bun, ca să vadă ce e : o lua razna prin pădure şi rămînea acolo toată noaptea.

Cam la o jumătate de oră după explozie, cîţiva dintre oamenii aflaţi în spatele grajdului încă, se ghemuiau, se aplecau pe lîngă perete, se rostogoleau uşor prin praf, încercînd să rîdă fără să facă zgomot. În casă, două femei erau în criză de isterie, iar o metisă alerga de colo pînă colo, fără nici un rost, cu o căldare cu apă rece. Cîrciumarul îşi ţinea strîns nevasta şi o ruga printre ţipetele ei ascuţite :

— Stăpîneşte-te, Mary, te rog încetează, ori de nu, te omor cu bastonul.

Dave hotărî să ceară scuze mai tîrziu, cînd lucrurile se vor mai fi potolit, şi se întoarse înapoi în tabără. Iar cîinele care făcuse toată isprava, Tommy aportorul, corcitura mare şi proastă, venea zburdînd în jurul lui Dave, biciuindu-i picioarele cu coada, alergînd spre casă în urma lui, rînjind cu cel mai mare, mai larg şi mai roşu rînjet al lui, plin de amabilitate şi aparent încîntat de după-amiaza distractivă ce o avusese.

Andy legă bine cîinele şi fripse ceva mai multe cotlete, în timp ce Dave se duse să-l ajute pe Jim să iasă din puţ.

Iată pentru ce, mulţi ani după aceea, flăcăii de treabă, trecînd călare pe lîngă cortul lui Dave, îi strigau alene, fornăind vorbele pe nas :

— Hei, Da-a-ve ! Cum merge cu pescuitul, Da-a-ve ?

UŞA-FANTOMĂ

Povestită de unul din prietenii lui Dave

Mergeam cu Dave pe o cărare singuratică din desiş, îndreptîndu-ne spre un joagăr, unde ne aşteptam să găsim de lucru, şi ne prinse una din acele zile vîntoase, cu ploaie cu gheaţă, şi un frig de să-ţi taie picioarele. Ca să poposim afară, nu putea fi nici vorbă, aşa că pornirăm mai departe, tăcuţi, cu o durere usturătoare între umeri, de frig, de oboseală şi de greutatea bagajelor şi a cizmelor noastre pline de apă, mergînd fleaşc-fleaşc-fleaşc pe cărare. Eram hotărîţi să ne tîrîm astfel, ca nişte boi de muncă, uzi, obosiţi, murdari, pînă vom ajunge la un adăpost, cînd, chiar înainte de a se lăsa noaptea, zărirăm pe coasta unui deal acoperit cu tufişuri de iarbă silueta unei cabane cam retrasă de drum, şi o pornirăm într-acolo fără să ne mai consultăm.

Era o cabană cu două încăperi, construită din lemnele refolosite ale unui joagăr, şi era sau casa părăsită a vreunui colonist, sau o cabană care ţinea de vreun joagăr abandonat, de prin apropiere. Ferestrele erau bătute în scînduri. Puserăm bagajul jos, pe verandă, şi băturăm la uşă, ca să ne asigurăm ; apoi Dave smulse două scînduri de la fereastră şi se uită înăuntru. Era încă destulă lumină ca să se vadă că locuinţa era pustie. Dave mai smulse cîteva scînduri, vîrî mîna printr-un ochi de geam spart, trase zăvorul, împinse fereastra şi intră înăuntru. Îi dădui şi sacii. Camera era plină de curenţi ; vîntul intra prin geamul spart şi printre crăpăturile dintre dalele de piatră, aşa că încercarăm camera separată, dormitorul, unde era mai bine. Fusese căptuşită cu saci umpluţi cu paie ; erau şi două brancarde, lăsate de vreun şef de joagăr, sau de alţi antreprenori din pădure care trăseseră aici în ultima vreme, şi mai era şi o ladă şi două scăunaşe pe trei picioare.

Am adus în casă ceea ce mai rămăsese din lemnele de foc, am aprins focul şi am pus ceainicul la fiert. Ne-am desfăcut sacii şi am pus păturile pe brancarde, apoi ne-am dezbrăcat şi am atîrnat hainele în preajma focului, ca să se usuce. Aveam destule provizii, astfel că ne-am ospătat bine. Nu mă bărbierisem de zile întregi, iar Dave avea o barbă aspră şi roşie, răsucită la vîrf ca o perie uzată, care cu cît creştea devenea tot mai roşie ; nasul îi era coroiat, iar părul îi creştea drept în sus. (N-am văzut niciodată un om cu un cap atît de înspăimîntător şi cu o expresie atît de blîndă.) Şi era foarte înalt, cu nişte picioare lungi, subţiri şi păroase. Ciudată pereche trebuie să fi făcut noi doi, cum stăteam acolo goi, pe scăunaşele joase cu trei picioare,

cu ceainicul și mîncarea pe ladă, între noi, tăind pîinea și carnea cu briceagul.

— Nu că m-aș sinchisi, spuse Dave, dar acesta e adăpostul unde s-a comis asasinatul despre care am auzit pe drum. Cred că dacă ar veni careva acum și s-ar uita pe fereastră, s-ar înspăimînta.

Apoi, după cîtva timp, uitîndu-se în jos la podeaua de scînduri de sub picioarele mele, își scărpină urechea și spuse :

— Asta pare foarte mult să fie o pată de sînge, sub scaunul tău, nu-i așa, Jim ?

Mi-am mutat picioarele, și imediat am mutat și scaunul mai departe de foc — era prea cald. Nu mi-ar fi plăcut să rămîn acolo peste noapte de unul singur ; cît despre Dave, nu cred că se sinchisea. Cutreierase prea mult desișurile australiene ca să-l mai impresioneze ceva sau să se mai mire de ceva. Afară de asta, fusese, o dată, aproape ucis de un om care a spus apoi că-l confundase cu un altul ; trebuie să fi fost un ucigaș tare miop.

După aceea ne-am pus tutunul, chibriturile și bucățile de lumînare pe care le aveam cu noi pe cele două scaune lîngă culcușurile noastre, ne-am întins și am fumat liniștiți, schimbînd din cînd în cînd cîte-o vorbă despre nimic anume.

La un moment dat, uitîndu-mă spre Dave, l-am văzut ridicat în capul oaselor și privind atent spre ușă. Ușa se deschise foarte încet, destul de larg, și o pisică neagră intră înăuntru ; se uită

întîi la mine, apoi la Dave, și ieși din nou afară, iar ușa se închise în urma ei.

Dave se scărpină în ureche.

— Asta-i cam ciudat, vorbi el. Aș fi putut jura că am închis ușa. Pisica asta o fi rămas înăuntru.

— Așa se pare, spusei eu.

Nici unul dintre noi nu băuse nimic. Dave coborî din pat pe picioarele lui lungi și păroase, ca de păianjen.

Ușa avea o încuietoare obișnuită, neagră, dreptunghiulară, cu o clanță de alamă. Dave încercă încuietoarea și o găsi bună. Apăsă pe clanță, deschise ușa și strigă : pis-pis-pis ! Dar pisica nu apăru. Închise ușa din nou, încercă să vadă dacă încuietoarea a prins și se urcă din nou în pat.

Abia se așezase jos, cînd din nou ușa se deschise încet, și pisica cea neagră intră înăuntru, se uită lung la Dave, apoi deodată se întoarse și ieși, în timp ce ușa se închidea cu putere.

M-am uitat la Dave și el la mine — lung. Apoi el s-a scărpinat la ceafă. N-am văzut niciodată un om cu o figură atît de deconcertată și cu un cap așa de înspăimîntat.

Coborî din pat cu multă prudență, luă în mînă un lemn de foc, merse furișat pînă la ușă și o deschise brusc. Nu era nimeni. Luă lumînarea și intră în cealaltă cameră, dar nu văzu pisica. Veni înapoi, se așeză lîngă foc și mieună — și imediat pisica îi răspunse și apăru de pe undeva. Cred că ieșise afară pe fereastră, Dave continuă să miaune, iar pisica se rotea și se freca de picioarele lui păroase. Dave reușea să îmblîn-

zească pisicile în felul acesta. Avea o adevărată slăbiciune pentru ele. Îl văzusem dînd cu piciorul într-un cîine sau biciuind un cal, chiar cu sălbăticie, dar niciodată nu l-am văzut lovind sau lăsînd pe alții să lovească o pisică. Dave era bun cu pisicile. Avea grijă de pisoi și nu-i îneca decît pe cei de prisos. O dată chiar mi-a spus :

— Înțeleg ca un om să dea cu piciorul într-un cîine, sau să lovească un cal, cînd e cazul, dar nu îngădui ca cineva să facă rău unei mîțe.

Dave dădu pisicii aceleia ceva de mîncare, apoi merse și ținu lumînarea aproape de broasca ușii, dar nu găsi nimic anormal la ea. Descoperi o cheie pe polița căminului și încuie ușa. Se culcă din nou și pisica sări în pat, se încolăci la picioarele lui și începu să toarcă. Dave se aplecă s-o mîngîie și-i spuse să n-aibă grijă că n-o s-o lovească cu picioarele, apoi se culcă din nou.

Avem cu noi cîteva cărți — Dave citea „Îngrozitorul strigoi din valea bîntuită de fantome", iar eu aveam „Mîna dezmembrată" și „Cadavrul fără măruntaie" și alte cîteva titluri asemănătoare. Erau cărți de mîna întîi pentru a prepara terenul pentru o stafie.

Citeam și-mi venise somn cînd, deodată, mi-am dat seama de o mișcare și am văzut capul speriat al lui Dave ridicîndu-se, o dată cu umbra lui îngrozită pe perete. Se holba la ușă, peste cartea pe care-o citea. Și ușa aceea se deschidea din nou... încet... Și doar Dave o încuiase ! N-am simțit niciodată ceva mai înfiorător ; piciorul patului meu era chiar lîngă ușă și mi-am

ridicat picioarele în timp ce ușa se deschidea. S-a deschis larg și a rămas așa. Am așteptat vreo cinci minute, pe cît mi s-a părut, auzindu-ne respirația unul altuia și așteptînd să se închidă ușa. Apoi Dave s-a ridicat binișor și s-a dus la ușă, călcînd ca o pisică pe cărămizi ude.

— Ai încuiat zăvorul *în afara* broaștei, am spus, pe cînd el prindea ușa cum ai apuca un rac.

— Mă jur că nu, spuse Dave, dar cum întorsese cheia de două ori, nu putea fi sigur. Închise și încuie ușa din nou.

— Uite, scoală-te și convinge-te singur, spuse Dave.

M-am sculat, am încercat ușa de două ori și am găsit-o încuiată cum trebuie, apoi am încercat amîndoi și am căzut de acord că era încuiată.

M-am culcat din nou și Dave era gata să se întindă și el, cînd i-a venit o idee. Apucă cea mai grea bucată de lemn și o sprijini de ușă.

— Pentru ce faci asta ? l-am întrebat.

— Dacă e vreun ticălos de hoț pe aici pe-aproape și încearcă vreuna din isprăvile lui, îl vom auzi, dacă vine în timp ce dormim.

Apoi se culcă.

Ne liniștirăm nervii cu „Valea bîntuită de stafii" și „Cadavrul fără măruntaie" și după o bucată de timp l-am auzit pe Dave sforăind ; și eram gata să ațipesc și eu, cînd lemnul de la ușă căzu peste piciorul meu și apoi pe podea, cu un zgomot îngrozitor. Mi-am tras repede piciorul și m-am ridicat cu o mișcare bruscă, tot așa și Dave — iar pisica sări peste peretele des-

părţitor. Uşa se deschise — de data asta numai puţin, se opri şi apoi se închise brusc. Dave se dădu jos din pat, luă un lemn, sări la uşă, apucă clanţa ca şi cînd ar fi fost o urzică, dar uşa nu se deschise ! — era închisă şi încuiată ! Atunci faţa lui Dave începu să arate tot atît de înfricoşată ca şi părul lui. Aprinse lumînarea la foc şi-mi spuse să vin cu el ; descuie uşa şi intrarăm în cealaltă cameră, Dave umbrind lumînarea cu multă grijă şi pipăind drumul încet cu piciorul. Camera era goală. Încercarăm uşa de afară şi o găsirăm încuiată.

— Trebuie să fi ieşit el pe fereastră, murmură Dave. Spusese *el* în loc de *ea*, deci se gîndise la un strigoi, nu la pisică. Am văzut că era speriat şi nu mai era nevoie decît de atît, ca să mă sperie şi pe mine.

Ne-am întors în camera de dormit, am băut ceai rece şi ne-am aprins pipele. Apoi Dave şi-a luat învelitoarea impermeabilă de pe pat, a întins-o pe podea, şi-a pus păturile deasupra, schimburile, etc. peste ele şi a început să-şi ruleze sacul.

— Ce faci, Dave ? l-am întrebat.

— O iau la drum, să trag undeva mai departe. Tu poţi rămîne aici dacă vrei, şi vii mîine dimineaţă.

Am început imediat să-mi rulez şi eu sacul. Am pregătit totul şi ne-am închis sacii, am strîns cănile şi am ieşit afară fără să facem nici un zgomot. Ne-am ţinut spinările încovoiate pînă am ajuns jos în drum.

— Aşa se întîmplă cînd tragi la o casă părăsită, spuse Dave cînd ne văzurăm teferi pe cărare.

Nici un australian nu se adăposteşte într-o casă părăsită sau chiar prin apropierea ei, probabil pentru că o casă părăsită pare mai plină de fantome în desişurile australiene decît în oricare altă parte a lumii.

Bătea un vînt puternic, dar nu mai ploua.

Am mers înainte pe drum cam vreo două mile şi ne-am oprit pe partea adăpostită a unui deluşor, într-o groapă unde fusese o alunecare de teren. Am întrebuinţat toate capetele de lumînare ca să aprindem focul, dar o dată aprins, am strîns şi am îngrămădit deasupra scoarţă de lemn de manuka şi buşteni şi în curînd aveam un foc bun care trosnea. Cînd pămîntul s-a mai uscat puţin, am meşterit un fel de adăpost împotriva ploii, cu cîteva crengi şi cu învelitoarele impermeabile ale sacilor. Apoi am făcut cafea şi am petrecut noaptea destul de confortabil. Cînd se făcu ziuă, Dave spuse :

— Mă duc înapoi la casa aceea.

— Pentru ce ?

— Vreau să descopăr ce e cu afurisita de uşă. Dacă nu-i dau de rost, n-am să mai pot dormi liniştit la o milă distanţă de o uşă, cîte zile oi avea.

Aşa că ne-am întors înapoi. Bătea încă vîntul. Acum, la lumina zilei — după o mică cercetare, am văzut că totul era simplu. Casa fusese construită din deşeuri şi capete de lemn prost potrivite ; lăsa vîntul să treacă în toate direcţiile — nu mult, nu mai mult decît un deget sau cam

aşa ceva, dar destul ca să încline şi să strîmbe cadrul uşii aşa fel, încît să elibereze zăvorul din încuietoare (cadrul uşii era făcut din fragmente lipite). Atunci uşa îşi schimba direcţia în acord cu înclinarea ei, iar cînd trecea rafala de aer, casa da înapoi şi uşa oscila, cadrul mişcîndu-se foarte puţin în altă direcţie. Cred că ar trebui un Edison ca să inventeze un astfel de lucru, care aici se produsese din întîmplare. Diferitele intensităţi şi viteze ale curentului de aer trebuie să fi contribuit la variaţia mişcărilor uşii — şi poate că ajutase şi curentul produs de focul pe care-l făcuserăm noi în cămin.

Dave se scărpină în cap o bună bucată de timp.

— Încă n-am trăit niciodată într-o casă, spuse el pe cînd ne îndepărtam, încă n-am trăit niciodată într-o casă care să nu aibă vreun cusur. Eu, unul, prefer un cort bun.

UN IRLANDEZ SĂLBATIC

Cam cu vreo şapte ani în urmă, am plecat din fundul Australiei la Wellington, capitala Noii Zeelande, şi mai sus, într-un mic oraş numit Pahiatua, care înseamnă „locuinţa zeilor" şi e situat în districtul Wairarappa (adică susur sau licăr de apă). Aveau o legendă amuzantă, anume că denumirea districtului n-a fost de la început sugerată de rîurile, izvoarele şi lacurile lui, ci de lacrimile pe care se pretinde că le-a zărit un scutier întunecat în ochii unui şef războinic, în clipa cînd a văzut priveliştea aceea, pentru prima sau ultima dată, nu-mi amintesc anume : presupun că era descoperitorul acelui loc, acum că mă gîndesc la asta — altfel locul ar fi avut un nume. Poate că priveliştea aceea îi reamintea de casa copilăriei lui.

Pahiatua nu era casa zeului meu ; şi ploua de cinci săptămîni. În timp ce aşteptam nişte bani de la un ziar din Australia — care speram să ajungă la timp şi din care să-mi rămînă destul (după ce voi fi plătit pensiunea) ca să mă pot

duce altundeva mai departe, am petrecut multe ceasuri în prăvălioara unui cizmar care fusese miner. Acesta mi-a povestit întîmplări din zilele de odinioară, de pe Coasta de Vest a Insulei Centrale și mereu se întorcea la o întîmplare grozavă de pe Coasta de Vest, cu un anume „Făină de Grîu" și despre vărul acestuia și despre prietenul lui, Dinny Murphy, care murise. Și cizmarul, care era un om voinic, glumeț și vesel, mereu mă punea să-i făgăduiesc că dacă se va întîmpla să întîlnesc vreun vechi miner de pe Coasta de Vest, indiferent cine și ce era, beat sau treaz, să-l întreb dacă îl știa pe Făină de Grîu și să-l ascult ce avea de spus.

Nu voi face nici o încercare să povestesc cu accentul irlandez al cizmarului, pentru că nu se poate reda în scris.

Există un soi de irlandez mic și roșcat, spunea cizmarul, el însuși irlandez — care cînd a băut un păhărel, vrea neapărat să se bată ; apoi este irlandezul voinic, negricios, ironic și care, la chef, face mai mult scandal și bătaie decît șase roșcați mititei puși la un loc ; și apoi mai este irlandezul vesel, optimist. Ei bine, Făină ăsta era o combinație din toți aceștia trei, și încă multe sorturi. De la început a fost cunoscut printre băieții de la „Canarul", drept Făină de Grîu, dar nimeni nu știa exact pentru ce i se spunea astfel. Unii spuneau că adevăratul său nume era Floare de Grîu, și că fusese numit astfel pentru că grîul n-avea floare. Dar numele acesta trebuie să fi fost un compliment pentru caracterul lui, un compliment adus de cineva care-l cunoștea și-l aprecia, sau îl aprecia fără să-l înțeleagă. Sau poate să i se fi tras de la vreo întîmplare despre însuși Făină sau prietenii lui, sau de la vreo întîmplare cu niște saci de făină. Poate că lucrase la o moară. Dar destul cu toate astea. Nu numele importă, ci omul. Era miner, un irlandez voinic, negricios, cu ochii albaștri. Muncea din greu, bea zdravăn și se bătea bine ; și nu înjura. Nimeni nu l-a auzit vreodată înjurînd (cu o singură excepție). După el, toate lucrurile erau drăguțe. Era întotdeauna norocos. A găsit mult aur, dar l-a risipit.

Făină ăsta fusese trimis în Australia de prietenii săi, după nu știu ce tulburări din Irlanda, cam prin o mie opt sute și nu știu cît — data n-are importanță ; erau mari agitații în Irlanda în acele zile ; și nimeni din cei care-l cunoștea n-ar fi avut nici cea mai mică îndoială că el contribuia la tulburări, numai dacă era acolo la timp. Am aflat toate aceste de la un om care l-a cunoscut în Australia. Rudele la care fusese trimis deveniră în curînd foarte doritoare să se descotorosească de el. Era neastîmpărat ca toți irlandezii. După ce bea cîteva păhărele, se plimba neliniștit de colo pînă colo prin fața crîșmei, legănîndu-și brațul drept în fața lui, cu cotul îndoit și mîna închisă, ca și cînd ar fi fost la mare ananghie, și murmura ca pentru sine :

— Trebuie să plecăm sau să luptăm ! Trebuie să plecăm sau să luptăm ! Trebuie să plecăm sau să luptăm !

Se zice că era cît pe ce să-şi mănînce fripte rudele din Australia înainte de a fi fost doborît, iar povestea spune că într-o noapte, cînd era la chef, neamurile lui şi-au încărcat tot avutul într-o căruţă şi au pornit-o spre alte locuri.

Nu s-a ştiut nimic despre Făină timp de mai mulţi ani ; apoi a apărut pe Coasta de Vest a Noii Zeelande ; nu se deslipea de o cîrciumă ţinută de un văr al lui (pe care îl urmărise, îl scosese la iveală, îl descoperise oarecum), într-o proprietate numită „Canarul". Îmi amintesc cînd l-am văzut prima dată pe Făină.

Eram şi eu un obişnuit la „Canarul" şi, într-o seară, stăteam afară la „Brady" (cum se numea casa vărului lui Făină) cum Tom Lyons şi Dinny Murphy, cînd vedeam sosind peste cîmpie un om voinic, cu un sac în spate.

— Pe viaţa mea dacă ăsta care vine nu e Făină de Grîu şi nimeni altul, spuse Dinny Murphy lui Tom.

— Pe viaţa mea că ai dreptate ! Spuse Tom.

În sala cea mare din fund erau o mulţime de clienţi noi care beau, dansau, cîntau, iar Tom îi spuse lui Dinny :

— Dinny, pun rămăşag pe-o liră că Făină are să se-ncaiere cu vreunul din noii veniţi în mai puţin de-o oră de la sosirea lui aici.

Dar Dinny n-a primit rămăşagul. Îl cunoştea şi el pe Făină.

— Bună ziua, Tom ! Bună ziua, Dinny !

— Bună ziua şi ţie, Făină !

Am fost prezentat şi eu.

— Bine, băieţi ! Veniţi încoace, ne spuse Făină.

Şi astfel intrarăm cu el înăuntru. După cîteva pahare, Făină se duse în sala din fund, unde erau noii veniţi care dansau. Făină se duse în faţa unuia care dansa o jigă şi începu şi el să danseze. Dar cînd noul venit făcu un pas care nu fu pe placul lui Făină, acesta îl lovi între ochi şi îl doborî, lăsîndu-l întins pe spate.

— Na ! Ţine, drăguţule, nevrednicule şi înfumuratule, îi spunea el. Acolo să zaci ! Habar n-ai să dansezi. Cum îndrăzneşti să ţopăi în faţa mea cînd nu te pricepi ?

A strigat şi a băut şi a pariat şi a dansat şi a cîntat şi i-a bătut pe noii veniţi toată noaptea, iar dimineaţa le-a spus :

— Bravo, băieţi ! Ştiu c-am petrecut bine în noaptea asta. Veniţi să beţi un pahar cu mine !

Şi, bineînţeles, au mers şi au băut cu el.

A doua zi dimineaţă, mergînd pe stradă Făină se întîlni cu o beţivancă bătrînă, de proastă reputaţie, cunoscută printre băieţi cu numele de „Sugativa".

— Bună dimineaţa, dragul meu Făină de Grîu, spuse ea.

— Bună dimineaţa, drăguţă Sugativă, spuse Făină.

Şi deodată, baba scoase o sticlă pe care-o avea în buzunarul rochiei şi-l izbi peste faţă cu ea. Şi sparse sticla în bucăţi.

Un poliţist care văzuse scena a arestat-o imediat, iar pe Făină l-a luat ca mărturie, fie că-i

făcea sau nu plăcere. Şi tare frumuşel mai arăta, cu faţa acoperită cu bandaje pline de sînge şi numai cu un ochi nevătămat şi un colţ de gură cu care putea să vorbească.

— E-o nimica toată, Înălţimea voastră, spuse el magistratului ; doar o zgîrietură. E-o nimica toată, lăsaţi-o baltă ! De altfel, n-aveam nici un drept să-i vorbesc astfel acestei femei drăguţe.

Dar ei n-au lăsat-o baltă. Au amendat femeia să plătească o liră sterlină.

Şi amenda a plătit-o Făină.

Dar vai de biata fire omenească ! Era cam la fel chiar şi în acele zile, cum e şi azi. Un bărbat nu putea face un serviciu unei femei, că imediat îi ieşea vorba că e ceva între ei. Astfel că se glumea mult printre băieţii care-l cunoşteau pe Făină şi o cunoşteau şi pe Sugativa ; dar cum uneori se mergea prea departe, Făină nu mai admise nici o glumă, mai ales din partea acelora care rîdeau prea tare sau zîmbeau prea mult.

Vărul lui Făină îşi închipuia că e un om isteţ. Făină era lefter. Nu mai avea nici un ban, iar creditul lui se isprăvise, aşa că într-o zi convinse pe un poliţist care-i era prieten să-i dea o citaţie în alb, spunîndu-i acestuia că voia să sperie pe unul care-i datora nişte bani. Apoi completă citaţia şi se duse cu ea la vărul său.

— Ce părere ai despre asta ? spuse el, dîndu-i citaţia peste tejghea. Ce părere ai despre drăguţul meu prieten Dinny Murphy ?

— Cum se poate ? Ce înseamnă asta ?

— Asta aş vrea s-o ştiu şi eu. Am împrumutat de la el acum două săptămîni, fiind beat, cinci lire sterline, şi acum îmi trimite citaţia.

— Ei bine, n-aş fi crezut niciodată una ca asta din partea lui Dinny, spuse omul scărpinîndu-se în cap şi clipind. Ce l-o fi apucat ?

— Asta aş vrea să ştiu şi eu.

— Dar ce i-ai făcut omului ?

— Să mă ia dracu dacă ştiu.

Vărul lui Făină îşi frecă barbişonul între degetul mare şi cel arătător.

— Ei, ce crezi că trebuie să fac acum ? întrebă Făină, nerăbdător.

— Ce să faci ? Să-i plăteşti omului, bine-nţeles.

— Cum să-i plătesc cînd n-am nici de-un şnaps ?

Vărul lui se scărpină în barbă.

— Bine... uite, am să-ţi dau cinci lire pentru o lună sau două. Du-te de-i plăteşte omului, şi întoarce-te la lucru.

Făină s-a dus să-l găsească pe Dinny şi au tras amîndoi un chef de pomină în cîrciuma de peste drum. Iar vărul lui a spus că ştiuse tot timpul că-i o minciună.

Uneori era nesuferit cînd era beat numai pe jumătate. Aşa, bunăoară venea în arenă cînd acrobaţii Orewell erau în plin balans, se plimba împrejur, monologînd destul de tare ca să poată fi auzit, şi tocmai cînd trebuia să se petreacă ceva senzaţional, trecea pe lîngă cei din comitet care se străduiseră de săptămîni întregi să

pregătească reprezentaţia şi să-i asigure succesul — spunîndu-şi sie însuşi, dar destul de tare :

— Unde sînt acrobaţii Orewell, de care am auzit vorbindu-se atît ? Nu-i văd ! Poate cineva să mă îndrepte spre acrobaţii Orewell ?

Sau trecea pe lîngă o tombolă, o loterie, sau alte treburi din astea cu noroc :

— Făină nu joacă. Nu cred în astfel de şmecherii. Ar trebui interzise. Înşală tineretul.

Sau dacă trecea pe lîngă vreun englez care nu-i plăcea :

— Uitaţi-vă la ghinăraru Robert ! Ăsta om ! Un irlandez ! Anglia trebuie să vie în Irlanda pentru generalii ei. Uitaţi-vă la ghinăraru Robert în mlaştinile de la Candyhar !

În ziua de Anul Nou se dădeau întotdeauna serbări la Orewell, — afară de o singură dată — iar bătrînul Duncan venea întotdeauna acolo ; niciodată n-a lipsit pînă în ziua cînd a murit. Era un miner glumeţ, cu inimă bună. Toţi îl cunoşteau pe bătrînul Duncan.

Dar într-un ajun de An Nou nu şi-a făcut apariţia, ceea ce s-a observat imediat. „Unde e bătrînul Duncan ? L-a văzut cineva pe bătrînul Duncan ? A, apare el acum." Cercetară, discutară şi aşteptară. Dar Duncan n-a venit.

Duncan lucra la Duffers. Băieţii se interesară pe lîngă oamenii care lucrau la Duffers, dar aceştia nu-l văzuseră de două zile. Erau siguri că-l vor găsi la Creek. Nu era la Allaura, nici la Notown. Cercetară printre oamenii care veneau

de la Nelson Creek, dar Duncan nu era nici acolo.

— S-a întîmplat ceva cu drăguţul de el, spuse Făină în cele din urmă. Careva dintre noi trebuie să meargă şi să vadă.

În curînd aceasta era opinia generală şi o echipă, în frunte cu Făină, porni peste dealuri înainte de a se lumina de ziuă.

Uşa locuinţei lui Duncan era închisă, dar *nu încuiată*. Făină observă acest lucru, dădu din cap, deschise uşa şi intră. Cabana era ordonată şi curată — chiar şi vatra. Duncan curăţase peste tot, iar punga lui stătea pe un raft, lîngă el, totul gata pentru petrecere. Pe masă era o cravată curată, gata de a fi legată. Cuverturile fuseseră păturite frumos şi aşezate pe pat, iar peste ele sta întins bătrînul Duncan, cu braţele încrucişate pe piept şi cu un picior încălţat, încă pe podea. Avea pe el hainele bune şi era complet îmbrăcat, afară de o gheată, cravata şi pălăria. Un atac de inimă.

— Scoteţi-vă pălăriile şi intraţi în linişte, copii, le spuse Făină. Iată, drăguţul de el zace mort în pat.

N-a mai fost nici o serbare la Orewell de acel An Nou. Cineva spunea că oamenii de la Nelson Creek ar putea fi nemulţumiţi că serbările se amînă din cauza lui Duncan, dar Făină le spuse că va avea el grijă de asta.

Unul sau doi au fost într-adevăr nemulţumiţi, dar Făină s-a înţeles cu ei şi n-a mai fost nici o serbare.

După aceea Făină obişnuia să spună :

— Ah ! Ce bine-am fi petrecut la înmormîntare, dacă Duncan murea la Duffers, în timpul lucrului !

Făină de Grîu îl cără în spate pe prietenul său Dinny Murphy tot drumul de la „Canarul" pînă la spital. Dinny se simţea foarte rău — era aproape pe moarte, bolnav de dizenterie. Făină îl lăsă jos, pe un pat liber din camera de gardă şi chemă personalul :

— Hei ! Cei dinăuntru ! Ieşiţi afară !

Medicul şi cîţiva din personalul spitalului veniră să vadă ce este.

Medicul era un filfizon, cu o ţigară mare de foi pe care o ţinea între două degete grase, moi şi albe-gălbui, şi cu o pereche de ochelari eleganţi cu ramă de aur, prinşi pe nas cu un arc.

— Aici, spuse Făină, e drăguţul meu prieten, care zace pe moarte de dizenterie. Dumneavoastră trebuie să aveţi grijă de el şi să-l faceţi bine.

Apoi îşi clătină pumnul în faţa doctorului şi-i spuse :

— Dacă laşi pe drăguţul acesta de om să moară... atenţie !

Doctorul tresări. Mai întîi dădu înapoi ; apoi scoase un fum de ţigară, înaintă, aruncă o privire nepăsătoare spre Dinny şi dădu cîteva ordine însoţitorilor săi.

Făină merse spre uşă şi, în timp ce ieşea, se întoarse pe jumătate, clătină din nou pumnul către ei şi le spuse :

— Dacă lăsaţi drăguţul de om să moară... băgaţi de seamă !

Cam după vreo douăzeci de minute se întoarse, aducînd o lădiţă cu whisky într-o roabă. Cără lădiţa înăuntru şi o descărcă jos pe podea.

— Iată, spuse el, turnaţi asta în drăguţul de om.

Apoi îşi scutură iar pumnul către personalul aflat de faţă şi spuse :

— Dacă lăsaţi drăguţul de om să moară... atenţie !

La spital erau obişnuiţi cu cazuri grave, aşa că nu l-au luat prea mult în seamă. Dar Făină a întors spitalul cu susu-n jos. Era acolo la toate orele din zi şi din noapte ; cobora în oraş, mai bea puţin, mai se bătea, poate, şi apoi spunea : „A, ştiţi, trebuie să mă duc să văd cum mai merge drăguţul meu de prieten."

Şi de fiecare dată cînd se ducea, îşi clătina pumnul către tot spitalul, în general, şi le spunea că-i ucide pe toţi dacă îl lasă pe Dinny Murphy să moară.

Ei bine, şi într-o noapte, Dinny Murphy a murit.

În dimineaţa următoare, Făină l-a întîlnit pe medic pe stradă, l-a apucat şi i-a dat o lovitură între ochi de l-a lăsat lat pe jos, înainte ca doctorul să fi văzut măcar cine era.

— Stai acolo, înfumurat nevrednic ce eşti ! spuse Făină de Grîu. L-ai lăsat pe drăguţul de om să moară !

S-a întîmplat ca toţi poliţiştii să fie plecaţi în ziua aceea din oraş şi în timp ce erau aştep-

tați să vină, Făină luă un sicriu, îl cără sus la spital, și îl așeză în ușă.

— Am venit pentru drăguțul meu prieten, spuse el către personalul înspăimîntat (sau către aceia dintre ei pe care-i avea la îndemînă și care nu puteau să-i scape). Dați-mi-l. Trebuie să-l iau acasă ca să fie înmormîntat de prietenii lui de la Canarul. Nu vă mai furișați și vă ascundeți, voi de-acolo, nu vă temeți, am aranjat cu doctorul.

Dar personalul spitalului chemă un om care avea oarecare influență asupra lui Făină și astfel, și cu ajutorul celei mai frumușele surori din spital, îl hotărîră să aștepte. Dinny nu putea încă să fie luat, mai erau hîrtii de iscălit, n-ar fi frumos pentru mort; trebuie să i se facă o rugăciune, trebuie să fie spălat și bărbierit și aranjat cuviincios. În orice caz, vor fi gata într-o oră. sau de nu, vor suferi ei consecințele.

Fină răspunse că toate acestea pot fi făcute la fel de bine și chiar mai bine, de băieții de la Canarul.

— Oricum, spuse el, mă voi întoarce într-o oră și dacă nu-l veți fi pregătit pe prietenul meu... atenție!

Apoi își arătă pumnul încă o dată, cu asprime, și spuse:

— Cunosc eu trucurile și vicleșugrile voastre murdare și dacă văd vreo zgîrîietură de ac pe trupul prietenului meu... atenție! Dacă lipsește vreo cojiță de unghie de la vreun deget de la picior, atenție!

Apoi plecă, luînd și sicriul cu el.

Cînd au sosit polițiștii acasă la el ca să-l aresteze, au găsit coșciugul jos lîngă pat, și pe Făină zăcînd întins în el pe spate, cu brațele îndoite pașnic pe piept. Era atît de beat pe cît e cu putință să fie un om, și să fie încă viu. Au făcut găuri de ventilație în capacul sicriului, l-au înșurubat și au transportat sicriul cu Făină cu tot la închisoare. Au lăsat povara jos, pe podeaua goală și rece a celulei de închisoare, apoi au ieșit, au încuiat ușa și au plecat pe mai multe drumuri să-i înștiințeze pe băieți. Și cam pe la miezul nopții, „băieții" s-au adunat în cerc, cu o provizie de licoare și au așteptat; și undeva, pe la orele mici ale nopții, se auzi un urlet ca al unui irlandez puternic în Purgatoriu și apoi, imediat, vocea lui Făină fu auzită pledînd pe diferite tonuri schimbate și groaznice.

— Rugați-vă pentru sufletul meu, băieți, rugați-vă pentru drăguțul de suflet al meu! Drăguțul de Făină e în Purgatoriu!

O bucată de timp, tăcere, apoi un sunet ca de-o roată grea de camion care ar trece peste-o cutie de împachetat... A fost singura dată cînd se certifică cum că Făină a fost auzit înjurînd. Dar atunci a înjurat.

Băieții nu s-au rugat pentru el — și a primit o lună. Cînd a ieșit, l-a întîlnit pe doctor pe stradă și a traversat jumătate din drum, iar doctorul cealaltă jumătate. Au băut un pahar împreună, iar Făină i-a dăruit doctorului un grăunte splendid de aur pentru un ac de cravată.

— A fost voinţa lui Dumnezeu, la urma toată, domnule doctor, spuse Făină. A fost voinţa lui Dumnezeu. Să lăsăm cele trecute să fie uitate între noi. Dă-mi mîna, domnule doctor. La revedere.

Apoi plecă la „Canarul".

CURTEA DELIBEREAZĂ

Spuneţi, judecători şi regi, unde şi cînd
Legile-omeneşti valoare n-au iar spiritele libere sînt ?
Unde nici o bogăţie din lume cetatea n-o salvează ?
Acolo se va cere multă bere, cînd Curtea deliberează.

Aceeaşi sală de şedinţe murdară, lungă şi întunecoasă ca o fîntînă, cu ceasul sus pe perete, şi uşa scundă jos, sub ceas, cu scaunul judecătorului, care dacă ar fi puţin înfrumuseţat şi poleit, ar semăna cu o imitaţie în turtă dulce a unui tron. Cu stema regală deasupra, iar într-o parte, mica boxă a martorilor, unde atîţi bieţi oameni cumsecade sînt persecutaţi, insultaţi şi ironizaţi de nişte avocăţei şarlatani de mîna a treia şi unde atîtea minciuni, nobile, patetice şi pline de milă, se rostesc de către bieţi păcătoşi şi eroi cu reputaţie proastă, de dragul unui pic de libertate, sau de hatîrul unui prieten sau tovarăş. Acelaşi magistrat istovit de muncă şi prost plătit, încercînd să-şi păstreze atenţia fixată pe

același mizerabil decor din fața lui, după cum un ziarist surmenat și prost plătit încearcă să-și concentreze atenția pe corecturile din fața lui. Același șir de polițiști, voinici, sănătoși, amabili, încercînd uneori să-și stăpînească un zîmbet. Și judecătorii de instrucție („pute locul de ei", mi-a spus un sergent de poliție), certîndu-se pentru vreun caz mizerabil, și reporterii, unii din ei îndeajuns de lipsiți de inimă pentru a căuta să pună mîna pe vreo glumă grosolană, ca s-o scrie în ziar, din maldărul de mizerie adunat în fața lor, chiar dac-ar fi pe seama unui surd, orb sau șchiop.

Iar în fața scaunului judecătoresc, boxa acuzaților, divizată printr-o despărțitură, cu femeile la stînga și bărbații la dreapta, după tiparul societății civilizate. Nu se mai aduc copii aici. Aceiași bețivi scandalagii cu privirea sălbatică, cu ochii injectați de sînge sau împăienjeniți. Unele femei își mai păstrează încă siguranța și o ținută decentă, dar cele mai multe tremură și par să aibă conștiința încărcată, în legătură cu vreun mic furt, pentru care patronii vreunei mari firme au trimis un avocat ca să urmărească procesul și să depună mărturie.

Dar iată colo, pe o bancă, de o parte a scaunului judecătoresc și în fața boxei martorilor, ca o pată luminoasă pe această scenă întunecată, rușinoasă și inutilă — și întîmplător în bătaia unei raze de soare — stau reprezentantele Societății de Ajutorare a Arestaților, Poarta Închisorii și Brigăzile de Salvare etc. (una sau două din ele în uniforme de soră), care au venit să ne ajute și

să lupte alături de noi împotriva legilor țării lor și ale noastre, dragă Doamne !

Doamna Johnson, din strădușa Stînca-Roșie este aici, ca și rivala ei de scandal, Kate-Chioara, și Sal-Strîmba, și una sau două din celelalte vedete de pe aceeași strădușă. Și rămășițele plîngătoare și terfelite a ceea ce a fost o dată, și nu așa de mult, o subțirică și drăguță fată australiană, cu păr blond și ochi albaștri. Se află aici pentru că a ațîțat pe Kate-Chioara să opună rezistență poliției. De asemenea Trei-boabe-de-mazăre, Ginger, Stousher și Wingy, pentru participare la încăierare printre susmenționatele doamne. (Wingy, fiindcă veni vorba, e un omuleț țicnit, ciung, al cărui caz e de obicei descris sub titlul „Cazul unui Ciung" de unul din marile noastre cotidiane.) Tovarășii lui așteaptă afară, în vestibul — Kate cea murdară (Cicatrice Roșie), Boko Bill, Pincher și drăguța lui etc. — strîngînd și punînd laolaltă fonduri pentru eventuale amenzi și onorariul avocatului ; iar la nevoie, gata să jure pentru orice i s-ar cere. Și eu însumi — deși nu fac parte din societatea strădușei Stînca Roșie — pe cauțiune, sub acuzația de stare de ebrietate. La drept vorbind fusese „stare de ebrietate și scandal", dar un sergent de poliție cumsecade a schimbat acuzația în „stare de ebrietate", deși eu am fost totdeauna de părere că beția mea era decorativă.

Totuși nu mi-e rușine — sînt doar plictisit și puțin obosit — oarecum interesat și atent, și plin de speranță, datorită razei de soare ce s-a

furişat pe fereastră. Noi, oamenii de jos, dispreţuim prea mult lucrurile ca să ne fie ruşine oricînd, şi acest dispreţ este tocmai ceea ce ne împiedică, pe mulţi dintre noi, să ne corectăm. Auzim prea multe jurăminte mincinoase, despre care *ştim* că sînt mincinoase, şi vedem făcîndu-se prea multe lucruri nedrepte şi brutale, despre care ştim că sînt brutale şi nedrepte.

Dar, să ne întoarcem puţin înapoi şi să ne închipuim că sîntem încă în aşteptarea magistratului şi ne amintim de Ultima Noapte. „Linişte !" Dar de data aceasta cuvîntul nu e rostit de nici o voce omenească. Şoaptele şi ţăcănitul confuz al dactilografei de la tribunal încetează, scena se întunecă, iar Curtea dispare, aşa cum dispare o scenă din ochii cuiva care cade într-o transă hipnotică.

Beţie — îngrozitoare aducere aminte de a fi fost „cercetat"... zăngănitul uşii de fier a celulei ; bîjbîi şi mă tîrăsc pe podeaua înclinată. Perioadă de uitare — sau poate că sufletul e departe, într-o altă lume. Iarăşi zăngănitul uşii, şi sufletul se întoarce în grabă ca să observe un alt suflet, sufletul unui beţiv surprins pe podea lîngă mine. Celălalt suflet spune :

— Ai un chibrit ?

Aşadar, nu sîntem încă în iad.

Bîjbîim şi aprindem un chibrit. Ne-au lăsat pipele, tutunul şi chibriturile. Deodată, unul din noi ciocăneşte cu pipa în trapa de fier şi cere apă, care e adusă într-o cană de tinichea. Urmează intervale de fumat, murmure incoerente care trec drept conversaţie, împrumuturi de chibrituri, izbituri cu cana de metal în uşă şi în trapă pentru a ni se mai aduce apă, chibrituri sau o cană. False şi întrerupte moţăieli, poate, sau frenetice încercări de zbor din partea sufletelor noastre, în lumea cealaltă, de care omul treaz şi sănătos nu ştie nimic ; şi încet-încet, dintr-o dată, raţiunea (dacă această lume e raţională) pare să se reîntoarcă.

— De ce eşti aici ?

— Nu ştiu, poate că ultragiu.

— Beat ?

— Da.

— Dar dumneata ?

— Aceeaşi situaţie.

Dar dintr-o dată devine neliniştit (şi eu de asemenea, ca să spun drept) şi după ce ne mişcăm şi ne plimbăm încolo şi-ncoace cum putem, în spaţiul strîmt al celulei, el „sună" un alt poliţist, care se întîmplă să fie grasul, de serviciu toată noaptea.

— Ce vrei ?

— De ce m-au adus aici ?

— Ai omorît un chinez. Du-te de te culcă.

Poliţistul se uită la mine cercetător, dar eu mă abţin să pun întrebări.

Ni se dau pături, datorită intervenţiei unui prieten al meu din poliţie, deşi n-avem dreptul la ele, pînă nu ni se admite cauţiunea sau nu sîntem transportaţi la „ţarc" (marele dormitor al beţivilor şi celula-sufragerie de la Central) şi încercăm să ne facem comozi. Tovarăşul meu se întreabă dacă o fi cerut să fie anunţată nevas-

tă-sa ca să trimită bani pentru cauţiune, şi speră că n-a cerut.

Au lăsat uşa noastră deschisă, văzînd, sau mai curînd auzind, că sîntem liniştiţi. Dar după cît se pare, au mai lăsat deschise şi alte uşi, căci dintr-o celulă vecină se aude fără încetare vocea doamnei Johnson. Locomotiva pare să fi intrat la remiză pentru curăţire, dar focurile n-au avut timp să se răcească. Se spune că doamna Johnson a fost odată „o adevărată doamnă", ca multe de felul ei ; că nu e o „femeie stricată" — că nu e o femeie rea, că primeşte bani de undeva de la familia ei, sau poate de la soţul ei. Dar cînd îşi dă drumul, sau mai curînd cînd berea o face să-şi dea drumul, e uragan şi teroare pe străduţa Stînca Roşie, şi numai marea ei amabilitate din momentele sobre, pentru nefericitele şi nevoiaşele ei surori, face să fie iubită de clasica străduţă. Desigur că poate vorbi „ca o doamnă" cînd vrea şi ca o femeie cultă şi chiar deşteaptă — nu chiar ca „o femeie de lume" dar ca o femeie care a cunoscut şi cunoaşte lumea, dar care se află în iad. Dar acum limbajul ei este limbajul aspru al unui grăjdar grosolan într-o zi fierbinte de vară.

După cîtva timp tovarăşul meu strigă la ea :

— Ei, pentru numele lui Dumnezeu, lasă-ne să ne odihnim !

La care doamna Johnson îi pomeneşte de strămoşi, precum şi de starea lui mintală, morală şi fizică — mai ales de ultima. Îi pune pe seamă toate crimele cunoscute în ţările creştine şi unele din Asia şi chiar din antichitate. Doreşte să

ştie cît timp a stat la ocnă pentru că şi-a făcut nevasta bucăţele, atunci cînd a depus ea ca martoră împotriva lui şi dacă acum se află aici pentru un motiv asemănător (de fapt n-a dat ochi cu el în viaţa ei, nici el cu ea).

Ca răspuns el îi strigă că nu e o femeie respectabilă şi că ştie el cine e.

Ea începe să ţipe şi să lovească cu pumnul şi cu picioarele în uşă, cerîndu-i să-i spună numele şi adresa lui. Va vedea el că ea *este* o femeie respectabilă, sute de oameni o pot mărturisi, şi va face să se dovedească la Tribunal, în şedinţă publică.

El îi răspunde că numele lui e Percy Reginald Grainger, că stă într-o vilă numită „Conacul" pe strada Macleay, lîngă domnul Isaac, magistratul şi îi dă şi adresa avocatului său.

Ea bate şi izbeşte din nou în perete şi spune că îi va afla numele din actul de acuzare şi îl va da în judecată pentru calomnie chiar în dimineaţa următoare şi că va pune ca martori pe tovarăşul lui de cameră şi pe tovarăşa ei. Dar tocmai atunci soseşte un gardian, care cu o izbitură îi închide uşa, astfel că expunerea ei devine indistinctă sau ajunge doar ca strigătele unui suflet pierdut într-o închisoare subterană. Ne ameninţă şi pe noi că ne izolează dacă nu tăcem. Mă întreb dacă n-au dus-o cumva în celula blindată.

Ne aşezăm din nou jos, dar imediat colegul meu de arest mă face atent cu un cot şi-mi spune :

— Ascultă !

Din altă celulă răzbate vocea unei femei care cîntă ; e fata care a fost închisă pentru „îndemn la rezistenţă, înălţimea-voastră".

— Ascultă, spune el, femeia asta ştie să cînte.

Vocea ei e joasă, dulce şi tristă, ca a unei femei care a fost cîntăreaţă dar şi-a pierdut vocea. Şi ce credeţi că cîntă ?

Mulţimea calmă, răspunde încet :
„Trece Isus din Nazaret."

Celula doamnei Johnson se linişteşte dintr-o dată. Dar nu într-un fel batjocoritor sau dispreţuitor, ci ca şi cînd fata care cîntă ar fi un apărător al lui Isus din Nazaret care suferă din pricina ignoranţei mulţimii şi *Il* compătimeşte.

Dar spune, cine-i acest Isus ?

Gardianul, venind pe coridor, închide ghişeul de la uşa ei, dar de data asta încetişor şi nu înainte ca noi să mai putem prinde o dată cuvintele de jale :

Mulţimea calmă, răspunde încet :
„Trece Isus din Nazaret."

Tovarăşul meu întru ticăloşii aruncă de pe el pătura, cu nerăbdare, se ridică cu o mişcare bruscă şi bîjbîie prin întuneric după pipă.

— Dumnezeule, spune el, asta-i grozav ! Mai ai vreun chibrit ?

Mă întreb ce-ar avea de spus Nazarineanul despre asta.

Cîtva timp de somn. Mă întreb dacă ni se va lăsa timp sau dacă vom putea pînă la urmă să adormim unele din păcatele noastre, aşa cum ne scuturăm aici de băutură. Apoi „Ţarcul" şi lumina zilei. Dar e puţin timp pentru Ţarc, căci trebuie să fim, în curînd, înapoi la judecătorie. Bărbaţii împrumută şi împart tutun ; împrumută chiar pipe, în timp ce unii sfarămă tutun mare şi-şi răsucesc ţigări în bucăţele de ziar. Dacă e duminică dimineaţa, chiar cei care n-au nici o speranţă de cauţiune şi au dinaintea lor o lungă şi oribilă zi şi noapte, se alătură bucuriei celor mai norocoşi, eliberaţi pe cauţiune. Dar ceilalţi beau ceai cu pîine cu unt, aduse de cineva de la Societatea de Ajutorare a Arestaţilor şi care nu pretinde în schimb nici o religie. Ei vor să salveze corpul, nu umblă să pescuiască suflete. Arestaţii se mişcă în sus şi-n jos şi de colo pînă colo şi se întîlnesc şi se reîntîlnesc mereu, aşa cum fac oamenii şi animalele închise — şi cum fac de asemenea şi unii oameni neînchişi.

— Doreşte vreunul din dumneavoastră gustarea de dimineaţă ?

Acei care au bani şi poftă de mîncare, comandă. Unii comandă numai de hatîrul ceaiului ; iar alţii cer două-trei porţii de gustări în plus, pentru cei care n-aveau asupra lor nici un ban cînd au fost arestaţi. Noi, oamenii de jos, putem fi foarte binevoitori unii cu alţii, la necaz. Dar e timpul să ne strige afară, de pe liste, să ne aşeze în rînd şi să ne ducă la judecătorie. Doamnele întîi. Dar am uitat că sînt eliberat pe cauţiune şi că cele de mai sus fac parte din

trecut. A fost doar o imaginaţie, sau poate un zvon ?

Ziariştii au dat fuga înăuntru înainte, ca să vadă, să audă, să simtă şi să miroasă singuri — şi să scrie.

„Linişte ! Ordine în sală !"

Ies ca din puşcă din coşmarul meu, sau din transă, sau cum vreţi să-i ziceţi, şi ne ridicăm cu toţii în timp ce judecătorul îşi ocupă locul. Nimeni dintre noi nu l-a observat intrînd dar e acolo şi am o amuzantă impresie că s-a înclinat către public. Simpaticul şi glumeţul domn Isaac, care s-a dus acum dintre noi, mi-a făcut întotdeauna impresia aceasta. Şi în timp ce îşi aruncă ochii peste hîrtii, femeile par să se grupeze în mod inconştient în jurul doamnei Johnson, ca şi cînd, în vreun fel nedefinit, ar depinde de ea. Ea a dormit, şi-a pus în ordine înfăţişarea şi e tot atît de lucidă cum va fi totdeauna. Ghemuită în spatele ei, sprijinită şi încurajată dintr-o parte de Kate-Chioara, iar de cealaltă de Sal-Strîmba, stă mica şi terfelita rezistentă în faţa Legii, suspinînd convulsiv, înălţîndu-şi şi scuturîndu-şi pieptul şi umerii înguşti, sub bluza-i decoltată — fata care părea să-l compătimească pe Isus din Nazaret noaptea trecută, în celula ei. Acum nici vorbă de îndemn la rezistenţă din partea ei. Cele mai multe dintre femei pot plînge cînd vor, ştiu, şi multe au trimis plîngînd bărbaţi în temniţă şi în furci de spînzurătoare ; dar *aici,* în *locul acesta,* dacă lacrimile unei femei îi pot servi la

ceva, cine, cu excepţia poate a procurorului, ar îndrăzni să arboreze un rînjet batjocoritor ?

Mă întreb ce-ar fi avut de spus Nazarineanul, dacă şi-ar fi ridicat cuvîntul în apărarea ei. Dar probabil l-ar crede că nu e întreg la minte sau i-ar da o pedeapsă mai aspră pentru beţie şi lipsă de respect faţă de Curte.

Înălţimea-sa îşi ridică privirea.

Doamna Johnson (din boxă) : Bună dimineaţa, domnule Isaac. Ce mai faceţi ? Arătaţi foarte bine în dimineaţa asta, domnule Isaac.

Înălţimea-sa (de pe scaunul judecătoresc) : Mulţumesc doamnă Johnson, mă simt foarte bine în dimineaţa aceasta.

Pauză, dar nimeni nu rîde. Aşa-zişii sateliţi nu ştiu împotriva cui ar putea fi interpretat rîsul. Înălţimea-sa se apleacă din nou peste hîrtii şi îmi dau seama că are de furcă cu acel ciudat, glumeţ, şi amabil surîs, sau rînjet, al său. Face o sforţare să-şi controleze zîmbetul şi să-l izgonească de pe faţă, cum unii magistraţi se silesc, dimpotrivă, să-şi aducă pe faţă un zîmbet. Căci mai sînt din cînd în cînd şi cazuri, pe care trebuie să le privească cu seriozitate. Oricum...

— Jane Johnson !

Doamna Johnson e aici prezentă şi aminteşte sergentului că este.

Apoi începe, ca în mai toate tribunalele, acelaşi plictisitor mormăit, monoton şi tărăgănat, ca un imn al aceleiaşi triste şi vechi acuzaţii.

— Eşti... acuzat... de... beţie... şi... scandal... în... cutare... şi cutare... stradă... Îţi... recunoşti... vinovăţia sau... n-o... recunoşti ?

Dar aici sînt mai puţin ortodocşi. „Scandalul" a fost oarecum scos din acuzaţia doamnei Johnson, în drumul de la camera de punere sub acuzare. Nu ştiu ce s-a întîmplat în spatele scenei, dar oricum, e timpul Sărbătorilor de Crăciun şi sergentul pare înclinat s-o lase pe doamna Johnson să scape uşor. E o mare diferenţă dacă se alege cu douăzeci şi patru de ore şi cinci şilingi, sau cu trei luni. Oamenii legii şi poliţia — în special primii — se cam tem în secret de doamna Johnson.

Totuşi...

Poliţistul : — Femeia aceasta n-a mai fost pe aici de şase săptămîni, înălţimea-voastră.

Doamna Johnson, care i-o cocea şi aştepta de vreun an şi mai bine să i-o servească : — E o minciună sfruntată, domnule Isaac. Am fost pe-aici şi miercurea trecută. Apoi, după o înspăimîntătoare pauză a Curţii : — Vă cer iertare, domnule Isaac.

Capul înălţimii-sale se apleacă din nou. Nici de data aceasta nu se aud „rîsete". O consultaţie şoptită, apoi (fiind şi sărbătorile Crăciunului) doamna Johnson e condamnată la cinci şilingi sau închisoare, iar ea mulţumeşte înălţimii-sale şi este escortată afară, cam mai în grabă decît se potriveşte cu demnitatea ei, ceea ce dînsa nu întîrzie să remarce.

Surorile doamnei Johnson au dreptate să-i fie recunoscătoare pentru ajutorul pe care li l-a dat, căci toate scapă mai uşor, pînă şi tinerica aceea teribilă care îndemna la rezistenţă împotriva legii şi ordinii e iertată. Doamna Johnson are

bani şi aşteaptă afară, să le ofere bere. Ea întotdeauna plăteşte pentru băieţi, cînd are cu ce. Şi.... la ce bun toate astea ?

E foarte greu să înduioşezi inima unei femei decăzute, deşi ele între ele ţin grozav una la alta. Este tot atît de greu ca şi a lupta împotriva mîndriei unei femei sărace care munceşte din greu. Femei ca doamna Johnson, Kate-Chioara şi surorile lor au pornit Parisul spre Versailles într-o bună zi şi un rege şi o regină au murit din această cauză ; şi tot femei ca doamna Johnson şi Kate-Chioara şi surorile lor vor duce într-o bună zi un Paris şi mai mare spre un şi mai mare Versailles şi mulţi regi şi regine, cu prinţii şi prinţesele lor, vor muri din această cauză. Asta îmi aminteşte de două ştiri recente dintr-un mare ziar :

Domnişoara Angelina De Tapps, fiica cea mai tînără a binecunoscutei familii de berari, a fost unită prin sfînt legămînt matrimonial cu domnul Reginald Wells (aici urmează o lungă dare de seamă a nunţii din eleganta societate). Fericita pereche pleacă *en route* spre Europa.

— Jane Johnson, o veche delincventă, a apărut din nou în faţa domnului Isaac ieri dimineaţă (urmează un reportaj umoristic al cazului).

Data viitoare, biata doamnă Johnson va pleca *en route* spre închisoare şi va sta trei luni.

Prietenele ei se întîlnesc cu doamna Johnson care are ceva bani şi le duce la un loc de întîl-

nire preferat şi plăteşte pentru ele — cum face uneori şi pentru băieţi. Părerile lor asupra civilizaţiei nu sînt de tipărit.

Ginger şi Wingy au ieşit prin opţiune. Şi deşi amenda e grea, e plătită. La Boko Bill şedinţa se întrerupe, ceea ce e cu totul nedrept.

Squinny Peters (beţie — cinci şilingi sau închisoare) care e renumit că plăteşte totdeauna amenda, de data aceasta hotărăşte să-şi scoată pîrleala. Se pare că ultima dată Squinny căpătase „cinci şilingi sau închisoare". El a ales amenda, şi Curtea s-a ridicat imediat, spre marea scîrbă a lui Squinny. De data aceasta nu mai vrea să rişte.

Charley-Floare de Cîmp, care a făcut de curînd două săptămîni şi a fost scos pe cauţiune, nu are în sarcină decît puţin în dimineaţa aceasta şi în ciuda avertizărilor primite şi a promisiunilor făcute, insistă să dea o declaraţie, deşi dacă ar recunoaşte fapta, ar scăpa uşor. Declaraţia durează zece minute. Domnul Isaacs ascultă cu răbdare şi politeţe şi spune :

— Paisprezece zile.

Charles a înţeles abia mai tîrziu umorul acestei întîmplări, zice el.

Dar la ce bun toate astea ? Cînd am început să scriu schiţa de mai sus, n-am avut de loc intenţia să vorbesc despre beţie în chip frivol. Am văzut femei în situaţii înfiorătoare şi asta ar trebui să fie de ajuns.

CĂUTAŢI DE POLIŢIE

Să nu fi fost oare decît Sufletul Omului şi nimic mai mult acela care a dat cuvînt scris şi vorbit celor mai nobile precepte ale firii omeneşti ? Căci, cu cît mai adînc îl sondezi, cu atît mai nobil apare, în ciuda a tot ce e pe lume greşeală, nedreptate, păcat, mîhnire, durere, religie, ateism, cinism. Facem (sau sîntem bănuiţi că facem sau îngăduim altora să facă) legi pentru protejarea societăţii sau a proprietăţii, sau a religiei, sau a ce vreţi ; şi plătim mii de oameni ca noi ca să păzească aceste legi şi să le aplice ; şi clădim şi menţinem costisitoare birouri, comisariate de poliţie, tribunale şi temniţe pentru păzirea şi aplicarea acestor legi şi pentru pedepsirea oamenilor — oameni ca noi — care le calcă. Totuşi, în adîncul inimilor noastre, sîntem împotriva celor mai multe din aceste legi şi a Legii în general (pe care o socotim un catîr) şi a magistraţilor de la tribunalele de corecţie şi a judecătorilor. Şi îi urîm pe oamenii legii şi îi detestăm pe spioni, pe intermediari şi pe

informatorii de toate felurile, şi pe călău cu tot sufletul nostru. Căci Sufletul Omului spune: Nu vei refuza adăpost celui proscris şi nu vei trăda pe fugar.

Iar pe cei ce refuză şi trădează, îi proscriem.

Astfel formăm Societăţi de Ajutorare a Arestaţilor şi Societăţi pentru Apărarea Deţinuţilor, societăţi la care subscriem, pe care le aprobăm, le apreciem şi le încurajăm să protejeze şi să apere pe oameni de înseşi legile pentru care plătim atît de scump ca să le menţinem. Şi cîţi dintre noi, cînd e vorba de o crimă împotriva proprietăţii — indiferent dacă proprietatea e publică sau e a noastră — ar refuza adăpost celui urmărit şi un acoperiş peste noapte împotriva ploii care toarnă cu cofa şi a întunericului posomorît, ameninţător, înspăimîntător? Sau dimineaţa, cine ar arăta poliţiei încotro a luat-o bietul nenorocit? Ştiu bine că eu, unul, n-aş putea.

Inima Omului spune: Să nu faci una ca asta!

Într-o mică staţie de cale ferată, unde trenul opreşte pentru alimentare, dacă un arestat se suie sau coboară însoţit de un poliţist, o delicateţe înnăscută îi opreşte pe localnici să arate că l-au remarcat; dar în ultimul moment, se găseşte întotdeauna o mînă care să încredinţeze poliţistului o pipă ieftină, o turtă de tutun şi, poate, o pungă cu sandvişuri.

Iar cînd un arestat scapă, la ţară cel puţin — exceptînd cazul că ar fi vorba de un criminal maniac cu adevărat primejdios şi deci un adevărat pericol pentru societate — toţi sperăm în mod sincer că nu va fi prins şi nu ascundem

acest sentiment. Şi dacă ar fi încolţit, mulţi dintre noi l-ar ajuta chiar, să scape.

Lucrul acesta e vechi ca lumea şi a supravieţuit, trecînd şi prin bezna Evului Mediu, ca toate lucrurile bune care străbat secolele şi supravieţuiesc epocile întunecate. Omul urmărit, într-un copac, în pivniţă, în groapă, şi oameni străini furişîndu-se pînă la el, prin întuneric, înfricoşaţi şi tremurînd, ca să-i ducă hrană; deşi era, cum se întîmpla adesea, duşman al crezului, al ţării sau al partidului lor. Dar era proscris, flămînd şi fugar, pe care oamenii îl căutau ca să-l ucidă.

Cei mai mulţi erau oameni simpli sau ţărani; dar era la fel şi cu cel bogat şi puternic, în blestematul Ev Mediu. Moşierul catolic ajutîndu-l pe refugiatul protestant să scape deghizat în servitor (sau servitoare) şi moşierul protestant făcînd la fel, ascunzînd în turnul său un urmărit catolic, în timp ce luptele continuau. Un rebel ajutînd un regalist, şi un regalist ajutînd un rebel. Şi întotdeauna, ici şi colo, de-a lungul epocilor, gingaşa fecioară, stînd cu spatele rezemat de o uşă şi cu braţele desfăcute, ţinînd piept, cu ochii aprinşi, soldaţilor regelui sau ai Bisericii, sau înşelîndu-i cu minciuni frumoase, ca să dea timp vreunui biet nenorocit urmărit să se ascundă sau să scape, deşi e fiică de regalist şi fiică a Bisericii, iar el, un rebel al regelui şi un trădător al crezului său. Pentru că îl urmăresc ca să-l omoare.

Existau sanctuare în acele timpuri, în mînăstiri şi biserici, unde soldaţii regelui nu îndrăzneau să intre de frica lui Dumnezeu. Au existat

de atunci sanctuare în Londra şi în alte părţi, unde poliţia majestăţii-sale nu îndrăznea să intre de frica omului. Stîncile erau adevărate sanctuare chiar pe timpul meu. Acum singurul sanctuar e temniţa.

Şi nu aşa de mult, domnii mei ! Aproape de noi, în istorie şi în Vesela Anglie, în timpul afurisitului tribunal al judecătorului Jeffrey, care urmă rebeliunii lui Monmauth şi reprezintă pagina cea mai neagră din istoria Angliei, „o vrednică văduvă numită Elizabeth Gaunt a fost arsă de vie la Tyburn, pentru că adăpostise un nenorocit, care apoi a depus el însuşi mărturie împotriva ei. Şi-a potrivit singură lemnele, în jurul ei, pentru ca flăcările s-o cuprindă cît mai repede, şi cu nobleţe a rostit cu ultima-i suflare că ascultase de porunca sfîntă a lui Dumnezeu de a da adăpost proscrisului şi a nu trăda pe fugar. (*Istoria Angliei* de Ch. Dickens.)

Notaţi că nu vorbesc de ajutorul dat de rebel unui rebel, sau loialist unui loialist, sau de camarad unui camarad, sau de membru al unui clan unui alt membru al aceluiaşi clan aflat la ananghie — asta s-ar înţelege de la sine — ci de ajutorul dat de către un *om şi o femeie unui alt om şi unei alte femei, aflaţi la ananghie,* ceea ce reprezintă cea mai înaltă formă de frăţie, de spirit de clan, care cuprinde întreagă această lume ticăloasă, Clanul Speciei Umane !

Poporul francez a ajutat adesea pe prizonierii de război englezi să ajungă pînă la ţărm şi apoi să treacă marea, şi poporul englez a făcut la fel pentru francezi, şi nimeni n-a îndrăznit să strige :

„trădare". A fost cea mai înaltă formă de patriotism de ambele părţi. Şi pentru că veni vorba, femeile au fost, sînt şi vor fi întotdeauna primele care să compătimească şi să ajute pe rebelul refugiat sau pe duşmanul căzut.

Ajută-l pe duşmanul tău !

Trebuie să fi existat multă bunătate omenească sub înăbuşitorul nor al sistemelor juridice şi multă brutalitate în spatele zăngănitului de fier şi al şuieratului loviturilor date cu „pisica cu şapte cozi" — mult suflet în bezna trecutului nostru întunecat — o pagină care de mult s-a închis — cînd bărbaţi nevinovaţi şi femei nevinovate ajungeau la dezonoare, mizerie şi groază ; cînd nişte băieţaşi erau alungaţi sub presupunerea de a fi furat un iepure din rezervaţia proprietarului, şi nişte fetiţe, sub presupunerea de a fi luat o panglică de pe tejgheaua negustorului. Dar totodată au fost uitate şi multe fapte nobile, de bunătate şi de sacrificiu de sine, ale coloniştilor liberi şi cinstiţi din acele zile de tristeţe şi jale, pentru nenorociţii condamnaţi şi evadaţi. Bătrîna mea bunică obişnuia să-mi povestească întîmplări, dar... ei, bine, nu cred că vreun om urmărit sau neurmărit a plecat vreodată de la cabana ei, înapoi, departe, în desişul sălbatic, fără o ceaşcă de cafea şi o mîncare în burtă sau fără o bucată de pîine şi de carne şi un sfat, dur, dar prietenos dat poate chiar de bătrînul. Erau un tip de colonişti de pe vremuri, ea englezoaică şi fată de preot. Ei, mă rog...

Vi se întîmplă vreodată să vi se pară că vă amintiţi de lucruri de care n-ar fi posibil să vă amintiţi ? Ceva care s-a întîmplat în timpul vieţii mamei voastre, poate, dacă sînteţi fată, sau a tatălui vostru, dacă sînteţi băiat — care s-a întîmplat tatălui sau mamei voastre, poate cu cîţiva ani înainte ca voi să vă fi născut. Eu am multe asemenea amintiri, care mă urmăresc — ca de exemplu de a fi asistat la un asasinat sau la un atentat şi o dată, de a fi văzut un copac căzînd peste un om — iar cînd eram copil, aveam amintirea de a fi fost bărbat eu însumi o dată, mai înainte. Dar iată unul din tablouri.

O cabană într-o rîpă întunecoasă ; lespezi şi scoarţe de copac, două camere şi, separată, o bucătărie şi camera băieţilor, cu o despărţitură între ele. O vatră mare de pămînt cu un foc zdravăn de buşteni. Colonistul, sau selectorul, şi soţia lui ; un alt bărbat, care s-ar putea să fi fost unchiul, şi o femeie mai tînără, care putea fi „mătuşa" ; doi băieţi mici şi un prunc. Afară ploua cu găleata şi noaptea era neagră ca smoala. Unchiul citea un reportaj într-un ziar (care părea să fi venit oarecum de undeva de departe) despre doi oameni urmăriţi pentru furt de oi şi vite, în district. Îmi amintesc foarte bine că era pe vremea domniei squatterilor în vestul apropiat. Deodată, o puternică rafală clătină bucătăria şi făcu pe mamă să ridice copilul din leagăn (leagăn grosolan, făcut dintr-o ladă de gin). Tatăl îşi scoase pipa din gură şi spuse :

— Eh, nişte suflete amărîte.

— Pe o noapte ca asta, sper că nu stă pe-afară nimeni, spuse mama, legănînd copilul în braţe.

— Şi sper că nu-i vor prinde niciodată, întrerupse brusc sora ei. Au pus mîna şi aşa pe destui, squatterii.

— Mă întreb pe unde-o fi bietul Jim, oftă mama legănînd copilul, şi două lacrimi mari şi tăcute îi apărură în ochii rătăciţi.

— Vai, Ellen, nu începe iar cu Jim, spuse sora ei cu nerăbdare. Poate să-şi poarte şi singur de grijă. Întotdeauna ţi-a plăcut să alergi în calea necazurilor — Dumnezeu ştie că vin ele şi singure.

— Ascultă Ellen, spuse unchiul Abe, împăciuitor. Jim se afla în Queesland şi era foarte bine cînd am auzit de el ultima dată. N-ai să te simţi oare niciodată mulţumită ?

Jim era desigur un alt unchi, mai tînăr, al cărui temperament dăduse familiei încă din adolescenţă repetate motive de nelinişte.

Tatăl fumează, stînd cu coatele pe genunchi, mîngîindu-şi peria de mustăţi roşii şi privind în foc — şi înapoi, la trecutul său de străin, la propria sa ţară, străină poate, şi s-ar putea să se gîndească în propria sa limbă.

Tăcere şi fum de pipă cîtva timp. Apoi mama se îndreaptă, dintr-o dată şi ridică un deget.

— Ssst ! Ce e asta ? Cred c-am auzit pe cineva afară.

— Tuşeşte bătrîna Poley, spuse unchiul Abe după ce ascultară cîtva timp. Trebuie să se simtă prost. Ar trebui să-i dăm un terci fierbinte (Poley era cea mai bună vacă de lapte).

— Dar cred c-am auzit cai la gard, spuse mama.

— Pe dracu ! spuse unchiul Abe. Ar trebui s-o lăsăm în grajd.

— Tăceţi, spuse mama, e cineva afară.

Şi într-adevăr s-au auzit paşi, ca şi cînd cineva s-ar retrage, după ce s-a uitat printr-o crăpătură a uşii, dar nu erau paşii lui Poley. Apoi, mai departe, o tuse care semăna cu tusea bătrînei Poley, dar avea în ea o istovire, o sleire de puteri.

— Vezi cine e, Peter, spuse mama.

Unchiul Abe, care era cam dramatic şi cam simpluţ, luă din cui puşca cu două ţevi, o puse în colţul cel mai depărtat şi se aşeză jos, lîngă ea. Mama, care părea că nu-şi dă seama de nimic, se încruntă la el, nerăbdătoare. Tusea se auzi din nou. Era un om.

— Cine e acolo ? E cineva afară ? strigă colonistul cu voce tare.

— Oameni buni. Stăpînul e acasă ? Vreau să vorbesc cu el, răspunse o voce care nu mai avea nici urmă de tuse în ea.

Tonul era liniştitor, deşi cam forţat — ca şi cînd ar fi fost un accident — sau ar fi putut fi un poliţist prudent, ori un jandarm în cercetare.

— Mai bine vezi ce vrea, Peter, spuse cumnata liniştit. Ceva s-a întîmplat — poate e poliţia.

Peter îşi aruncă pe umeri un sac gol, ridică zăvorul de la uşă, deschise şi ieşi afară. Tusea izbucni din nou, mai aproape.

— Ăstuia îi cîntă coliva în piept, comentă unchiul Abe.

Colonistul intră în casă şi şopti ceva celorlalţi, care tresăriră, plini de interes. Afară tusea începu din nou. Cînd accesul încetă, mama spuse :

— Aşteaptă să iau copiii de aici şi adă-i apoi înăuntru.

Băieţii fură duşi în camera din fund şi li se spuse să se culce imediat. În loc de asta, ei îngenunchiară pe paturile tari de lespezi acoperite cu saltele de paie, se lipiră de crăpăturile peretelui despărţitor şi fură numai ochi şi urechi.

Mama strigă la tatăl care ieşise din nou afară :

— Spune-le să vie înăuntru, Peter.

— Mai bine aduceţi mai întîi caii în curte şi adăpostiţi-i sub şopron, spuse tatăl necunoscuţilor de-afară, din ploaie şi întuneric.

Zăngănit de barieră lăsată în jos, tropot de copite obosite şi apoi iarăşi bariera ridicată şi oamenii intrară înăuntru.

Ud leoarcă şi vizibil istovit, un om înalt, cu părul şi barba în cîrlionţi negri, cu ochi negri şi sprîncene care fac să-i pară faţa şi mai albă ; îmbrăcat într-o haină de tweed, prea mică pentru el, cu mînecile cam scurte, pantaloni de călărie, jambiere, bocanci cu şireturi — toate ude leoarcă. Celălalt, un flăcău fără barbă (sau poate că era bărbierit), cu înfăţişarea unui localnic, dar nu în totul, îmbrăcat ca şi tovarăşul său — ca nişte văcari sau negustori de vite. Braţe şi picioare de călăreţi, amîndoi. Pălării cu boruri largi în mîna stîngă, ca şi cînd mîinile drepte ar trebui să fie gata pentru ceva — mînere de pistol, probabil.

Pe tînăr îl cuprinse o tuse forțată care părea să-i smuncească și să-i strîmbe tot corpul, pe cînd colonistul îl îndreptă spre un scaun lîngă foc. (În intervalele cînd nu tușea, se uita primprejur, ca un hoț pîndit și urmărit — ca și cînd tusea ar fi fost ceva cu totul împotriva legii și ar fi trebuit s-o oprească.)

— Ia-i haina aceea udă de pe el, Peter, spuse nevasta colonistului, și dă-mi-o să i-o usuc. Apoi, după o clipă de gîndire : Mai bine ia lumînarea, du-l în casă și dă-i să îmbrace niște haine uscate.

Omul cel negricios, care stătea încă în ușă, se dădu la o parte ca să-i lase să treacă, colonistul conducîndu-l pe tînăr în „casă" ; și reveni imediat înapoi. Stătea, aproape prăvălit, cu o mînă pe ușorul ușii ; ochii lui mari, negri, sălbatici, își roteau mereu privirea prin cameră și chiar pe tavan, părînd să treacă cu vederea fețele prezente, sau nesocotindu-le, după o primă privire aprigă ; dar mereu întorcîndu-se spre ușa din peretele despărțitor de camera copiilor.

După ce-l urmări o clipă, nevasta colonistului îl întrebă cam timid :

— N-ai vrea să stai pe lîngă foc, să te odihnești și să te usuci și dumneata ?

Omul se uită din nou la ușă, distrat, ca și cînd n-ar fi auzit.

Atunci unchiul Abe (care, fiindcă veni vorba, știa mai multe decît s-ar fi putut presupune că știe) vorbi :

— Stai jos, omule ! Stai jos și te usucă. Nu e nimeni acolo decît copiii — aceea e camera lor. Vrei să te uiți ?

Omul păru că se trezește dintr-o visare. Lăsă brațul și mîna să-i cadă de pe ușorul ușii, ca niște obiecte fără viață.

— Mulțumesc, stăpînă, spuse el, ca și cum nu și-ar fi dat seama de prezența unchiului Abe ; și merse de se așeză în fața focului.

— N-ai face mai bine să scoți de pe dumneata haina aceea udă și să mi-o dai s-o usuc ?

— Mulțumesc.

Își scoase haina și, întorcînd mînecile pe dos, o întinse pe genunchi, cu căptușeala la foc ; apoi se aplecă cu mîinile pe genunchi, privind la buștenii aprinși și la aburi. Nu era înarmat sau, dacă era, își lăsase pistoalele afară, în coburii de la șa.

Andy Page, un om dibaci la toate treburile (care fusese acolo tot timpul, dar care n-a fost încă menționat pentru că n-a spus nimic ce ar fi fost necesar acestui întunecat tablou), atrase atenția străinului, cu o expresie încremenită dar cu o inimă caldă, că ploaia e binevenită pentru iarbă, domnule, o va face să crească. O remarcă prudentă și inofensivă, acum și în orice împrejurare.

Străinul spuse :

— Da, așa o fi.

— O va face să crească grozav, spuse Andy.

Străinul fu de acord.

Intră și unchiul Abe în vorbă și discutară despre secetă și despre ploaie și despre situația

regiunii, dar mai mult în monosilabe, cu da, şi aşa o fi, şi aici ai dreptate, pînă cînd colonistul se întoarse cu flăcăul, îmbrăcat acum în nişte haine peticite dar uscate. Se aşeză şi băiatul pe un scaun lîngă prietenul lui, în faţa focului, şi din nou îl apucă un acces de tuse. Cînd termină, unchiul Abe spuse :

— Asta nu prevesteşte nimic bun, tinere. Flăcăul, prea istovit pentru a putea vorbi, chiar dacă ar fi vrut, întoarse capul într-un fel iute şi speriat şi dădu de două ori, din cap, scurt şi sacadat.

Colonistul scoase o sticlă de rachiu, pe care-l păstrau ca medicament, şi-i turnă o ceaşcă fierbinte ; iar băiatul o apucă în felul lui repezit, înfricoşat, pe jumătate animalic, ca un cîine obişnuit cu bătaia.

— Ar trebui să fie în spital, spuse mama.

— Ar trebui să se culce acum, imediat, interveni cu aprindere sora ei. N-aţi putea rămîne aici peste noapte, sau măcar pînă stă ploaia ? spuse ea către cel mai vîrstnic. Nu e probabil să vie careva pe aici pe-o vreme ca asta.

— Dacă rămînem, va căpăta în curînd şi pat, şi spital, şi chiar pentru un timp mai îndelungat, spuse omul negricios, cu un aer sălbatic. Nu, mulţumim, în orice caz, doamnă şi domnişoară. Îi voi găsi eu găzduire, înainte de a se face ziuă.

Tatăl intră în camera din fund cu două cutii de conserve, şi amîndoi băieţii o zbughiră sub pături. Tatăl le umplu cu ceva dintr-un sac din colţ, presără ceva boabe din alt sac şi amestecă bine cu mîna. Apoi ieşi cu cutiile sub braţ, iar băieţii se ridicară din nou.

Mama adusese două scaune din camera din faţă (parcă le văd şi acum : din lemn tare, vopsit în negru, care erau niţel cam hodorogite, şi cu nişte mere pictate pe spătar). Le puse cu spatele la foc şi, luînd hainele ude ale băiatului, pe care colonistul le adusese sub braţ şi le aruncase pe un scăunel, le întinse pe spătarele scaunelor şi pe scăunaş ca să se usuce. Sub influenţa rachiului, băiatului îi mai trecu neliniştea şi spaima, şi răspunse la vreo două întrebări în legătură cu boala sa.

Pruncul adormise în leagăn. Sora fierse apă din rezervorul demodat de deasupra focului şi făcu cafea. Mama întinse hainele aspre, cafenii şi scoase pîine de casă, carne sărată, farfurii şi căni de tablă. Aceasta se numea pe aici „a pune masa".

— Ai face mai bine să treci mai lîngă foc, vorbi femeia către omul cel negricios.

— Mulţumesc, doamnă, spuse el trecînd pe bancă, la masă, e de ajuns de cald şi aici. Vino, Jack.

Jack, după o altă gură de rachiu, se afla în stare să stea la masă ca un creştin, în loc să se apropie ca să-şi ia porţia de hrană ca un cîine bătut.

Şi viaţa obişnuită se reinstaură. Unul din copii căzu pe pat într-o adîncă moţăială ; celalt mai pîndi o bucată de vreme, dar pînă la urmă adormi şi el.

Cînd se trezi, văzu prin crăpătură pe omul

mai înalt îmbrăcîndu-şi, lîngă foc, haina uscată ; apoi ducîndu-se lîngă banca pe care dormea flăcăul, cu capul şi umerii ghemuiţi în zid şi cu braţul peste obraz ca un oposum care se fereşte de lumină — şi atingîndu-l pe umăr :

— Hai, Jack, scoală-te !

Jack sări în picioare cu grabă, făcu o mişcare greşită, se agăţă de prietenul său şi dădu buzna spre uşă.

— E în regulă, Jack, spuse celălalt blînd dar hotărît, ţinîndu-l şi scuturîndu-l. Acum du-te la gazdă şi ia-ţi hainele. Trebuie s-o pornim.

Celălalt îşi reveni ; intră înăuntru liniştit cu colonistul. Negriciosul se întinse, străbătu bucătăria şi privi în jos la copilul adormit ; se întoarse lîngă foc fără nici o vorbă. Sălbăticia din priviri îi dispăruse. Femeia era ocupată să pună într-un săculeţ cîte ceva de-ale gurii.

— Aici e ceai şi zahăr şi sare, în borcănelele astea de muştar, aş că nu se vor umezi ; şi e şi puţin unt. Dar nu ştiu cum veţi face cu pîinea. Eu am învelit-o, dar trebuie să căutaţi s-o păstraţi uscată.

— Mulţumesc, doamnă, va fi foarte bine. Am o bucată de muşama, spuse el.

Vorbiră cîtva timp lucruri fără importanţă, apoi femeia sări la alt subiect, şi vocile lor deveniră subit coborîte şi grave. Străinul vorbea ca la înmormîntare, dar înmormîntarea era chiar a lui.

— Nu-mi pasă aşa mult de mine, spunea el, căci m-am săturat de chestia asta şi... şi... din cauza asta m-am săturat de toate, dar aş vrea

să-l văd pe bietul Jack însănătoşindu-se, şi de hatîrul lui voi încerca să limpezesc situaţia. L-aţi văzut. Nu mă pot învinovăţi că l-am luat de la o viaţă care era mai rea decît temniţa. Ştiţi bine cum îşi tratează copiii unele brute de pe aici. Şi încă ăsta era un „adoptat". Ştiţi ce înseamnă. Cînd am dat de el, era complet abrutizat de bătăi. Dar e destul de simţitor de cînd e cu mine şi credincios cum nu e altul. E aproape singura fiinţă omenească de care am grijă şi care are grijă de mine şi aş vrea să ies din iadul ăsta numai de dragul lui.

Omul se opri şi rămaseră cu toţii tăcuţi. Părea că cîntăreşte timpul, şi în adevăr primele lui cuvinte au fost :

— Jack trebuie să fie aproape gata.

Atunci scoase dintr-un buzunar interior al cămăşii lui albastre de pînză groasă un pachet. Era învelit în muşama, iar el îl desfăcu şi îl puse pe masă. Era o mică Biblie şi un pachet cu scrisori — şi fotografii, poate.

— Acum, doamnă, o să mă crezi un om slab, şi nu sînt nici religios, şi nici un ipocrit. Dar această Biblie mi-a fost dată de mama mea şi e scris de mîna ei înăuntru, aşa că nu pot s-o arunc. Unele scrisori sînt de la ea, iar altele... de la altcineva. *Dumneata* poţi să le citeşti, dacă vrei. Acu, eu te-aş ruga să porţi grijă de ele în locul meu şi să le usuci, dacă sînt cumva ude. Dacă scap, am să trimit după ele într-o bună zi, iar dacă nu... Oricum, n-aş vrea să le iau cu mine. N-aş vrea să ştie poliţia cine sînt şi ce am fost şi care-mi sînt rudele şi unde

se află. N-aţi fi ştiut nici dumneavoastră, dar bărbatul dumitale m-a cunoscut ca miner, la săpături, şi s-a întîmplat să fie la tribunal cînd am scăpat prima dată de acuzaţia de furt de vite, şi m-a recunoscut în noaptea asta. Nu pot să vă mulţumesc îndeajuns, dar vreau să ştiţi că nu voi uita niciodată, chiar dacă voi fi prins şi-mi voi face pedeapsa, n-am să uit niciodată şi am să trăiesc ca s-o dovedesc.

— Vai de mine, dar noi... noi nu vrem să ne mulţumeşti şi nu e nevoie de nici o dovadă, spuse femeia cu o voce emoţionată.

Sora ei, cu ochii bănuitor de strălucitori, luă pachetul în felul ei iute şi practic şi îl puse într-o cutie de lucru, pe care o avea în bucătărie.

Colonistul veni cu flăcăul, care acum îşi pusese hainele lui. Străinul strînse mîna la toţi, sau mai bine zis toţi îi strînseră mîna.

— Hai, Jack ! spuse omul. Înnodaseră în jurul gîtului băiatului o glugă de muşama.

Jack înaintă şi dădu mîna, cu o strîngere nervoasă ; părea tare emoţionat.

— N-am să uit, spuse el. Asta-i tot ce pot spune : n-am să uit.

Apoi ieşiră afară, împreună cu colonistul. Ploaia mai stătuse puţin. Zgomotul barierei lăsate în jos şi apoi ridicate în sus ; dar colonistul nu se întorcea.

— Ce-o fi făcînd Peter ? spuse nevasta.

— Le arată drumul mai scurt, răspunse unchiul Abe.

Dar imediat se auzi din nou zgomotul barierei lăsate în jos, şi vite trecînd peste ea.

— Dar ce-o fi făcînd cu vacile ? întrebă nevasta.

Aşteptară îngrijoraţi şi cu o nelinişte crescîndă cam vreun sfert de oră. Apoi Abe şi Andy, ieşind afară să vadă, îl întîlniră pe colonist întorcîndu-se.

— Ce naiba ai făcut cu vacile, Peter ? întrebă unchiul Abe.

— Ei, le-am mînat puţin peste urmele acelea de cai ; am putea avea necazuri, spuse Peter.

Cînd se treziră copiii, era dimineaţă, iar mama şedea lîngă pat.

— Încă nu e nevoie să vă sculaţi şi, vedeţi, dacă vă întreabă cineva, să nu spuneţi că a fost aici cineva azi noapte, şopti ea şi ieşi.

Într-o clipă fură în genunchi, cu ochii la crăpături, şi cu spaima vieţilor lor tinere.

Trei jandarmi îşi uscau picioarele la foc, trupurile lor fuseseră protejate de pelerini de ploaie. Mama era ocupată pe lîngă masă, iar sora schimba copilaşul. Cei doi poliţişti mai tineri se aşezară la masă, la pîine cu slănină şi cafea, iar superiorul lor stătea cu spatele la foc, cu o ceaşcă de cafea în mînă, nemîncînd nimic, uitîndu-se încruntat şi bănuitor în jurul camerei.

Unul din jandarmii cei tineri spuse mătuşii Annie, ca să rupă tăcerea :

— Nu mă mai ţii minte ?

— O, ba da, cum să nu ; erai la şcoala lui Brown, la Old Pipeclay, dar eu am urmat acolo numai cîteva luni.

— Arăţi ca şi cînd n-ai fi dormit prea mult, spuse brusc sergentul, soţiei colonistului. Şi sora dumitale la fel.

— Aşa ai fi arătat şi dumneata, spuse mătuşa Annie repede, dacă ai fi stat toată noaptea cu un copilaş bolnav.

— Tristă treabă, cu Brown, directorul de şcoală, se adresă mătuşii Annie cel mai tînăr dintre jandarmi.

— Da, răspunse mătuşa Annie, a fost trist, în adevăr.

Sergentul stătea privind încruntat. Deodată, spuse brutal :

— Copilul nu pare să fie bolnav. Ce are ?

Tinerii jandarmi se mişcară stînjeniţi şi unul din ei chiar impacientat.

— Trebuia să-l fi văzut pe la douăsprezece, noaptea trecută, spuse mătuşa Annie. N-am crezut că mai apucă dimineaţa.

— A, nu ? spuse sergentul, pe-un ton inexpresiv.

Mama luă pruncul şi-l ţinu astfel ca să-i ascundă faţa de bătrînul jandarm.

— Ce a devenit familia lui Brown, domnişoară ? întrebă poliţistul cel tînăr. Îţi mai aminteşti de Lucy Brown ?

— Habar n-am, răspunse mătuşa Annie. Tot ce ştiu e că au plecat la Sydney. Dar parcă am auzit că Lucy s-ar fi măritat.

Tocmai atunci unchiul Abe şi Andy intrară pentru gustarea de dimineaţă. Andy se aşeză într-un colţ cu o figură fără nici o expresie, iar unchiul Abe, care era un om înalt, se instală cu spatele la foc, lîngă jandarmul mai bătrîn, părînd să se simtă foarte liniştit şi foarte acasă la el. Îşi ridică haina la spate, iar faţa lui era un studiu de bucolică inconştienţă. Colonistul trecu spre camera copiilor (care era şi cameră pentru hamuri, şi cămară, şi adăpost pentru unelte şi multe alte lucruri) şi pe cînd ieşea cu o lopată, sergentul spuse :

— Şi zi aşa, n-ai văzut pe-aici pe nimeni de trei zile ?

— Nu, spuse colonistul.

— În afară de Jimmy Marshfield, care a luat-o peste selecţia lui Backer în Rîpa Lungă, adăugă mătuşa Annie. A fost pe aici ieri. Pe el îl căutaţi ?

— Şi de cei trei flăcăi călări, care au trecut peste colţul ţarcului de jos, alaltăieri, mormăi unchiul Abe, dar unul din ei cred că era unul din băieţii lui Coxe.

La sunetul vocii unchiului Abe, amîndouă femeile tresăriră, pălind, şi arătau ca şi cînd ar fi vrut să-i pună un căluş în gură, dar nu se întîmplă nimic.

— Cam cum arătau ? întrebă poliţistul.

Femeile iarăşi păliră, dar unchiul Abe îi descrise. Avea imaginaţie şi nu era slab decît acolo unde era vorba de adevăr.

— Încotro au apucat ? întrebă sergentul.

— Către Mudgee (secţia de poliţie orăşenească).

Sergentul făcu un gest de nerăbdare spre unchiul Abe.

Unchiul Abe arăta ca şi cînd ar fi vrut grozav să facă semn cu ochiul către cineva, dar nu era nici un ochi prietenos în raza clipirii lui.

— Ei bine, mi se pare cam ciudat că oamenii pe care-i urmărim nu s-au abătut pe la o casă depărtată de drum ca asta, pentru hrană sau nutreţ la cai, sau noutăţi, sau altceva.

— Ei, ia ascultă, spuse mătuşa Annie, ştiu bine că nu sîntem nici negustori de vite furate, nici simpatizanţi ; sîntem oameni cinstiţi care muncim din greu şi Dumnezeu ştie că sîntem destul de bucuroşi să mai vedem cîte-o faţă străină prin rîpa asta izolată ; şi dacă vrei doar să ne insulţi, ai face mai bine să încetezi imediat. Ţi-am spus o dată că de trei zile n-a trecut nimeni pe aici decît bătrînul Jimmy Marshfield şi n-am mai văzut un străin de peste două săptămîni — şi cu asta gata. Sora mea e şubredă şi destul de năcăjită şi fără dumneata. Avea un obicei bărbătesc, cînd vorbea, să ridice mîna şi s-o sprijine de ceva şi se întîmplă să-şi oprească mîna chiar pe raftul pe care era Biblia mamei hoţului de vite ; dar dacă ar fi fost cazul, mătuşa Annie ar fi fost în stare chiar să jure pe Biblie.

— Ei, mă rog, fără supărare, fără supărare, spuse sergentul. Haideţi, băieţi, dacă aţi terminat, n-are nici un rost să ne mai pierdem timpul pe-aici.

Cei doi jandarmi tineri mulţumiră mamei pentru gustare şi, curios lucru, jandarmul care vorbise cu mătuşa Annie se duse la ea şi îi strînse mîna călduros. Apoi ieşiră din casă şi încălecînd, o porniră înapoi spre Mudgee.

Unchiul Abe clipi lung şi solemn către Andy Page, iar Andy clipi şi el, ca o păpuşă mecanică de lemn. Cele două femei îşi dădură coate toată dimineaţa, şi zîmbeau, şi păreau copilăroase, ca să nu spun fluşturatice. Se întîmplase ceva care să rupă cruda şi cumplita monotonie a vieţii lor. Şi chiar colonistul devenise absurd de voios.

Cinci ani mai tîrziu : aceeaşi cabană, aceeaşi curte, parcă oleacă mai mult teren defrişat în rîpă şi ceva mai multe îngrădiri ; femeile arătau mai obosite, colonistul mai tăcut şi cu mîinile mai bătătorite, iar unchiul Abe ceva mai filozof. Bărbaţii trebuiau să plece la lucru. Între colonist şi soţia lui erau mereu şi mereu aceleaşi discuţii : „Dacă aş avea numai cîteva lire, să defrişez ferma şi s-o îngrădesc şi un alt cal de plug, mai bun, şi cîteva vaci mai mult !" Acesta era refrenul cîntecului lor, de cinci ani şi mai bine.

Şi iată că într-o seară, poştaşul aduse un colet. Era un pachet mic, învelit în hîrtie, legat cu grijă şi stampilat. Ce putea fi ? Nu putea fi numărul de Crăciun al unui săptămînal la care se abonaseră, pentru că nu venea niciodată în felul acesta. Mătuşa Annie încheie discuţia scurt,

tăind sfoara cu un cuţit de masă şi rupînd sigiliile.

Conţinea un săculeţ curat, strîns înfăşurat.

Iar înăuntru, un plic gros de culoare gălbuie.

Iar pe plic scrise, sau mai curînd tipărite, cuvintele :

Pentru masă, nutreţ şi găzduire.

Iar dedesubt, cu litere mai mici : Trimiteţi Biblia şi fotografiile la... (un nume şi o adresă).

Iar înăuntrul plicului, un sul de bancnote.

— Număraţi-le, spuse mătuşa Annie.

Dar mîinile noduroase şi bătătorite ale colonistului tremurau prea tare, şi tot astfel şi mîinile zbîrcite ale nevestei, astfel că tot mătuşa Annie trebui să numere.

— Cincisprezece lire sterline ! spuse ea.

— Cincisprezece lire ! spuse colonistul, ca în vis, scărpinîndu-se în cap, perplex.

— Da, spuse mătuşa Annie repede, cincisprezece lire.

— Ei bine, o să aveţi ce să faceţi cu ei, spuse tărăgănat unchiul Abe.

Mai tîrziu, după ce cugetase pe-ndelete asupra problemei, adăugă :

— Trebuie să udăm acum cafeaua, şi pîinea, şi slănina...

Unchiul Abe nu se grăbea niciodată, nici pe sine şi nici pe ceilalţi.

CHETA

Acesta este crezul oricărui australian
Şi limpede să fie şi pentr-un prostovan :
Cînd omu-i la strîmtoare, fă pentru el o chetă,
Fie c-a fost la ocnă, sau a purtat jachetă.

— Te superi dacă te scol ?

Era în jurul orei nouă, dimineaţa, şi deşi duminică, nu era nici un rău dacă mă trezea, dar tunzătorul de oi mă confundase cu un individ surd, care stătea la han şi care cam îmi semăna şi avusese bunătatea să strige din toate puterile şi să scoale tot hanul. În orice caz, trezi pe alţi trei sau patru care dormeau pe paturi şi brancarde, iar unul pe o saltea pe jos, în aceeaşi cameră. Fusese o noapte ploioasă şi hanul era plin de tunzători de la Billabong, unde tunseseră cu o zi înainte. Tovarăşii mei de cameră băuseră şi jucaseră cărţi toată noaptea, încît îl înjurară îngrozitor pe intrus că-i deranjase.

Avea vreo şase picioare înălţime. Era bine făcut, osos, cu faţa roşcată şi ochi cenuşii. Şi, după cum am observat mai tîrziu, pe faţă îi flutura un permanent zîmbet de bună dispoziţie ; era tipul de om care mi-a plăcut totdeauna — acel soi de oameni care devin tot

mai cumsecade cu cît trece timpul, deşi au pumnul tare, şi care izbutesc să potolească cu o vorbă bună pe cei mai înrăiţi bătăuşi şi scandalagii. Felul de om căruia îi place să plimbe copiii altora, să spargă lemne, să aducă apă, sau să facă alte mici lucruri pentru vreo gospodină prea muncită. Purta haine de călărie din material de sac, cu două numere mai mici decît i-ar fi trebuit, şi faţa lui, ceafa, mîinile-i mari, încheieturile osoase, erau acoperite cu pete şi pistrui.

— Sper că nu te deranjez ! strigă el tare, aplecîndu-se peste patul meu, dar e un individ aici...

— Nu e nevoie să ţipi, l-am întrerupt eu, nu sînt surd.

— O, te rog să mă ierţi ! strigă el, nu ştiam că ţip. Şi-apoi te-am luat drept ăla surdul.

— Bine, nu-i nimic, am spus. Despre ce-i vorba ?

— Aşteaptă puţin, să isprăvească ceilalţi de înjurat, şi-apoi îţi spun.

Vorbea într-un fel liniştit, tărăgănat, amabil, cam fornăit, dar specific australian, deosebit de accentul american.

— Ei, dă-i drumul, pentru numele lui Cristos, lunganule ! răcni Bogan-Chiorul, care înjura ca la uşa cortului, apoi se lăsă din nou pe pat, ca şi cînd vorbele spuse l-ar fi istovit.

— E aici un individ bolnav, care săpa la Big Billabong, spuse Girafa. L-au dat afară din prima săptămînă, şi de-atunci a rămas aici. Îl trimit la spital la Sydney, cu tren special.

Tocmai îl pun într-o căruţă să-l ducă la gară şi m-am gîndit să fac o chetă pentru el, să-i strîng cîţiva şilingi. Are nevasta şi copiii la Sydney.

— Tot mereu întinzi afurisita aia de pălărie după bani, bodogăni Bogan. Mai bine te-ai duce dracului în iad cu ea cu tot.

— Asta şi face, Bogan, mormăi unul căruia i se zicea „Gentlemanul", cum zăcea jos, cu faţa la perete.

Era o pălărie cu boruri largi, una din acelea care durează o viaţă de om. Era închisă la culoare, de fapt acum aproape neagră de veche ce era, şi avea o panglică nouă în jurul calotei. M-am uitat în ea şi am văzut o bancnotă murdară de o liră sterlină şi cîteva monezi de argint. Am aruncat o jumătate de coroană, ceea ce era mai mult decît puteam eu risipi, căci la Big Billabong fusesem doar un începător.

— Mulţumesc, spuse el ; acum voi, oameni buni !

— Te-aş sfătui să-ţi pui pălăria pe cap, banii în buzunar şi mila în altă parte, mîrîi Jack Moonlight, ridicîndu-se cu greu într-un cot şi căutînd sub perină două jumătăţi de coroană. Uite, spuse el, uite ici două jumătăţi de coroană. Înghite-le şi lasă-mă să dorm, pentru numele lui Dumnezeu.

„Gentlemanul" se răsuci pe saltea, întorcîndu-se de la perete şi arătîndu-şi faţa frumoasă dar răvăşită. Se culcase îmbrăcat şi cu un mare efort îşi înfundă mîna în buzunarul strîmt al pantalonilor. Scoase un sul de bancnote, dar nu găsi de loc mărunţiş.

— Iată, spuse el către Girafă. Ce-ar fi să-ţi dau o liră? Oricum am să încerc. Ia-o şi termină.

— Te-ai ţicnit în dimineaţa asta, „Gentlemanule", mîrîi Bogan. Ce dracu, doar nu sîntem la curse de cai.

— Poate, spuse „Gentlemanul", întorcîndu-se din nou cu faţa la perete şi cu capul pe braţ.

— Hai, Bogan, ai putea da şi tu ceva, spuse Girafă.

— Ce e cu... individul? întrebă Bogan, trăgîndu-şi pantalonii de sub saltea.

Moonlight spuse ceva în şoaptă.

— Pe dracu are, zise Bogan. Dacă nu mi-ar fi milă de...! Uite, pun jumătate de... liră!

Şi aruncă în pălărie zece şilingi.

Al patrulea om, căruia i se spunea în faţă „Barcoo-Putregai", iar pe la spate „Zgîrie-Brînză", băuse toată noaptea; nici adjectivele grozave şi asurzitoare ale lui Bogan nu-l puteau trezi. Aşa că Bogan coborî din pat şi punîndu-ne la curent cu ce are de gînd să facă, rostogoli beţivul, îi cercetă buzunarele pînă cînd adună cinci şilingi şi îi aruncă în pălărie.

Iar „Barcoo-Putregai" habar n-are nici pînă în ziua de azi că a avut vreodată vreo legătură cu un act de milostenie.

Girafă îl găsi pe surd în camera alăturată. I-am auzit pe băieţi înjurîndu-l pe lungan pentru că-i trezeşte din somn, şi pe surd, ca fiind, după cum socoteau ei la început, indirecta cauză a deranjului ce li se aducea. Am auzit şi din alte camere condamnări aruncate Girafei şi pălăriei lui şi înjurături de pe verandă, unde dormeau mai mulţi tunzători; şi după cîtva timp m-am sculat.

Girafă aşeză cu grijă saltele şi perini pe podeaua căruţei, apoi fu adus şi ridicat peste boarfe un om care părea un cadavru.

Cînd să pornească, hangiul — un om gras, aparent nesimţitor — îşi vîrî mîna în buzunar şi aruncă o liră în pălăria care încă mai circula, de data asta chiar în mîinile prietenului Girafei, micul Teddy Thompson, care era tot cu atît sub înălţimea mijlocie, cu cît era Girafă deasupra ei.

Girafă apucă hăţurile calului, mînîndu-l către gară pe partea cea mai ridicată a drumului, iar doi, trei băieţi îi urmară, ca să dea o mînă de ajutor cînd o fi să urce bolnavul în tren.

Sezonul tunsului se terminase în district, dar eu căpătasem o slujbă de zugrav, care era chiar meseria mea, la Marele Hotel din Vest (o clădire cu două etaje) şi am rămas la Bourke două luni.

Girafă era de fel din Bendigo, din statul Victoria. Era bine cunoscut la Bourke, ca şi de mulţi tunzători care veneau prin nesfîrşita regiune secetoasă de desişuri, de la sute de mile depărtare. El era acela care păstra banii la pariuri, premii etc.; era bancherul beţivilor, cel care-i împăca, pe cît era posibil, sau arbitra cînd era vorba de-o luptă, frate mai mare sau unchi pentru cei mai mulţi copii din oraş,

curtea supremă de judecată cînd cei tineri aveau o dispută în privința vreunei alergări la școală, și arbitru în luptele lor — și era de asemenea prietenul oricărui străin.

— Omul, după cum se știe, trebuie să se lupte singur pentru el. Dar mie îmi place întotdeauna să fac ce pot pentru un om necăjit. Am fost și eu o dată în nevoie și știu ce înseamnă asta.

— Îți bați capul totdeauna pentru alții, Girafă, spunea Tom Hall, secretarul Uniunii Tunzătorilor, care era numai cu doi inci mai scurt ca Girafă. N-ai nici un folos din asta, mă, s-o știi de la mine. Dacă n-oi mai ști eu !

— Ei, bine, ce să fac ? spunea Girafă, mă învîrtesc și eu pe-aici pînă începe tunsul, dar de făcut, trebuie să fac ceva. Afară de asta eu n-am bătrîni sau nevastă și copii, ca să le port de grijă. N-am nici o răspundere. Un om nu poate sta fără să facă nimic. Și afară de asta, îmi place să dau o mînă de ajutor — cînd pot.

— Ei, iată, tot ce aș vrea să-ți spun, îi repetă Tom, al cărui salariu modest se ducea pe împrumuturi etc., tot ce țin să-ți spun, este că n-o să ai parte în schimb de recunoștință și că s-ar putea, ca pînă la urmă, să mori și de foame.

— Atît timp cît am două mîini, răspundea Girafă, nu mi-e teamă c-am să mor de foame, iar de recunoștință n-am nevoie.

Întotdeauna ajuta pe cineva sau la ceva. Sau era vorba de organizarea unei seri de dans pentru fete. Sau trebuia ajutată doamna Smith, al

cărui soț se înecase în valurile rîului Bogan, de Crăciun, ori acea sărmană femeie din Billabong al cărei soț fugise și o lăsase cu o droaie de copii. Sau Bill Nu-mai-știu-cum, bouarul, care căzuse din căruță pe cînd era beat și-și rupsese un picior.

Către sfîrșitul chefului, Bogan-Chiorul spărsese și sfărîmase aproape toate geamurile de la „Herbul Cărăușilor", iar dimineața următoare fu amendat greu de tribunalul corecțional. Pe la vremea mesei l-am întîlnit pe Girafă, cu pălăria lui, în care pusese pentru început două jumătăți de coroană.

— Îmi pare rău că te supăr, începu el, dar Bogan-Chiorul, săracul, nu poate să-și plătească amenda și m-am gîndit că am putea aranja noi pentru el. Nu e băiat rău cînd nu e beat. Numai cînd toarnă în el prea mult alcool...

După ce se termina sezonul tunsului, pălăria pornea de obicei să facă ocolul, avînd la fund bancnota de o liră, mototolită și murdară, a Girafei, ca un început. Mai tîrziu se putea vedea deasupra o jumătate de sovereign, și așa mai departe o jumătate de coroană și un șiling, pînă se umplea. La urmă împrumuta cîțiva șilingi — pe care întotdeauna îi dădea înapoi după tunsul următor „numai pentru a porni treaba".

Circulau o mulțime de povești despre Girafă și pălăria lui. Se spunea astfel că pălăria aparținuse tatălui său, cu care semăna în toate privințele, și că servise pentru chetă atîția ani, încît calota se subțiase ca o hîrtie, de șilingii,

lirele, şi jumătăţile de coroană purtate în ea, fără a mai vorbi de gologanii, care fuseseră aruncaţi în ea.

Se spunea că o dată, pe cînd un nou guvernator venise să viziteze oraşul Bourke, s-a întîmplat ca Girafă să se găsească pe peron, aproape de ieşire, zîmbind voios, cînd deodată un localnic linguşitor îi dădu iute un ghiont şi îi şopti speriat :

— Scoate-ţi pălăria ! De ce nu-ţi scoţi pălăria ?

— De ce ? fornăi Girafă. Că doar nu e lefter, nu ?

Era de asemeni foarte gustată o anecdotă despre acea dată cînd fusese votată legea unom-un-vot (sau cînd se înfiinţase partidul laburist, am uitat cu care ocazie) şi cînd Girafă a fost antrenat de entuziasmul general. I s-a dat bere, i s-a pus o liră în pălărie care a fost trecută apoi din mînă în mînă. Băieţii contribuiră din obişnuinţă şi contribuiră generos, atît din cauza victoriei, cît şi a berei. Şi cînd pălăria se întoarse înapoi la Girafă, el o ţinu în faţă cu amîndouă mîinile, se uită cîtva timp la ea fără nici un interes apoi lămurindu-se, strigă :

— Să fiu al dracului dacă n-am făcut o chetă chiar pentru mine !

El era aproape un abstinent, şi dacă bea vreodată, atunci bea mai ales bere cu ghimber.

— Nu sînt un alcoolic, spunea el, dar n-am nimic împotriva acelora care se înveselesc, atît timp cît nu merg prea departe.

Era lucru obişnuit ca un om la chef să-i spună :

— Uite ici, cinci lire, Girafă ! Vezi şi păstrează-i pînă îmi trece beţia.

Numele său adevărat era Bob Brothers, iar poreclele lui : Lunganul, Girafă, Întinde-Pălăria, Pune-o-liră sau Bere-cu-ghimber.

Cu cîţiva ani în urmă, fuseseră importate în districtul Bourke cămile şi conducători afgani. Cămilelor le mergea bine în această regiune uscată. Le puteai vedea de-a lungul şi de-a latul districtului, cărînd orice, de la sardele, la scînduri pentru duşumele. Dar căruţaşii îi iubeau pe afgani aproape tot atît de mult cît iubesc fabricanţii de mobilă de la Sydney mobila chinezească ieftină, cam în acelaşi fel, sau cum iubea Uniunea tunzătorilor, în timp de grevă, pe spărgătorii de grevă aduşi în regiune ca să lucreze în locul lor.

Drept e că Girafă era un bun şi drept unionist, dar în caz de boală sau tulburări, era tot atît de înclinat să-şi uite unionismul, cum sînt gata toţi oamenii de pe la noi să-şi uite crezul. Astfel, într-o seară dădu buzna la „Herbul Cărăuşilor", pe cînd era plin de căruţaşi ; avea pălăria în mînă, cu cîţiva bani mărunţi în ea.

— Ascultaţi, fraţilor, e un biet afgan bolnav jos, în tabără...

Un văcar voinic, negricios, îl luă strîns de umeri sau mai bine zis de coate şi îl dădu afară înainte de a se fi produs vreo încăierare. Girafă luă întîmplarea aşa cum lua el cele mai

multe lucruri, ca o glumă; dar pe-nserate, a fost văzut furişîndu-se spre tabăra afgană cu o oală de supă.

— Eu cred, spunea Tom Hall, că atunci cînd Girafă se va duce în rai — şi pe cît văd, e singurul dintre noi care are vreo şansă — cred aşadar că atunci cînd va ajunge în rai, primul lucru pe care-l va face, va fi să întindă pălăria printre îngeri, încercînd o chetă pentru blestemata lume pe care a părăsit-o.

— Ei, lăsaţi, nu cred să aibă chiar atîta merit, la urma toată, spunea Jack Mitchell, tunzătorul; vedeţi, Girafă nu e decît un om ambiţios; îi place faima şi pentru el contează foarte mult să se scoată în evidenţă cu chetele lui. Cît despre osteneala care şi-o dă pentru oamenii năcăjiţi, n-o face decît din curiozitate; el e unul din acei indivizi care îşi bagă nasul totdeauna în treburile altora. Iar în ce priveşte pe oamenii bolnavi — ei bine, nu e nimic care să-i placă mai mult lui Girafă decît să se învîrtească în jurul unui bolnav, să-l urmărească şi să-l studieze. Grozav îl interesează oamenii bolnavi — şi pe aici sînt destul de greu de găsit. Vă spun că nu e nimic care să-i placă mai mult — afară doar, poate, să se rotească în jurul unui cadavru. Cred că ar fi în stare să meargă călare patruzeci de mile pentru a ajuta şi a consola şi a-şi pierde vremea la o înmormîntare. Fapt este că Girafă nu are decît plăceri de pe urma necazurilor altora — ăsta-i adevărul. E vorba doar de o curiozitate vulgară

şi de egoism. Eu am pus-o pe seama ignoranţei lui şi a felului cum a fost crescut.

Cîteva zile după întîmplarea cu afganul, Girafă şi pălăria lui avură mai mult noroc. Un neamţ, unul din echipa care construia un nou pod de lemn peste Big Billabong, ajuta la descărcarea unor grinzi dintr-un vagon de marfă, la gară, cînd un buştean alunecă şi îi zdrobi piciorul. Îl transportară la „Herbul Cărăuşilor", care era hanul cel mai apropiat, îl instalară într-o odaie aflată în dosul cîrciumii şi trimiseră după doctor. Girafă era de faţă, ca de obicei.

Cînd îl întrebară dacă are dureri mari, neamţul, Charlie pe nume, spuse:

— Asta nimic, nu pasă turere, dar e al dreilea an — şi trebuia să plec acasă anul ăsta — după gontract — şi gontract tocmai încep.

Acesta rămase refrenul cîntecului său tot timpul, printre gemete.

Cînd sosi doctorul, se găseau mai mulţi oameni pe verandă şi pe lîngă tejghea. Girafă stătea la capătul tejghelei, pe care-şi lăsase pălăria, şi cu o basma mare, pestriţă, îşi ştergea faţa, ceafa şi fruntea. Era o zi foarte călduroasă.

Doctorul, un tînăr australian, cu inimă bună, spuse ceva. Atunci neamţul Charlie, cu o voce plină de durere:

— Drege biciorul repede, herr Doctor — repede. Asta al dreilea afurisit an, und trebuie merg acasă.

Doctorul îl întrebă dacă are dureri.

— Nu importă afurisit turere, herr doctor! Nu importă turere. Asta nimic. Drege biciorul repede, herr doctor. Asta ultimul gontract şi merge acasă anul ăsta. Şi cuvintele ţîşniră din el cu o durere aproape fizică. Fata aşteptat drei ani. Mein Got! Trebuie merg acasă.

Cîrciumarul, Watty Braithwayle se întoarse spre pălăria lui Girafă, obosit şi plictisit, aruncă o liră în ea şi, resemnat, îi făcu lui Girafă un semn din cap.

Girafă sări asupra sugestiei, şi a pălăriei, cu multă vioiciune şi făcu chetă, ca să spun aşa, prin tot oraşul; şi îndată ce piciorul fu destul de zdravăn ca să suporte drumul, neamţul Charlie plecă acasă.

Se ştia bine că trimit reportaje la *Buletinul* din Sydney şi la multe alte ziare. Girafă simţea o acută nevoie de a respecta oamenii, mai ales pe bolnavi şi poeţi. Mă trata cu mai mult respect decît i se cuvin oricărui om şi chiar cu un ciudat supliment de gentileţe, după cum aveam uneori impresia. Dar într-o zi m-a cam surprins.

— Îmi pare rău că te deranjez, spuse el puţintel jenat. Nu ştiu dacă îţi place sportul, dar Bogan-Chiorul şi cu Barcoo-Putregai au să aibă în seara asta un pic de păruială jos, la Billabong şi...

— Un pic de ce? am întrebat.

— Un pic de luptă, în final, spuse el scuzîndu-se. Şi băieţii s-au gîndit să fixeze o răsplată de cinci lire, ca să fie mai pasionant. E multă vrăjmăşie între Bogan şi Barcoo-Putregai, şi nu le strică s-o descarce.

Îmi amintesc că a fost o luptă grozavă. Trebuie să fi fost vreo două batiste pline de sînge, arse apoi într-o groapă pe cîmpul de luptă, iar în restul serii, Girafă a fost ocupat să bandajeze pe făptaşi. Mai tîrziu făcu o mică chetă pentru învins, care se întîmpla să fie Barcoo-Putregai, cu tot avantajul unui ochi în plus.

Fetiţa de la Armata de Salvare, care aducea ziarul *Strigătul de război*, îi vindea aproape întotdeauna lui Girafă trei exemplare.

Un preot nou care dorea o subscripţie pentru a clădi sau a mări o capelă, sau altceva, căuta ajutorul lui Girafă ca să-i influenţeze prietenii.

— Ei bine, spunea Girafă, eu nu sînt bisericos, nici ceea ce s-ar putea numi un tip religios, dar bucuros voi face tot ce pot ca să vă ajut. Nu cred că pot mult. N-am fost la biserică de cînd eram copil.

Preotul se scandaliza, dar mai tîrziu învăţa să-l aprecieze pe Girafă şi pe prietenii săi şi să iubească Australia, de dragul oamenilor ei. Chiar el mi-a povestit întîmplarea de mai sus.

Girafă dădea ajutor la aranjarea unor pavilioane de vînzare pentru bazarul bisericii catolice şi unii băieţi îl tachinau în legătură cu aceasta, la biroul Uniunii.

— În curînd ai să faci o chetă pentru un templu chinezesc în tabăra chinezilor, spuse Tom Hall, în concluzie.

— D-apoi ce, doar n-am nimic împotriva Bisericei romano-catolice, spuse Girafă, iar Părintele O'Donovan e un tip foarte cumsecade, şi în orice caz a fost cu Uniunea în timpul grevei.

(N-ar fi fost irlandez, dacă n-ar fi fost, comentă cineva.)

— Am cărat o dată saci timp de şase luni cu un individ care era catolic — şi era un om foarte cumsecade. Şi o fată pe care o cunoşteam s-a făcut catolică, numai ca să se poată mărita cu un tip care o băgase în bucluc, şi pentru mine a rămas întotdeauna aceeaşi care fusese şi înainte. Afară de asta, îmi place să ajut în orice împrejurare.

Tom Hall şi încă vreo doi ieşiră în grabă, să bea ceva. Dar noi toţi îl iubeam pe Girafă. Era foarte naiv şi foarte hazliu, mai ales cînd vroia el mai mult să fie serios şi filozofic.

— Unele fete de pe-aici sînt nişte ştrengăriţe, îmi spuse el solemn, într-o zi. Altele sînt chiar obraznice. Mi-aduc aminte că o dată am rămas peste noapte într-o casă, la nişte neamuri, şi m-au pus să dorm într-o cameră care dădea pe verandă şi care avea o uşă de sticlă şi nici un fel de oblon. Şi în prima dimineaţă, fetele — care erau un fel de verişoare cu mine — au venit pe verandă, în faţa uşii, chicotind şi făcînd nebunii, ţinîndu-mă astfel în pat pînă aproape de ora zece, de-a trebuit pînă la urmă să-mi pun pantalonii sub cuvertură. Dar în noaptea următoare le-am păcălit eu, reflectă el.

— Cum aşa, Bob ? Ce-ai făcut ? l-am întrebat.

— Ei, m-am culcat cu pantalonii pe mine !

Într-o zi eram pe o schelă, zugrăvind tavanul barului de la Marele Hotel din Vest. Mă grăbeam să-mi termin lucrul, căci întîrziasem din cauza băieţilor, care-mi tot dădeau bere şi ziceau că nu puneam bine vopseaua. Tocmai vopseam ultimele cîteva scînduri, cînd :

— Regret că trebuie să te deranjez, mereu te deranjez, dar e vorba de femeia aceea cu fetele...

M-am uitat în jos — cred că era prima oară că mă uitam la el în jos — şi acolo stătea Girafă, cu pălăria lui cu boruri şi cu două jumătăţi de coroană în ea.

— A, foarte bine Bob, i-am spus şi i-am aruncat o jumătate de coroană.

Barul era plin de tunzători şi în curînd se auziră proteste. Ieşise la iveală că femeia aceea cu fetele ei erau străine, atît în localitate, cît şi în sens biblic ; veniseră de la Sydney la sfîrşitul sezonului de tuns şi luaseră o căsuţă la marginea pădurii, în suburbia oraşului. Fusese un scandal în săptămîna aceea în legătură cu o încăierare în casa lor şi fuseseră amendate, citate la poliţie şi date afară de proprietar.

— Asta-i prea din cale-afară, Girafă, spuse unul din tunzători... astea au scos destui bani de la noi. Au destui bani, nu vă frămîntaţi pentru ele. Să se ducă la... Să fiu al dracului dacă dau măcar un bănuţ !

— N-au nici pentru biletul de tren pînă la Sydney, spunea Girafă. Şi ceea ce-i mai trist, e că cea mică e bolnavă, iar două din ele au copii la Sydney.

— Cum de ştii... toate astea ?

— Păi cum, a venit la mine una din ele şi mi-a spus tot.

Fără voie, izbucniră toţi în rîs.

— Ascultă, Bob, îi spuse cu bunăvoinţă Billy Woods, secretarul zilierilor. Nu te face de rîs ! Au să rîdă de tine toţi bărbaţii. Fetele astea vor să te exploateze şi să-ţi ia banii. Bănuiesc că vreuna din ele a venit la tine plîngînd şi văicărindu-se. Nu-ţi bate capul cu ele. Tu nu le cunoşti : sînt fiinţe care pot plînge la comandă. N-ai experienţă în privinţa femeilor, Bob.

— N-a venit la mine plîngînd şi văitîndu-se, spuse Girafă mai puţin tărăgănat. M-a privit drept în faţă şi mi-a spus tot necazul.

— Ia ascultă, Girafă, interveni unul căruia îi ziceau „Pişicheru", ce-ai făcut ? Ai fost acolo la ele pe datorie ? Mă miră o asemenea faptă din partea ta, Girafă.

— Şi mai faci pe sfîntul ! mîrîi Bogan. Acu, ştiu cine eşti, Girafă.

— Ascultă, Girafă, spuse şi Mitchell, tunzătorul, n-aş fi crezut niciodată una ca asta din partea ta. Credeam cu toţii că eşti singurul flăcău cuminte de dincoace de rîu, eu te-am crezut un tînăr moral. Nu trebuie să crezi că dacă conştiinţa ta te tulbură, trebuie să tulbure şi pe alţii.

— Dar n-am avut nimic de-a face cu ele, spuse Girafă, din nou tărăgănat. Nu sînt eu omul care să mă ţin de astfel de lucruri. Dar alţii da, şi cred că ei ar trebui să le ajute să iasă din încurcătură.

— Sînt nişte stricate, spuse Billy Woods. Tu nu le cunoşti, Bob. Nu-ţi bate capul cu ele. Nu

merită. Pune-ţi banii în buzunar. Ai să le găseşti o întrebuinţare mai bună, înainte de tunsul viitor.

— Mai bine plăteşte-ne băutura, Girafă, spuse Pişicheru.

Dar în ciuda blîndeţei lui, Girafă era cel mai greu de convins din tot oraşul, o dată ce hotărîse el „ceea ce se cuvenea să facă". O altă particularitate a lui era că la unele ocazii, ca cea de exemplu de „a spune cîteva cuvinte" la o adunare de grevă, se ridica drept, lăsa la o parte fîrnăiala şi spunea tot ce avea de spus, în felul lui tărăgănat.

De data aceasta, iată ce grăi :

— Dar ia ascultaţi, fraţilor. Eu nu ştiu nimic despre femeile astea. Să presupunem că sînt rele. Dar nu pot crede că sînt mai rele decît le-au făcut bărbaţii să fie. Tot ce ştiu e că sînt patru femei date afară din casă, că n-au nici un ban şi că fiecare femeie din Bourke, cît şi poliţia şi legea sînt împotriva lor. Şi faptul că sînt femei e împotriva lor mai mult ca orice. Cred că nu vă aşteptaţi din partea lor să-şi care bagajul în spate pînă la Sydney. Dacă aveam bani, nu v-aş mai fi supărat. Le-aş fi plătit biletul eu singur. Uitaţi-vă, zise el coborînd vocea, acum sînt colo, şi una din fete plînge. Să nu vă vadă că le priviţi.

Am sărit de pe schelă şi am privit afară cu ceilalţi.

Stăteau lîngă gard, de partea cealaltă a străzii, pe drumul spre gară, cu geamantanele şi boccelele la picioare. O fată şedea cu braţele spri-

jinite de gard şi cu faţa îngropată în palme, iar cealaltă încerca s-o consoleze. A treia fată şi femeia stăteau cu faţa spre noi. Femeia era frumoasă. Avea o faţă aspră, dar care trebuie să fi devenit astfel. A treia fată părea pe jumătate sfidătoare, pe jumătate gata să plîngă. Se duse lîngă fata care plîngea la gard şi-şi trecu braţul pe după umerii ei. Femeia ne întoarse brusc spatele şi rămase privind în depărtare, peste păşune.

Pălăria făcu turul. Billy Woods a fost primul, apoi Pişicheru, apoi Mitchell.

Billy contribui cu o tăcere elocventă.

— Am glumit, Girafă, spuse Pişicheru, pescuind de prin buzunare cîţiva şilingi. Sezonul tunsului trecuse de multişor, şi băieţii erau, cam toţi, lefteri.

— A, bine, suspină Mitchell. Nu e nimic de făcut. Dacă Girafă ar face o chetă ca să aducă cîteva fete cumsecade în groapa asta uitată de Dumnezeu, aş mai zice şi eu... Destul de rău pentru Girafă că ne subminează interesele religioase şi că ne face să ne interesăm de chinejii şi de afganii bolnavi şi de spărgători de grevă şi de văduve ; dar cînd începe să ne amestece în treburile femeilor necunoscute, e cazul să ne apărăm. Şi explorîndu-şi buzunarele, contribui cu doi şilingi, cîţiva penny, şi puţin praf de tutun.

— Eu nu mă dau în lături să ajut fetele, spuse Tom Hall, dar afurisit să fiu dacă dau măcar un penny pentru... bătrînă.

— Ei, a fost şi ea o dată fată, fornăi Girafă.

Apoi Girafă o porni şi pe la celelalte cîrciumi şi pe la birourile Uniunii şi cînd se întoarse părea foarte mulţumit de rezultatul chetei, dar stînjenit din altă pricină.

— Nu ştiu unde să le adăpostesc la noapte, spuse el. Nici un han sau pensiune nu vrea să le primească şi nu e nici o casă goală, iar femeile sînt toate pornite împotriva lor.

— Nu toate, spuse Alice, frumoasa şi voinica bufetieră venită de la Sydney. Vino încoace, Bob.

Şi-i dărui lui Girafă jumătate de sovereign şi o privire pentru care unii dintre noi i-ar fi dat pe loc lui zece lire, dacă am fi avut atîţia bani şi dacă privirea ar fi putut fi transferabilă.

— Aşteaptă o clipă, Bob, spuse ea şi intră să vorbească cu patronul... Este o cameră goală la capătul magaziei, în curte, spuse cînd se întoarse înapoi. Pot să doarmă acolo la noapte, dacă se poartă bine. Poţi să le spui, Bob.

— Îţi mulţumesc, Alice, spuse Girafă.

A doua zi, după lucru, Girafă şi cu mine coborîrăm împreună la rîu în răcoarea serii şi ne aşezarăm pe marginea malului rîpos.

— Am auzit că ţi-ai condus azi dimineaţă prietenele, Bob, am rostit eu, şi am regretat imediat ceea ce spusesem, chiar înainte ca el să-mi fi răspuns.

— A, nu-mi sînt prietene, spuse el ; doar patru femei năcăjite. M-am gîndit că s-ar putea să nu le convină să stea cu mulţimea pe peron, aşa că m-am oferit să le iau eu biletele şi le-am spus să aştepte în spatele gării pînă sună clo-

potul: Şi ce crezi, Harry, c-au făcut ? continuă el cu un zîmbet exasperant de neînţelegător. Ei bine, au vrut să mă sărute.

— Chiar aşa ?

— Da. Şi chiar m-ar fi sărutat dacă n-aş fi aşa de lung. Dar ce crezi ? Să fiu afurisit dacă nu mi-au sărutat mîinile.

— Nu mai spune !

— Martor mi-e Dumnezeu. Oricum, după asta n-am mai putut merge cu ele pe peron ; de altfel, plîngeau şi eu nu pot suferi să văd o femeie plîngînd. Dar cîţiva băieţi le-au găsit un compartiment gol şi le-au suit în el.

Se gîndi un moment, apoi reflectă :

— Sînt pe lume oameni cu inimă foarte bună.

Aşa gîndeam şi eu.

— Bob, i-am spus, eşti mereu singur. De ce nu te însori şi nu prinzi rădăcini undeva ?

— Ei, bine, răspunse el, n-am nevastă şi copii, asta-i adevărat. Dar nu e vina mea.

Se poate să fi avut dreptate în privinţa nevestei. Dar m-am gîndit la privirea pe care i-o aruncase Alice şi...

— Fetele par să mă placă, spuse el, dar lucrurile nu merg mai departe de atît. Necazul e că sînt prea lung, şi se pare că mie îmi plac tot fetele mici. Ştii, era o fetiţă la Bendigo, de care eram îndrăgostit de-a binelea.

— Şi nu te-a vrut ?

— De, se pare că nu.

— Ai cerut-o ?

— Da, da, i-am spus-o chiar de-a dreptul.

— Ei, şi ea ce-a spus ?

— A spus că ar fi ridicol pentru ea să fie văzută lîngă o prăjină ca mine.

— Poate că n-a spus în serios. Femeilor mici în general le plac bărbaţii înalţi.

— M-am gîndit şi eu la asta... după aceea. Poate n-a înţeles chiar aşa. Cred că adevărul adevărat e că nu m-a plăcut şi a vrut să mi-o spună cu binişorul. N-a vrut să mă jignească, ştii, era o fetiţă cu o inimă de aur. Mai sînt băieţi foarte înalţi acolo de unde vin şi cunosc doi care au luat neveste mici.

Girafă părea să fie un caz fără speranţă.

— Uneori, spuse el, uneori aş vrea să nu fi fost aşa de al dracului de lung. Mai este individul acela surd, reflectă el deodată. În ceea ce priveşte fetele e cam în aceeaşi situaţie cu mine. El e prea surd, iar eu prea lung.

— De unde ai scos-o şi pe-asta ? Numai eu îi ştiu trei gagici. Cît despre surzenie, păi le trăncăneşte mai mult decît oricine prin oraş şi ştie mai multe din ce se petrece decît maica Brindle, spălătoreasa.

— Ia te uită ! spuse Girafă încet. Cine-ar fi crezut una ca asta ? Niciodată nu mi-a spus că a avut trei gagici. Cît despre noutăţi, eu întotdeauna îi spun tot ce se întîmplă, fiindcă mă gîndesc că el, săracul, nu poate auzi nimic. Mi-a spus că necazul lui cel mare e că de cîte ori iese cu o fată, oamenii pot auzi tot ce-şi vor-

besc, sau în orice caz ceea ce îi spune ea, şi ştiu totul despre ei. Spunea că era într-o noapte cu o fată şi unul din băieţi i-a urmărit şi a auzit-o pe ea spunînd : „Nu ! Asta nu !" şi a umplut tot oraşul.

— Dar în legătură cu ce spunea ea nu ? l-am întrebat.

— Asta nu mi-a spus, dar presupun că o săruta sau o strîngea în braţe, sau aşa ceva.

— Bob, l-am întrebat apoi, n-ai încercat a doua oară cu fetiţa din Bendigo ?

— Nu, spuse el, ce folos ? Era o fată bună şi n-am vrut s-o plictisesc. Nu sînt eu omul care să stăruie acolo unde nu e dorit. Dar nici n-am mai putut sta la Bendigo după ce mi-a dat a înţelege, aşa că m-am gîndit să vin aici şi să mai stau prin părţile astea un an sau doi.

— Şi nu i-ai scris niciodată ?

— Nu. Ce rost are s-o pisez cu scrisori ? Ştiu ce necaz e pentru mine cînd trebuie să răspund la vreo scrisoare. N-ar fi putut face altceva decît să-mi spună adevărul curat şi nu mi-ar fi făcut nici un bine cu asta. Dar acum am şi uitat.

Cîteva zile mai tîrziu am plecat la Sydney. Girafă a fost ultimul cu care am dat mîna la fereastra vagonului şi cu acel prilej mi-a strecurat în mînă ceva învelit într-o bucată de ziar.

— Sper că nu te vei simţi ofensat, fornăi el, dar cîţiva băieţi s-au gîndit că s-ar putea să nu prea înoţi în bani — tot ai avut cheltuieli cam mari în ultimul timp — aşa că au strîns cîteva

lire. S-au gîndit că s-ar putea să-ţi prindă bine la Sydney.

M-am întors la Bourke înainte de următorul sezon de tuns. În seara sosirii mele am dat peste Girafă ; părea grozav de tulburat de ceva, dar îşi păstra pălăria pe cap.

— Te-ai supăra dacă am face o plimbare pînă la Billabong ? E ceva de care aş vrea să-ţi vorbesc.

Mîinile lui mari, negre, arse de soare, tremurau pe cînd scoase o scrisoare din buzunar şi o deschise.

— Tocmai am primit o scrisoare, spuse el. O scrisoare de la fetiţa aceea din Bendigo. Se pare că totul a fost o neînţelegere. Aş vrea s-o citeşti. Ştii, uneori simt nevoia să vorbesc cu cineva şi aş prefera să vorbesc cu dumneata.

Era o scrisoare frumoasă de la o fată mică cu inimă mare. În toate aceste luni avusese inima zdrobită din pricina unui mare prost. Reieşea că el plecase din Bendigo fără să-şi ia rămas bun de la ea. „Nu puteam", zise el, cînd i-am spus cuvîntul pe care-l merita. Ea nu putuse să-i afle adresa pînă săptămîna trecută ; a căpătat-o de la un om din Bourke, care a plecat spre sud. Îl numea „prost îngrozitor de lung", ceea ce şi era, fără nici cea mai mică îndoială, şi îl implora să-i scrie şi să se întoarcă la ea.

— Şi ai să te întorci, Bob ? l-am întrebat.

— Pe Dumnezeul meu ! M-aş sui în tren chiar mîine, dacă aş avea bani, dar am lucrat o

baracă la Big Billabong şi în curînd voi pune mîna pe cîteva lire. Am să mă duc înapoi îndată ce s-o termina tunsul. Vreau să-i scriu chiar în noaptea asta.

Girafă era şef de echipă în sezonul acela. Încasările lui au fost în medie de o sută douăzeci pe zi. N-a umblat cu cheta decît o singură dată în tot sezonul şi s-a observat că a ezitat şi n-a pus decît jumătate de coroană. Dar era vorba despre un om care fusese luat de la baracă de poliţie, pentru că-şi părăsise nevasta.

— Aşa e întotdeauna, comentă Mitchell. Oamenii ăştia blînzi şi cumsecade sfîrşesc întotdeauna prin a deveni aspri şi egoişti. Viaţa îi transformă. Mai devreme sau mai tîrziu încep să creadă că au fost nişte proşti şi asta îi face să se căiască. Girafă va deveni fără îndoială cel mai meschin om.

Cînd lucrul la Billabong s-a terminat şi ne-am întors la Bourke cu sacii noştri prăfuiţi şi cu cecurile murdare, i-am spus lui Tom Hall :

— Ascultă, Tom, lunganul ăsta prost de Girafă şi-a zdrobit inima după o fată din Bendigo, şi ea îşi frîngea inima după el, şi măgarul n-a ştiut nimic pînă n-a primit o scrisoare de la ea, chiar înainte de a începe să lucreze la Big Billabong. Mîine dimineaţă pleacă.

În seara aceea Tom fură pălăria lui Girafă.

— Cred că mi-o vor da înapoi mîine dimineaţă, spuse Girafă. Nu mă supăr de-o glumă, adăugă el, dar mi se pare prea din cale-afară din partea băieţilor să şterpelească pălăria cuiva

care pleacă a doua zi de dimineaţă şi poate pentru totdeauna.

Mitchell porni cheta cu o jumătate de liră.

— Merită, spuse el, fiindcă ne descotorosim de el. Vom fi lăsaţi în pace de-acum înainte. N-or să mai fie atîtea accidente sau femei nenorocite, dacă Girafă şi afurisita lui de pălărie or să plece. Oricum, e un spin în ochi aici în oraş şi îmi calcă pe nervi uneori... Veniţi, voi, păcătoşilor ! Daţi-vă obolul ! Nu primim decît lire şi jumătăţi de liră.

A doua zi dimineaţa, cînd se crăpa de ziuă, Tom Hall se furişă în camera lui Girafă, la „Herbul Cărăuşilor". Girafă dormea liniştit. Tom puse pălăria pe un scaun lîngă pat. Cheta fusese un record şi, în afară de monezile din fundul pălăriei, mai era şi o pipă montată în argint, cu cutie cu tot — cea mai bună care se putea găsi la Bourke — o broşă de aur şi mai multe fleacuri, printre care şi o ilustrată oribilă, cu un om înalt în cămaşă, plimbîndu-se prin cameră cu cîte-un copil geamăn în fiecare braţ.

Tom era gata să-l scuture pe Girafă de umeri, cînd observă un picior, cu un genunchi şi un fluier de jumătate de yard, ieşind afară pe la capătul patului. Ispita era prea mare. Tom luă peria de cap şi cu dosul ei dădu o lovitură uşoară peste o unghie încarnată, apoi se strecură afară din cameră.

Îl auziră pe Girafă înjurînd cu blîndeţe, apoi se făcu tăcere deplină. Probabil că se uita la pălărie.

Ne-am dus cu toţii pe peron să-l petrecem. Am aşteptat cam multişor. Girafă m-a tras spre celălalt capăt al peronului.

Părea copleşit.

— Sînt... sînt... oameni buni pe lume, straşnic de buni. Nu trebuie să-i uiţi, Harry, cînd ai să-ţi faci un nume cunoscut ca scriitor. Sînt... ei bine... afurisit să fiu dacă nu mă simt exact ca şi cînd mi-ar veni să plîng.

Am fost bucuros că n-a plîns. Girafă plîngînd — ar fi fost un spectacol. L-am condus spre prietenii lui.

— N-ai de gînd să mă săruţi, Bob ? spuse frumoasa şi voinica bufetieră, cînd sună clopotul de plecare.

— Ei, bine, nu mă dau în lături să te sărut, Alice, spuse el, ştergîndu-se la gură. Dar sînt pe cale să mă însor, ştii.

Şi o sărută frumos pe gură.

— Nimic nu e mai bun ca practica, spuse el, zîmbind celor din jur.

Ne-am gîndit că făcea progrese admirabile, dar în ultimul moment ceva îl tulbură.

— Ascultaţi, băieţi, spuse el şovăind cu o mînă în buzunar ; nu ştiu ce-am să fac cu atîta bănet. E nenorocita aia de spălătoreasă care şi-a opărit picioarele cînd a vrut să ia cazanul cu rufe de pe foc.

Îl împinserăm în compartiment. Aproape jumătate din el atîrna în afară, pe fereastră, şi-şi flutură pălăria frenetic, pînă cînd trenul dispăru în depărtare.

Şi cum stau aici şi scriu cu lumina aprinsă în toiul zilei, în mijlocul unui mare oraş în care domneşte prefăcătoria, superficialitatea, sărăcia disperată şi egoismul culturalizat sau brut, şi unde atitudinea nobilă şi eroică este privită cu răceală şi cinism, simt deodată cum irupe în casă o rază de lumină, şi o siluetă lungă se sprijină de scaunul meu :

— Iartă-mă că te deranjez, mereu te deranjez, dar este afară o femeie sărmană...

Şi doresc să-l fi putut imortaliza !

FATA CEA DRĂGUŢĂ DIN ARMATA SALVĂRII

Eu adesea-am stat la Watty, cu noaptea-n apropiere,
În cap cu clinchet de sticle şi cu fumul de la bere.
Am crezut că stînd acolo, o să fie foarte bine,
Căci în ruga pentru Watty, m-or include şi pe mine.
Erau multe rugăciuni şi bătăi în toba mare
Pregătind sufletul nostru pentru-o viaţă viitoare.
Dar voi, păcătoşi prieteni, vă iubesc pe toţi şi sper
Rugăciunile Armatei să fie-auzite-n cer.

— *Cînd lumea era nesfîrşită.*

Armata Salvării face afaceri bune în cîteva dintre oraşele retrase, aflate în întinsele regiuni pustii ale Australiei. Aceasta se datoreşte generozităţii nepăsătoare şi uşuratice a australianului, ale cărui buzunare nu sînt destul de bine închise (ăsta e defectul lui) şi care contribuie la orice se iveşte, fără să-şi dea osteneala să mai pună întrebări ; de pildă, lunganul de Bob Brothers din Bourke, care fiind protestant, subscria cu inconştienţă la ridicarea unei noi biserici catolice şi care, fiind ironizat pentru greşeala lui, spunea :

— A, bine, la toată urma nu cred că are vreo importanţă. Eu, unul, n-am nimic împotriva bisericii catolice.

Există tunzătorul de oi, cu cecul proaspăt decupat, beat şi fericit, îndrăgostit de întreaga lume, gata să subscrie pentru orice crez şi să plătească pentru toţi, chiar şi pentru dracu, dacă se întîmplă să treacă pe acolo. Există tunzătorul pe jumătate ameţit şi gata să devină arţăgos, care a prins şi ţine strîns de capătul greşit al lucrurilor şi care aruncă un şiling în obrazul convenţionalismului (după cum crede el) punînd un bănuţ în cutia Armatei Salvării, apoi se uită împrejur să vadă dacă nu prinde pe cineva făcînd cu ochiul în spatele lui. Există şi tipul glumeţ şi cinic, un ciudat amestec care întîi se arată generos şi apoi caută să corupă pe beţivul lecuit ; mai este bătrînul cu faţa severă, cu cămaşa şi legătura de la gît curate, cu pantaloni albi de catifea — prezent la chefurile anuale sau semianuale, care contribuie din principiu şi bea apoi cu religiozitate pînă i se termină cecul şi vine disperarea. Mai este tunzătorul care se simte teribil de prost după un chef şi în pericol de a avea vedenii cînd încearcă să adoarmă. A aruncat zece sau douăzeci de lire pe tejgheaua barului şi la cărţi şi acum, plin de remuşcări, pune un şiling în cutie, cu sentimentul personal şi cam vag că i-ar putea aduce ceva. Apoi e crîşmarul, gras, vesel, amabil, care înfundă Armata cu bani

ca pe-o flaşnetă. Şi mai sînt şi alţi oameni şi alte motive — ticăloşi şi răufăcători, şi slabe ecouri ale altor timpuri în cîntecele Armatei Salvării.

Bourke, metropola ţinuturilor de desişuri, aflată pe ţărmul fluviului Darling cam la cinci sute de mile depărtare de Sydney, suferea de o secetă cumplită cînd am fost acolo în '92 ; şi căldura poate că a fost, poate că n-a fost, una din cauzele care au contribuit la succesul, din punctul de vedere al afacerilor, al garnizoanei din Bourke. Se bea foarte multă bere şi afară de asta se înţelegea vag (cum cele mai multe lucruri sînt vag înţelese acolo, în negura secetei) că locul de care Armata voia să ne salveze era mai fierbinte decît oraşul Bourke. Dar în anul acela a mai existat un motiv deosebit pentru marele succes financiar al Armatei în acel loc.

Fetiţa aceea avea vreo nouăsprezece sau douăzeci de ani, aş crede, şi era cea mai drăguţă fată pe care am văzut-o vreodată în Armata Salvării şi una dintre cele mai drăguţe pe care am văzut-o vreodată în afara Armatei. Avea trăsăturile unui înger, dar expresia ei era minunat de omenească, dulce şi plăcută. Ochii mari, cenuşii, erau plini de tristeţe din cauza celor suferinzi şi păcătoşi, iar de sub pălărioară i se vedeau buclele roşii-aurii. Prima ei apariţie a fost oarecum dramatică — poate că Armata aranjase astfel.

Armata obişnuia să se roage, să bată toba şi să facă chetă în fiecare seară afară, la hotelul lui Watty, „La Herbul Cărăuşilor". Îşi îndeplinea sarcina mai mult şi mai adesea la Watty decît la oricare altă cîrciumă din oraş, poate pentru

că Watty era considerat ca fiind crîşmarul cel mai pesimist, iar clienţii lui — cea mai grozavă ceată de beţivani din Bourke. Ceata începea să cînte în general cam pe-nserat. Watty se aşeza comod pe verandă, într-un fotoliu de nuiele împletite, cu mîinile împreunate pe stomac, în timp ce Armata bătea toba, din ce în ce mai repede, pe cînd în bar poate că începea un chef, iar în curtea din dos, o luptă sîngeroasă. În astfel de ocazii, pe faţa lui grasă şi de obicei nesimţitoare, plutea ceva ca o expresie indulgentă şi părintească. Şi din cînd în cînd, în moţăiala ce-l cuprindea, îşi mişca uşor capul. Bătăile tobei şi cîntecele păreau să-l liniştească, iar rugăciunea, care uneori era foarte personală, nu părea să-l deranjeze cîtuşi de puţin.

Ei bine, şi o dată, era cam pe-nserate ; fusese o zi cumplit de fierbinte, o sută şi ceva la umbră, dar după apusul soarelui se stîrnise o uşoară adiere. Fuseseră aruncate zeci de găleţi cu apă pe podeaua verandei şi afară, pe pămînt. Watty şedea pe locul lui obişnuit, cînd sosi Armata. La bar nu era nici o petrecere, pentru că se organizase o luptă în curtea din dos, care concentra atenţia tuturor clienţilor.

Armata începu să se roage pentru Watty şi clienţii lui. Apoi un beţiv adus pe calea cea bună începu să vorbească împotriva crîşmarilor şi a activităţii lor. Watty se aşeză mai confortabil, îşi împleti mîinile şi începu să moţăie.

Lupta încetase şi oamenii se adunau încet în jurul barului. Omul care fusese salvat şi flutura braţele, se învîrtea dansînd şi urla.

— Daaaa ! striga el răguşit, crîşmarii şi beţivii şi jucătorii şi păcătoşii ar putea să cugete că Bourke e fierbinte, dar iadul e de o mie de ori mai fierbinte ! Vă spun...

— Of, Dumnezeule, spuse Mitchell, tunzătorul şi aruncă un penny în cutie.

— Daaa ! Vă spun că arşiţa iadului e de un milion de ori mai rea ! Vă spun...

— Ei, ia ascultă, strigă o voce din fund. Asta nu merge. Ce, nu ştii că oamenii din Bourke, cînd mor, trimit după pături ?

Fratele salvat privi în jurul lui.

— Prieteni, aud un liber-cugetător vorbind, spuse el. Apoi, cu o inspiraţie subită, şi cu reînnoită energie : Aud vocea unui liber-cugetător, răcnea el, rotindu-şi ochii împrejur, ca un om flămînd şi urmărit. Arătaţi-mi faţa unui liber-cugetător şi am să vă spun eu ce e cu el.

Watty se aranjă într-o poziţie şi mai confortabilă, îşi încleştă mîinile pe genunchi şi închise din nou ochii.

— Daaaa ! urla proaspătul convertit, vă spun eu, prieteni ; pot să ghicesc liber-cugetătorul după faţă. Arătaţi-mi faţa unui...

În acea clipă se produse o întrerupere. Bogan-Chiorul, care avea nasul sfărîmat, iar partea bună a feţei era socotită ca cea mai urîtă şi mai sinistră — Bogan-Chiorul îşi repezi faţa înainte, din cercul de întuneric, în lumina torţelor Salvării. Se alesese cu ce e mai rău dintr-o luptă nedecisă ; nasul şi gura îi sîngerau, iar ochiul cel bun era vătămat.

— Priveşte-mi faţa ! mîrîi el cu o seriozitate periculoasă. Priveşte-mi faţa ! Asta-i faţa unui liber-cugetător şi nu-mi pasă cine o recunoaşte. Ei, ce-ai de spus împotriva feţei mele, om-fără-de-cămaşă ?

Fratele dădu înapoi. Pe vremuri, în zilele sale păcătoase, din regiunile de nord-vest i se spunea „Omul-fără-de-cămaşă", alias „Cămaşă" sau „Omul-murdar" şi era uluit de a fi fost recunoscut. Fusese de asemenea într-o baracă de tuns şi într-o orgie la crîşmă cu Bogan-Chiorul, şi cunoştea omul.

Adevărul e că cei mai mulţi dintre oameni respectau Armata şi orice avea legătură cu religia, dar faţa lui Bogan, reprezentînd gîndirea liberă, a fost pentru ei ceva neaşteptat. Se auziră nişte zgomote din partea cealaltă a ringului, ca de oameni loviţi repetat şi iute sub centură, iar lunganul de Tom Hall şi încă unul sau doi fură înghiţiţi de bezna din fund, unde Tom se tăvălea neputincios pe iarbă, plîngînd în hohote.

M-am gîndit că faţa lui Bogan era mai mult urmarea vorbirii libere, decît a orice altceva.

Armata era gata de rugăciune cînd fata cea drăguţă păşi înainte, cu ochii strălucind de indignare şi entuziasm. Sosise cu trenul de seară şi stătuse ghemuită în spatele unei fetişcane de vreo cincizeci de veri australiene, care avea cam vreo şase picioare înălţime, lăţime şi lărgime, o faţă pătrată şi o gură ca o crăpătură într-un ceainic.

Fata cea drăguţă bătu cu piciorul ei frumuşel în pietriş şi ochii îi luciră în lumina făcliilor.

— Ar trebui să vă fie ruşine, spuse ea. Oameni în toată firea ca voi, să vă purtaţi în felul acesta ! Dacă aţi fi neştiutori sau sărmani, cum am văzut pe alţii, ar mai încăpea vreo scuză pentru voi. Oare n-aveţi mame, sau surori, sau neveste, la care să vă gîndiţi ? Ce fel de viaţă e cea pe care o duceţi ? Băutură, şi jocuri, şi bătăi, şi înjurături. Vă gîndiţi oare vreodată la Dumnezeu şi la vremea cînd eraţi copii ? Pentru ce nu vă întemeiaţi cămine ? Uitaţi-vă la faţa omului acesta ! (arătă dintr-o dată spre Bogan care îşi pierdu curajul şi se topi în spatele prietenilor săi, în afara luminii). Uitaţi-vă la faţa omului acesta ! E faţă de creştin ? Şi voi îl ajutaţi şi îl încurajaţi să se bată. Sînteţi mai răi decît el. O, e brutal, e... e... o ticăloşenie. Oameni în toată firea ca voi ! Ar trebui să vă fie ruşine.

Lunganul de Bob Brothers — cam şase picioare şi ceva — cel mai lung şi mai nevinovat din cei de acolo, se făcu mic lîngă zid şi-şi mută faţa cercetătoare în afara luminii.

Fata cea drăguţă se mai frămîntă puţin, foarte emoţionată, apoi se întoarse, părînd tulburată şi fu luată sub aripa femeii cu gura ca de ceainic crăpat.

Deodată, surpriză ! Bogan fu văzut furişîndu-se în curtea din dos şi spălîndu-şi faţa la pompă. Ceilalţi aveau expresia unor oameni care bănuiau că se întîmplase ceva neobişnuit, dar nu ştiau ce anume şi aşteptau distraţi desfăşurarea evenimentelor — în afară de Tom Hall, care-şi revenise şi se înapoiase. Şezu privind peste capetele oamenilor avînd aparent acelaşi interes

critic pentru fată ca şi pentru o luptă — expresia lui fiind aceea care trebuie s-o aibă un ziarist cînd dă peste un eveniment senzaţional.

Armata îşi urmă programul în tot restul serii şi făcu o chetă bună. Fata cea drăguţă zîmbea în jur cu ochii strălucitori, în timp ce lirele şi gologanii cădeau în cutie. Apoi, împinsă în faţă de femeia cea voinică, ne mulţumi dulce şi ne spuse că sîntem oameni de treabă şi că îi pare rău de unele cuvinte pe care ni le spusese. Apoi se retrase, foarte aprinsă şi tulburată, şi se ascunse în spatele femeii aspre, care, fiindcă veni vorba, avea o excrescenţă pe buza superioară, ca un adevărat nit.

Deodată, fata cea drăguţă apăru din nou din spatele femeii corpolente şi stătu, urmărind cu ochi scînteietori ce se petrece. Unii dintre oamenii de pe partea opusă ringului se mişcară puţin într-o parte, avînd grijă să nu-i întîlnească privirea şi să nu fie prinşi privind-o — ca să nu se simtă ea încurcată. Watty se trezise puţin la sunetul unei voci străine în Armată (şi ce voce dulce şi limpede) şi aruncă o privire ; apoi se aşeză din nou liniştit, dar oricine ar fi putut observa că nu sforăia în seara aceea.

Şi cînd Armata începu să se roage, fata cea drăguţă îngenunche cu ceilalţi pe prundiş. Vreo doi bărbaţi înalţi îşi înclinară capetele, ca şi cînd aşa se cuvenea, iar Bogan-Chiorul, cu faţa spălată de sînge, stătea cu pălăria ridicată, uitîndu-se primprejur să vadă dacă nu poate prinde vreunul rîzînd pe-nfundate.

Mitchell tunzătorul spunea mai tîrziu că toată împrejurarea îl făcuse să se simtă pentru moment ca altădată, pe vremea cînd era mai sensibil.

Orașul începu să discute despre fata cea drăguță din Armată în aceeași seară, și continuă să discute multe zile după aceea, dar nimeni nu putea descoperi cine și de unde era — afară doar că venea de la Sydney. Ea își păstra bine secretul, dacă avea vreunul, iar celelalte femei din Armata Salvării nu puteau fi trase de limbă. Stătea în niște chilioare, în spatele marii bărăci de lemn a Armatei Salvării, cu încă două „fete" care spălau, coseau, dădeau îngrijiri și umblau jerpelite și pe jumătate moarte de foame, ca zecile și chiar sutele de femei din regiune care suferă de manie religioasă, și care robesc și trudesc prin mahalalele orașelor mari și își neglijează casele, bărbații și copiii — pentru gloria Cerului.

Fetei cele drăguțe i se spunea Sora Hannah de către cei din Armată, și uneori era cunoscută de păcătoși ca „Domnișoara Căpitan". Nu știu dacă acesta era adevăratul ei nume, sau ce rang avea ea în Armată, dacă în adevăr avea vreunul.

Vindea „Strigătul de luptă" și într-o singură zi a vîndut de două ori mai multe ziare ca de obicei. Bogan-Chiorul, fiind eliberat pe cauțiune, îi dădu doi șilingi pe un exemplar și fugi fără să ia ziarul sau restul. Jack Mitchell cumpără pentru prima oară în viața lui „Strigătul", și îl și citi. Spunea că găsește unele articole foarte realiste și unele expuneri foarte interesante. Spunea că citise unul sau două lucruri în „Strigătul", de care înainte nici nu auzise. Tom Hall, luat pe neașteptate, cumpără trei numere de la fata cea drăguță și le găsi faimoase.

Micul Billy Woods, secretarul Uniunii Muncitorilor, care avea o fire poetică și mai mult decît obișnuitul respect al australianului pentru lucrurile înalte — micul Billy Woods îmi spuse, într-o izbucnire de sinceritate, că de cînd o cunoscuse pe fată, avea două simțiminte, unul după altul : un insondabil și îndepărtat sentiment de singurătate și nostalgie care cuprinde cîteodată, în chip ciudat, pe cei mai buni dintre bărbații însurați cu cele mai bune soții și copii — cum era cazul lui Bill. Celălalt sentiment, care venea mai tîrziu și care de fapt era o reacție, era sentimentul unui om care-și dă seama că e învîrtit pe degetul cel mic al unei femei, în folosul altcuiva. Billy spunea că, la zîmbetul sfios și drăgălaș și la timidul și dulcele „mulțumesc" al fetei celei drăguțe din Armată, nu se putea opri de a nu-și aminti de sfiosul și dulcele zîmbet, și de sfioasa și dulcea gratitudine a unei chelnărițe din Sydney, care îl vrăjise o dată, în vremea dinainte de a fi căsătorit. El socotea că fata din Armată fusese trimisă la Bourke ca o speculație în vederea unei bune afaceri.

Tom Hall gîndea la fel — dar aceasta după ce fusese ironizat o lună întreagă pe seama celor trei numere din „Strigătul".

S-a discutat despre fata cea drăguță și din punct de vedere psihologic ; neuitîndu-se problema sexuală. Donald Macdonald — tunzător, membru de frunte al Uniunii și uneori delegat în alte colonii — ei bine, Donald Macdonald spunea că de cîte ori vedea un cerc de femei sau fete neatrăgătoare ori urîte în jurul unui pastor sau în Armata Salvării, spunea : „Inaniție sexuală". Erau înfometate de dragoste. Mania religioasă era o pasiune sexuală, canalizată pe alt drum. De aceea credea că fetele morbid religioase erau cele mai ușor de sedus.

Dar această teorie nu se putea aplica fetei celei drăguțe din Armata Salvării. Mitchell socotea că ea avea un mare necaz — o soartă tristă, ori o dezamăgire în dragoste („ori" îi aparținea lui Mitchell) ; dar nu puteau înțelege cum o fată ca ea putea fi dezamăgită în dragoste — afară, doar dacă tipul murise sau era întemnițat pe viață. Donald decise că sufletul ei era înfometat.

Mitchell sugeră că s-ar putea să nu fie decît o mare dorință de a dobîndi faimă, același lucru care le făcea pe unele femei și fete să meargă printre leproși, sau pe cîmpurile de luptă ajutîndu-i pe schilozi să vină la viață. Același lucru care le face pe unele femei și fete să pună juvățul de gîtul bărbaților. Fata cea drăguță trebuie să fie fiică de oameni înstăriți — chiar aristocrați, spunea Mitchell — era destul de drăguță și vorbea destul de bine.

Dar nici măcar una din femeile rătăcite din Bourke n-a suflat vreo vorbă de bănuială împotriva ei. Spuneau că era prea bună și prea drăguță pentru a fi acolo unde era. Vedeți, nu era unul din acele orașe vechi, în care cotoroanțele ponegresc lumea lui Dumnezeu cu limba lor. Bourke era un orășel abia ridicat într-o țară mare, un oraș pe unde treceau mereu australieni democrați, liberi și voioși, ca și cele mai bune dintre oile negre ale lumii vechi ; unde soții erau adesea obligați să lipsească de acasă cîte douăsprezece luni, unde negustorii trebuiau să aibă încredere în clienți, și prietenii să se încreadă unii în alții, și oamenii aveau vederi largi. Ochiul minții vede departe.

După cuvîntarea ei din acea primă zi, fata cea drăguță arareori vorbea, afară de cazul cînd mulțumea pentru colecte — și niciodată nu predica. Avea o voce plăcută și obișnuia să cînte.

Acum de, dacă aș scrie pură ficțiune și n-aș fi blestemat cu o încăpățînată înclinație de a pune pe hîrtie adevărul curat, aș putea spune că după venirea fetei celei drăguțe, moralitatea în Bourke s-a îmbunătățit dintr-odată, în chip miraculos. Că Bogan-Chiorul n-a mai jucat cărți, n-a mai băut, nu s-a mai bătut și n-a mai înjurat, că n-a pus haina de luptător și nu s-a mai bătut decît cu diavolul. Că Mitchell a lepădat masca de cinism ; că Macdonald n-a mai gustat din Pomul Cunoașterii și a încetat să-și mai bată capul cu probleme psiholo-

gice, devenind un om fericit; că Tom Hall n-a mai luat pe nimeni în zeflemea. Că nimeni, după ce se întuneca, nu se mai furişa prin pădure către un anumit stabiliment necesar, în casele de la marginea oraşului; şi că cele mai amabile şi mai binevoitoare cucoane s-au înscris în Armata Salvării.

Dar nu s-a întîmplat nimic din toate acestea. Beţivii se potoleau un pic, sau se fereau din drum dacă puteau, cînd apărea fata cea drăguţă pe scenă; luptele şi jocurile erau amînate, iar între timp se întrebuinţa un limbaj moderat — şi aceasta era cam tot.

Totuşi, cei mai mulţi dintre băieţi erau îndrăgostiţi de fata cea drăguţă din Armata Salvării — toţi acei care nu o *adorau* în taină. Despre lunganul de Bob Brothers se spunea că da tîrcoale, cu speranţa să i se întîmple fetei vreun accident, s-o trîntească calul, sau ceva, în sfîrşit, iar el să trebuiască să o aducă pe braţe în casă. Speria femeile din barăci, aruncînd lemne peste gard, după ce se întuneca. Barcoo-Putregai, cel mai zgîrcit om din ţinut, a fost văzut punînd trei penny în cutie, iar un zvon foarte persistent răspîndit de Tom Hall, spunea că Bogan-Chiorul intenţiona să-şi radă barba şi să adere la Armată, deghizat în fată.

Frumosul Jake Boreham, un tunzător sentimental din Noua Zeelandă, care-l citise pe Bret Harte, făcu o încercare bine chibzuită pe lîngă fata cea drăguţă, prefăcîndu-se că apucă pe calea pierzării cu ideea de a-i cîştiga interesul şi simpatia, apoi, purtînd o aparentă luptă

grea cu sine însuşi, că se înduplecă de hatîrul ei. El povestea întîmplarea cu vesela şi cinica lipsă de discreţie care-i era caracteristică, lui cît şi celor mai mulţi dintre oamenii din ţinut.

„Băusem cîteva păhărele, spunea el, şi stăteam sub un eucalipt de lîngă rîu, cînd o văd pe fata cea drăguţă şi o altă femeie din Armata Salvării, coborînd de-a lungul malului. Era o arşiţă grozavă. M-am gîndit la Sandy şi la învăţătoarea din Bret Harte şi mi-am spus că n-ar fi o idee rea să mă întind la soare şi să mă prefac bolnav; am aruncat pălăria pe pămînt şi m-am întins pe jos, cu capul în soarele fierbinte, în cea mai graţioasă poziţie pe care am putut-o găsi şi am încercat să dau feţei mele o expresie de îndurerat regret, ca şi cînd aş fi visat la copilărie şi la maică-mea. M-am gîndit că poate fetei celei drăguţe îi va fi milă de mine şi am fost sigur că se va opri, va ridica pălăria şi o va aşeza uşor peste bietul meu cap bolnav. Eu aveam să devin conştient pentru un moment, să mă uit disperat împrejur, să-i văd ochii, apoi să tresar şi să mă uit trist şi ruşinat, să mă clatin pe picioare, ridicîndu-mi pălăria, ca Silver King în faţa publicului, cînd apare prima dată, beat, pe scenă; şi apoi aveam să încep să tremur, încercînd să merg pe cît aş fi putut de drept. Iar în ziua următoare aveam să-mi curăţ dinţii şi unghiile, să pun o cămaşă albă şi să încep să fiu un om nou.

Ei bine, cum stăteam acolo, jos, cu ochii închişi, am auzit paşii venind şi oprindu-se şi o

şoaptă şi am crezut c-o aud pe fata cea drăguţă : „Bietul băiat !" sau ceva asemănător şi în aceeaşi clipă am simţit în coastă o împunsătură grozavă de umbrelă — cel puţin presupun că a fost ţintită spre coastă ; dar femeile sînt proaste ochitoare, aşa că vîrful umbrelei mă atinse într-o parte, tocmai între ultima coastă şi osul şoldului, de-am sărit în sus cu iuţeala lamei unui briceag cînd îl deschizi.

Cealaltă era femeia cea voinică, cu faţa pătrată. Fata cea drăguţă arăta mai curînd speriată şi dezgustată decît sentimentală, dar cum avea destul curaj, şi-a regăsit numaidecît cumpătul. Mi-a spus că ar trebui să-mi fie ruşine, un om în toată firea ca mine, să zac acolo în praf, ca un vagabond beat — o ruşine pentru întreaga lume. Mi-a spus să mă duc acasă şi să dorm pînă mă voi trezi. Femeia cu falca pătrată mi-a spus că arăt ca un nătărău. Mă simţeam cu adevărat ruşinat şi cred chiar că arătam ca un nerod — cum arată orice bărbat în astfel de situaţie. Oricum, mă simţeam ca un nătărău. M-am sculat şi am plecat, dar suferеam atît de tare, încît m-am dus dracului de rîpă, chiar de-adevăratele timp de vreo două săptămîni şi am pierdut douăzeci de lire la o partidă de dame contra unui jucător legat la ochi. Acum stau şi mă gîndesc că amîndouă femeile aveau umbrele, dar nu sînt sigur nici pînă în ziua de azi, care din ele m-a pocnit ? Nu e vorbă, n-ar avea mare importanţă. Dar de-atunci n-am mai citit nici o carte de Bret Harte."

Jake se gîndi cîtva timp.

„Partea proastă a lucrului, spuse el cu tristeţe, e că n-am ştiut dacă femeia sau fata mi-au înţeles intenţiile ; aş fi fost curios să ştiu. Nici nu vă puteţi închipui ce bănuitoare sînt femeile, ăsta e cusurul lor cel mai mare ; am descoperit asta după ce m-am însurat."

Fata cea drăguţă din Armata Salvării devenea tot mai palidă şi mai slăbuţă şi cu ochii tot mai mari. Femeile spuneau că era o adevărată ruşine şi că ar fi trebuit să fie trimisă acasă, la prietenii ei, oriunde ar fi fost ei. Două, trei zile a fost bolnavă, iar cîteva femei au făcut prăjituri şi le-au dăruit peste gardul barăcii şi s-au oferit să vină s-o îngrijească, dar femeia cea voinică lua de spălat acasă şi a îngrijit-o ea singură.

Fata cea drăguţă încă mai vindea „Strigătul de Luptă" şi făcea chete, dar obosită, apatică şi cam jenată. Era clar că se săturase de Armata Salvării şi îi era ruşine de ceilalţi fraţi din Armată. Poate că ajunsese să înţeleagă lucrurile prea bine.

Armata Salvării, vedeţi, nu era de nici un folos în Australia decît din punct de vedere financiar. E pur şi simplu acolo ca să colecteze fonduri pentru conducătorii flămînzi. Australienii sînt prea inteligenţi pentru Armata Salvării. În Bourke nu era de loc sărăcie — aşa cum se înţelege la oraş ; era destulă hrană ; iar dormitul în cort şi lipsa de confort păreau fireşti oamenilor. Cînd era vorba de vreo boală, accident, văduve sau orfani, prietenii făceau o chetă, fără să bată toba şi să ţină predici, şi totul era perfect. Dacă cineva era lefter, împrumuta două

lire de la un prieten. Dacă sosea o familie străină, fără bani, se găsea cineva care s-o găzduiască, iar negustorii îi creditau pînă ce bărbatul găsea de lucru. Cît despre rest, ne rezolvăm singuri, pe aici, problema salvării sau a osîndei — după cum e cazul — fără să ne ajute nimeni — decît un prieten, poate. Armata Salvării nu poate să ne ajute, dar un prieten păcătos, mai curînd — fiind şi el păţit. Armata Salvării este doar un obstacol în calea progresului democraţiei, pentru că atrage pe mulţi, care altfel ar fi democraţi agresivi — ca şi pentru alte motive.

În afară de aceasta, dacă toţi am adera la Armata Salvării, ar rămîne al dracului de puţini pentru principala ei misiune.

Fata cea drăguţă a mai lucrat o bucată de timp, cu soţia inspectorului de la depozite, care n-a putut afla nimic de la ea în privinţa ei sau a prietenilor ei. Dormea tot în baracă, făcea parte din Armata Salvării şi asista la mitingurile ei.

Era în dimineaţa de Crăciun, şi era pace în Bourke şi printre oameni bună învoire. Nu mai fusese nici o bătaie de două seri, şi chiar şi aceea fusese o luptă amicală, pentru a se lămuri o discuţie cu privire la fosta proprietate şi în acelaşi timp a se decide viitoarea stăpînire a unui cîine.

Fusese o noapte foarte caldă şi apăsătoare, care se termină într-un răsărit înăbuşitor. Bărbaţii liberi aveau obiceiul să-şi ia aşternutul şi să doarmă în „Parc" sau în scuarul oraşului, cînd era foarte cald. Nevestele şi fetele dormeau sau

încercau să doarmă cu ferestrele şi uşile de la dormitor deschise, iar bărbaţii dormeau afară, pe verandă. Eu mă culcasem în noaptea aceea într-un colţ al parcului şi soarele m-a trezit din somn.

Pe cînd mă ridicam, am văzut un om cu sacul în spate, venind pe drumul alb şi prăfuit, dinspre pod, acolo unde drumul duce spre Vest şi mai departe, o sută şi treizeci de mile prin desişurile aride şi pîrjolite de soare, la Hugerford, pe marginea Sheol-ului. Am recunoscut mersul acelui om. Era Jack Moonlight, un timp secretarul Uniunii tunzătorilor la Coonable şi în general delegatul tunzătorilor în orice baracă unde tundea. Era un tunzător de o categorie superioară, unul din acei oameni liniştiţi şi gînditori, din care se găseau, în general, doi sau trei în mediul aspru al barăcilor, care au o mare influenţă şi dau barăcii un nume bun, din punctul de vedere al Uniunii. Nu calmi în felul indignat şi snob al englezului educat, dar cu un fel de calm trist, stăpînit, plin de forţă — ca şi cînd şi-ar da bine seama că inteligenţa lor depăşeşte linia medie, că au suferit necazuri mai adevărate şi mîhniri mai adînci decît majoritatea prietenilor lor, cărora nu le este cu putinţă să-i înţeleagă dacă le vorbesc aşa cum simt şi care nu pot să vadă lucrurile aşa cum le văd ei — totuşi, oameni care sînt înţeleşi şi foarte simpatizaţi în rezerva lor izolată şi plină de bun simţ.

Lucrasem în aceeaşi baracă cu Jack Moonlight şi îl întîlnisem la Sydney şi a fi tovarăş de lucru cu un boşiman cîteva săptămîni, înseamnă a-l

cunoaşte bine — cel puţin aşa cred. Cu doi ani în urmă de Crăciun, el făcuse o excursie la Sydney, şi cînd se întorsese înapoi, părea că îi lipseşte ceva. Devenise tăcut, bea mai mult şi uneori chiar de unul singur, şi începuse să fumeze zdravăn. Îşi abandona prietenii, se interesa puţin sau de loc de treburile Uniunii şi călătorea singur, mai ales noaptea.

Australianul se naşte cu prietenul lipit de el, şi lipit rămîne toată viaţa — ca o aluniţă. Poate să-i despartă uneori sute de mile şi să fie separaţi ani întregi ; rămîn totuşi prieteni pe viaţă. Un australian poate avea mulţi prieteni în vagabondările lui, dar întotdeauna unul singur este prietenul *lui*, „prietenul meu" ; şi este lucru obişnuit să auzi un australian, care este în toate privinţele un adevărat prieten cu omul cu care se întîmplă să călătorească, să vorbească despre *prietenul prietenului său* — „prietenul lui Jack" care ar putea fi în Klondyke sau Africa de Sud. Un australian are totdeauna un prieten care să-l consoleze, cu care să discute, să lucreze, să se plimbe, să bea, care să-i împrumute bani cînd rămîne lefter şi care să-i spună nătărău afurisit şi să-l şi pocnească uneori, care în faţă să-l înjure, dar pe la spate să-i ia apărarea, care să depună mărturie falsă şi să-şi calce jurămîntul pentru el, care să-şi mintă iubita pentru el dacă e holtei, sau nevasta, dacă e însurat, care să-i reţină un ţarc la o baracă unde nu e de faţă, sau, dacă prietenul e plecat în Noua Zeelandă ori Africa de Sud, să-i scrie să vină, dacă e rost de vreun cîştig. Şi fiecare ia de bun cuvîntul celuilalt împotriva întregii lumi, şi fiecare crede că celălalt e omul cel mai drept care s-a văzut vreodată — „un om întreg". Şi cel mai bun, în al doilea rînd, după vechiul prieten, este acela cu care te plimbi, mergi călare, lucrezi sau bei.

Primul lucru de care te întreabă bucătarul cînd vii la o baracă de tunzători este : — „Unde ţi-e prietenul ?" Într-o vreme am călătorit singur cîtva timp şi mi se părea uneori, după tonul cu care eram întrebat despre prietenul meu, că oamenii îşi închipuiau că l-aş fi făcut să dispară şi că faptul ar trebui cercetat.

Cînd un om calcă prietenia şi începe să „urască", oamenii de pe la noi consideră asta ca o treaptă spre un copac convenabil şi o pereche de chingi de şa încătărămate...

Părerea mea era că, într-o oarecare măsură, începeam să iau loc pe vremea aceea prietenului lui Jack Moonlight.

— Hei, Jack ! l-am strigat, cînd ajunse la colţul Parcului.

— Bună dimineaţa, Harry, spuse Jack, ca şi cînd m-ar fi văzut în ajun, şi nu cu trei luni în urmă. Ce mai faci ?

Am mers împreună la biroul Uniunii, unde aveam o cămăruţă mititică. Jack era tăcut. Dar nu e loc pe lume unde tăcerea unui om să fie mai mult respectată (cu limite rezonabile) ca în ţinuturile australiene, unde fiecare om are un trecut, mai mult sau mai puţin trist, şi fiecare o fantomă — poate că din alte ţări de care nu ştim nimic şi vorbind într-o limbă străină. Pe la noi se spune : „Jack e pe gînduri !"

Şi îl lăsă într-ale lui. În general doreşti şi tu să-ţi vezi de gîndurile tale, ca şi prietenul tău ; şi cînd aţi fost o bucată de timp împreună, e foarte natural să călătoreşti o zi întreagă fără să schimbaţi o vorbă. În cursul dimineţii, Jim va spune la un moment dat : „Ei bine, cred că am făcut o afacere bună cu calul ăsta, Bill", iar după-amiază, tîrziu, să zicem cu douăzeci de mile mai departe, i se întîmplă lui Bill să răspundă : „Ei bine, cred că afurisitul care ţi l-a vîndut, te-a înşelat."

Îmi place un prieten care gîndeşte şi cred că a gîndi în tovărăşia cuiva este mult mai sănătos şi mai comod, precum şi mai puţin riscant, decît a gîndi singur.

În drum spre biroul Uniunii, Jack şi cu mine am trecut pe lîngă „Royal Hotel" şi am aruncat o privire prin uşa deschisă a dormitorului ce da pe verandă, şi am văzut-o pe drăgălaşa, frumoasa şi tînăra soţie din Sydney a proprietarului, dormind frumuşel sub plasa împotriva ţînţarilor, ca o frumoasă din pădurea adormită, în timp ce patronul dormea pe saltea afară, pe verandă, de-a curmezişul uşii deschise.

M-am uitat la Jack, căutînd un zîmbet, dar n-am văzut nici unul. Avea expresia îndurerată a unui om care e brusc îmboldit de gîndul la ceva care ar fi putut să fie.

Am pus ceainicul la foc şi am fript o bucată de carne.

— Ai călătorit toată noaptea, Jack ? l-am întrebat.

— Da, răspunse Jack, am poposit ieri la Emus.

N-a mîncat de loc. Începeam să cred că gîndea prea mult pentru sănătatea lui. Era mult mai slab decît îl văzusem ultima dată şi puţin cam distrat, şi avea ceva din privirea rătăcită pe care o văzusem la Tom Hall după ultima mare grevă a tunzătorilor, cînd Tom lucrase zi şi noapte pentru a-şi susţine prietenii în aspra şi amara luptă, dar bătălia a fost pierdută.

— Ascultă, Jack, i-am spus eu la urmă, ce s-a întîmplat ?

— Nu e nimic în neregulă, Harry. Ce te face să crezi ?

— Ai intrat în vreo încurcătură ? l-am întrebat. Ce s-a întîmplat pe drumul de la Hungerford ?

— Nu, Harry, n-am nimic, dar tu ce faci ?

Şi scoase din buzunar o sfoară, nişte ziare şi un sul de bancnote prăfuite şi le aruncă pe pat. Cum tocmai atunci eram lefter, am luat o bancnotă şi o cană, să aduc bere de la „Royal". Mă gîndeam că berea l-ar putea ajuta să-şi mai revină puţin.

— Ia mai bine două lire, spuse Jack. Arăţi ca şi cînd ai avea nevoie de ceva cămăşi şi lucruri noi.

Dar o liră îmi era de ajuns şi cred că avea motiv să se bucure de cea de-a doua, după cum s-au desfăşurat apoi lucrurile.

— Nimic nou în Bourke ? întrebă Jack în timp ce ne beam berea.

— Nu, spusei eu, nimic ; doar că e o fată drăguţă în Armata Salvării.

— Era şi timpul, mîrîi Jack.

— Dar ia ascultă, Jack, spusei eu deodată, în definitiv ce ţi s-a întîmplat în ultimul timp ? Poate că aş putea să te ajut. N-are nici un rost să tot zici că nu e nimic. Cînd un om cade mereu pe gînduri şi umblă singur, e semn rău şi e foarte probabil să sfîrşească într-un copac, atîrnat de o bucată de funie. Spune-mi ce necaz ai. Spune tot. E o fantomă, nu-i aşa ?

— Ei bine, aşa cred, spuse Jack. Toţi avem fantomele noastre în această privinţă. Dar n-avea nici o grijă, Harry, n-am nimic. Eu nu mă amestec în fantomele tale, şi nu înţeleg ce te face să o urmăreşti pe a mea. De ce ? E tot aşa de rău ca şi cînd ai da cu piciorul în cîinele cuiva, spuse Jack cu o umbră de zîmbet.

— Spune-mi, Jack, e o femeie ?

— Da, o femeie. Acum eşti mulţumit ?

— O fată ?

— Da.

Nu mai era nimic de spus. Mă gîndeam c-ar fi putut fi de o mie de ori mai rău decît o fată. Mă gîndeam că s-ar fi putut însura pe undeva, şi să fi ieşit vreo încurcătură.

Am luat masa la Billy Woods, o adevărată masă de Crăciun — totul rece în afară de legume, stînd pe verandă în şorturi, în pofida ordonanţelor în vigoare, iar soţia şi sora lui Billy, proaspete, calme, frumoase, în loc să fie încălzite, îmbujorate şi prost dispuse, ca cele mai multe femei australiene care au gătit toată dimineaţa la un foc dogorîtor într-o bucătărie supraîncălzită şi pe o zi extrem de călduroasă, ca să prepare budinci şi fripturi fierbinţi, pentru simplul motiv că bunicile lor obişnuiau să prepare, în Anglia, de Crăciun, bucate calde.

După masă am făcut o plimbare pe rîu, plutind uşor în josul curentului, la umbra copacilor de pe malul rîului, în loc să ne culcăm sau să umblăm obosiţi şi transpiraţi, ca să găsim apoi femeile cu migrene, cum se întîmplă de multe ori, de Crăciun, în Australia.

Doamna Woods încercă să-l facă pe Jack să vorbească, dar fără nici un succes, iar seara, Jack începu să bea, ceea ce-l făcu pe Bill să spună : „Mă tem că Jack e pe drum rău."

După ceai, cei mai mulţi dintre noi ne adunarăm în jurul verandei lui Watty. Mai tot ce se întîmpla în Bourke, se întîmpla la crîşma lui Watty sau prin apropiere.

Dacă un cal nărăvaş se ambala şi pleca în goană cu o trăsurică sau o căruţă, era oprit în general în faţa crîşmei lui Watty, ceea ce părea să sugereze, după cum spunea Mitchell, că cei mai mulţi dintre eroi beau la Watty — şi de asemenea că oamenii cei mai curajoşi se găsesc printre cei mai mari beţivani. (Dar uneori calul se oprea singur în stîlpul firmei lui Watty, care era un stîlp gros şi rezistent ce-i oprea elanul.) Pe atunci crîşma lui Watty, „La Herbul Cărăuşilor", era o crîşmă a unioniştilor ; şi căruţaşii australieni sînt în majoritatea cazurilor oameni aspri, oţeliţi şi cruzi : dar era ceva în berea lui Watty care-i făcea pe oameni să discute curgă-

tor, şi cele mai frumoase lupte aveau loc în curtea lui. Cîinii lui Watty erau cei mai răi din tot oraşul şi aveau loc lupte de cîini la fiecare două seri, urmate tot atît de des de o trîntă între oameni. Cînd calul vreunui om o lua la goană cu el, de cele mai multe ori era azvîrlit pe veranda lui Watty, dacă nu era cumva proiectat drept în bar ; şi victimele accidentelor, şi tunzătorii bolnavi sau lefteri erau, în general, aduşi tot la crîşma lui Watty, ca fiind cea mai convenabilă şi mai comodă pentru ei. Mitchell nega că ar fi fost generozitate sau bunătate din partea lui Watty ; spunea că totul era o chestie de reclamă şi de afacere. Watty ştia ce face. Era un om şiret, Watty ăsta. Mitchell mai spunea că dacă ar fi bolnav, *el* personal n-ar vrea să fie adus la Watty, pentru că Watty ştia ce bună afacere era setea de la înmormîntări. Tom Hall era de părere că Watty mituia în taină Armata Salvării.

Stăteam pe un scăunel lîngă zidul verandei, cu Donald Macdonald, Bob Brothers (Girafa) şi Mitchell, şi cu încă vreo doi alţii, iar Jack Moonlight şedea pe podea, cu spatele rezemat de zid şi cu pălăria trasă bine pe ochi. Armata Salvării sosi la ora obişnuită, dar la început n-o văzurăm pe fata cea drăguţă, era puţin în întîrziere. Mitchell spunea că îi place să se afle la Watty cînd Armata Salvării făcea rugăciuni şi fata cea drăguţă era acolo ; personal, n-avea nimic împotrivă să se roage pentru el o fată atît de frumuşică, deşi considera că numai un înger adevărat ar mai putea să-l salveze. Spunea că bătrîna lui bunică obişnuia să se roage pentru el în fiecare

seară a vieţii ei, iar duminica, de trei ori, plus zilele de Crăciun, dacă nu se întîmpla să cadă Crăciunul într-o duminică ; dar Mitchell socotea că bătrîna nu trebuie să fi avut mare influenţă, căci cu fiecare an a devenit tot mai păcătos şi s-a afundat tot mai adînc pe căile întunericului, pînă a luat chiar drumul crimei.

În timp ce Armata Salvării se ruga, o femeie mititică, subţirică, şi cam ţicnită, apăru pe ring ; era o apucată în ce priveşte religia aşa cum pe unele femei le apucă de cîte ori e vorba de drepturile femeii sau sute de alte lucruri. Avea o faţă atît de slabă, fălcile atît de proeminente şi gura atît de mare, încît cînd a deschis-o să vorbească, era ca mişcarea în gol a unui ventriloc şi aproape că puteai să-i vezi gîtlejul.

— Lumea spune că sînt smintită, ţipă ea cu o voce spartă şi stridentă. Dar nu sînt nebună — sînt nebună numai după Domnul Isus Cristos ! Asta-i toată nebunia mea !

Şi tocmai atunci, un om din Armata Salvării — bocitorul Armatei, cum îl numeam noi şi care totdeauna călca în străchini, tocmai atunci făcu un pas înainte, îşi roti ochii, îşi aruncă mîinile în sus şi-n jos, ca şi cînd ar fi săltat două mingi şi spuse cu o simţire adîncă :

— Slavă Domnului că sminteala ei e tocmai unde trebuie !

Tom Hall se îndoi de rîs şi mulţi dintre ceilalţi păcătoşi găsiră că era tare hazliu. Şi Armata Salvării părea de asemenea să creadă că ceva nu era în ordine, căci începu să cînte un imn.

Un negru american voinic, care fusese păzitor de noapte la Sydney, păşi pe ring şi îşi flutură braţele, iar cînd se simţi destul de emoţionat, începu să-şi mişte mîinile în sus şi-n jos, repede, ca şi cînd ar fi tras în jos o frînghie, în mare grabă, pe un scripete, şi să spună : „Coboară Doamne !" — o dată cu imnul, ca un acompaniament de bas. „Coboară, Doamne, coboară, Doamne, coboară, Doamne, coboară Doamne !" Şi cu cît spunea mai iute, cu atît mai repede trăgea funia. Iar cînd imnul se termină, el începu să predice.

— Prieteni, spunea el, am fost o dată negru ca tăciunele în gîndurile mele ! Am fost o dată negru ca cerneala în oceanul păcatului ! Dar acum — slavă şi binecuvîntare Domnului ! — sînt mai alb ca fulgul de zăpadă !

Tom Hall, stînd jos, pe marginea verandei, plîngea, cu capul rezemat de un stîlp. Contribuise cu un şiling în seara aceea şi voia să aibă contravaloarea sumei.

Atunci sosi şi fata cea drăguţă şi fu împinsă înainte, pe ring. Arăta mai subţirică şi mai palidă ca oricînd, iar în ochi avea o strălucire febrilă, care nu-mi plăcu.

— Oameni buni, spuse ea, e ziua de Crăciun...

N-am auzit mai mult căci la sunetul vocii ei, Jack Moonlight sări în sus, ca şi cînd l-ar fi înţepat cineva. Se repezi înainte, se uită la ea o clipă, fix, de parcă nu-şi putea crede ochilor, apoi strigă : „Hannah !" scurt şi tăios. Ea tresări

de parcă ar fi fost împuşcată, îi aruncă o privire sălbatică şi se clătină pe picioare ; în clipa următoare el o ţinea în braţe şi îşi îndrepta paşii spre salonul particular.

Am auzit-o pe soţia lui Watty strigînd după apă şi după săruri mirositoare. Era tot atît de grasă ca şi Watty şi îi semăna foarte mult la faţă, dar era emotivă şi simpatică. Apoi imediat am auzit prin fereastra deschisă vocea fetei celei drăguţe, care-i spunea lui Jack :

— O, Jack, Jack ! De ce ai plecat şi m-ai lăsat aşa ? A fost crud din partea ta.

— Dar mi-ai spus să plec, Hannah, zise Jack.

— Asta... asta n-are a face. De ce nu mi-ai scris ? suspina ea.

— Pentru că nici tu nu mi-ai scris mie niciodată, Hannah, spuse el.

— Asta... asta nu e o scuză. A fost atît de cr... crud din partea ta, Jack !

Nevasta lui Watty închise fereastra. Un nou venit îl întrebă pe Watty ce se întîmpla, iar el îi răspunse că nu era nimic altceva decît că fata din Armata Salvării îşi găsise drăguţul, sau soţul, sau un frate de mult dispărut, sau aşa ceva, dar că nevastă-sa se îngrijea de chestia asta, şi continuă să moţăie mai departe.

Apoi ne-am strămutat cu toţii la Royal şi am luat şi Armata Salvării cu noi.

— Aşa se petrec lucrurile, spuse Macdonald. Pentru femei este sau dragostea sau religia ; pentru bărbaţi, dragostea sau dracul.

— Uneori, pentru bărbaţi, spuse Mitchell imediat, sînt amîndouă, şi dragostea şi dracul, Donald.

M-am uitat atent la Mitchell, dar faţa lui nu avea altă expresie decît dac-ar fi vrut să spună : cred că va începe să plouă.

HOTELUL SUFLETELOR PIERDUTE

Drumul spre Hugenford. Februarie. O sută treizeci de mile de nisip roşcat, aspru, pe lîngă desişuri uscate şi încinse. Nori deşi de nisip fierbinte. Patru atelaje încărcate cu lînă, trecînd peste o barieră care taie drumul. Scîrţîit de roţi, zăngănit şi clinchet de lanţuri, pocnete de bice şi înjurături în dialect local. Baloturi, şi orice altceva, acoperite de praf. Miros de pînză gudronată şi de unsoare veche de osii. Şine de roţi, destul de fierbinţi ca să frigi cotlete pe ele, juguri şi lanţuri atît de încinse încît e de mirare că nu ard pielea animalelor. Apă călduţă în burdufurile atîrnate la spatele carelor. Boi, trăgînd aşa cum numai boii ştiu să tragă. Roţi săpînd brazde adînci în nisip, şi încărcătura clătinîndu-se de pe o parte pe alta. La jumătate de drum, o întindere uscată de şaptesprezece mile. Un rezervor mare, plin cu apă bună, în desiş, la dreapta, dar e un rezervor particular, străjuit de un paznic. Tufişuri de *mulga* şi un lăstăriş rar şi spinos.

Căruţaşii se opresc pentru masă. Fac tabără şi pun apă la fiert, în timp ce boii stau frînţi sub jugul lor, în căldura arzătoare. Unul sau doi se culcă, iar înaintaşii se tîrăsc şi se înghesuie în jurul unui copac uscat, nădăjduind un pic de umbră. Căruţaşii arată ca nişte piei roşii, cu o mască de praf roşu amestecat cu sudoare pe chipuri, ciudată fiind dunga albă din jurul ochilor, pricinuită de îndepărtarea prafului orbitor, a sudorii şi a muştelor. Vreascurile uscate ard cu o flacără palidă şi un fum albastru, străveziu, se ridică aproape invizibil. Fierbinţeala soarelui dansează şi luminează orbitor stîlpii albi ai îngrădirilor, peste munţi de nisip şi peste orice lucru luminos din depărtare.

Un om îşi scoate cizma şi ciorapul, le goleşte de un pumn bun de nisip şi îşi suflecă cu grijă cracul pantalonului. Piciorul îi e acoperit pînă la genunchi de o crustă de praf şi sudoare ; distrat, o rade cu briceagul şi se amuză umezind o dungă cu degetul, apoi o rade, ca şi cînd ar fi curios să vadă dacă se mai poate numi un om alb.

Diligenţa pentru Hungerford, brăzdînd nisipul, trece pe lîngă ei, într-un nor des de praf.

Şirul de care se tîrăşte din nou mai departe, ca „un şarpe rănit, ce piere o dată cu apusul", dacă un şarpe rănit care moare la apusul soarelui ar putea reînvia în dimineaţa următoare, ca să se tîrască din nou mai departe, pînă la un alt apus de soare.

Oameni în căutare de lucru, cu o înfăţişare disperată, sînt întîlniţi în cursul după-amiezii, iar un căruţaş, cel cu piciorul acoperit de nisip, le oferă tutun. Tovarăşii lui contribuie cu cîte puţin ceai, făină, zahăr.

Apus de soare şi boi obosiţi. Căruţaşii îi dejugă şi îi mînă spre cea mai apropiată apă — la cinci mile depărtare — trimiţînd mai întîi un om să cerceteze şi să vadă dacă paznicul nu e pe-acolo, altfel să trateze cu el, căci e proprietatea squatterului. Duc în grabă boii spre apă şi înapoi, în lumina amurgului, apoi, la adăpostul întunericului, îi mînă într-o poieniţă din desiş, departe de drum, unde s-ar putea vedea o urmă de iarbă — dacă priveşti mai de aproape. E mai bine cu boii decît cu caii, căci nutreţul prost se vinde scump, iar grăunţele sînt cîntărite în aur.

Mitchell şi cu mine ne-am întors pe drum, la rezervorul de apă. Am pus ceainicul la fiert şi am mîncat carne sărată de oaie şi turte. Trebuia să ne întoarcem înapoi, la Bourke, căci n-am găsit de lucru la nici una din barăci, în drumul spre Hungerford. Ne aşezarăm sub un pîlc de arbuşti tineri de mulga, cu spinările rezemate de trunchiuri şi ne scoaserăm pipele. De obicei, pe drum, cînd muştele erau foarte rele, trebuia să ne apărăm cu crenguţe sau cu pene lungi din cozi de curcan, pe care le tot mişcam în faţa obrazului, ca să nu ne intre gîngăniile în ochi ; iar cînd făceam popas, unul trebuia să mişte penele, în timp ce celălalt aprindea pipa — şi pînă la urmă fumul le gonea. Dar la o umbră deasă sau într-o colibă întunecoasă, muştele nu erau atît de rele. Pipa lui Mitchell l-ar fi afu-

mat şi pe dracul ; era o veche pipă din spumă de mare, destul de tare ca să ucizi cu ea un băştinaş. Am fumat odată cu ea, cînd eram rău cătrănit şi voiam să mă-mbolnăvesc, şi rezultatul a fost foarte satisfăcător.

Mitchell se uită prin portofelul lui, mai mult din obişnuinţă decît pentru altceva, şi scoase o reclamă de la Tattersall. Şi aceasta îi aminti.

— Ştii ce-aş face eu, Harry, spuse el, dacă aş cîştiga pariul cel mare de la Tattersall, sau dacă ar fi să moştenesc cincizeci sau o sută de mii de lire sterline, sau mai bine, un milion ?

— Cred că nimic altceva, spusei eu, decît că te-ai duce la Sydney, sau în vreun alt loc mai răcoros decît ăsta.

— Am să-ţi spun eu ce-aş face, spuse Mitchell, vorbind cu pipa în gură, aş clădi un cămin pentru muncitori.

— Un cămin pentru muncitori ?

— Da. Şi chiar aici, chiar pe locul acesta, uitat de Dumnezeu. Aş clădi un cămin pentru muncitori şi l-aş numi Hotelul sufletelor pierdute, sau Hanul de la Apusul soarelui, sau Casa de la jumătatea drumului sau un alt nume care să stimuleze fantezia oamenilor. L-aş clădi după cele mai bune metode de locuinţă răcoroasă într-o regiune fierbinte : cărămidă, verande multe şi mari, podite cu cărămizi, şi balcoane, şi acoperiş de şindrilă, în vechiul stil australian. N-aş pune nici o singură foaie de tablă gofrată şi la ferestre aş pune balamale, ca pe vremuri, şi ochiuri mici de geam, iar împrejur, viţă de vie ; arată mai răcoros, mai simplu şi mai romantic decît modelele bătătoare la ochi. Şi aş săpa un rezervor pentru o suprafaţă de apă mare cît un lac şi pentru o fîntînă arteziană, chiar dac-ar trebui să sap pînă în Anglia, şi aş iriga pămîntul, ca să se facă nutreţ bun pentru cai şi fructe şi legume, chiar de-ar trebui să aduc cu căruţa de la Bourke bălegar pentru îngrăşăminte. Şi boul şi calul oricărui căruţaş, şi calul închiriat al oricărui tunzător ar putea intra nestăvilit, dar cirezile de vite aflate în trecere ar plăti, căci ele aparţin squatterilor şi capitaliştilor. Toţi căruţaşii ar putea poposi, dar numai pentru o noapte. Şi aş... dar nu, nu, flori n-aş pune de loc, ele ar putea aminti ceva dureros, iar bietului emigrant abia sosit în Australia, i-ar aminti de casa în care s-a născut şi de maică-sa, a cărei inimă a zdrobit-o şi de tatăl lui cu părul încărunţit pe care l-a băgat în mormînt, distrugîndu-se şi pe el totodată.

— Dar ce e cu ferestrele după moda veche şi cu viţa de vie ? l-am întrebat.

— A, spuse Mitchell, uitasem de ele. Dacă mă gîndesc mai bine, cred că aş pune şi ceva flori ; şi poate şi puţină iederă. S-ar putea ca noii veniţi să fie preocupaţi de propria lor salvare şi în cazul acesta vederea rozelor şi a iederei le-ar arăta că, la urma toată n-au nimerit chiar într-o ţară uitată de Dumnezeu şi le-ar putea ajuta în năzuinţa spre ceva mai bun, care se găseşte în inima oricărui vagabond, pînă ce moare.

...Puf, puf, puf, din lulea, încet şi gînditor.

— Pînă ce moare, repetă Mitchell. Şi poate, spuse el ridicîndu-se, aş avea o sală mică, aran-

jată ca un colţ de restaurant elegant, cu argintărie şi feţe de masă şi un chelner, pentru ca atunci cînd vreun om cu carte decăzut, ar veni pe-aici, să se poată simţi pentru o oră, două, omul care era o dată. Dar presupun, reflectă Mitchell, că nu s-ar putea simţi complet ca mai înainte, fără o prietenă, care să stea în faţa lui. Aş putea alege vreuna cu pielea neagră, cred că n-ar avea prejudecăţi de culoare. Dar astea sînt prostii. Orice căruţaş şi drumeţ ar putea rămîne acolo numai o noapte. Aş avea duşuri ; dar n-aş forţa pe nimeni să facă baie, împotriva voinţei lui. Ar putea să stea jos, la o masă, şi să mănînce pe o faţă de masă ; să doarmă pe cearceafuri şi să se simtă ca înainte de a fi murit bătrîna-i mamă, sau ca înainte de a fi fugit de acasă.

— Cine ? Mama ? am întrebat.

— Da, în unele cazuri, spuse Mitchel ; şi aş avea şi un mic, atrăgător şi răcoros pavilion de vară, chiar lîngă lacul artificial, departe de zgomotul casei, unde căruţaşii să poată, după ceai, să-şi fumeze pipele şi să spună poveşti şi să stea la taclale. Şi aş pune de asemenea şi bărci pe lac, în caz că vreun fost student de la Oxford sau Cambridge, sau un vechi marinar ar veni pe-aici ; ar începe să le curgă un alt sînge în vine, să mai poată pune mîna pe vîsle. Îţi mai aminteşti de acel bătrîn marinar, care avea în grijă motorul statului ? Ai văzut cum îşi ţinea motorul — curat şi strălucitor ca un ac nou, toate nou-nouţe şi bine întreţinute, iar cabana lui, aranjată ca o cabină de vapor. Cred că îşi închipuie mai tot timpul că e pe mare şi că se

luptă cu ea, în loc de a pompa nişte apă murdară, dintr-o groapă din desiş, pentru vite aproape moarte de foame şi de sete. Sau poate crede că pluteşte la suprafaţa apei.

— Şi ai avea şi peşti, în lacul ăsta al tău ?

— Desigur, spuse Mitchell, şi cînd vreun ţîcnit de bătrîn cioban sau vagabond soseşte seara, înnebunit de căldură şi de singurătate — ca bătrînul acela ciudat pe care l-am întîlnit colo, în urmă — ar putea să stea la marginea lacului, în răcoarea serii şi să pescuiască după pofta inimii, cu undiţă şi cîrlig, şi să viseze că a fugit de la şcoală şi pescuieşte în pîrîul de lîngă satul lui natal, din Anglia, cu aproape cincizeci de ani în urmă. Ar părea mai real decît să pescuiască în praf, cum fac pe aici cîţiva bătrîni nebuni ai desişului.

— Dar n-ai impune nici o restricţie ? am întrebat eu.

— Nu. Nici măcar pentru poeţi. Aş încerca să-i lecuiesc cu hrană bună, sănătoasă, şi multe exerciţii fizice. Hotelul sufletelor pierdute ar fi un refugiu, atît pentru foşti ocnaşi, cît şi pentru cei care au fost odată domni ; pentru infirmi şi pentru beţivi ruinaţi, cît şi pentru tunzătorii cinstiţi şi sănătoşi. M-aş aşeza şi aş sta de vorbă cu un beţivan sau un criminal, ca şi cînd l-aş socoti un om tot atît de bun ca şi mine şi s-ar putea chiar să fie ; în privinţa asta... numai Dumnezeu ştie. Bolnavul ar fi ţinut aici pînă s-ar însănătoşi sau ar muri, iar chefliul, care are nevoie să se trezească, l-aş ţine pînă s-ar pune iar pe picioare.

— Atunci ţi-ar trebui şi un doctor, am spus.

— Da, vorbi Mitchell, aş aranja şi asta. Nu mi-aş bate capul cu vreun respectabil medic practician de la oraş. Aş lua vreun nenorocit de doctoraş care ar fi avut odinioară, în Anglia, o carieră strălucită şi care a căzut în dezonoare şi a şters-o în colonii, un om care ştie ce înseamnă delirium tremens, care a trecut prin toate şi cunoaşte totul.

— Atunci ai avea nevoie de un director, sau funcţionar, sau secretar, am sugerat eu.

— Cred că da. Eu nu mă prea descurc cu cifrele. Ar trebui să dau un anunţ la ziar pentru asta. Dacă mi-ar veni vreun candidat cu certificat de bună purtare şi mai ales cu recomandaţie iscălită de un preot, i-aş spune să mai treacă săptămîna viitoare ; şi dacă un tînăr ar dovedi că se trage dintr-o bună familie creştină, că merge regulat la biserică şi cîntă în cor, şi că a predat în şcolile de duminică, i-aş spune să nu mai vină, căci locul s-a ocupat, — pentru că n-aş avea încredere în el. Se întîmplă deseori ca omul foarte religios, cinstit şi muncitor la tinereţe s-o ia pe căi greşite mai tîrziu. M-aş încrede mai curînd în vreun bătrîn şi ticălos funcţionar, care a încăput pe mîna vreunei femei sau a vreunor jucători la curse cînd era tînăr şi a călcat greşit şi şi-a ispăşit pedeapsa de delapidare ; oricum, l-aş scoate din mizerie şi i-aş oferi o cale de salvare.

— Şi cum o să fie cu femeile ? l-am întrebat.

— A, bine, cred că va trebui să fie şi vreo femeie, fie şi numai pentru a-l ţine pe doctor pe linie. Aş angaja o femeie cu trecut, una care n-a fost de loc mai bună decît ar fi putut fi ; pînă la urmă sînt cele cu inima cea mai bună ; să zicem, o actriţă care a decăzut în viaţă, sau o fostă cîntăreaţă de operă care să-şi fi pierdut vocea, dar ar putea încă să mai cînte puţin. O femeie care ştie ce înseamnă necazul. Şi aş lua şi o fată care să-i ţină tovărăşie, un fel de fată în casă, şi vreo două băştinaşe sau metise care s-o ajute. Aş prefera o biată fată dezamăgită sau părăsită. Şi nici vreo doi copilaşi n-ar strica să fie. Copiii ar înveseli pe oameni şi ar contribui la îndulcirea atmosferei în casă.

— Şi ce te faci dacă menajera se îndrăgosteşte de doctor ?

— Ei bine, n-aş lua măsuri împotriva dragostei, spuse Mitchell. M-am îndrăgostit şi eu, nu numai o dată, şi nu cred că aş fi fost mai rău dacă aş fi rămas îndrăgostit. Ei bine, să presupunem că se îndrăgosteşte de doctor şi se mărită cu el, sau că se îndrăgosteşte dar nu se mărită cu el — ori să presupunem că fata se îndrăgosteşte de secretar. Nu ar fi nici un rău în asta ; nu i-ar face decît mai mulţumiţi în acest cămin şi i-ar lega de el. Ar fi o familie fericită, iar Hotelul sufletelor pierdute ar fi mai vesel şi mai intim ca oricînd.

— Dar dacă se îndrăgostesc toţi, unul de altul, şi pleacă ?

— Nu văd de ce ar pleca, spuse Mitchell. Dar să presupunem că au spălat putina. Se gă-

sesc în Australia destui nenorociţi de medici, şi destule femei cu trecut, şi destui foşti funcţionari înfrînţi, care au greşit şi au fost descoperiţi şi care au trecut prin închisori, şi destule sărmane fete dezamăgite. Ar putea fi uşor înlocuiţi, şi Hotelul sufletelor pierdute ar avea, în felul acesta, menirea de a cîrpi multe vieţi nenorocite, dînd unor oameni cu trecut posibilitatea unui alt viitor, ca să zic aşa.

— Presupun că ai avea şi muzică şi cărţi şi tablouri.

— Desigur. Dar nu cărţi triste, sau despre probleme sexuale. Nu sînt de nici un folos. Problemele au fost blestemul lumii, de la începutul ei. Cred că un personaj vesel, amabil, plin de nobleţe, dintr-o carte, e de-un mai mare folos decît toate aventurile infame sau romantice care s-au inventat vreodată. Şi mai cred că oamenii ar trebui să-şi rezolve sentimentele lor plîngăreţe în particular, cînd sînt singuri sau cînd se îmbată. E păcat că orice scriitor nu-şi poate pune într-o carte toată amărăciunea lui şi apoi s-o ardă. ...Nu. Aş avea numai cărţi bune şi vesele, despre cele mai bune şi strălucitoare laturi ale naturii omeneşti — Charles Dickens, Mark Twain şi Bret Harte şi alţii ca ei. Şi aş avea toate tablourile australiene — care ar arăta partea cea mai bună şi mai luminoasă a vieţii australiene. Şi aş avea toate cîntecele australiene. Dar cîntece ca „Swannie Ribber", sau „Cămin, dulce cămin" sau „Annie Laurie" sau oricare din aceste cîntece vechi, n-aş vrea să le aud cîntate la Hotelul sufletelor pierdute ; ele

sînt cauza mai multor inimi frînte şi beţii şi sinucideri pe aici, decît orice altceva. Iar dacă cineva ar vrea să cînte „Înainte de bătălie, mamă", sau „Mamă, trezeşte-mă din somn", va găsi că înainte de bătălie era foarte bine. Va trebui să meargă afară şi să doarmă în desiş, unde ţînţarii şi furnicile o să-l trezească din somn. Nu-mi place omul care tot scînceşte după maică-sa, fiindcă de fapt nu s-a sinchisit niciodată de bătrîna lui mamă, nici de altcineva decît de propria sa persoană, egoistă şi meschină... S-ar purta discuţii înalte şi intelectuale pentru cei care...

— Cine şi-ar lua sarcina acestui sector ? am întrebat repede.

— Ei bine, reflectă Mitchell, am avut intenţia s-o iau asupra mea, pentru un timp cel puţin, dar dacă te gîndeşti bine, doctorul şi femeia cu trecut ar avea multă experienţă şi aş putea să mă ocup, numai la nevoie, de această latură a chestiunii. Desigur, tu nu eşti în măsură să judeci abilitatea mea intelectuală ; vezi tu, eu n-am avut pe nimeni cu care să discut de cînd ai venit tu. Dar n-are importanţă. Vor fi discuţii intelectuale pentru folosul ticăloşilor nou-sosiţi. Şi orice actori decăzuţi care ar veni ar putea juca o piesă, dacă ar voi. Aceasta ar lumina lucrurile şi ar ridica nivelul căruţaşilor şi al vagabonzilor. Aş avea aranjată o estradă şi ceva decoruri. Aş face tot ce-aş putea ca să atrag pe tunzători spre Cămin după ce s-ar termina sezonul tunsului şi să-i împiedic de a alerga cu banii cîştigaţi, la prima crîşmă sau la Sydney,

unde să-i curețe de bani fetele de la bar. Și aș zdrobi eroul în ultimul act ca pe-un netrebnic egoist, și aș mărita fata cu ticălosul — căci ar fi mai probabil ca acesta s-o facă fericită, pînă la urmă.

— Dar, cu ferma ce faci ? am întrebat. Cred că ai aduce un expert de la facultatea de agricultură ca s-o conducă.

— Nu, spuse Mitchell. Aș angaja vreun biet selector ruinat de secetă și i-aș da în grijă totul. Numai că, reflectă el, partea proastă e că dacă iei un selector care a folosit boi toată viața ca să facă să răsară recolta pe straturi nisipoase și pietroase din desiș și îl pui să lucreze un pămînt bogat în apă și îngrășăminte, unde nu trebuie decît să arunce sămînța în pămînt și apoi poate să-și aprindă pipa și să aștepte să crească, s-ar putea să se simtă deprimat. De, așa-i firea omenească... Și bineînțeles, ar trebui să am un personaj excentric pe lîngă casă, un fel de tip glumeț, care să facă lucrurile să pară mai luminoase. N-aș lua un om care a fost fericit și comod toată viața ; ci mai curînd vreun bătrîn bizar, a cărui nevastă l-a cicălit pînă a murit și care a fost urmărit pentru că a vrut să-și înece necazurile în băutură și care a început ca antreprenor de pompe funebre dar n-a reușit și pînă la urmă a căpătat o slujbușoară de grădinar sau portar sau așa ceva, la vreun azil de nebuni. L-aș angaja. Ar fi cît se poate de probabil să fie un umorist și un filozof și și-ar aduce partea lui la înveselirea celor de la Hotelul sufletelor pierdute, care, sînt sigur că l-ar lua în mare simpatie.

— Și ai avea și băuturi la Hotelul sufletelor pierdute ?

— Da, spuse Mitchell, aș avea berea cea mai bună și cele mai bune alcooluri și vinuri ce s-ar putea găsi. După ceai, aș lăsa pe fiecare să bea doar atît cît să se simtă bine și fericit și tot atît de bun și de isteț și de inocent și de cinstit ca oricare altul, dar nu mai mult. Dar dacă un suflet amărît ar veni tîrîndu-se și tremurînd, de i-ar sălta carnea pe el, urmărit de monștri cu ochi verzi și nas scînteietor, l-am primi și i-am da medicamente calmante și l-am îngriji și l-am veghea și l-am curăți și i-am da cîte-o înghițitură de whisky bun și mai ales am fi alături de el, și i-am spune că și noi am fost de multe ori mai răi decît el. Nu i-am spune ce om egoist și slab este și nu i-am tot pomeni că și-a distrus viața. Am încerca să-i demonstrăm că e mai bun moralicește decît este în realitate. Pe mulți oameni, și mai ales pe aici pe la noi, remușcările îi împing mai repede în iad. Cînd un om crede cu fermitate despre sine că e un caz disperat, atunci nu mai e nimic de făcut pentru el ; dar lasă-l să se îndoiască, și va avea o șansă. Fă-l să creadă că sînt cazuri mult mai rele decît al lui... Nu i-am predica despre păcatul de a-și irosi viața, nu — ci am încerca să-i arătăm nebunia unei vieți risipite. Dar ar trebui mai întîi să fiu eu în măsură să predic așa ceva. Și asta numai Dumnezeu o știe. Și mai ales am încerca să-i scoatem din cap blestemata și vechea părere

populară că e greu să te schimbi, că un om trebuie să ducă o luptă grea cu sine însuşi pentru a scăpa de beţie — sărmanii beţivi nu-şi pot închipui cît de uşor este. Şi îl vom întreba de-a dreptul dacă puţinele ore de plăcere merită preţul zilelor de suferinţă infernală ce le urmează.

— Şi foarte probabil, am adăugat eu, că o dată pus pe picioare, ar lua drumul cel mai scurt pînă la crîşma cea mai apropiată, şi s-ar pune pe-un chef grozav, şi într-o săptămînă ar veni înapoi la Hotelul sufletelor pierdute, delirînd mai rău ca oricînd. Ce-ai face atunci ?

— L-aş primi din nou şi l-aş îngriji ceva mai mult ; şi a treia şi a patra oară, dacă ar fi nevoie. Cred că trebuie mers pînă la capăt cu un lucru pe care-l începi. Şi dacă nu şi-ar face apariţia după ultimul chef, l-aş căuta peste tot, l-aş aduce în casă, ca să moară pe un pat şi i-aş face moartea cît mai uşoară posibil. Am văzut un om murind pe pămînt, iar pe-un altul, l-am găsit mort în desiş. L-am îngropa sub un eucalipt şi am scrie : Închinat memoriei unui om care a murit. Odihnească-se în pace ! Aş aranja şi un cimitir, cu eucalipţi drept pietre de mormînt şi cîteva epitafe originale — ţi-o promit.

— Şi la cît de multă recunoştinţă te aştepţi tu de pe urma Hotelului sufletelor pierdute ? l-am întrebat.

— La nici o recunoştinţă, răspunse el pe loc. Nu e vorba de un sindicat pentru descoperirea Recunoştinţei. S-ar putea ca lumea să spună că

Hotelul sufletelor pierdute e o vizuină pentru femei şi fete răpite, folosite ca momeală, cu scopul de a înşela şi jefui pe călători, şi chiar dacă legile, cu sancţiunile lor, ar veni pe capul meu, m-aş lupta mai departe pentru ideea asta. S-ar putea să mă trezesc zeificat şi adorat înainte de a fi spînzurat. Cred că un filantrop şi un reformator au noroc dacă pînă la urmă îşi salvează pielea, lăsînd de o parte celelalte. Dar iată ! Vorbind de recunoştinţă : tocmai teama de nerecunoştinţă opreşte mii de oameni de a face binele. Este tot atît de mizerabilă şi egoistă şi laşă, ca orice altă teamă de care suferă omenirea — de fapt, e chiar mai egoistă decît cele mai multe temeri — ca de exemplu teama de-a fi socotit laş, sau de a fi considerat excentric, sau îngîmfat sau afectat, sau prea bun, sau prea rău. Omului care se gîndeşte mereu la ingratitudinea lumii, nu i se datoreşte nici o recunoştinţă ; dimpotrivă, el ar trebui să fie recunoscător lumii că îl lasă să trăiască. Se gîndeşte mereu la ingratitudinea oamenilor, pînă cînd ajunge un cinic. El vede lumea ca pe partea dinafară a unei ferestre, care ar fi cu oblonul lăsat şi cu luna moartă şi rece strălucind pe el, şi trece mai departe, cu o faţă acră ; în timp ce, dacă şi-ar da osteneala să păşească înăuntru, e foarte probabil că ar găsi o cameră plină de lumina roşiatică a focului, ar găsi simpatie şi voie bună, şi amabilitate, şi dragoste, şi gratitudine. Uneori cînd e sărac lefter şi silit să meargă printre oameni şi să

lupte pentru o bucată de pîine, rămîne surprins cît de multă bunăvoinţă întîlneşte alergînd prin lume, în locuri unde niciodată nu s-ar fi aşteptat. Dar... a, bine, devin sentimental.

— Şi ai uitat de Hotelul sufletelor pierdute, i-am amintit eu.

— Nu, n-am uitat, spuse Mitchell. Aş aranja asta foarte bine. Îndată ce aş vedea că lucrul e pus pe roate, sub conducerea unui om în care aş avea încredere, aş cheltui fiecare penny pe care l-aş avea pentru această treabă, aş pune cîţiva oameni cinstiţi să administreze, iau eu aş lua-o din loc. Sînt prea bătrîn ca să stau mult într-un loc — (sînt un suflet pierdut care se simte întotdeauna mai bine cînd schimbă locul). Sînt atît de obişnuit cu drumul, încît dacă aş aş fi închis într-o casă, m-aş plimba nopţile în sus şi-n jos prin camera mea, deranjîndu-i pe ceilalţi. Şi, în afară de asta, m-aş simţi pierdut şi mi-ar lipsi sacul pe umăr.

— Aşadar, ţi-ai pune toţi banii în afacerea asta ?

— Da, în afară de-o liră-două, ca să am la drum, şi — cine ştie ? — s-ar putea ca într-o bună zi să mă întorc, obosit şi plin de praf, zdrenţuit, lefter şi bătrîn şi să fiu foarte bucuros pentru o noapte de odihnă petrecută la Hotelul sufletelor pierdute. Dar n-aş spune că eu sînt bătrînul Mitchell, milionarul, fondatorul. S-ar putea ca cei de acolo să devină prea ceremonioşi şi nu-mi plac mofturile... Dar e timpul s-o pornim la drum, Harry.

O dată cu apusul soarelui, se stîrnise o adiere răcoroasă. Ne ridicarăm amorţiţi, luarăm pe umeri sacii şi sacoşele cu merinde şi o pornirăm în grabă la drum, căci aveam de trecut încă o apă înainte de popas. Cum nu mai aveam tutun de loc, împrumutarăm puţin de la unul din căruţaşi.

CUM S-A ÎNSURAT BUNICUL

Era de Crăciun şi un frate mai mic al meu, un unchi mai tînăr şi cu mine veniserăm cu două puşti de vînătoare şi cu optimismul pescarului, să petrecem vacanţa cu bunicul, pe muntele Victoria. El era îngrijitor într-o veche reşedinţă de munte, în partea de sus a unei văi rîpoase, şi petrecuserăm ajunul Crăciunului ajutîndu-l să aducă lemne despicate din partea de sus a rîpei. Seara, el şi cu mine am decis să rămînem acasă şi să fumăm, în timp ce ceilalţi doi aveau să meargă la biserica parohială.

Bunicul şedea rezemat de zid, fumîndu-şi pipa, pe care o curăţise şi o umpluse cu dichisul unui vechi om al regiunilor de desişuri australiene. Încercam să fumez şi eu. Trecusem de douăzeci şi unu de ani, şi bunicul îmi îngăduia acest privilegiu.

Priveam amîndoi, în lumina lunii ce se revărsa peste livadă, la stîncile de dincolo de vale şi la vîrful munţilor albaştri din depărtare. După un răstimp de tăcere, l-am rugat să-mi cînte ceva, şi

el a cîntat „Mănuşa de aur" şi „Creanga de vîsc". Apoi iarăşi am tăcut un timp. În fine, bunicul rupse tăcerea :

— Henery, ţi-am povestit eu vreodată cum am cucerit-o pe bunică-ta ?

Auzisem povestea, dar m-am prefăcut că n-o ştiam, şi atunci bunicul mi-a povestit-o de-a fir-a-păr.

„Eram tînăr pe-atunci, Henery, începu bunicul, cam de vîrsta ta, dar se spunea că aşa cum arătam, aveai la ce să te uiţi."

Bunicul tăcu, aruncîndu-mi una din privirile lui lungi şi zeflemitoare, dar n-am acceptat provocarea, aşa că bunicul urmă, evident dezamăgit :

„Nu purtam haine deocheate şi nici nu scriam poezii pentru reviste, nici nu mă plimbam atît încît să ajung să arăt ceea ce nu eram."

Am lăsat să treacă şi asta, considerînd-o slabă şi fără valoare din partea bunicului.

„Trăiam cu toţii într-un loc, între Windsor şi Penrith, în partea de sus a Hawkesbury-ului — pe Nepean — în apropiere de locul unde ne născuserăm şi crescuserăm cu toţii, într-un loc numit N-are Importanţă. Cel puţin aşa îi spuneam noi. În zilele aiurite de azi s-ar numi Faceţi Zarvă Băieţi. Aveam ferăstrău cu groapă şi camion pentru transportul lemnelor. Acum s-au dus toate. Şi fierăstrăul s-a dus, şi lemnul. Am auzit că au început acum să sădească păduri noi. Dar n-or să mai fie ca cele de odinioară. În ultimul timp am făcut o excursie într-acolo, ca să

văd casa, dar nu mai era decît un morman de pietre, cu ierburi încîlcite crescute deasupra și o șopîrlă meditînd în soare ; trebuie să fi fost una bătrînă, căci părea să-și amintească de mine și n-a fugit. Dar era o urmă acolo în pămînt, unde fusese groapa ferăstrăului și apă murdară și cîteva broaște și poate și vreo doi raci ; apa era prea tulbure ca să fi putut vedea ; și o întrunire de rațe, presupun că în legătură cu venirea mea."

— Spune mai departe, bunicule !

„Apăi, era într-o sîmbătă. Terminam lucrul la ora unu, și am plecat acasă mort de oboseală. Aveam o bucătărie mare unde am intrat și am stat la masă. Mama era plecată de-acasă — ea era angajată cu luna ca menajeră la casa preotului (e vorba de parohia de lîngă Penrith) ; iar de casa noastră avea grijă soră-mea, Margaret. N-ai văzut-o niciodată, Henery, pe mătușă-ta, Margaret ?"

(Am văzut-o pe bătrînă după aceea și m-a recunoscut și mi-a spus că ar recunoaște pe unul de-ai noștri chiar dacă i-ar fi văzut pielea întinsă pe gard, și atunci am recunoscut-o și eu.)

„Așadar tata — adică străbunicul tău — era acasă, bodogănind mereu ; asta era cam tot ce făcea el pe-atunci. Înțelegi, avea ideile excentrice pe care le adusese din Bătrîna Patrie. Oricum, era nevoie în familie și de unul ca el, ca să fie casa completă. Era o familie mare, dar bietul tata bodogănea cît era ziulica de mare.

După masă m-am întins pe-o canapea mare făcută în casă ; fumam și mă odihneam. Era bine. După un răstimp, mătușă-ta Margaret, spuse :

— Aș vrea să duci tu azi mamei rufele spălate, la casa parohială.

Știi, spălase pentru parohie.

— Să le ia dracu de rufe ! am răspuns eu. Întotdeauna mă scoți din sărite. Nu pot avea și eu parte de puțină odihnă ? N-are decît să le ducă altcineva.

Margaret nu spuse nimic. Continuă să calce, să împăturească și să umple coșul. Știa întotdeauna să se stăpînească. După ce m-am mai odihnit, am început să mă simt prost, așa că m-am ridicat.

— Voi, femeile, întotdeauna cicăliți bărbații. Nu pot avea și eu un pic de liniște.

— Ce-i cu tine, Harry ? spuse ea. Cine te cicălește ?

— Ai terminat rufele acelea ? am strigat eu.

— Îndată, spuse ea, n-ai nevoie să țipi.

Am ieșit afară, m-am aranjat puțin și mi-am pus ghetele. Pe atunci nu purtam ghete în toate zilele săptămînii. Apoi am ridicat coșul pe umeri și am pornit de-a lungul rîului, spre casa parohială.

Cînd am ajuns acolo, am înconjurat casa și am bătut la ușa bucătăriei. Ușa era închisă, căci era o zi vîntoasă. Dar îndată s-a deschis, și atunci mi-a fost dat să văd cea mai drăguță fată din partea de răsărit a munților. Era mică și subțirică, avea ochi albaștri și păr de culoarea paiului (voi, pungașilor, ați ieșit toți negri ca mine). Am fost luat prin surprindere, nu mă așteptam

s-o văd, deşi auzisem că aveau la parohie o fată în casă englezoaică, dar nu dădusem faptului nici o atenţie. M-am tulburat, am ridicat iar coşul, ca un mare nătărău ca să am de ce mă ţine şi i l-am oferit, ca şi cînd ar fi fost un buchet de flori. Dar ea nu s-a tulburat, văzîndu-mă acolo, mai mult decît dacă ar fi văzut pisica venind acasă — sau dacă ea însăşi ar fi fost o pisică. Femeile seamănă cu pisicile în unele privinţe. Dar imediat m-am recules, am pus coşul jos şi mi-am scos pălăria.

— Dacă sînteţi bună, domnişoară, aş vrea să vorbesc cu mama, doamna Albury, domnişoară, am spus.

— A, dumneata eşti Harry ! spuse ea. Te rog să mă ierţi, domnule Albury. Poftim înăuntru şi stai jos. Pune coşul jos, undeva, iar eu mă duc să spun mamei dumitale că eşti aici.

Am intrat şi am pus coşul jos, pe podeaua de cărămidă, drept în mijlocul camerei, unde oricine ar fi putut să se împiedice de el. Era una din acele bucătării de modă veche, în care orice lucru, alb, galben sau roşu, era spălat şi frecat pînă ajungea strălucitor. Fata se apucă să tragă un scaun mare şi demodat de trestie, cu picioarele în afară, ca un cangur cînd aleargă, şi cu fundul legat cu sfoară. Mi-am aşezat pălăria cu multă grijă pe jos, într-un colţ al podelei de cărămidă, de unde nu putea să cadă.

Apoi am dat fuga să-i ajut să tragă scaunul şi, întîmplător, i-am atins mîna, şi era atît de mică şi de moale şi de răcoroasă, încît mi-a gonit toată prezenţa de spirit care-mi mai rămăsese.

I-am spus : — Iertaţi-mă, domnişoară — aşa fără nici un rost, apoi m-am trîntit brusc pe scaun, iar scaunul s-a trîntit şi el pe jos, căci i-au fugit picioarele care-ncotro ; şi asta n-a îmbunătăţit cu nimic situaţia."

— Şi ce-ai făcut atunci, bunicule ?

„M-am ridicat, bine-nţeles, prostuţule, crezi că era să stau acolo toată ziua ?"

— I s-ar fi părut ciudat dacă ai fi rămas acolo jos. Dar, ia spune, ea ce a făcut ? A rîs ?

„Nu. N-a rîs. Nu era ca gaiţele alea care sar şi ţipă (ca nepoţii mei). Ea părea... părea... ei bine,..."

— Jenată, bunicule ?

„Ei, şi tu, cu cuvintele voastre aiurite ! Părea..."

— Îngrijată ? am încercat eu.

„Ei nu, arăta neliniştită... m-a întrebat dacă nu m-am lovit."

— De ce ?

„Ei, ca să ştie — dacă vrei numaidecît să afli. I-am spus că nu. Eu eram îngrijat de scaun. Voiam să-l scot afară şi să-l repar imediat, dar ea nici n-a vrut s-audă, spunea că toată vina era a ei ; bucătăreasa ar fi trebuit să-l pună de mult într-o debara. Domnul Kinghorn, pastorul, doar le spusese, dar de ce să fie vina lor, a ei şi a bucătăresei — nu m-am gîndit atunci.

— N-ai vrea să-l iei şi să-l duci în şopron, în locul meu, domnule... e... Harry ?

Şi domnul Harry a vrut. Cînd m-am întors, tocmai tîra un scaun mare, dintr-un ungher al bucătăriei, presupun că era scaunul preferat al bucătăresei, şi am dedus că trebuie să fie destul

de voinică. I-am luat scaunul şi l-am pus aproape de uşă şi m-am aşezat; părea mai în siguranţă acolo, iar ea s-a îndreptat spre scară. Mama striga peste rampă:

— Ce e zgomotul ăsta, Harriet? Cine-i acolo? Îmi închipui că ştiuse tot timpul.

— E domnul... domnul Harry, madam! spuse Harriet. S-a stricat scaunul!

— Ce s-a stricat?

— Scaunul, madam, spuse Harriet. S-a sfărîmat.

— Ei, pot spune că nu v-aţi pierdut timpul. Ei bine, ţine-l acolo pînă cobor şi vezi să nu cadă-n foc.

Aveam chef să mă sui s-o sugrum pe mama — din cauza scaunului, vreau să spun, dar nu cred că Harriet ştia ce punea la cale mama. În orice caz, Harriet mi-a spus mai tîrziu că n-a ştiut.

Ei, şi eu stam tăcut, iar Harriet nu spunea nimic. Era cea mai tăcută fată-n casă pe care o văzusem vreodată. Mai curînd un şoricel de casă. Cred că era după-amiaza liberă a bucătăresei. Harriet se învîrtea ca un şoricel, curăţind şi lustruind şi nu ne spuneam nimic unul altuia.

Şi după un timp, cît doi ani grei, cred, am auzit-o pe mama coborînd, lipa-lipa-lipa, cu un coş de rufe murdare — de fapt n-aş putea spune că erau murdare."

— Purtate, bunicule?

„Bine, să le spunem aşa. Oricum, mama a ajuns în josul scărilor şi a început să se învîrtească de colo-colo, ca un dop într-o sticlă.

(Era mică şi grasă ca o găluşcă, ca bunică-ta cînd ai cunoscut-o, cît era de înaltă, tot pe-atît era şi de lată. E curios cum mamele şi soţiile noastre sînt atît de mici şi de îndesate şi noi aşa de înalţi — chiar lungani uneori, ca tine.) Oricum, mama s-a uitat bănuitor la mine şi apoi la Harriet.

— Ei bine, faceţi cam multă gălăgie voi doi, spuse ea, pentru nişte noi cunoştinţe ce sînteţi. Cînd eram fată, cel puţin aşteptam pînă eram prezentaţi. Ei bine, Harry, ce e pe-acasă?

A fost prima oară cînd am văzut-o pe Harriet — bunică-ta — roşind. S-a îmbujorat pînă la rădăcina părului, cum se spune (şi pînă la jumătatea spinării, poate, deşi n-am văzut). Se făcuse ca sfecla, cu atît mai mult cu cît era blondă, şi o prindea aşa de bine! Îmi venea s-o gîtui pe mama, dar în loc de asta a trebuit s-o sărut.

Harriet a ieşit după niscai treburi de-ale ei, în timp ce mama a ascultat noutăţile de acasă şi mi-a dat unele instrucţiuni pentru Margaret. Mama dorea să stau şi să iau o ceaşcă de ceai, dar n-am vrut. Mi-era de ajuns. Şi afară de asta nici nu ştiam cum să mă folosesc de ceaşcă şi de farfurioară, mai ales dacă Harriet era în bucătărie, deşi ceştile pastorului erau destul de mari şi de modeste; pur şi simplu mă îngrozea gîndul să încerc. Vezi tu, noi întrebuinţam acasă căni mari sau ulcele. Aşa că am spus că trebuia să mă duc undeva în după-amiaza aceea şi că doream să mă întorc acasă.

— Foarte bine atunci, spuse mama, legînd o rufă peste coş. Dar n-aştepţi să-ţi iei rămas bun de la Harriet ? Ce purtări sînt astea ?

— Harriet o cheamă, mamă ?

— Sigur că da, spuse mama. Henrieta-Harriet. Nu m-ai auzit chemînd-o de cîteva ori ?

— Asta are haz, am spus, scărpinîndu-mă în cap.

— Ce vezi hazliu în asta, mă nătărăule ? întrebă mama.

— Păi cum, numele meu nu e tot Henery şi Harry ? am spus.

— Dar nu e Henrietta, nici Harrieta, spuse mama. Şi, ascultă aici, de ce nu ştii să te porţi ca un bărbat cînd întîlneşti o fată drăguţă ? Tatăl tău ştia să se poarte, şi fraţii tăi ştiu şi ei.

Tocmai atunci s-a întors şi Harriet, şi m-a văzut stînd lîngă coş gata de plecare.

— Dar ce ? Domnul Albury nu stă să ia ceaiul cu noi ? întrebă ea. Îl prepar imediat.

— Nu, mulţumesc, domnişoară, am răspuns. Trebuie să mă duc undeva. Şi afară de asta, sînt plin ca o căpuşă.

Mai bine îmi muşcam limba decît să dau în vileag o astfel de lipsă de maniere, dar era prea tîrziu şi m-am repezit să iau coşul.

— Ei, ia-ţi măcar rămas bun de la Harriet, spuse mama.

Aşa că m-am năpustit spre Harriet aproape c-am dat buzna peste ea, iar ea mi-a întins mîna ei mică. Dumnezeule ! M-am înfiorat tot. Era atît de moale şi de răcoroasă şi de mică. Nu mi-am închipuit niciodată că o fată poate avea o mînă atît de mică. Părea vie şi conştientă în mîna ta, ca un şoricel alb, îmblînzit. Am tresărit şi trebuie s-o fi strîns cam tare, în emoţia mea, căci fata a scos un sunet ca un mic o ! şi şi-a pus amîndouă mîinile la spate. Apoi, după ce s-a recules, şi le-a pus în faţă, sub şorţ, unde presupun că îşi freca mîna amorţită pe care i-o strînsesem, cu cealaltă. Era ca şi cum mi-ar fi dat pe neaşteptate o broască îmblînzită s-o iau acasă şi să am grijă de ea — aşa era mîna aceea micuţă. Am văzut că i-am strîns-o pînă a durut-o, aşa că am înşfăcat coşul, l-am ridicat pe umeri şi am sărutat-o pe mama pe nas — sau pe bărbie, nu mai ştiu, căci amîndouă ieşeau în afară ca ale tale, cînd vei mai pierde cîţiva dinţi ; apoi am luat pălăria de grădină a pastorului, agăţată într-un cui de perete, şi am luat-o la goană."

L-am aşteptat răbdător pe bunicul să-şi dichisească pipa, apoi să cerceteze gînditor lumina lunii.

„Şi fiindcă veni vorba de dinţi, spuse bunicul, mă întreb cum de voi, tinerii, vă pierdeţi aşa de curînd dinţii. Cred că din cauza alimentaţiei aiurite şi a vieţii molatice pe care o duceţi la Sydney. Pe vremea mea nu se pomenea aşa ceva, cînd ronţăiam seminţe de dovleac şi boabe de porumb în perioadele în care inundaţiile întrerupeau cărăuşia."

— Las-o naibii, bunicule, de ce nu-ţi continui povestea ?

„Cum să povestesc dacă mă întrerupi mereu ? spuse bunicul. N-ai putea să-ţi ţii gura ? (Pauză

pentru răspuns, dar nu mă prind.) Oricum, mersesem cam o milă pe drum, cînd mi-am dat seama că pînă la urmă tot nu-mi luasem rămas bun de la Harriet. Asta ca să vezi cît de..."

— Bunicule, l-am întrerupt eu cu severitate, dar de ce ai luat pălăria pastorului ?

„De unde să ştiu ? spuse bunicul pe un ton blajin şi ofensat. Şi cum naiba vrei să ştiu acum, după patruzeci şi cinci de ani ?"

— Iartă-mă, bunicule.

„Bine, dar să nu mai faci. Mereu îmi întrerupi firul povestirii. Aşadar, n-am ştiut că luasem pălăria pastorului pînă ce n-am ajuns acasă. Mi s-a părut ciudat mai tîrziu şi oarecum hazliu ca un pastor să aibă la cap aceeaşi măsură ca şi mine. Dar din nou, dacă te gîndeşti, de ce n-ar fi avut ? Oricum, puţinii oameni pe care i-am întîlnit în Penrith, călări sau în căruţe, se uitau neobişnuit de atent la mine. Am băgat de seamă şi m-am întrebat ce drăcovenie voi fi făcut în oraş în ultima săptămînă. Unul sau doi oameni călări au strigat după mine întrebînd dacă Harry Albury fusese hirotonisit, şi nu înţelegeam ce voiau să spună, decît că ghiceau că vin de la locuinţa pastorului. Ar fi descoperit repede ce voiau dacă nu mergeam pe jos, căci oamenii de pe la noi nu erau batjocoritori — orice altceva am fi putut fi, dar nu sfidam şi să nu fii nici tu astfel, Henery" (se referea la sfidare) „căci mai tîrziu te vei ruşina. Bunică-ta avea cusurul ei în această privinţă, îţi aminteşti, fiind ea o biată fată de pastor înainte de a emigra. Ar fi fost mult mai comod pentru

noi toţi, urmă bunicul, reflectînd, dacă n-ar fi avut convingeri atît de stricte în privinţa ţinutei de duminică şi mici fleacuri de felul acesta. Dar am uitat. Înţelegi că pălăria era o pălărie de pastor ; era de-o... o..."

— O formă clericală, bunicule.

„O ce ?"

— O formă clericală.

„Clericală, spuse bunicul, încercînd cuvîntul, îmi pare că sună ca numele unui cocoş de Bantam. Bine, foarte bine, pentru moment merge ; ai să-mi spui mai tîrziu ce înseamnă."

Astfel l-am făcut să accepte cuvîntul, deşi numai condiţionat.

„Ce înseamnă jenată ?" întrebă bunicul brusc, oarecum agresiv, mi s-a părut.

Am putut vedea că îl răsucise în inconştientul lui o bucată de timp. Ca mulţi oameni inteligenţi dar fără şcoală, era atras de sunetul cîte unui cuvînt. I-am explicat înţelesul cum am putut mai bine. Am văzut astfel că mi-a acceptat al doilea cuvînt aiurit, de data aceasta necondiţionat, şi eram sigur că-l voi reîntîlni mai tîrziu în vocabularul său.

„Aşadar am ajuns acasă, am intrat în bucătărie şi am pus jos coşul cu rufe.

— Iată-le, i-am spus lui Margaret, acum trag nădejde să încetezi cu cicălitul şi să mă laşi să mă odihnesc puţin.

Margaret s-a uitat la coş, apoi la mine, apoi la capul meu, apoi m-a privit şi mai atentă. Pălăria era împinsă cam pe ceafă, de braţul cu

care ţinusem coşul. Trebuie s-o fi purtat în felul acesta mai tot drumul şi nu era de mirare că Margaret se uita uimită să mă vadă cu o pălărie de popă împinsă pe ceafă.

— Ei bine, ai să mă cunoşti imediat, am zis, mai bine uită-te la picioare, ca să te convingi.

— Dar ce, Harry, ce ai pe tine ?

— Hainele mele, am spus, crezînd că se referă la faptul că mă întorsesem atît de devreme şi adică unde mă pregăteam să mai merg, căci niciodată nu lucram la ferăstrău sîmbăta după-amiază. Era destul de plictisitor în timpul săptămînii. Mi-am scos pălăria ca s-o arunc pe canapeaua din bucătărie şi cînd am dat cu ochii de ea, am privit-o şi mai atent decît o privise Margaret. Am crezut mai întîi că cineva îmi jucase o farsă. Nu putea fi pastorul, căci nici nu-l văzusem.

— Să ştii că sînt vrăjit, am zis.

Margaret s-a gîndit o clipă, era femeia care se gîndea cel mai iute din cîte femei am văzut vreodată, mătuşă-ta Margaret, apoi spuse :

— Cred că eşti, Harry.

— Trebuie să fie pălăria pastorului, am spus.

— Aşa trebuie să fie, spuse Margaret.

— Trebuie s-o fi adus acasă din greşeală.

— Probabil, spuse Margaret.

Am pus pălăria în cui, mi-am scos pipa, şi m-am aşezat pe canapea, s-o înşel pe Margaret. Înţelegi, mă suspecta. O cunoşteam eu. Cred că e o laşitate să-ţi iei pălăria şi să pleci din calea unei femei, ca să scapi de limba ei, oricît ar fi ea de blajină ; şi ea crede tot aşa. Înţelegi, asta

răneşte... mîndria ei sau aşa ceva, şi dacă e vorba de cicăleala unei neveste, apoi e şi mai rău şi uneori mai periculos, decît să taci sau să fluieri „Ultimul trandafir al verii". Poate avea ea de gînd să plece.

Margaret călca rufele noastre de duminică, călca una din cămăşile mari şi albe ale tatei, cu volănaşe pe piept, cum se purta pe-atunci, şi cu care tata se îmbrăca duminica cînd mergea la capelă. Călca volănaşele" (presupun că bunicul voia să spună pliseuri sau cute) „şi deodată spuse :

— Ai mai adus şi altceva de la parohie, Harry ?

— Am adus rufele murdare. Uite coşul sub nasul tău, nu-l vezi ? Ce naiba altceva era să mai aduc ?

Apoi amintindu-mi :

— Am adus o scrisoare de la mama, dar cu prostiile tale, m-ai făcut să uit.

Şi i-am dat scrisoarea, pentru a pune capac la ceea ce descoperise.

Acum călca un alt volănaş.

— Ai mai lăsat şi altceva la parohie, Harry, în afară de pălărie ? întrebă ea.

— Am lăsat rufele curate. Ce naiba altceva vrei să mai fi lăsat ? Şi ce dracu vrei să spui, la urma urmei ?

Era o greşeală din partea mea. E întotdeauna rău să înjuri — asta strică tot ce urmează să spui. Şi e o şi mai mare greşeală să întrebi o femeie ce vrea să spună.

Margaret călcă mai departe un alt volănaş, cu multă grijă : cu un aer „jenat", cum ai spune tu, numai că nu chiar în felul ăsta. Deodată spuse :

— Ai văzut pe cineva la parohie, Harry ?

— Am văzut-o pe mama, pe cine altcineva crezi c-am văzut ? Preotul nu era acasă. Te aşteptai poate să mă duc în dormitorul preotesei şi s-o întreb cîţi dinţi are pruncul ? Doar nu s-a născut decît de-o săptămînă.

Margaret călca un alt volănaş, unul de la mijloc, cu multă grijă, de la un capăt la altul, arătînd mai jenată ca niciodată, dar altfel, ca o soră. Cînd a terminat volănaşul, n-a spus nimic şi a început un altul, unul din cele mai scurte. Nu mă simţeam la largul meu. Soră-mea era ca pisica, pîndind încordată în întuneric. La urmă m-am gîndit să mă duc singur unde credeam că era întins năvodul, şi să termin într-un fel sau altul.

— L-am văzut acolo pe argat, dar nu era nimic de văzut la el şi o fată, o dădacă sau aşa ceva, o cheamă Mary-Ann sau ceva asemănător ; şi am mai văzut cîteva păsări de curte şi un porc. Acum eşti mulţumită ?

— A, era Harriet Wynn, spuse Margaret.

— Harriet cum ?

— Wynn, aşa o cheamă. Harriet Wynn. Nu ţi-a spus mama ?

— A, fata ! am spus. Credeam că vorbeşti de porc. Nu ştiam că preotul s-a apucat să boteze porcii, ca pe copii. Ei bine, cred că m-ai sîcîit destul pe ziua de azi. Mă duc afară să am şi eu parte de puţină linişte şi pace.

Şi luîndu-mi vechea pălărie de lucru, am ieşit pe uşă."

Scurtă pauză — în care bunicul îmi trimise una din privirile lui zeflemitoare, să vadă ce credeam despre dibăcia şi strategia lui în materie de povestit. Am dat din cap într-un mod semnificativ, către cărarea de lumină a lunii, cu toată înţelepciunea lumească a celor douăzeci şi unu de ani.

„Dar reţinusem numele fetei în minte, pentru *referiri viitoare*, cum aţi spune voi.

Am ieşit şi m-am aşezat pe iarbă, cu mîinile sub cap. Soarele se lăsase jos, peste plopi, peste sălcii şi peste munţi. Purpurii în zorii zilei, munţii erau acum de-un verde-albastru închis, albastru întunecat şi albastru azuriu, tot mai luminos cu cît se depărtau, pînă cînd dispăreau în zare ; şi am căzut pe gînduri — ceea ce îmi aminteşte că m-aş putea gîndi şi acum puţin, cît îmi umplu pipa."

Mă gîndeam şi eu. Mă gîndeam la mătuşa Margaret, care trăia la ferma Berry, la nord de Sydney, bătrînă şi zbîrcită, dar vînjoasă şi cu ochi strălucitori ; îmbrăcată într-o rochie pretenţioasă şi demodată, în stil victorian, care fusese la modă în tinereţea ei, considerată pe-atunci nici pretenţioasă, nici demodată.

Mă gîndeam la bunicuţa, aşa cum am văzut-o ultima dată, scoţîndu-şi vechea bonetă neagră şi punîndu-şi boneţica de dantelă veche ; cu bărbia şi nasul apropiindu-se încovoiate, şi era neplăcut de sinceră (sau „fără tact") faţă de aceste zile aiurite şi cu o tendinţă crescîndă de a

prinde cu mîinile ei mici şi bătrîne lucrurile mărunte şi de a le ţine strîns. Cît munciseră mîinile acelea în vremea lor! Cu vederi mai severe decît oricînd asupra ţinutei de duminică şi cu cea mai incomodă şi mai incorigibilă neîncredere în ornicele şi ceasurile din acele zile, cînd ea purta mătase neagră (sau postav, caşmir sau ce-ar fi fost) — şi boneta neagră de duminică şi mănuşile, care arătau toate atît de bune de parcă ar fi fost cumpărate cu o săptămînă în urmă.

Gîndindu-mă la ea, puteam să-i văd boneta neagră, apărînd de după grilajul bisericii. Ochii ei bravi, care văzuseră mai mult din sălbăticia zilelor de odinioară, mai multă secetă, mai multe inundaţii, întinderi pustii, suferinţe şi pericole, pe drum, în corturi şi colibe, decît ar putea încăpea în cărţi. Ochii ei bravi, care priviseră spre puţurile lui Syd Lardner, Frank Wall şi „Bunny" Hughison, în timp ce dojenea pe nechibzuiţii urmăriţi, pentru căile greşite pe care apucaseră şi le dădea sfaturi sincere, pe cînd tîlharii din desişuri se bîlbîiau, cu pălăriile lor largi; sau stăteau înşiraţi pe o bancă, ca nişte şcolari dojeniţi, în care timp mîinile ei brave, pe atunci încă nezbîrcite, le puneau dinainte turte şi carne sărată şi cafea fierbinte. Capetele lor plecate arătau destulă recunoştinţă. Căci bunicuţa ştia să prepare cafea.

Şi iată-l şi pe bunicul, neîndoit de ani — se păstra drept cărînd butuci — dar cu părul şi barba creaţă, încărunţite foarte devreme. Cu faţa pătrată şi puternică, cu bărbia, gura şi obrajii

raşi complet. Maşina lui de ras a fost aceea care m-a trezit din somn în dimineaţa asta, ca o maşină de secerat de modă veche, mergînd printr-un mare lan de grîu.

Şi *hey presto!* rîul de deasupra Windsorului, cu pîlcul de sălcii la cotitură, iar deasupra, munţii invincibili. În fund, la stînga, în susul rîului, un şir de plopi pe fondul conturat al munţilor, la o milă distanţă de trecătoare. Case în stil englezesc, cu frontoane de cărămidă roşie, îmbrăcate în iederă, iar una, cu un acoperiş ţuguiat ca al casei părinteşti, coborînd în jos, spre pămînt, de fiecare parte, ca aripile unei cloşti bătrîne şi bune, care adăposteşte un cîrd de pui. Margaret, tînără încă, plinuţă, sora mai mare cu responsabilităţi de mamă, înţeleaptă şi isteaţă, cu o instinctivă cunoaştere a lumii şi a căilor ei. Mai departe, în spatele plopilor, casa pastorului, cu tînăra îngrijitoare Harriet Wynn, ea însăşi fată de pastor, drăguţă, plină de farmec şi serioasă. Şi bunicul, înalt, drept, puternic, cu părul negru, des şi ondulat. Ar fi putut spune cu toată seriozitatea că aveai la ce să priveşti. Mătuşa Bess obişnuia să-mi spună, cînd eram copil, că bunicul în tinereţea lui arăta „ca un zeu grec", iar eu mă întrebam unde văzuse ea un zeu grec, căci unchiul Mack nu semăna de loc cu un astfel de zeu (după cîte văzusem şi eu în unele cărţi vechi), afară doar dacă zeii greci erau scurţi şi roşcaţi, cu picioarele strîmbe de multă călărie şi dacă mergeau ca o raţă şi aveau părul suflat de multe furtuni de praf, în drumurile lor de-a lungul ţării. Nu, unchiul Mack era un tip gro-

zav și un rege al văcarilor, dar l-am văzut înotînd și pot spune că unchiul Mack nu era un zeu grec...

„Așadar, spuse bunicul, unde rămăsesem ? Mereu mă întrerupi."

Nu-l întrerupsesem decît în gînd, dar n-am mai spus nimic, temîndu-mă de o capcană.

„Așadar, în sîmbăta următoare am venit acasă de la lucru, de la ferăstrău, obosit, fericit și mîndru ca doi cîini care și-au urmat stăpînul călare întorcîndu-se spre casă o zi întreagă, vînînd toți cangurii întîlniți la fiecare milă de drum și prinzînd o pisică sălbatică în scobitura unui trunchi de copac și stricîndu-i blana fiindcă pisica fusese tăiată în două. Încheiasem o săptămînă bună de lucru. Abel lucra departe, la carele de lemne, iar eu stătusem în puț toată dimineața, cu un sac pe cap, ca să mă feresc de rumeguș, căci Bill lucra la ferăstrău sus ; avea o pată de nisip pe ochi și nu putea lucra în schimbul de jos.

M-am întors acasă, mi-am luat prosop, săpun și rufe curate și am coborît la rîu, între sălcii. Toți băieții tineri de primprejur obișnuiau să se scalde, să se spele și să se îmbrace acolo duminicile dimineața, pentru biserică, sau plimbări cu fetele. Cînd m-am întors la masă, Margaret spuse :

— Observ că cineva s-a gătit devreme săptămîna asta, Harry.

— Vezi-ți de treburile tale, Margaret, am repezit-o eu.

Margaret continua să curețe mazăre pentru masa de duminică.

— Mă duc la Penrith azi după-amiază să văd ce mai e pe-acolo. E un match de fotbal, sau așa ceva. Sau poate te aștepți ca un băiat tînăr să stea să robească și să fie cicălit sau să asculte la trăncăneala femeilor și la bodogănelile lui tat-su ? Nu pot avea și eu nici o plăcere ?

Margaret nu spuse nimic. Îmi dădu să mănînc și continuă să curețe mazăre. După masă m-am întins pe sofa, m-am odihnit bine și am fumat, așteptînd ca Margaret să-mi spună ceva despre rufe — dar nici pomeneală. Știa să aștepte — mătușă-ta Margaret — cînd urmărea ceva sau voia să facă ceva.

M-am sculat și am continuat să mă dichisesc.

— Margaret ! am strigat din cămăruța mea.

— Da, Harry spuse ea, pe cît de blajin pe-atît de dulce.

— Dacă ai ceva de trimis mamei, ai face bine să pregătești repede. N-am de gînd să-mi pierd toată după-amiaza. Aș lăsa, în trecere, coșul cu rufe la bucătărie.

— O-o-o. Ai vrea tu să le duci, Harry ? Știi nu ți-am mai spus, fiindcă le-ai dus și săptămîna trecută.

— Ei, ți-am spus că le duc, le duc. De cîte ori vrei să-ți mai spun ?

— Dar știi, Harry, spuse ea (ca să vezi ce încăpățînată poate fi o femeie), sîmbăta trecută ți-ai pierdut jumătate de zi.

— Lasă naibii sîmbăta trecută ! am strigat eu. N-am sîmbăta asta ? Nu ? Nu ți-am spus de o

sută de ori că mă duc la Penrith ? Şi sînt doar cîţiva paşi în afară de drumul meu !

— Dar va merge şi Abel călare într-acolo, îndată ce va sosi de la munte, şi Bill de asemenea, mai tîrziu, pe mînzoc, spuse Margaret încă insistînd femeieşte, şi oricare din ei ar putea lua coşul pe cal, în faţă, scutindu-te pe tine de osteneală.

— Să-l ia dracu pe Abel ! am strigat. El va fi mai obosit decît mine. Şi iapa de asemenea. Nu ţi-am spus de o duzină de ori că trebuie să-mi iau pălăria mea şi s-o duc pe-a pastorului ?

— Ar putea s-o facă la fel de bine Bill sau Abel, spuse Margaret liniştită.

— Şi eu să-mi pun pălăria veche ! Nu ? am urlat, scos din sărite. Şi cei de la parohie să creadă că mi-e ruşine să dau ochii cu ei. Nu ? Dă-mi repede rufele, ori nu le mai iau de loc.

— Sînt gata pregătite, Harry, spuse Margaret, moale şi blajin. Şi pălăria pastorului de asemenea.

Atunci am aruncat o privire furişă printr-o crăpătură a peretelui despărţitor şi am văzut-o pe soră-mea Margaret cum zîmbea singură deasupra mazărei. Da, era grozav de amuzată de ceva. Şi am înţeles că tot timpul îşi rîsese de mine.

Nu, nu eram gelos pe fraţii mei, spuse bunicul, privindu-mă cu coada ochiului, după cum crezi tu, Henery (n-am protestat). Numai că îi cunoşteam eu bine pe Abel şi pe Bill. Afară de asta, mă necăjiseră toată săptămîna în legătură cu pălăria pastorului ; şi îi auzisem vorbind despre fata cea drăguţă de la parohie şi despre mine,

în cămăruţa lor, noaptea, aşa că li se cuvenea o lecţie. Nu voiam să dea tîrcoale pe la locuinţa pastorului cînd nu eram eu acolo, şi nici altă dată, şi tocmai acum să mă întrerupă în chestiunea asta.

La început m-am gîndit să fac scăpat, ca din întîmplare, mînzocul lui Bill — era greu să-l prinzi — şi astfel să-l scutesc de osteneala de a mai merge la Penrith. El avea nevoie de odihnă şi, afară de asta, aerul rece nu-i făcea bine la ochi. Dar noi, cei trei fraţi, nu ne jucam feste din astea unul altuia, aşa că m-am dus în cămăruţa lor şi am luat cu împrumut pălăria cea mai bună a lui Abel, care-mi venea mai bine decît a lui Bill. A lui Bill mi-era prea strîmtă. L-am văzut pe Abel coborînd de la munte cu boii şi era de aşteptat să sosească şi Bill dintr-un moment în altul ; aşa că am înşfăcat coşul şi am dat să pornesc. Pălăria pastorului era deasupra, bine periată şi învelită cu hîrtie de împachetat.

Tocmai cînd să ies, Margaret strigă :

— Harry, dacă se întîmplă s-o vezi pe Harriet, aminteşte-i că mi-a promis să vină pe la noi. Spune-i că am aşteptat-o mereu de cînd am fost ultima dată acolo.

— Alta acum ! am spus eu. Să port eu scrisorele şi trăncăneli între fete ! Foarte bine ! Am să-i spun. Acum eşti mulţumită ?

Şi am ieşit.

Îmi părea că am pornit spre pastor cu mult înainte de a fi fost gata. Dar n-am fost eu primul, reflectă el privind la foc, şi s-ar putea să nu

fi fost nici ultimul, continuă el, cu o privire furişă spre mine. Am pornit ca într-un vis (unii merg ca într-un coşmar). Aşadar, după ce-am intrat în curte, am pus coşul jos şi m-am uitat primprejur, să văd dacă nu era ceva de reparat, şi imediat am văzut o poartă, în fund, care avea nevoie să fie dreasă; şi atunci m-am bucurat. Am luat coşul, m-am dus la uşa bucătăriei şi Harriet era acolo. Părea că se aştepta oarecum să mă vadă — poate că mă văzuse pe fereastră venind pe drum; căci fereastra era deschisă, dacă stau şi mă gîndesc. Se făceau ferestre cu balamale pe vremea aceea; se deschideau în părţi şi în afară; cu viţă sălbatică şi trandafiri agăţători în jurul lor, nu ca aiuritele astea de acum, ce se deschid în sus şi-n jos. Aşadar, fata era acolo şi părea să fie îmbrăcată ca de sărbătoare, dacă stau să mă gîndesc; şi asta spune foarte mult. Proaspătă ca o floare de mai, cum spunea mama. Părea puţin îmbujorată şi cam tulburată, ceea ce îmi da mie mai mult curaj, ca să spun aşa. M-am simţit dintr-o dată mult mai stăpîn pe mine decît ultima dată.

— O, domnul Albury! spuse Harriet. Mă bucur că ai venit. Mama dumitale te aşteaptă. (N-a spus că mă aştepta ea.) Poftim înăuntru şi pune coşul undeva jos. Şi ia loc. Trebuie să fii obosit după ziua dumitale de lucru şi mersul pe jos.

— Mulţumesc, domnişoară, am spus eu, dar nu sînt de loc obosit. N-am făcut decît să hoinăresc toată dimineaţa.

Am pus coşul jos, într-un colţ şi mi-am scos pălăria. Am luat pălăria preotului de deasupra rufelor şi i-am dat-o, fără s-o scap jos şi fără să fac vreo încurcătură între cele două pălării. Era o adevărată prestidigitaţie.

— Trebuia să vin ca să aduc pălăria domnului Kinghorn, am spus apoi, dacă nimeni din ai casei n-a trimis după ea. Şi ca să-mi cer scuze, am urmat, şi să mă asigur că domnul Kinghorn nu s-a supărat — Kinghorn era numele pastorului şi era un om dintr-o bucată, fiindcă veni vorba.

— Nu, de loc, spuse ea. Domnul Kinghorn doar a rîs cînd mama dumitale i-a povestit. Îmi pare rău că ţi-ai uitat pălăria dumitale, domnule Albury. Dar ia loc, domnule Albury. Apoi, uitîndu-se la pălăria mea, mai bine zis a lui Abel: Mama dumitale e ocupată tocmai acum. Are să se coboare în cîteva minute.

Aşa că m-am aşezat, în timp ce Harriet continuă iute şi parcă bucuroasă:

— Dar îmi pare aşa de bine că ţi-ai luat o altă pălărie bună. S-ar fi putut să te incomodeze lipsa ei.

Şi se tot agita, părînd foarte ocupată, fără să facă nimic, cum numai o femeie poate fi.

— Da, domnişoară, s-ar fi putut. Dar eu, în general, am două sau trei pălării la îndemînă, în caz de vînt şi ploaie. Am pierdut una bună în rîu, în timpul ultimelor inundaţii.

Aşa şi era, dar nu i-am spus că celelalte două pe care le aveam la îndemînă aparţineau lui Abel şi lui Bill.

— Vai ! Îmi pare rău că ţi-ai pierdut pălăria aceea, dar mă bucur că ai multe, domnule Albury.

M-am uitat la ea, dar n-am putut observa nimic. Nu ştiam cît de multe îi povestise mama despre mine şi doream să termin cu subiectul pălăriei. Dar părea prea serioasă ca s-o bănuiesc. Imediat m-am ridicat.

— O, nu pleca, domnule Albury, spuse ea foarte fîstîcită. Mama va fi jos într-un minut.

— Dar nu am de gînd să plec, domnişoară. Ce te face să crezi aşa ceva ? Numai că am văzut poarta din dos că ar cam avea nevoie de-o mică reparaţie şi aş putea s-o fac eu în timp ce aştept, dacă vei fi bună să-mi arăţi unde e cutia cu scule. Azi n-am nici o grabă.

— Îmi pare bine, începu ea, apoi păru să-şi dea seama ce-am spus, respiră adînc, se înroşi şi-mi arătă unde erau sculele.

În timp ce reparam poarta, îşi luă inima-n dinţi şi ieşi afară şi spuse că va fi foarte bine dacă o reparam, că era un adevărat necaz, că domnul Kinghorn încercase s-o repare singur şi că trebuie să fiu foarte iscusit. Şi în timp ce vorbeam cu ea despre porţi şi chestii din astea şi îi arătam cum ar trebui făcute şi potrivite, l-am văzut pe Abel trecînd călare pe drum. Avea pe cap ceea ce părea să fie, de la distanţă, pălăria lui Bill ; am presupus deci că o luase pe-a lui Bill, iar Bill rămăsese acasă să-şi odihnească ochii. Apoi amîndoi îl văzurăm pe domnul Kinghorn venind pe drum, cu cabrioleta, şi Harriet alergă în casă.

Domnul Kinghorn avea un soi nou de raţe care mă interesa foarte mult. Nu fuseseră de mult importate, cred — cel puţin nu le văzusem mai înainte nicăieri ; erau de două ori mai mari decît raţele obişnuite şi nu măcăiau ; doar sîsîiau şi susurau. Le botezase Sîsîitele. Nu, nu ştiau să vorbească ; erau singurele femele pe care le-am văzut că nu pot să vorbească.

I-am spus pastorului că aş putea veni sîmbăta viitoare să mai lucrez cîte ceva şi să pun la punct unele lucruri şi poate să fac şi un coteţ nou pentru păsări, iar el îmi spuse : — Bine, Harry, asta te va ţine oarecum departe de păcate, iar eu îţi voi fi recunoscător (vezi, mă cunoştea). Spuse că îmi va da o pereche de raţe tinere, de prăsilă, îndată ce vor mai creşte, ceea ce mă bucură grozav.

— Şi acum, Harry, zise domnul Kinghorn, du-te şi vezi dacă Harriet nu poate să-ţi pregătească o gustare. Trebuie să-ţi fie foame, tinerii au totdeauna poftă de mîncare. Cred că o văd pe mama dumitale făcîndu-ţi semn din uşă.

Mama îmi arătă unde să stau. Niciodată pînă atunci nu văzusem o masă atît de frumos aranjată ; eram intimidat. Pe masă se aflau nişte bucăţi de pînză albă, rulate în inele, şi am întrebat-o pe mama ce erau.

— Sînt şervete, mi-a spus ea.

Imediat a coborît şi Harriet şi am observat că îşi aranjase părul altfel. Părea şi mai drăguţă. S-a roşit puţin cînd a simţit că mama se uita la ea — am văzut asta. O pîndeam pe mama bîndu-şi ceaiul şi cum manevra pîinea cu unt şi făceam şi

eu la fel ; şi am terminat ceaşca în acelaşi timp. Atunci Harriet şi-a pus mîna stîngă pe umărul mamei şi a întrebat-o :

— Mai doreşti o ceaşcă de ceai, doamnă Albury ?

Şi mama i-a spus.

— Mulţumesc, Harriet, şi a întins ceaşca.

Apoi Harriet şi-a pus mîna dreaptă pe umărul meu şi m-a întrebat :

— *Dumneata* mai vrei o ceaşcă, domnule Harry ?

Sfinte Dumnezeule ! Asta m-a năucit de tot, zise bunicul. Şi a năucit şi ceaşca, pe care am răsturnat-o pe farfurioară, vrînd să i-o întind, iar restul de ceai care mai rămăsese s-a vărsat. Dar ea le-a prins repede şi bine, altfel le-aş fi scăpat pe amîndouă peste umărul meu. Vezi, avea... avea..."

— Tact, bunicule ? încercai eu.

„Nu, nici un tact. Avea... Ştia să facă faţă împrejurărilor. Mama spuse :

— Unde ţi-s manierele, Harry ?

Asta aş fi vrut şi eu să ştiu. Probabil c-o luaseră la fugă, ca o turmă de canguri la vederea unui cîine de vînătoare. Căci vezi tu, Harry, era prima oară cînd bunică-ta mă atinsese cu mîna şi cu vocea ei.

M-a atins după aceea mai mult decît o dată, cu amîndouă, spuse bunicul imediat, dar numai cînd am meritat. Cît aş... cît aş vrea să fie aşa şi-acum. Dar... nu-i nimic. Unde-am rămas ? A, da.

— Vă rog, domnişoară, am spus peste umăr, după ce mi-am revenit puţin, dar numai jumătate de ceaşcă.

Ea umplu ceaşca cam pe trei sferturi şi o puse cu multă grijă lîngă farfuria mea. Nu-i puteam vedea faţa, iar mama era foarte atentă la ceaiul ei. Părea că-l bea cu multă plăcere.

M-am ridicat imediat şi am spus :

— Trebuie să plec, mamă. Şi cînd mama a încheiat mesajul pe care avea să-l trimită pentru Margaret, m-am întors şi am văzut-o pe Harriet stînd acolo şi aşteptînd cu mîinile la spate. Arăta foarte... jenată, spuse bunicul, aruncîndu-mi o privire fugară. Mi-am închipuit la început că îi era frică să n-o strîng din nou prea tare, dar cînd şi-a ridicat o mînă, ţinea chiar pălăria mea — periată şi cu panglica bine fixată, după cum am observat mai tîrziu. Pe atunci se purta un fel de panglică ca o eşarfă la pălărie.

— Mulţumesc foarte mult, domnişoară, am spus eu, luîndu-i pălăria din mînă.

Şi atunci, în mare grabă, şi cam de mîntuială, i-am transmis mesajul lui Margaret, şi deşi ţineam pălăria strîns cu amîndouă mîinile, mă uitam după ea peste tot primprejur.

Atunci am auzit-o pe mama dînd pe gît a treia ceaşcă de ceai şi privind spre ea, mi-am dat seama ce făceam. Ea a rîs şi a spus :

— Ce cauţi, Harry ?

A rîs şi Harriet puţin şi mi-a arătat cu degetul pălăria, pe care o ţineam în mînă, şi atunci am rîs şi eu şi ne-am simţit cu toţii din nou în largul nostru. Şi i-am dat mîna fără să i-o strîng

prea tare de data aceasta ; mi-am luat rămas bun de la mama, am ieşit şi am pornit spre casă.

În josul drumului am dat cu ochii de Gipsy, iapa lui Abel, care venea singură pe drum de la Penrith, cu frîul atîrnînd. Îl pierduse pe Abel pe undeva, sau se săturase să tot aştepte. N-avea de gînd să stea cu el la chef toată noaptea, aşa că se întorcea acasă, cum mai făcuse şi altă dată. Cînd m-a zărit, s-a oprit şi a aşteptat să încalec, dar eu n-aveam chef să merg călare ; aveam nevoie de o plimbare, de o plimbare lungă în care să mă simt fericit ; aşa că i-am fixat hăţul şi am pornit înainte.

Aşa că am mers, şi am mers, şi am tot mers, gîndindu-mă şi tot gîndindu-mă şi simţindu-mă nespus de fericit. Ai să ştii şi *tu* într-o bună zi la ce mă gîndeam — poate la atingerea mîinii acelei fete de umărul meu şi la sunetul vocii ei, adresîndu-mi-se pe numele meu de botez. Nu simţeam pămîntul sub picioare. Eram... eram...

— Entuziasmat, bunicule ? i-am sugerat eu

„Aşa, aşa, spuse bunicul, eram entu-zias-mat. Dar eram şi întîrziat, mă apucase noaptea pe drum, căci era lună plină, şi eu, cum spuneam, nu simţeam pămîntul sub picioare şi mă mişcam încet, dar mergeam tot înainte, ca într-un vis. Am trecut şi de casă, vreo jumătate de milă, cînd mi s-a părut că aud ceva în urmă.

Era chiar lîngă locul pe unde fusese văzută în timpul din urmă fantoma pescarului şi m-am gîndit imediat şi la alte fantome care cutreierau pe acolo. Era o stafie care stătea rezemată de

gard în lumina lunii, cu spatele la drum şi stafia calului şchiop, cu frîul tîrîş, al cărui stăpîn fusese ucis cu un par. Am aruncat o privire furişe înapoi, dar n-am putut vedea nimic în umbrele negre ale copacilor uriaşi de pe marginea drumului ; imediat însă am auzit un pas oprindu-se şi picioarele mă duseră, scăpărînd, spre cel mai apropiat loc luminat de lună, şi atunci am văzut clar un cal, cum ieşea şchiopătînd din umbră. Dar înainte de a-mi sări inima cu totul şi de a-mi îngheţa sîngele în vine, am văzut că era Gipsy.

Mă urmase tot drumul la pas şi îmi pîndise purtarea ciudată ; poate că mi-am fluturat braţele, sau am cîntat sau am recitat puţin — şi poate că o parte din drum am mers în pas de dans ; oricum, văzînd că trec de casă, a devenit grijulie şi s-a grăbit ; în graba ei, frîul s-a dezlegat şi asta era ceea ce o încurca şi o făcea să şchiopăteze.

Am aşteptat bătrîna iapă să se apropie, am mîngîiat-o pe bot şi i-am spus că totul era în ordine. Apoi am sărit în şa, ea s-a rotit mulţumită şi m-a dus acasă.

Cînd am ajuns acasă, Margaret încă nu se culcase ; îşi termina treburile, deşi a doua zi, duminică, avea să înceapă din nou să robotească. Pe ea n-o puteai păcăli, pe bătrîna mătuşă-ta Margaret. N-a spus nimic, nici eu n-am spus nimic ; doar m-am aşezat lîngă foc.

Deodată ea vorbi :

— Ei bine Harry ?

Iar eu am spus :

— Ei bine, Margaret ?

Şi m-am dus la culcare.

Şi deodată mi-am adus aminte că uitasem pălăria lui Abel. Era surprinzător cît bucluc a putut să facă o pălărie de preot cu un aer atît de nevinovat. Era aproape să strice prietenia de-o viaţă dintre cei trei fraţi, a doua zi dimineaţă. Bill a bodogănit cît a bodogănit în privinţa pălăriei lui, apoi a plecat să pescuiască pe răcoare.

Sîmbăta următoare n-am mai avut nici o bătaie de cap. Abel a sosit primul acasă, apoi a plecat la Windsor cu pălăria mea. Bill a ajuns al doilea şi a plecat şi el pe undeva cu pălăria lui ; dar asta n-avea importanţă — lucram acum la preot şi nu aveam nevoie decît de haine de lucru, curate şi decente. Am împrumutat astfel o pereche de pantaloni de catifea reiată, pe care Abel îi avea pregătiţi să meargă luni la Sydney, cu lemne de construcţie — şi salopeta lui Bill care era mai bună ca a mea — era vară, aşa că mă simţeam foarte bine. Şi am împrumutat şi vesta de lucru a tatei, pe care el n-o lua niciodată la lucru, aşa că era curată de tot, aproape nouă. Dar nu l-am întrebat, fiindcă dormea — odihnindu-se după o săptămînă de bodogăneli. Afară de asta era întotdeauna foarte supărăcios cînd era vorba de hainele lui de lucru şi voia totdeauna să le aibă curate şi pregătite, ca să le poată îmbrăca luni la lucru.

În drum spre parohie mă simţeam legat, ca un copil de doi ani pe care-l fereşti de foc, dar

eram foarte fericit şi mulţumit din cauza asta şi n-am lăsat legăturile să slăbească tot drumul spre casa preotului.

Eram de altfel ars bine cu fierul roşu, spuse bunicul, privind în foc ; ar fi putut foarte bine să spună că literele erau încă gravate pe inima sa.

Aşadar am avut cu toţii o după-amiază plăcută. Am făcut coteţul în două ore şi am pus şi stinghiile pentru găini, căci eram un bun dulgher în vremea aceea, dar restul l-am lăsat pentru sîmbăta viitoare, în caz că lucrurile n-ar merge destul de repede, căci aveam chiar şi pe atunci ceva judecată.

Cînd am intrat în casă pentru ceai, n-am văzut-o pe Harriet, ceea ce m-a dezamăgit grozav şi m-a neliniştit. Mă gîndeam că poate era ziua ei de ieşire şi că s-o fi dus undeva ; dar n-aş fi riscat s-o întreb pe mama pentru nimic în lume.

Ei bine, şi tocmai cînd socoteam că totul era pierdut şi mă simţeam ca bolnav, mama spuse, ca şi cînd şi-ar fi adus atunci aminte :

— Uite ce e, Harry, mîine e ziua de ieşire a lui Harriet, şi s-a gîndit s-o petreacă la Margaret ; i-am spus că desigur se simte obosită de treburile casei — n-a avut o sîmbătă liberă de cînd s-a născut copilul — aşa că dacă vrea, o s-o conduci tu diseară şi o să poată sta mai mult de vorbă cu Margaret, iar Margaret îi va aranja pentru noapte camera liberă.

— Bine mamă, am spus eu după un timp, dar ea ce-a spus de asta ?

— N-a spus prea multe. Acum e sus, se pregătește. Va trebui s-o aduci înapoi mîine seară, la timp, ține minte, asta dacă n-ai altceva de făcut. Altfel, spuse mama, va trebui ca unul din băieți s-o conducă. Așa va fi bine.

— În regulă, mamă, am spus.

Imediat coborî și Harriet, agitată și îmbrăcată nu știu cum, într-o rochie de culoare închisă și pe cap cu o bonetă cum vezi în fotografiile vechi și cu o crinolină mare pe care o purtau ca să țină la distanță pe nepoftiți. Tinerii de pe vremea aceea nu puteau să se apropie prea mult de drăguțele lor și era foarte bine așa.

Am luat rufele murdare, nu erau multe, și Harriet a venit cu mine, cu mesajul mamei pentru Margaret și cu pălăria lui Abel învelită în hîrtie de împachetat. Aș fi dorit să nu-și fi luat ea sarcina asta — putea fi pusă în coș.

Și așa, am luat-o de-a lungul aleii și apoi pe drum, și era tot o noapte cu lună."

Bunicul tăcu un timp — știam că se întorsese cu gîndul înapoi, pe acele drumuri și alei.

— Și despre ce-ați vorbit, bunicule? l-am întrebat eu după o pauză cuviincioasă.

„Despre găini, spuse bunicul cu chibzuință, fără să-și schimbe atitudinea.

— Observi, domnișoară Wynn, i-am spus, că găina care spui că e a dumitale a scos pui foarte bine?

Și așa am început.

Vezi, tu, Henery, spuse bunicul, niciodată două găini nu se poartă, nu ouă, nu clocesc, nu scot pui exact la fel. Tot așa e cu animalele și cu

lucrurile, cred; și poate cu peștii și cu șerpii. Masculi, femele, neutri. (La fel și copacii, și plantele.) Nu există două lucruri de același gen care să se poarte exact la fel. Este foarte multă... foarte multă..."

— Individualitate, bunicule.

„Deosebire! spuse hotărît bunicul, și am văzut că încă un cuvînt aiurit n-a fost acceptat. E tot atîta deosebire între ele, ca și între ființele omenești. Domnișoara Harriet observase acest lucru la găini; dar pastorul nu observase. A părut mai interesat după ce i-am atras eu atenția, vorbindu-i despre asta."

— Și ce avea Harriet de spus la toate acestea?

„Încă nu era Harriet, spuse bunicul pe un ton mustrător. Ar fi putut fi, deși pe atunci... oricum, ea spunea: Da, domnule Albury, și: Nu, domnule Albury, și că observase și ea și părea să asculte cu mult respect tot ce spuneam. Era aproape prima ființă care mă asculta în felul acesta.

Apoi am început să vorbim despre lemne și despre păsări și alte lucruri înconjurătoare, exact ca un frate și o soră, care și-ar vorbi mulțumiți și plini de interes despre lucrurile din jurul lor. Dar am zorit-o, căci se apropiau nori urîți și știam eu cum e vremea la Hawkesbury. Primele picături au căzut înainte de a ajunge noi acasă. Margaret a luat-o imediat în grijă pe Harriet și boneta ei, ca și cum ar fi avut de-a face cu un copil mai mare; și așa și era, dacă stai să te gîndești.

Ne-am aşezat veseli şi vorbăreţi în jurul focului, cu atît mai mult cu cît afară ploua cu găleata, şi era o ploaie destul de rece. Chiar tata şi-a lăsat la o parte bombănelile lui şi a povestit cîteva întîmplări, pe cît putea el să povestească, şi cînd m-am dus la culcare mă simţeam atît de fericit şi de mulţumit, cum nu fusesem niciodată pînă atunci în viaţa mea.

În dimineaţa următoare se înseninase şi Margaret ne-a trimis pe noi, băieţii, la capela din Windsor (tata a bodogănit în privinţa hainei lui de lucru, apoi a plecat încotrova cu cabrioleta), dar Harriet dorea să stea şi să-i ajute lui Margaret la prepararea mesei. Părea fericită acolo, la noi, şi se părea că-i place felul nostru de a fi, nepăsător.

La vremea mesei am observat la noi un tînăr, sau doi mai mult ca de obicei. Au rămas la masă, bineînţeles — era totdeauna destul pentru toţi. După masă i-am ţinut cu poveştile mele, departe de bucătărie.

— Te-am văzut lucrînd cîte ceva la pastor, Harry, observă unul din ei, privind către munţii albaştri şi scărpinîndu-se după ureche.

Cum munţii albaştri nu spuneau nimic, tot aşa nici eu.

— E adevărat ? întrebă celălalt. Cît cîştigi într-o după-amiază, Herry ? Cinci şilingi ?

— Mai mult, am spus eu.

— Zece ?

— Mai mult !

Atunci se simţi ruşinat, gîndindu-se că-mi bat joc de el.

Şi asta a fost tot. Abel nu spusese nimănui în dimineaţa aceea că auzise vorbindu-se că fata din casă a pastorului era o bună cunoscătoare de porţi, ceea ce era destul de neobişnuit. Dar fata era acum în casă şi nu s-a făcut nici o glumă pe socoteala ei. Aşa erau tinerii pe vremea aceea.

După masă ne-am plimbat pe rîu în două bărci ; dar Harriet s-a ţinut aproape de Margaret, în timp ce Abel şi Bill şi ceilalţi au vîslit, iar eu am pescuit şi am dirijat lucrurile în general. Iar după ceai, Margaret mi-a spus :

— Ar fi timpul s-o conduci acum pe Harriet acasă. Altfel mama ar fi îngrijorată.

În timp ce Harriet se pregătea de plecare, Joe Buckman — drăguţul lui Margaret — trecînd călare de la Penrith, s-a oprit să spună ceva lui Margaret şi am auzit-o zicînd că se bucură că tata luase cabrioleta şi că acum lunganul va trebui s-o ajute să treacă pîrîul, dar n-am înţeles ce voia să spună, pînă cînd Harriet şi cu mine am ajuns la un pîrîiaş cam la jumătatea drumului spre parohie. Noaptea trecută ploaia îi umflase apele şi acum pietrele de trecut erau sub apă. Nu ştiu cum s-a întîmplat, dar n-am pierdut timpul să discutăm. Am cuprins-o pe după mijloc, am ridicat-o şi am trecut apa cu ea şi cu inima bătîndu-mi tot timpul, ca şi cînd aş fi cărat un bou, deşi ea era uşoară ca o pană. Şi palpita şi ea cînd am lăsat-o jos, de parcă ea m-ar fi ridicat pe mine. Pe mal era o buturugă mare, albă în bătaia lunii.

— Vai, domnule Albury, zise ea, mă simt atît de ameţită ! Să stăm puţin pe buturuga asta, simt că leşin.

— Mă tem că te-ai speriat, domnişoară Wynn, am spus eu, şezînd jos şi cuprinzînd-o de după umeri, ca s-o susţin, în caz cînd i-ar veni să cadă. Mă tem că te-am purtat prea repede.

— O, nu, nicidecum, spuse ea, nevrînd totuşi să-i dea acest înţeles. Am să mă simt foarte bine într-o clipă, domnule Albury. Nu ştiu nici eu ce m-a apucat.

Am căutat s-o liniştesc.

După o bucată de timp a scos un fel de suspin şi a spus :

— Acum mă simt bine, domnule Albury, mulţumesc. Nu ştiu ce mi-a venit. Cred că acum ar fi bine să mergem mai departe. Desigur că mama dumitale ne aşteaptă.

Am ajutat-o să se ridice şi am condus-o pe drum."

— Tot susţinînd-o, bunicule ? am întrebat.

„N-avea tu grijă, răspunse bunicul. Trebuia s-o păzesc de bălţi în locurile umbroase. Îndată ce am ajuns în apropiere de casă, i-am spus :

— Ah, domnişoară Wynn, ce viaţă singuratică !

— Da, domnule Albury, spuse ea.

Am aşteptat puţin, apoi ea a întrebat :

— Te simţi singur, domnule Albury ?

— Da, mă simt singur, domnişoară Wynn, şi imediat am întrebat-o : Dumneata te simţi vreodată singură, domnişoară Wynn ?

— Da, spuse ea, uneori mă simt foarte singură.

Atunci i-am spus :

— Ei bine, eşti mulţumită acum ?

Şi ea a spus :

— Da, domnule Albury, perfect mulţumită.

Şi aşa s-au statornicit lucrurile.

Şi acum, Henery, spuse bunicul, ridicîndu-se şi întinzîndu-se, ar cam fi timpul să se întoarcă şi băieţii. Afară de asta am povestit destul pentru o singură noapte. Vrei să pui ceainicul pe cărbuni ?"

— Bunicule, am spus eu consternat, n-ăi fi vrînd să spui că ai terminat povestea ?

— Ba da, ce altceva mai vrei ?

— Vrei să spui că aşa i-ai propus ?

— Ce să propun ?

— Căsătoria, bineînţeles, cu Harriet.

— Căsătoria cu bunică-ta ? zise bunicul. Pe vremea mea nu se făcea curte în felul ăsta. Se făcea curte pentru curtea în sine. Îţi spun că i-am propus doar să-i ţin tovărăşie şi m-am asigurat că era de acord.

— Dar n-ai sărutat-o, bunicule ?

— Nu, n-am sărutat-o. Pe vremea aceea nu umblam cu îmbrăţişări şi pupături.

— Şi ai „susţinut-o", cum spui dumneata tot timpul cu braţul pe după mijloc ?

— Ptiu ! Nebun afurisit ! Cum s-ar fi putut aşa ceva ? Doar ai cunoscut-o pe bunică-ta şi doar n-a mai crescut de-atunci. Ţi-am spus că aveam braţul în jurul umerilor ei. Pune ceainicul la foc !

Dar imediat bunicul se îmbună.
— Ia ascultă, Harry, tu i-ai făcut curte sau eu ?
— Dumneata, bineînţeles, bunicule.
— Ai curtat-o tu vreodată pe bunicuţa, afară doar ca să capeţi bani de bomboane şi ca să te ia în braţe ?
— A, bine, poate. Iartă-mă, bunicule.
— Atunci nu mă tot întrerupe şi nu mă zori. Îmbătrînesc şi eu, ating aproape suta, ceea ce puţini dintre voi vor atinge.
„Aşadar am ajuns la poarta preotului, dar n-am vrut să mai intru. Am zărit o lumină în bucătărie şi am ştiut că mama încă nu se culcase şi că era pe-acolo. Ne-am spus la revedere şi Harriet a intrat repede înăuntru, iar eu am pornit înapoi spre casă. Dar nu făcusem decît cîţiva paşi pe alee, cînd am auzit-o pe mama strigînd :
— Harry ! Ei, Harry !
M-am întors înapoi.
— Pentru ce o iei aşa la fugă ? spuse mama. Te-ai purtat rău ?
— M-am gîndit că poate te-ai culcat, mamă.
— Iar te gîndeşti prea mult. Intră să-ţi usuci picioarele.
Aşa că mi-am scos ghetele pe verandă şi am intrat. Era aprins un foc bun. Harriet se dusese să-şi scoată o parte din armură.
Imediat veni şi domnul Kinghorn pe coridor. Trebuie să fi auzit ceva.
— Dă-i mai bine lui Harry o pereche de ciorapi de-ai mei, doamnă Albury, zise el, şi vreo pereche de ghete uscate care i s-ar potrivi.

Dar cred că-i vin, dacă pălăria mea i se potriveşte.
În clipa următoare, Harriet, practică, a şi coborît cu ciorapii şi apoi, în timp ce mi-i schimbam, s-a dus să vîneze şi o pereche de ghete. Aşa e întotdeauna. Cînd o fată ia inima unui băiat, începe să aibă grijă şi de rest. Am observat-o ţinîndu-se de mama şi învîrtindu-se în jurul ei mult mai mult ca de obicei. Şi mă întreb acum, spuse bunicul reflectînd, dacă astea două n-au fost tot timpul înţelese între ele."
— Eu cred c-au fost toate, bunicule, am spus eu. În orice caz, cît o priveşte pe mătuşa Margaret, pot pune rămăşag.
„Aşadar, conchise bunicul, cînd a fost să plec, mama a spus :
— Ar fi bine să conduci lunganul pînă la poartă. E în stare să uite s-o închidă.
Şi Harriet a făcut precum i s-a spus."
— Şi atunci s-a întîmplat, bunicule ?
„Ei bine, presupun că da. Oricum, tu ar trebui să ştii, spuse el cu voce tare. Ştiu totul despre tine şi despre fata brutarului, colo, lîngă poartă, alaltăieri noapte."
Am rămas uluit. Nimerise atît de bine !

În a lui Niciodată-mpărăţie —
Acolo zac oamenii morţi !
Valuri fierbinţi acolo dansează-n veşnicie —
Acolo zac oamenii morţi !

Acest cîntec mă urmăreşte chiar şi acum, aici, cum stau cu pipa în gură pe veranda şcolii, în această blîndă şi frumoasă după-amiază de septembrie, verde-aurie. În faţa mea şi la dreapta, cîmpiile netede, de in şi ferigă, mărginite de pîlcuri şi tufe de manuca, înălţimile povîrnite în terase, pînă la poalele munţilor cafenii şi pleşuvi, sau împăduriţi, iar jos, pereţii prăpăstioşi ai munţilor Kaikoura cu creştetul acoperit de zăpadă. La stînga, micul şi trădătorul rîu Hapuka, alergînd, datorită vîntoaselor care au topit zăpezile, în trei sau patru torente galbene, în josul albiei sale mari şi bolovănoase şi croind un singur canal printr-o movilă de nisip negru aruncat peste noapte de mare şi decolorîndu-i albastrul minunat.

Iar în spatele meu, marea, clipocind, scînteind şi pălind, jucîndu-se pe ţărmul lung şi stîncos, calmă, liniştită şi cu un aer nevinovat, după furtuna de peste noapte. Atît de liniştită, de calmă şi de nevinovată, încît un poet cinic s-ar putea

aştepta să găsească pe nisipul negru al malului rîpos un marinar înecat.

O cotitură de douăzeci-treizeci de mile de ţărm, numai bulgări şi nisip negru, se deschide brusc spre mare, formînd cornul de nord, iar la zece mile spre sud, peninsula Kaikoura, adăpostind impresionanta staţie de la nord-est şi debarcaderul lipit de stîncă de furtunile de la sud-est.

Acolo-unde cranii rînjind se albesc,
Sub desişul sărat şi strălucitor.
Şi unde noaptea, cîinii, se-aud urlînd în cor —
Acolo zac oamenii morţi !

Trebuie să fie obsedantă muzica acestui cîntec ; poate pentru că sîntem aici izolaţi şi singuri, sau poate pentru că cunosc regiunea care l-a născut şi l-a ucis pe poet.

În a lui Niciodată-mpărăţie...

Culorile apusului pălesc, înspre vîrfurile înzăpezite ale munţilor Kaikoura ; priveliştea se estompează şi se întunecă — totul în afară de strălucirea piscurilor albe... Ele par să se încline mai întîi încet, apoi, cu o mişcare crescîndă, spre creştetul colinelor de la poalele muntelui şi în fine, cu ele, spre terase. Pe urmă scena pare să se prăbuşească în întregime sub nivelul cîmpiilor de ferigă, şi sub nivelul...

De undeva se aude o muzică răsunătoare, cu cuvintele cîntecului obsedant.

28 — Rivalul — c. 2476

În a lui Niciodată-mpărăţie —
Acolo...

O cîmpie mare, acoperită cu praf cenuşiu, lipsită de verdeaţă, afară doar de aceea care se poate găsi într-un deşert ars de soare, arbuşti sau smocuri de iarbă ici şi colo ; o suprafaţă atît de netedă şi goală, încît o tufă ce iese din ea pare un copac în miniatură ; un pom solitar, de la distanţă părînd aproape, se află de fapt la depărtare de mile ; un bulgăre pare o stîncă, o tufă un copac, căci toate lucrurile sînt mărite în aceste îngrozitoare şi întinse cîmpii fierbinţi. Şi departe, la marginea zării, o linie confuză, de la care nivelul cîmpiei pare să se ridice într-o pantă aproape imperceptibilă, şi care se ridică mereu, pe măsură ce înaintezi ; şi privind înapoi, în anumite condiţii vei zări acelaşi fenomen — îţi va părea că ai venit la vale de la marginea confuză a punctului opus al zării. E ca şi cînd spaţiul din interiorul acestui cerc ar fi un disc concav, în al cărui centru te afli. Un soare orbitor, aprins într-un cer de alamă, şi arşiţa alergînd vizibil peste fiecare lucru, în valuri jucăuşe şi orbitor de luminoase.

Unde rumena vară şi moartea se unesc
Acolo zac oamenii morţi !
Unde cu arzătoare dorinţă se iubesc
Acolo zac oamenii morţi...

În prim plan, un „rezervor" uscat, din care ultimele picături de apă s-au evaporat, dar foarte de curînd, de o oră poate, căci fundul încă mai

abureşte ; dar pămîntul a şi început să crape în lung şi-n lat şi să se încreţească sus, pe margini. În spate, un dîmb semicircular cu o margine de prundiş strălucitor şi o bază ca cenuşa. Iar de jur împrejur, scheletele — oase înălbite şi piei înnegrite şi bucăţi de piei, din cirezile de vite care au pierit în perioadele de secetă, tîrîndu-se pînă la rezervor :

Acolo unde cranii rînjinde se albesc,
Sub desişul sărat şi strălucitor
Şi unde noaptea, cîinii, se-aud urlînd în cor —
Acolo zac oamenii morţi !

Dar e îndoielnic dacă un cîine sălbatic se va hazarda să străbată chiar o treime din distanţă, în arşiţa acestei secete cumplite.

Şi departe, în dreapta movilei de pămînt, între ea şi orizontul orbitor de luminos, trei siluete negre, trei cai şi doi călăreţi pe cîmpia incandescentă şi părînd a fi doar la o distanţă de cîteva sute de yarzi. Să lăsăm minutele să se prefacă în ore — fierbinţile, orbitoarele, sufocantele ore, prin care trebuie ei să se tîrască. În fine, ajung la rezervor — un văcar şi un băiat de băştinaş ; doi cai istoviţi şi un cal de povară, tîrîndu-şi cu greu picioarele. Călăreţii descalecă sub trei arbuşti de *mulga* zdrenţuiţi, în spatele dîmbului. Doi cîini ciobăneşti cad şi se întind acolo gîfîind, fără putere. Sînt sortiţi morţii şi, poate că din instinct, sînt conştienţi de aceasta, dar din cauza boturilor larg deschise şi a limbilor scoase par să rînjească batjocoritor.

Văcarul se caţără pe dîmbul rezervorului, pe la spate, ţinînd în mînă un burduf pentru apă gol şi o oală ; şi rămîne ca o stană de piatră acolo, sus, privind în jos.

Văcarul e un om înalt, subţire şi vajnic, cu membre, ţinută şi mers fasonate de atîta călărit ; slab, ars de soare, cu obrajii scobiţi şi ochi ce par să fi privit şi să fi sfredelit îngrozitorul hotar al lui Niciodată, prin negura secetei, prin valurile fierbinţi ce joacă pe nisip, prin fiorosul siroco, care goneşte peste Niciodată, din deşerturile mari şi fără de nume de dincolo şi spre nord-vest, mînînd nisipul fierbinte şi aspru, în pînze orbitoare şi coloane învîrtejite peste ţinutul aprins, acoperind călători, vite, cai, diligenţe şi care, pe drumurile spre sud, măturate de straturi dese de praf roşu.

Îl cunoaştem pe acest văcar şi clasa de care ţine. Născut în regiunile selectorilor de vite ; obişnuit cu caii (şi adesea cu capul spart) încă de copil ; şi tot de copil a mers în Queensland şi a traversat Ţara Nimănui, cu taică-su sau cu vreun unchi. Cunoaşte Ţara Uscată — aproape fiecare milă a ei ; şi el este acela care o străbate sau o ia de-a lungul marginilor, de la păşunile uscate şi lovite de secetă, cu cirezi de douăzeci sau treizeci de mii de vite, şi cu setea, foametea şi moartea urmîndu-l pe flancurile şi în coada coloanei. Ars de soare, bărbos şi slab ; cumsecade şi de treabă acasă — cu voce liniştită, dar greu de istovit la drum.

A fost în călătorii lungi. Ochii i-au fost vătămaţi de sclipirea nisipului, mîinile îi sînt crăpate

şi roşii ; părul îi e lung şi decolorat la vîrf, acolo unde iese de sub borurile largi ale pălăriei, care a devenit aproape neagră de cît a fost purtată prin soare, prin ploi şi pe roua nopţii ; hainele îi sînt ponosite şi roase, iar căptuşeala atîrnă în zdrenţe. Jambierele s-au strîns şi au crăpat pe el.

De data aceasta „a riscat", fără îndoială cum oamenii de pe la noi „vor risca" întotdeauna, cu acea credinţă, sau curaj, care poate fi considerat eroic şi conştient de moartea căreia spiritul lui Niciodată îl destină pe el, care e poate la o milă sau la o oră depărtare de tovarăşii săi.

În drumul spre casă, după ce a înaintat spre nord, a pătruns pe o lungă „porţiune uscată" dependentă de acest rezervor — iar ultimele rezerve de apă, care l-ar fi ajutat, pe el şi caii lui, să treacă prin ultima etapă grea, s-au terminat ieri. Şi ştie că e condamnat.

Nici un gest de disperare în braţul întins de-a lungul corpului, doar mîna liberă, se închide şi se strînge o clipă. Apoi, întorcîndu-şi puţin faţa, cu o mişcare bruscă a capului şi a mîinii, îl cheamă pe băiatul băştinaş. Băiatul priveşte repede la rezervor, la cer, apoi la stăpînul său, rotindu-şi capul şi ochii cu mişcări iuţi ca de maimuţă. Văcarul îi spune ceva, iar buzele negre ale băiatului, mişcîndu-se într-un răspuns grăbit şi dînd la iveală o străfulgerare de dinţi albi strălucitori, dau impresia unei scurte umbre de zîmbet. Se duce înapoi la cai şi se întoarce împreună cu o oală şi o secure mică, şi le pune jos, în albia rezervorului.

Văcarul își ridică mîinile și, umbrindu-și ochii, privește în zare peste cîmpie — peste capetele noastre, cum ar fi — dar nu vede nimic, decît poate un deal sau un morman de nisip, pe care noi nu-l vedem, în direcția opusă. În depărtare, mirajul — mereu înainte și în depărtare — acel „fum" depărtat, cu o mișcare sinuoasă, în timp ce călătorul înaintează. Nici o speranță pe cerul care de luni de zile nu s-a mai întunecat a ploaie, ci doar norii negri de praf, grei și joși, ridicați și purtați de furtuna fierbinte, sau de fumul focurilor depărtate din desișuri. Nici o speranță la sud, unde urmele oamenilor morți se arată pe sute de mile, de-a lungul Țării Nimănui și a lui Niciodată. Nici o speranță la răsărit, căci discul împreună cu orizontul incandescent se rotește înapoi, strălucesc ca soarele, pe o sută de mile și mai bine, către prima posibilitate de apă, care se află pe marginea de vest a marilor pășuni. La vest, dincolo de cel mai îndepărtat punct, unde speranța s-a spulberat, îngrozitoarele deșerturi ale Australiei Centrale ; dar există o șansă în această direcție, căci noaptea trecută fulgere capricioase s-au jucat pe orizontul jos, și există posibilitatea unei furtuni trecătoare, dacă ar aduce cu ea ceva mai mult decît cîteva picături mari de ploaie — și dacă le-ar putea prinde la timp. Va încerca, trimițînd băiatul spre răsărit, pentru a se întîlni din nou la rezervor și a avea, poate norocul de a fi salvați ; căci liniile de telegraf îi taie drumul de la nord și dacă vor afla de la cele mai apropiate coloane că el a luat drumul acesta și vor ști care

e starea rezervoarelor — ceea ce neapărat vor afla — vor lua apă și vor înainta încet și greu pînă cînd îl vor găsi, să-l salveze sau să-l îngroape — sau să-și dea seama că disperata lor încercare e fără speranță.

Băiatul băștinaș îngenunchează pe pămînt, pune oala jos, lîngă el și ridică securea. Oala, care nu stă prea bine pe pămîntul ondulat, cade ; el o pune alături, cu mișcări repezi de maimuță, caracteristice băștinașilor, ridică securea din nou și lovește adînc. Și scena devine neagră, ca pe un ecran de cinematograf cînd focarul e închis — o beznă ca cea care apare, pentru o clipă, ochilor orbiți de transpirație, într-un val de arșiță nemiloasă.

În tristețea secetei se aude un sunet, ca geamătul lung și grav al unei mari mulțimi pierind pe acest acoperiș al infernului, iar muzica, și prin ea cuvintele cîntecului lui Barcroft Boake, e cînd tînguitoare, cînd fioros de triumfătoare :

Cu fețele întoarse-napoi spre răsărit —
Așa zac oamenii morți !
Cu slabe brațe-ntinse și dorul ne-mplinit —
Așa zac oamenii morți !

Vîrfuri stîncoase și acoperite cu pini se ridică în culorile amurgului, pinteni de deal verde închis și pajiști înverzite, un cot de rîu cu ape limpezi și cu stejari pe mal, iar mai departe, jos, în dreapta, un șir de sălcii, pe unde curge rîul. Chiar în spatele malului rîpos și acoperit

cu ierburi, al rîului, printre eucalipţi şi alţi arbori, într-un unghi format de părţile abrupte ale dealului, o casă construită din lemn şi acoperită cu şindrilă ; în spatele casei, un ţarc cu vaci şi viţei. O lăptărie durată din buşteni trainici, cu acoperiş dublu, pentru a păstra răcoarea ; căpiţe de fîn şi un lan cu grîu copt. Într-un capăt al verandei, stă o femeie palidă, subţire, uscăţivă, de vreo treizeci-patruzeci de ani. Lîngă ea, peste un rînd de haine păturite, se află o scrisoare deschisă ; de cealaltă parte, pe un vraf de cearceafuri, şade şi dă din picioruşe un prunc de vreo şase luni. Un băieţaş cu picioarele murdare, dar cu faţa veselă, în vîrstă de vreo două-trei veri — sau mai curînd două-trei secete — se caţără şi se joacă pe lîngă verandă. În curtea pentru vite par să fie şi copii mai mari şi un băiat cu picioarele goale şade călare pe gard şi pîndeşte drumul spre rîu. Mama ia scrisoarea, îşi aruncă ochii pe ea şi, uşor, o pune din nou jos şi îşi vede mai departe de lucru. Cîrpeşte o cămaşă bărbătească şi, în timp ce degetele-i fug de-a lungul cusăturii sau netezeşte pe genunchi o parte lucrată, buzele i se mişcă, de parc-ar murmura un cîntec. Iar chipul, în timp ce coase, e luminat de-un aer tineresc.

Nani, puiul mamii, în pom te-oi aşeza,
Cînd va bate vîntul, te va legăna.

Nevasta văcarului îşi lasă lucrul şi se apleacă peste pruncul care gîngureşte şi care nu şi-a văzut încă tatăl ; şi îl sărută şi se joacă cu el.

Haide, bate din mînuţe, pîn' tăticu vine-acasă !

Băiatul de pe gard se caţără şi se ridică sus, pe stîlpul înalt şi rotund din colţul gardului şi pîndeşte drumul dinspre rîu, prin pînza de praf. Scena păleşte, lăsîndu-l pe băiat proiectat pe fondul cerului, în aşteptarea tatălui.

Cer blînd, soare, cîmpii nesfîrşite, cu ierburi înalte pînă la brîu, întinzîndu-se cît vezi cu ochii. În prim plan, o baltă cu apă tulbure, cenuşie, încreţindu-se spre grămada întunecată de pămînt pe la spate ; clipocind în iarba din jurul marginilor, revărsîndu-se şi gîlgîind în jurul oaselor albite şi al pieilor de animale înnegrite ; curgînd în valuri mici, prin gura unei oale rupinite, care zace în iarbă, la o margine, în stînga, îmbibînd cu apă ceva negru, care apare din iarba abundentă şi ia forma unei cizme.

Zăngănit de lanţuri de împiedicat caii, şi clinchet de ulcele pe samare, şi sunetul unei voci care cîntă :

E un om cu mulţi prieteni care vesel îl salută
În a brizei adiere şi-a-nserării ce s-aşterne
Peste splendida vedere a cîmpiei însorite...

Trei călăreţi vin din dreapta şi descalecă lîngă tufele de *malga*.

Iară noaptea el admiră vraja stelelor eterne.

Unul dintre călăreţi sare uşor peste marginea rezervorului şi priveşte în apă. E viguros şi are o faţă roşie frumoasă şi nepăsătoare, dar trăsă-

turile au o nedefinită și totuși neîndoielnică asemănare frățească cu ale celui care a stat acolo, înaintea lui. Ca atras inconștient, el privește la stînga, în iarbă. Atunci, tresărind puternic, cu orice aer tineresc pierit de pe fața lui, se întoarce în grabă către ceilalți.

Cei trei se întorc spre stînga și dispar. O clipă, mai tîrziu, unul din ei se întoarce, pe jumătate tîrîndu-l, pe jumătate sprijinindu-l pe cel dintîi și îl așază jos, lîngă cai. Se apleacă o clipă asupra lui, cu o mînă pe umărul lui, apoi scoate o ploscă din cobur și îi dă să bea. Vine și al treilea, ia o pătură dintr-una din boccele și se reîntoarce acolo unde e leșul. Găsesc ceainicul, îl spală, îi cercetează pereții și fundul. Ridică din iarbă zdrențe putrede, șei, samare și coburi și le pun pe marginea rezervorului. Deodată dau de o căniță, de fapt un borcan, în care găsesc ceea ce căutau și se așteptau să găsească.

Și iată-i că întorc filele carnetului uzat și murdar și citesc descrierea tragediei, notată acolo în fraze scurte și simple. Mesajul — ultimul mesaj către „sărmana mea soție", note privind sumele de bani pe care le are de primit, situația financiară și îndemnul către un prieten sau către frate să aibă grijă de biata Mary și de copii și să aibă grijă ca ea să primească toți banii ce i se cuvin. Și, sfîrșitul în cuvinte zgîriate în răstimpuri pe marginea oalei, groaznicul jurnal, scris și datat la ora disperării, ori a morții : „Doamne-ajută", „Doamne, binecuvînteaz-o", „Binecuvîntează, Doamne, pe ea și pe copii".

Căci mereu, cît timp judecata mai stăruie, nu este altceva decît soția, Mary, și copiii.

Oamenii citesc și află totul ; văd sfîrșitul, așa cum a fost ; fețele lor pălesc și ochii speriați se îmblînzesc și se umplu de lacrimi. Strîng toate lucrurile și le pun cu grijă și cu pietate pe marginea rezervorului. Fratele stă lîngă calul său ; cu un braț aruncat peste grumaz și îngropîndu-și fața în coamă, stă nemișcat ; doar cîte un suspin îi scutură umerii din cînd în cînd. Calul își întoarce capul spre el cu o expresie de simpatie aproape omenească. Unul dintre prieteni vine lîngă el. Și atunci, bîjbîind cu mîna peste șa, caută pînă dă de oblînc, pe care-l apucă și-l strînge cu putere, ca să se calmeze. Deodată își aruncă brațul drept peste umărul prietenului său și își lasă capul pe șa.

Scena pălește repede — al treilea văcar merge repede și neliniștit, de ici colo... de ici, colo... cînd cu brațele împreunate, cînd cu mîinile în buzunar și cu o expresie ca și cînd ar suferi o durere fizică.

De sete topiți și de alte lipsuri —
Astfel mor oamenii morți !
Departe de casă și de țarcuri —
Astfel mor oamenii morți !

Și din nou stația, centrul de vite. Dar „totu-i fierbinte și totu-i uscat". Piscurile de granit strălucesc ca niște uriașe blocuri de metal topit, masișul albastru-cenușiu e zdrențuit și prăfuit, malurile rîului goale și uscate, căci acum seceta

a lovit înălțimile districtului. Și bătrînul cal sur, și puținele vaci prăfuite și cu coastele supte, stau descurajate sub copaci toată dimineața, neavînd curajul să se cațere pe creste, ca să pască iarba rară, după ce au fost mînate, cît de repede le-au ținut picioarele, vreo două mile printr-o proprietate particulară, pentru adăpatul de dimineață la rîu.

Acoperișul lăptăriei nu fusese bine lucrat și locuința, în general, are un aspect delăsat. Băiatul cel mare, cu ajutorul unui topor, încearcă bărbătește să repare o scîndură din gardul ce înconjoară stogul împuținat, a cărui prețioasă hrană e necesară vacilor care mai dau încă lapte, căci biata femeie are nevoie de tot untul pe care-l poate face, ca să împace negustorul și să capete astfel ceai și zahăr și făină, în limite rezonabile — pînă va primi veste de la Joe (soțul ei), care probabil că a trebuit să se ducă cu o altă cireadă de vite, de n-a putut să vină acasă.

Femeia ridică un bidon greu, plin cu lapte smîntînit pentru viţeii din ţarc (orfani de mamă), nedreptățiți și cu o înfățișare nenorocită. E tare obosită acum, și arată cu zece ani mai bătrînă, în fusta ei pătată și șleampătă, cu pălărie bărbătească și ghete cu elastic. Poarta e ieșită din balamale, ea o ridică și o proptește cu o buturugă grea, pe care o așază cu greu. Ridică găleata cu ambele mîini și o duce spre ţarc. Băiatul, care tocmai aruncase o privire pe drumul spre rîu, deși nu-l mai pîndește acum pe taică-su, căci

și-a pierdut speranța, vede un nor de praf și o strigă pe mama. Cu o privire iute în acea direcție, ea leapădă găleata și aleargă în casă, de unde iese cu pruncul în brațe.

Copilașul e primul ei confident — la bucurie, dacă are parte de ea vreodată, și primul gînd la pericol ; ultima resursă la necaz. „Un șarpe !" — și ea aleargă și ia copilul în brațe, indiferent la cine ar fi și unde, firește, cu motiv. „Un bou turbat !" — și ea aleargă în casă la prunc, chiar fără motiv. În toiul unei certe amare cu soțul ei, cu o rudă, cu un vechi prieten, sau cu un străin, se va întrerupe brusc ca să dezmierde sau să se joace cu pruncul, fără nici un motiv evident (doar dacă nu o face instinctiv, pentru a exaspera cealaltă parte). La supărare, boală și moarte, ea își strînge copilul la pieptul ei sleit, îl liniștește și îl sărută, fie că are nevoie sau nu — și, lăudat fie Domnul, capătă ea puțină liniște de la prunc pentru propria-i inimă secătuită.

Și necazul se apropie, căci vede în căruță o femeie, și o femeie știe ea bine, într-o zi de lucru, nu poate fi un semn bun în această casă singuratică. Nu se așteaptă să vadă vreo femeie decît duminică după-amiază, și atunci rar.

Căruța cu arcuri, în care stau un bărbat și o femeie, se oprește în fața casei. Omul e prietenul fratelui din scena ultimă, de lîngă rezervor. Femeia văcarului, cu o privire speriată, se uită fix în ochii celeilalte femei. Omul sare jos și o ajută și pe femeie să se coboare, cu multă grijă și blîndețe, ca și cînd ar fi vorba de-o mi-

rească ruşinoasă şi nu de-o matroană grasă şi bătrînă, cu o înfăţişare comună, cu o faţă care ar rămîne aspră şi în cele mai bune timpuri. Dar colţurile gurii i se crispează acum spasmodic şi pare incapabilă să vorbească. Şi nici nu e nevoie de cuvinte, căci nevasta văcarului citeşte adevărul în ochii celeilalte femei, înainte de a spune vreun cuvînt şi, o dată cu primul ţipăt, primul gest al văduvei e de a cădea în genunchi, în praf, cu braţul liber trăgîndu-l pe prunc lîngă ea. Of! băieţaşul meu! Of! sărmanii mei copii! Tatăl vostru... tatăl vostru e mort!

Omul se întoarce cu spatele spre grup; mîinile lui bîjbîie nervos de-a lungul oiştii pînă dă de curea, pe care o prinde aşa cum un înecat se agaţă de un pai; apoi o desface şi o strînge mai tare. Restul hamurilor neoferind nici o şansă, ia repede un pacheţel din buzunarul interior al hainei, pe care îl desface cu mîini tremurînde. Un pachet şi o scrisoare cad jos şi, în timp ce le ridică din praf, vedem cum ultimele foi din carnetul de buzunar au fost smulse. Trebuie să fi fost mari discuţii în jurul acestor foi printre prietenii din staţia depărtată, de la marginea Ţării lui Niciodată. Fără îndoială că au fost cu toţii de acord ca jurnalul muribundului să nu fie încredinţat soţiei sale. Au fost unele îndoieli despre oportunitatea sau obligaţia de a-i trimite ultimul mesaj, scris de propria-i mînă. Unul o fi sugerat să i se dea carnetul mai tîrziu, cînd se va mai linişti; un altul să i se dea imediat, dacă e vorba ca tot să i se dea odată, astfel ca să înfrunte de

la început emoţia şi să termine cu ea, căci dacă i l-ar trimite mai tîrziu, nu va face decît să-i împrospăteze durerea ori de cîte ori se va uita la el. Şi pînă la urmă s-a hotărît ca Andy, care se întorcea spre sud şi va fi primul care o va întîlni, să aibă o poveste gata aranjată pentru a i-o spune.

Aşa s-a făcut că Andy a venit cu vestea şi a adus-o şi pe maică-sa cu el, ca să-l ajute, scoţînd-o din casă pe bătrînă şi purtîndu-se cu ea cu multă grijă şi blîndeţe, căci era singura speranţă în această „misiune" — o treabă afurisit de grea, ar spune el, o treabă cu care nu e obişnuit şi de care ar da, nu ştiu, ce, ca să scape. Dar maică-sa vine de bună-voie, căci în necazuri ca acesta primul lucru pe care o femeie de pe la noi îl spune este: Înhamă imediat caii şi lasă totul la o parte. Trebuie să mă duc cît mai repede la sărmana femeie.

Andy pune pachetul jos, pe scara căruţei, şi se uită în jurul lui. Maică-sa e aplecată peste văduva îngenuncheată, ridicînd-o.

— Joe, bunul, blîndul meu soţ! Joe!

Mîinile lui Andy rătăcesc pe roată, pe care o apucă şi o zgîlţîie violent încolo şi-ncoace, ca şi cînd ar vrea să vadă dacă cercul şi spiţele şi bucşa sînt tari şi în bună stare.

Pe pieptul bătrînei, femeia văcarului hohoteşte de parcă i s-ar sfărîma inima, poate că pentru prima dată în atîţia ani. Andy îşi zice că are să-i facă bine, dar consideră cazul fără spe-

ranță și trecîndu-și brațul deasupra roții, își sprijină fruntea pe el ; iar cînd maică-sa încearcă să-i treacă rolul, el doar bolborosește.

Însuși diavolul trebuie să fie în muzica aceasta. Nu ! E vocea celui mort, care cîntă cîntecul oamenilor morți și al femeilor văduve, singure, istovite.

Cînd Moneygrub la club își soarbe-n tihnă vinul,
Se uită cu plăcere și foarte mulțumit
La lanțul său de aur de optișpe carate
Purtat la ceasul său. Dar nu-l interesează
Că fiece verigă este adînc marcată
Cu numele acelor, a căror mădulare
Cuprinse-s de cîrcei și de dureri amare
De prea mult stat acolo, alăturea de Moarte
În groapa mucezită, cu leșuri vai; umplută !

Ultima scenă este pentru mine un film „viu", și totodată „vorbit" ; un film luminos, în ciuda împrejurărilor, căci soția văcarului s-a liniștit acum și nu mai plînge, stă resemnată ; în timp ce mama lui Andy se agită, încurajînd femeia sau pregătind o ceașcă de ceai și din cînd în cînd îndemnîndu-l pe Andy, pe care îl instruise bine și cu șiretenie pentru rolul său, cu sfaturi ca : De ce nu-i spui ?... etc. Ce mi-ai spus în legătură cu... ? etc.

Și Andy, cu pălăria pe genunchi, stă în fața nevestei văcarului și îi povestește cu o voce gravă, tristă, că soțul ei a murit de inimă, la stația principală, că s-a făcut pentru el tot ce s-a

putut ; că n-a suferit mai de loc și că ultimele lui cuvinte au fost pentru ea, să nu se necăjească. Astfel stă Andy și minte ca un bărbat și i se pare ușor și firesc, în timp ce-și îndeplinește cu tot mai multă convingere misiunea. Și nici o clipă nu-și ia ochii cenușii și solemni din cei ai nevestei văcarului, ca nu cumva ea să se îndoiască de spusele lui.

FIICA ADOPTIVĂ

— Ei, da, spuse prietenul meu cu tristețe, am promis să-ți istorisesc despre fiica mea adoptivă. Îmi închipui că ai auzit multe versiuni ale acestei întîmplări și ai putea acum să afli și adevărul în privința ei.

Privi în foc și rămase pe gînduri cîtva timp.

— Asta s-a întîmplat cînd aveam douăzeci și cinci de ani, spuse el. Pe o noapte ploioasă, venisem de la Milson's Point cu ultimul vapor și ședeam sub adăpostul unei verande, așteptînd autobuzul, cînd deodată, văd o femeie repezindu-se pe caldarîm și apucîndu-se de balustradă, cu intenția evidentă de a sări peste ea în apă. Prima încercare nu i-a reușit și a încercat din nou. Bineînțeles că am alergat și am oprit-o.

— O, Dumnezeule, gîfîia ea și se lupta să-mi scape.

Am văzut că era tînără și foarte drăguță, dar fața îi era palidă, cenușie și mîinile-i mici, reci ca gheața. S-a luptat cu disperare o bucată de timp, gemînd mereu :

— Trebuie să sfîrșesc ! Trebuie ! Dă-mi drumul ! Vai, te rog, lasă-mă să mă duc !

Dar eu o țineam strîns și deodată, s-a oprit extenuată și ar fi căzut, desigur, fără sprijinul meu.

Cheiul era aproape pustiu la ora aceea și nimeni nu observase gestul fetei. Dar imediat am văzut un polițist venind de după colț și mi-am dat seama că nu mai era timp de pierdut, dacă voiam să feresc fata de urmări neplăcute. Si voiam, într-adevăr, căci era tînără și atît de drăguță și în mod vizibil într-o situatie disperată : si de asemenea, pentru că înfățișarea și îmbrăcămintea ei erau ceea ce numim „distinse".

— Ia-mi brațul și vino repede cu mine, i-am șoptit eu sever, deschizînd în același timp umbrela și ținînd-o deasupra capului ei.

Fata m-a ascultat în mod mecanic și am condus-o pe-o mică distanță, pînă în strada Pitt, unde i-am cerut să-mi explice ce s-a întîmplat.

Felul meu autoritar a avut efectul dorit. Si-a deschis inima. Povestea ei era o foarte tristă și foarte veche poveste. Fusese ademenită de un mișel din casa ei părintească de la țară și apoi lăsată în voia soartei, în „orașul crud și fără milă". N-avea bani și nici prieteni, și nu îndrăznea să se întoarcă acasă, la părinți.

— Tata m-ar o-mo-rî ! suspina ea.

M-am hotărît repede. Nu mă voi purta ca alți bărbați. Voi fi un adevărat tată pentru această copilă și o voi scăpa de dezonoare, de care ea

încă n-are habar. Am dus-o la Coffee Palace și am cerut o cameră pentru ea, pentru la noapte, și ne-am despărțit, după ce mai întîi am pus-o să-mi promită că nu va ieși din casă pînă a doua zi dimineața, cînd voi veni eu. Apoi am plecat să hotărăsc ce aveam de făcut

Exista în oraș o fostă proprietăreasă de-a mea, o bătrînică foarte cumsecade, care nu mă credea în stare de nimic rău. O chema doamna Smith — doamna John Smith, și era văduvă. A doua zi de dimineață m-am dus la ea și i-am povestit întîmplarea.

— Biata copilă e o ființă care a iubit orbește, i-am spus eu. (Cu doamna Smith eram întotdeauna poetic, pentru că era o sentimentală.) Ia-o la dumneata, i-am spus, și poartă-te cu ea cu blîndete ; voi plăti eu pentru ea și o voi feri de dezonoare etc.

Bătrîna și buna femeie a plîns și chiar m-a uimit cînd am văzut-o că își pune brațele în jurul gîtului meu și mă sărută, numindu-mă „erou". Nu eram pregătit pentru sărutare căci băusem. dar mi-am ținut răsuflarea cînd am văzut-o că se apropie, așa că nu m-a bănuit.

Am făcut toate pregătirile, iar pe la ora nouă m-am dus la Lily (Lily era numele fetei) ca s-o duc la noul ei cămin. Am găsit-o palidă și înlăcrămată și plină de-o recunoștință demnă de încredere ; dar sărmana copilă se simțea teribil de jenată și am fost bucuros s-o dau în primire doamnei Smith, care a îmbrățișat-o, a plîns și a sărutat-o, părînd să cîștige imediat inima fetei.

Am plătit înainte pensiunea pe un trimestru, am închiriat un pian și am angajat un profesor de muzică pentru Lily, dar nu mă prea duceam pe acolo, de frică să nu compromit fata. Ea a înțeles că trebuie să vadă în mine un tată, sau un unchi, totuși era întotdeauna timidă și încurcată în prezența mea. Doamna Smith era încîntată de ea și-mi spunea că fata aproape că nu vorbea de nimic altceva decît de recunoștința pe care mi-o purta, considerîndu-mă salvatorul ei.

Încetasem de a mă mai interesa de drame și romane. Viața mea devenea destul de romantică, pentru a mai avea vreun rost și alte subiecte. Ca orice tinerel modern, la douăzeci de ani mă socoteam un netrebnic, un ticălos pe drumul pierzaniei și mă mîngîia gîndul că ticălos cum eram — și cum credeam că mă socotește și lumea — făcusem cel puțin o faptă nobilă. Scăpasem o fată de o viață dezonorantă, pentru a le compensa pe celelalte, pe care (îmi imaginam) le condusesem eu pe căi greșite. Bărbații sînt atît de proști !

Într-o seară frumoasă mă plimbam prin fața casei unde locuia Lily și mă simțeam bun și nobil, și romantic. Mă gîndeam că după ce îmi voi termina cariera de ticălos și nu voi fi decît un bătrîn păcătos, cel puțin va exista o femeie care să mă creadă bun și nobil și care să-mi ușureze drumul spre mormînt. Și cînd lumea va fi spus tot ce e mai rău despre mine, iar eu voi fi acolo unde se află toți păcătoșii (iar sfinții vor fi terminat cu discursurile), ea și-ar aduce copiii la

mormîntul meu şi m-ar plînge, pe umărul soţului ei.

Aceste gînduri îmi făceau bine, dar nu erau pe deplin satisfăcătoare, şi după ce mă gîndeam în felul acesta atît cît putea fi plăcut, îmi mai făceam şi altfel de gînduri :

Lily se îndrăgostea de mine. Cum s-ar fi putut altfel ? Incerca să-şi ascundă iubirea, era tot mai palidă şi mai slabă şi se simţea mai sfioasă ca oricînd în prezenţa mea. Atunci doamna Smith o făcea să-şi mărturisească durerea, fata îşi deschidea inima în faţa bătrînei, şi plîngea, şi spunea că era o fată rea şi nerecunoscătoare, dar că nu se putea împotrivi acestui sentiment şi că dorea să moară sau să plece departe, dar o făcea pe doamna Smith să jure că nu-mi va spune mie. După care, doamna Smith îmi spunea totul. Atunci eu intram în salon şi-i spuneam doamnei Smith : „Trimite-o pe Lily jos, la mine". Şi Lily venea, arătînd atît de pură şi de frumoasă în rochia ei albă, şi sta cu sfială în faţa mea, tremurînd şi cu ochii în jos. Iar eu îi cuprindeam mîinile şi îi spuneam : „Lily, e crud din partea mea că profit de situaţia în care mă găsesc faţă de tine, şi singura mea scuză este că te iubesc şi doresc să fii soţia mea." Atunci ea izbucnea într-un acces de plîns pasionat, se depărta de mine şi spunea că numai firea mea nobilă mă împingea să fac un asemena sacrificiu pentru ea şi că ar fi fost mai bine pentru amîndoi s-o fi lăsat să se înece. Apoi vorbea despre prăpastia de netrecut care ne despărţea şi despre tot felul de astfel de lucruri şi spunea că ea era o fată nenorocită şi rea şi că mă roagă să-i găsesc o slujbă şi s-o alung, s-o las să plece, pentru binele meu ; în cele din urmă cădea pe canapea, îşi acoperea faţa cu mîinile, cuprinsă de suspine pasionate şi arăta atît de dulce şi de neajutorată şi de drăguţă în durerea ei, încît treceam peste prăpastia de netrecut, mai sus pomenită, şi mă căsătoream cu ea în ciuda spuselor ei şi apoi trăiam fericiţi pînă la sfîrşitul vieţii, după ce, mai întîi, am fi văzut spulberată pricina nenorocirii ei. Era un vis foarte plăcut.

Ei bine, lucrurile mergeau în felul acesta, pînă cînd într-o zi am fost chemat la Melbourne, trebuind să lipsesc o lună. M-am dus la doamna Smith şi i-am plătit pe-un alt trimestru înainte, pentru Lily. Nu voi uita nicicînd acea ultimă dată cînd am văzut-o — de fapt, penultima. Nu ţi-am descris-o pe Lily, dar am să-ţi arăt într-o zi fotografia ei. Avea o siluetă subţire de fetiţă, faţa de culoarea sidefului, o gură dulce şi tristă, ochi albaştri, mari şi patetici şi părul blond şi... dar am să-ţi arăt fotografia ei. Cînd m-am dus să-mi iau rămas bun, stătea în faţa mea, în salon, ca în visul meu de peste zi. I-am spus să fie cuminte cît timp aveam să lipsesc şi i-am oferit o bancnotă de cinci lire — „ca să-şi cumpere dulciuri" i-am spus. Ea n-a făcut nici o mişcare să ia banii, ci sta în faţa mea, cu pieptul greu de suspine şi ochii plecaţi, părînd să lupte ca să vorbească. Apoi deodată căzu în genunchi,

îmi apucă mîinile, le sărută cu pasiune, şi porni să dea frîu liber întregii ei recunoştinţe faţă de mine şi, în cele din urmă, leşină. Am culcat-o pe canapea, am chemat pe doamna Smith şi cînd a început să dea semne de revenire, am plecat, nedorind s-o tulbur mai mult. În aceeaşi zi am luat vaporul spre Melbourne.

M-am întors de la Melbourne cu o săptămînă mai devreme decît mă aşteptam şi îndată ce-am debarcat, m-am îndreptat cu grabă spre doamna Smith. Ea mi-a dat noutăţi. Se pare că sosise fratele lui Lily, cu vestea că maică-sa era pe moarte şi că dorea s-o vadă. Lily se temuse să nu mă supăr că pleacă fără ştirea mea, dar doamna Smith a sfătuit-o să se ducă la mamă-sa şi că ea (doamna Smith) îmi va explica cum stau lucrurile. Lily promisese să se întoarcă imediat după înmormîntare, dar iată că trecuse o săptămînă fără veşti de la ea.

În seara aceea mergeam trist de-a lungul străzii Oxford, simţindu-mă ciudat de nemulţumit şi deprimat, cînd — pe cine văd ? chiar Lily în persoană, cu o prietenă care părea c-o sprijină. Lily întoarse atunci capul şi îmi păru că arată foarte bolnavă. Avusese desigur un şoc, căci se clătina la fiecare pas. Înaintai în grabă s-o ajung. Păru surprinsă că mă vede şi spuse :

— Bună. Ce, te-ai întors ?

Purtarea şi chiar vocea îi erau schimbate.

— Ce s-a întîmplat, Lily ? am întrebat-o. A murit mama ta ?

— Da, spuse ea, şi mi s-a părut că tonul era sfidător. Da, a murit.

Am mers tăcut lîngă ea cîtva timp, încă mai crezînd că purtarea îi era schimbată din pricina şocului. Lily mi-a luat braţul, fără să spună nimic.

— Lily, i-am spus, dar nu m-ai prezentat prietenei tale.

— A, da. Uitasem ; dînsa e domnişoara Somers, unchiule ; Mary, dînsul e... tipul meu.

Mi s-a tăiat respiraţia şi m-am uitat la Lily Eram trăsnit. Ea mă privi o clipă cu o încruntare pe jumătate tristă, pe jumătate provocătoare, apoi spuse cu disperare :

— Ei, fir-ar al dracului ! Ce stai ca un... prost ? N-ăi fi atît de fraier ca să te laşi păcălit. Vă cunosc eu pe voi, bărbaţii. Nu cumva vrei să faci scandal ?

Era beată.

Prietenul meu tăcu, privind în foc.

După ce mi s-au potolit hohotele de rîs, am întrebat :

— Aşadar, ai fost „dus" de la început ?

— Da.

— Lily era o... ?

— Da.

— Şi trucul cu încercarea de sinucidere a fost jucat pentru tine ?

— Da.

— Şi presupusul frate era... ?

— Era „tipul" ei.

— Şi unde e acum Lily ?

— Moartă — a murit la spital. Aş fi iubit-o totuşi, dar nu era de nici un folos. Ea îl iubea

pe tipul ăla, şi trăiseră pe spinarea mea. Mă socotea un bleg şi-un nătărău.

Am rîs din nou şi cînd m-am oprit să răsuflu puţin, prietenul meu îmi spuse cu reproş :

— Nu văd ce e de rîs. Pe atunci abia mă formam ca om. Am vrut să-i fac un bine fetei aceleia şi s-o salvez şi, salvînd-o pe ea, m-aş fi ridicat pe mine pe o treaptă superioară. Ea mi-a schimbat şi mi-a înrăutăţit întreaga-mi fire. Respectam pe atunci femeile şi mai credeam că există ceva bun şi curat pe lumea asta. Eram un om mai bun pe atunci. Ea mi-a distrus viaţa. Lumea spune că eram naiv — de-ar fi dat Dumnezeu să rămîn aşa !

Tăcu şi se uită din nou în foc. Poate c-o vedea pe Lily, aşa cum era ea — cu gura dulce şi tristă şi cu ochi albaştri, patetici şi mari. Suspină, apoi se reculese şi îşi luă pălăria.

— Ei, acum trebuie să plec, spuse el. Nu uita de întîlnirea de vineri seara. Noapte bună, prietene !

— Noapte bună, dragul meu !

Dispăru în întuneric şi mă lăsă pe gînduri.

POVARA NECAZURILOR

Nota autorului : Multe şi diferite persoane, timp de mulţi şi diferiţi ani, au stăruit în a identifica unul sau altul din personajele mele cu mine însumi sau cu careva apropiat mie. Nu e nevoie să se frămînte. N-am încercat încă în mod conştient să descriu un idiot înnăscut. Cît despre rest, rudele mele şi cu mine sîntem şi am fost de ani de zile în cei mai buni termeni posibili. Atît unii cu alţii, cît şi cu modestele şi individualele noastre euri.-H.L.

Aceasta e o povestire cam tristă ; dar şi atunci era o zi tristă, întunecoasă şi ploioasă, şi o noapte şi mai întunecoasă. O vom lumina în curînd.

Prima oară l-am întîlnit pe Jacky în tramvai, pe drumul de la Gore Hill, într-o duminică după-amiază, de fapt mai pe seară. Era un negru slăbuţ, cu trăsături fine, probabil din Indiile Occidentale — cu mîini şi picioare extrem de mici — asta am observat-o mai tîrziu — cum au mulţi dintre negri. Era cu băieţii lui, unul de

vreo paisprezece, cincisprezece ani, iar celălalt cu vreo trei ani mai mic. Erau foarte bine îmbrăcaţi, cu pantaloni noi de serj, ciorapi şi pantofi buni, iar cel mai mare avea pardesiu şi fular de lînă — părea să-i fie frig. Atenţia îmi fu atrasă de cei trei din pricina tatălui, care se adresă conductorului — se pare că, după cum spunea el, conductorul dăduse semnalul de plecare înainte ca băiatul lui să fi intrat în vagon.

— Băiatul e bolnav, spuse el furios. N-ai fi îndrăznit să faci una ca asta dacă era un băiat alb.

Ceea ce era un lucru nedrept dar, după cum îmi spuse mai tîrziu Jacky, era supărat şi îngrijorat şi chiar foarte neliniştit în privinţa băiatului.

— Mama lor, spuse el, a murit acum trei săptămîni. Am chemat doi doctori. Consult. Nici un folos — şi făcu cu mîna un gest de neputinţă. Tocmai am fost la cimitir — la Gore Hill. Băieţii încă se mai frămîntă. Dar vreau ca ei să-şi aducă aminte de ea cînd vor fi mari.

M-am uitat la cele două feţişoare negricioase, cu trăsături plăcute, cu acel straniu, neajutorat, obsedant şi scrutător patos al negrilor din ochii lor, pe care-l vedeţi la negri chiar şi cînd glumesc. L-am văzut şi în ochii tatălui lor, în timp ce vorbea. Ei îţi scrutează ochii căutînd un semn — să zicem de amintire, de simpatie, de prietenie, sau stimă, de antipatie, trădare, ridicol sau primejdie — sau ce oare ? Dar în zadar încerci să afli. Puţini oameni albi ştiu ce ar putea fi acel semn. (Kennedy, exploratorul, şi băiatul lui ştiau.) Dar în ochii celui mai mic am

avut impresia că descopăr o privire, ca un apel pe jumătate speriat — ca şi cînd ar fi avut o rază de speranţă în sufleţelul lui negru, că domnul alb aşezat în faţa lui şi care se pare că le arată simpatie, ar vrea, poate, să-i ajute s-o readucă pe mămica înapoi, întrucît ceilalţi doi domni albi (doctorii) au avut legătură cu plecarea ei de acasă.

Tatăl, stînd lîngă uşă, îşi întoarse brusc capul şi privi afară peste vale, înspre Gore Hill, iar eu m-am mutat în celălalt capăt al băncii şi am început să privesc afară, în cealaltă parte.

Era o dimineaţă însorită în port, plină de adieri, cînd l-am văzut pe Jacky a doua oară şi priveliştea era cît se poate de frumoasă, ceea ce ne apropia. Ne aflam pe bac, şi Jacky îl avea cu el pe fiul cel mic ; celălalt era acasă, cu una din răcelile lui ; dar mergea spre bine, spunea Jacky, şi Jacky era vesel. Avea o încărcătură mare de boarfe pe căruţa lui ; erau îngrămădite în baloturi mici, iar cele mai bune din ele, cearceafuri vechi, perdele, fuste, plăpumi vechi, feţe de masă etc. fuseseră legate strîns cu tot felul de sfori, de la şnururi de perdele (cu ciucuri de mătase), pînă la frînghii de întins rufele, sau fîşii de cuverturi sau de cearceafuri, răsucite. Plătea statului treizeci de şilingi pe săptămînă, pentru dreptul de a răsturna cutiile cu gunoaie. Era patron şi-i mergea bine. Îmi spuse preţul pentru o tonă de farfurii de sticlă sparte (era o încărcătură la bord — de la vreun foc, presupun) şi multe lucruri în legătură cu comerţul lui şi al lui Benno, lucruri care mi-ar fi putut fi

de folos să le cunosc. Şi totul era însorit şi băiețelul era vesel de asemenea. Bacul coborî, cu o izbitură, căruțele se scuturară vesel şi ei urcară prin stradela Elder Man spre strada George.

După mai multe luni l-am văzut din nou — şi tot într-o zi însorită. Soare cu dinți în port, pe o vreme de iarnă timpurie. Îşi trecuse cu bine căruța şi stătea între ea şi parapet, cu băiatul cel mic. Altceva n-am observat, dar era un dric lung acoperit cu negru, chiar în spatele căruței lui Jacky — cineva se scuturase de povara necazurilor, sau poate le trecuse pe umerii altora.

— Fata aceea, ştiţi, îmi şopti răguşit la ureche omul de pe bac, referindu-se la o tragedie întîmplată cu o zi în urmă pe coasta de nord.

Am trecut respectuos pe lîngă dricul fetei şi pe lîngă botul bătrînului cal al lui Jacky şi m-am oprit în spate, lîngă el. Avea din nou o încărcătură bună.

— Cum mai merg treburile, domnule Harrison ? l-am întrebat. Se pare că-ţi merge bine.

— Nimic bun, domnule Lawrence, răspunse Jacky, desfăcînd braţele şi mîna cu palma în afară, înspre încărcătură, ca pentru a dispune de ea şi de întreaga afacere. Nu mai e nimic bun pentru mine. Nu mai am poftă de lucru.

— Dar văd că îți merge bine. Ai vreun necaz ?

Pentru a nu mai lungi vorba, pierduse pe fiul cel mare. Credea că ştiu. Poate că îşi închipuia că toată lumea ştie. Cam aşa se întîmplă. I-am spus :

— Vai ! Îmi pare foarte rău !

Aşa spunem toţi. Dar necazurile altora ne amintesc, de cele mai multe ori, doar că sîntem şi noi supăraţi, sau că nu sîntem, sau că am fost, sau că ar trebui să fim, sau că n-ar trebui să fim, sau... ei, dar la dracu cu toate ! E o încurcătură întreagă în lumea asta ! S-o lăsăm aşa ! Dacă durerea sau tulburarea altuia e mai mare decît a noastră, ne uşurează apăsarea noastră ; dacă e mai mică, ne dă un fel de orgoliu reconfortant ; iar dacă e cumva la fel, ceea ce nu prea se întîmplă — ei bine, atunci n-o mai simţim atît de apăsător. „Tovarăşi în nenorocire", „nu există decît mila de sine" etc. „E o vorbă banală dar numai munca contează" etc. Ei, bine, aranjează-te cum poţi mai bine, în durerea ta.

— Cincisprezece ani şi unsprezece luni, spuse Jacky.

— Atît avea ? l-am întrebat, cu simpatie, sau absent, sau ipocrit. Să spunem, din dorinţa de a spune ceva. De cele mai multe ori, pentru asta vorbim.

— Nu, spuse Jacky, dar atît ar fi avut acum, dacă ar fi trăit pînă azi. Acum optsprezece luni. A murit. Şaisprezece ani la unsprezece ale lunii viitoare. Totuşi, păstrez casa. Apoi, cu un gest al mîinii către drumul înspre Blue's Point : Nimic nu mai e bun pentru mine. Nu mai am curajul să muncesc. Nu pot uita.

Bacul se izbi. Pasarela coborî. Am dat mîna cu el (atunci am observat ce mîini mici avea

şi cît de fragile păreau) şi am debarcat. Bătrînul cal înainta cu greu, căruţa se scutura deprimată. Am trecut înainte, pe drum, iar coşciugul cu fata moartă venea în urmă.

Data următoare l-am întîlnit pe Jacky întorcîndu-se de la bac. Am stat de vorbă cîteva minute, de una, de alta. Apoi, în timp ce pleca, spuse :

— Şaisprezece ani astăzi.

Am ridicat degetul arătător în semn c-am înţeles. Era 11 iunie, ziua de naştere a fiului său care murise. Mă întrebam dacă va continua să ţină socoteală pînă cînd băiatul mort va deveni major.

Cam o lună mai tîrziu eram din nou pe vechiul bac şi l-am văzut pe Jacky în faţa căruţei, cu prietenul meu Benno, cel cu sticlele. Păreau să vorbească despre ceva, neobişnuit de serios. Căruţa lui Benno era în urmă, la dreapta, încărcată cu sticle, şi am observat un nou ferăstrău de mînă, înfipt într-o parte a căruţei, acoperit cu rugină proaspătă. Presupun că Benno îl şterpelise de la vreo casă nepăzită.

Why Ken, „vărul" prietenului şi binefăcătorului meu chinez defunct Ah See (alias Vegerbuls) şi deci nepot prezumtiv al lui Ah Soon, tovarăş de mină cu tatăl meu (a cărui viaţă am povestit-o în altă parte) — deci Why Ken veni pe punte cu coşurile şi ploconelile lui (fiindcă veni vorba, aţi încercat vreodată greutatea coşurilor încărcate ale unui chinez ?). Îşi lăsă povara jos, lîngă parapet. Mulţumi la semnul meu din cap,

cu obişnuita-i strîmbătură, ca de durere de dinţi, şi se aşeză jos, rămînînd apoi cu faţa sa ca de piatră, privind drept înainte, ca şi cînd ar fi „desfiinţat" Occidentul de-a binelea, în afară doar de afaceri, acum că îşi cunoştea terenul şi ştia destulă englezească pentru scopurile lui. Totuşi, părea ca şi cum un sfinx ar fi înviat şi ar fi început să respire. (Faţa şi nasul îi erau tot ca ale Sfinxului, aşa cum arăta el acum.) Poate că îşi avea şi el povara de necazuri, care îi veneau din China, sau le adusese cu el.

Deodată apăru o maşină, cu un şofer a cărui faţă de piatră era şi mai lipsită de expresie decît a lui Why Ken ; iar înăuntru, o femeie între două vîrste, cu faţa albă şi delicată, şi o fată cu faţa albă şi delicată, amîndouă în doliu mare sub voaluri dese, negre şi reci. O altă povară de dureri ; sau poate două separate.

Am rămas susprins văzîndu-l pe Benno stînd cu o mînă pe umărul lui Harrison şi cu cealaltă ţinîndu-l de mînă. Apoi îl lăsă şi veni lîngă căruţa lui.

— Benno, ce e cu Harrison ? l-am întrebat.

— Mai bine lasă-l în pace, spuse Benno. Nu te duce la el. Lasă-l pe seama bătrînului Benno. L-a pierdut şi pe al doilea fiu.

Tuberculoză sau aşa ceva, presupun. Poate că Jacky a luat-o scotocind prin gunoaie, în dorinţa de a-şi face un cămin şi de a-şi întreţine familia.

— Şi acum, ce are de gînd să facă ? am întrebat cam prosteşte.

— De unde vrei să ştiu ? spuse Benno. Poate ca o să muncească pentru a-l plăti pe doctor, sau pentru pietrele de mormînt — sau în amintirea lor. Nu poţi şti niciodată ce zace în om, după înfăţişare sau culoare. Poate că se gîndeşte s-o ia de la început.

Stăteam şi aşteptam. Cunoşteam povara durerii lui Benno — sau mai degrabă regretul. Fata pe care o părăsise de hatîrul bătrînilor săi. Dar el îşi ducea, sau părea să-şi ducă, uşor greutatea, tot de hatîrul părinţilor săi, fără îndoială. Benno privi silueta băştinaşului singuratic, pe lîngă căruţa încărcată.

— Ia te uită ! spuse, cînd te gîndeşti că aş fi putut fi şi eu în aceeaşi situaţie !

M-am uitat şi eu, dar nu m-am simţit în stare să fac faţă situaţiei. N-aş fi vrut ca Jacky să mă vadă acolo tocmai atunci. M-am întors în ultima clipă, tocmai cînd se ridica pasarela şi mi-am cărat sacul cu necazuri pe un alt bac. Socoteam că vechiul bac era şi aşa destul de încărcat.

OMUL CARE MURISE

E povestea unui om care a plecat şi a murit, sau s-a presupus că ar fi murit — că s-ar fi înecat. Era scriitor. Aş fi putut spune că era un mare artist, actor, cîntăreţ, muzician, sau poet, sau orice altceva neobişnuit şi mare — sau mai curînd obişnuit şi „mare", cum sînt acum lucrurile „mari" ; dar era scriitor. Fusese foarte cunoscut şi scrisese mulţi ani. Şi observa că cu cît scria mai mult şi cu cît devenea mai cunoscut, cu atît cîştiga mai puţin. Poate din cauza băuturii — şi poate că necazuri personale fuseseră cauza băuturii. Nu e timp nici loc de a vorbi aici despre misterul băuturii. Poate că numele lui era John Lawrence. John Lawrence bea zdravăn uneori, iar cînd bea, era pe rînd cînd un sentimental idiot, cînd nebun de legat. Şi decăzuse foarte mult. Ochi învineţiţi (o dată şi o congestie), pălărie ponosită, îmbrăcăminte ruptă şi murdară, ghete plesnite, purtate fără ciorapi. Cînd punea dracul stăpînire pe el, pentru băutură ar

fi făcut orice în afară de furt. A reuşit să-şi păzească sufletul, dar orice altceva avea, amaneta.

— Dacă ar putea să se vadă cum arată ! spunea lumea.

Dar el *putea* să se vadă şi de asemenea să se audă. Obişnuia să se privească în oglinzi — oglinzile acelea proaste de prin cîrciumi — şi să-şi studieze ochii împăienjeniţi, fălcile nebărbierite, dinţii nespălaţi şi unghiile murdare, şi expresia stupidă ; şi îşi nota observaţii asupra lor, cu gîndul de a le folosi în viitor. O dată, în epoca sa cea mai decăzută, şi apoi din nou cînd îşi revenise, se fotografiase şi pusese fotografiile cu grijă, la o parte, cu gîndul de a le publica vreodată, împreună, în vreun fel. Oamenii cumsecade nu l-ar fi primit în casele lor, nici chiar cînd era treaz — se spunea — de frică să nu facă scandal, dar el nu acceptase niciodată invitaţii în zilele lui de abstinenţă, aşa că asta nu-l deranja.

Se spunea că oamenii cumsecade nu voiau să aibă de-a face cu el. Dar el nu avusese niciodată vreun folos de pe urma oamenilor cumsecade. Activitatea sa se desfăşura printre oamenii de rînd, şi oamenii de jos, şi oamenii incorecţi, printre cei cu reputaţie proastă şi suflete pierdute ; şi aceştia păreau să-l înţeleagă, iar el putea privi în fundul sufletului lor. Se gîndea, nu cu amărăciune sau dispreţ, ci cu un fel de mulţumire liniştită la aceia care văzîndu-l, treceau strada pe partea cealaltă, căci ştia bine că dacă mîine ar trece pe stradă treaz şi bine îmbrăcat, pălăriile s-ar ridica, femeile i-ar răspunde la salut şi mîinile i s-ar întinde să-l felicite, pentru haine. Şi mulţi l-ar întreba ce mai face (adică ce mai fac hainele). Uneori se simţea înclinat să le spună că se simţea foarte bin şi că hainele de asemeni erau foarte bine, mulţumesc.

Dar a ştiut întotdeauna că se va ridica din nou, cu o minte mai limpede, cu mai multă clarviziune, cu un condei mai strălucit ca oricînd, ca să scrie din nou despre sufletul bărbaţilor şi al femeilor şi ca să fie din nou regele oamenilor. Treazul John Lawrence, înalt, bine îmbrăcat, cu ochiul limpede, frumos şi puternic stătea în spatele lui Jack Lawrence, a josnicului beţivan aflat pe treapta cea mai de jos, din cauza lungilor ani de suferinţă şi a muncii pe care o făcuse.

John Lawrence trăia despărţit de soţia lui. Aceasta ar trebui să se înţeleagă de la sine, fără s-o mai spunem — un simplu amănunt, o chestiune de minoră importanţă. În afară de lumea muncitorilor, oamenii căsătoriţi trăiesc din ce în ce mai puţin împreună şi vor sfîrşi prin a nu mai trăi împreună de loc, ci numai a se căsători, a se despărţi şi a divorţa, pentru plăcerea sau notorietatea lucrului. Şi poate că recăsătorindu-se şi reseparîndu-se şi redivorţînd, noutatea se epuizează şi au timp destul să se gîndească la căminurile fericite pe care le-ar fi putut avea. Vina era desigur a lui John Lawrence (deşi pe vremea aceea era abstinent). Intotdeauna vina era a lui.

Şi astfel, lucrurile merseră din rău în mai rău, pînă cînd nu mai putu nici să-şi vadă copilul ; şi într-o zi, drogat şi încurajat de băutură, cu haina sa pătată de bere, încheiată peste un tricou murdar, într-o cîrciumă pe chei, se întîmplă că norocul îi surîse. (Încercase timp de şapte zile să obţină un ajutor, dar nu reuşise.) Se emisese şi un mandat de aducere împotriva lui, încît era disperat. Aproape se hotărîse să se îmbete bine şi apoi să părăsească lumea aceasta. Avea numai cîţiva şilingi, şi credit mai de loc.

Se presupunea că un mare transoceanic cu pasageri ar fi eşuat pe undeva în mările de sud, cu o spărtură în partea din spate. De fapt, era mai mult decît o presupunere. Un mic vas cu pînze îl văzuse şi adusese veşti. Şi era mare emoţie, „mare nelinişte publică", cum spuneau ziarele, ceea ce însemna că cititorii doreau ca vaporul să nu ajungă încă în port, pentru un timp, să fie găsit în circumstanţe extraordinare sau în cel mai bun caz să devină „un mister al mării", şi astfel să le ofere emoţii şi mai mari. Căci cine a alergat vreodată la un incendiu, dorind ca focul să se stingă înainte de a ajunge acolo ?

Una sau două soţii, ai căror bărbaţi se aflau printre pasagerii de clasa întîi, se bucurau, în public, de chinuitoarea tensiune şi de simpatia plină de nelinişte, iar în particular şi cu anticipaţie, de tînăra lor văduvie ; dar încă nu începuseră să se ocupe de doliul lor.

Oricum, un vas fu trimis să caute vaporul — unul care părea să aibă cele mai multe

şanse de reuşită, un remorcher. În ziua cînd vasul trebuia să iasă la larg, secundul (sau mecanicul-şef, n-are importanţă cine), care îl cunoştea pe Jack Lawrence şi îi admira scrierile şi care era prieten cu comandantul vasului, intră în cîrciuma unde se afla Jack şi îl văzu. Şi astfel Jack, cu o cămaşă curată şi haine bune, cu hîrtie de scris şi creioane, fu introdus pe furiş pe bord, ca reporter, ca bucătar sau mai ştiu eu ce. N-avea importanţă. Şi astfel porni în larg, întîmplător de la acelaşi chei de la care, doar cu cîţiva ani în urmă, plecase cu clasa întîi a unui mare vapor, avînd la dispoziţie orice i-ar fi dorit inima, în timp ce o sută de prieteni urlau, gălăgioşi şi veseli, un cîntec în onoarea lui şi se veseleau pînă cînd n-au mai putut să se veselească.

Şi astfel John Lawrence plecă pentru a doua oară.

Ultima carte a lui John Lawrence vîndută cu doi ani în urmă, fusese de bun augur. Ultima nuvelă a lui John Lawrence, publicată într-o revistă lunară, făcu oarecare senzaţie, căci scriitorul se întorsese la vechiul său stil, uimind astfel mulţi prieteni şi duşmani, care crezuseră şi speraseră că îşi epuizase resursele scriitoriceşti şi că stilul îi era mort.

Puţinii prieteni ai lui John Lawrence nu-i simţiră lipsa, căci se întîmpla în mod obişnuit să se despartă pentru lungi perioade de timp. Exista o *femeie* care ştia, desigur, dar a păstrat secretul, de dragul lui John Lawrence, după cum

credea ea. Faima literară a lui John Lawrence era mai mare ca oricînd ; vechile lui fotografii mai apăreau încă, iar munca încă îi mai era furată ; mulţimea de critici irascibili şi gata de-a muşca încă îl analiza şi îl tăia în bucăţele şi îl lipea la loc, cum făcea de douăzeci de ani ; dar nimeni nu se interesa serios de John Lawrence omul, decît poliţia, care avea o plîngere pentru neplata la timp a unei pensii alimentare de către un anume John Lawrence (invitîndu-l să se prezinte la Tribunalul corecţional la ora 10 a unei anumite zile) şi se credea că era beat pe undeva. Dar John Lawrence plecase pe exuberantul ocean, recăpătîndu-şi bărbăţia, avînd în faţă trei sau patru săptămîni în care putea să respire liber, din nou în căutarea unui imens material despre care instinctul său sau mai ştiu eu ce îi spunea, că îl va avea. Simţea, sau mai curînd *ştia,* că viitorul soţiei şi al copiilor săi era asigurat, dacă se întorcea cu un manuscris, sau nu se întorcea de loc. Fie că vasul se scufunda, fie că se întorcea cu bine, lozul lui John Lawrence era cîştigător.

Zilele treceau, şi săptămînile de asemeni, şi nu sosea nici o veste despre vaporul pierdut sau despre remorcherul care plecase să salveze viaţa oamenilor — şi să pună mîna pe prima de salvare — iar în cazul lui Jack, pe „manuscris". Un alt vas se întoarse fără veşti, iar ziarele continuau să tipărească coloane de minciuni despre nimic. Tinerele soţii începuseră să se ocupe de doliu iar apartamentele lor erau pline de voaluri şi crep, pînă cînd începură să miroase a

funeralii. Oh, lacrimile vărsate pe crepul de doliu !

Apoi, într-o bună dimineaţă, vaporul fu adus pe coastă, remorcat de un alt vapor, apartamentele fură aerisite, şi curăţate, hainele de doliu date la o parte cu cea mai mare grabă. Tinerele şi uşuraticele soţii nu aveau destulă minte pentru afaceri — sau pentru orice altceva. Mica şi practica doamnă John Lawrence desigur că le-a păturit bine pe-ale ei, aşteptînd să vină şi ceasul lui John, căci simţea ea că mai devreme sau mai tîrziu, el se va îmbăta de moarte.

Se pare că vaporul abandonat pe apă fusese cules de remorcher şi tras timp de o zi, dar cablul s-a desprins peste noapte, în timpul unei vremi rele şi ceţoase, aşa că vaporul şi remorcherul rămăseseră separate. Ultimul lucru ce se ştia despre remorcher, e că se produsese o pană la maşini ; şi ultima dată cînd fusese văzut echipajul tocmai ridica o pînză murdară la proră, în timp ce vreo doi marinari păreau să se uite după vapor. Remorcherul avea o bucată de pînză şi un căpitan de marină, aşa că era oarecum în siguranţă. Cei de pe vas erau prea ocupaţi tocmai atunci cu propriile lor necazuri, pentru a-şi mai bate capul şi cu remorcherul, iar a doua zi dimineaţă nu se mai vedea nicăieri. În cursul zilei, tîrziu, cînd vremea s-a mai îndreptat, vasul abandonat a fost remorcat de un alt vapor.

Jack n-a putut — sau nu s-a grăbit — să treacă pe puntea vaporului ; dar un vechi şi ex-

perimentat membru al echipajului remorcherului fusese trimis, în caz că sfatul sau ajutorul său ar fi necesar, așa că s-a aflat că John Lawrence, binecunoscutul autor, era sau mai bine zis fusese, pe bordul remorcherului dispărut. Remorcherul nu avea provizii și cărbuni decît pentru trei săptămîni, ori acum trecuse mai mult de o lună.

Și iată! Numele lui John Lawrence apăru dintr-o dată pe primele pagini în țara sa natală, iar ziarele telegrafiară în America și în Anglia și chiar în Germania (unde cîteva din lucrările lui fuseseră traduse), în Africa de Sud și pînă în Klondike — și oriunde se putea presupune că se găsesc compatrioți de-ai săi; și sosiră telegrame de acolo, cerînd amănunte. Și cu cît era considerat mai mort, cu atît faima îi devenea mai mare. Orice vești se puteau strînge în legătură cu el, erau strînse și tipărite și retipărite, și tot ce se putea inventa, era inventat. Fotografia îi era cerută și tipărită peste tot. Și vîrsta îi era dată greșit, ziua de naștere era greșită și tot așa locurile pe unde fusese, și (în mod necesar) ceea ce făcuse pe acolo. Înălțimea și greutatea, și culoarea ochilor și a părului, erau toate greșite, și dac-ar fi fost cu putință, și numele i l-ar fi tipărit tot greșit, cum erau și titlurile celor mai cunoscute dintre lucrările lui. Și tot așa, bineînțeles anul în care a început să scrie, primul ziar la care a scris, anul căsătoriei, numele și naționalitățile părinților, și numele și vîrsta copiilor săi. Și cea mai mare parte din greșeli erau făcute de ziariști și critici, care pretinseseră de ani de zile că știau totul despre el.

Chiar doamna John Lawrence începu să creadă că era ceva de capul lui John și să-și pregătească doliul. Dar era o femeiușcă practică, și ei trăiau despărțiți de cîțiva ani.

Se formă un comitet pentru comemorarea lui Lawrence și un fond pentru soția și copiii săi; erau pe atunci vremuri bune pentru toate nulitățile literare. În timpul acesta, supraviețuitorii remorcherului, care fuseseră luați de o corabie cu pînze, eșuaseră pe un țărm pustiu, împreună cu capitanul, soția și fiica acestuia, și cu tot echipajul corăbiei cu pînze, și avură multe aventuri și o călătorie emoționantă cu barca pînă la insula cea mai apropiată, unde era un depozit de alimente al statului și unde aflară că vor trebui să aștepte cel puțin trei luni.

Jack, după ce-și aduse contribuția la tot ce putu, se apucă de scris cu multă rîvnă, pe bucățile de hîrtie pe care le salvase, pe bucăți disponibile de pînză, pe fragmente de pînză de vele, pe cutii de conserve, cu cărbunele și cu cuțitul cînd creioanele se isprăviră.

Nu se frămînta de loc pentru pierderea remorcherului și pentru paguba societății maritime. Știa că se vor ocupa marinarii de asta; și că el n-ar putea îmbunătăți niciodată istorisirea unui naufragiu, clară, simplă, viu colorată făcută de un marinar. Nici un scriitor nu poate,

decît doar s-o copieze. Descrierea făcută de un marinar obişnuit, notată cuvînt cu cuvînt, este cea mai bună descriere din lume. În descrierea lui nu este nici risipă de cuvinte, nici nu lipseşte nimic.

Astfel John Lawrence, cît dură căutarea, putu culege cele mai bune povestiri şi anecdote marinăreşti — lucruri care nu sînt auzite niciodată pe uscat. Naufragiul remorcherului, lansarea bărcilor, salvarea de către corabia cu pînze pe oceanul întunecat. Atitudinea şi caracterul marinarilor — alegerea tipurilor de marinari din lume. Corabia cu pînze şi cele două femei, soţia şi fata căpitanului de vas. Eşuarea corăbiei cu pînze. Stîncile goale, spălate de spuma valurilor. Şi acele insule singuratice, cu decorul lor straniu, vechi de cînd lumea, şi o lume de păsări ! Şi focul de tabără, arzînd prietenos, ca acasă, printre stîncile negre, şi o vegetaţie stranie, crescînd în ciuda condiţiilor mizere, departe, pe cîteva dintre cele mai izolate insule, poate că în cea mai izolată porţiune de mare cunoscută de oameni.

Era material din belşug pentru un adevărat roman marinăresc şi pentru volume întregi de descrieri ale firii omeneşti. Jack şi prietenii săi erau toţi consideraţi morţi, şi ei o ştiau, dar oamenii de pe corabie nu erau aşa de siguri, pentru că vasul lor nu avusese timp să fie considerat întîrziat. Aceia dintre prietenii lui Jack care aveau neveste şi familii şi nu erau nici divorţaţi, nici separaţi şi nu erau prea nefericiţi acasă, erau îndureraţi de a fi socotiti morţi. Vreo doi bănuiau că nevestele lor s-ar putea remărita, la prima ocazie bună ce s-ar ivi, „de hatîrul copiilor".

Un sentimental şi bătrîn lup de mare mai ales, scuturînd ultima pipă fumată în jurul focului, înainte de a merge la culcare, spuse :

— Ah ! Biata nevastă-mea ! Ştiu că îşi freacă rău ochii în noaptea asta, sărăcuţa de ea !

Iar prietenul lui, ca să-l consoleze :

— Nu fi aşa de sigur de asta, Ben ! Aşteaptă să cunoşti femeile cum le cunosc eu. Culcă-te, Ben şi nu te mai frămînta pe chestia asta. E o femeie cu destul bun simţ ca să se fi lăsat consolată pînă la vremea asta.

Ben, furios :

— Ce vrei să spui ?

— De către prietenele ei, bineînţeles, ce altceva crezi că aş fi vrut să spun ?

Da, era material umoristic din belşug pentru John, şi destulă filozofie amuzantă.

Căpitanul îşi avea soţia şi fiica în siguranţă, încît în privinţa femeilor era liniştit. Dar secundul se frămînta mult, cu gîndul la tînăra lui soţie (poate ca nu cumva ea să afle prea curînd), iar primul locţiitor se temea că drăguţa lui din Glasgow, ori din altă parte, nemaiputînd să aştepte şi să spere să nu-şi ia cumva un alt prieten. Nu cred că vreun marinar cu o nevastă tînără, începînd cu cei mai bătrîni, a mers vreodată pe

mare fără să fie cuprins de temeri, născute desigur din cunoaşterea faptului că bărbaţii din lume, şi marinarii mai ales, au şi alte femei şi neveste, în case şi porturi străine, lucru în privinţa căruia nu încape îndoială. Astfel căpitanul, cînd vremea e bună, după ce şi-a luat „punctul de plecare", se frămîntă ore şi chiar zile întregi în cabina sa, iar uneori blestemă sau chiar se roagă în sinea lui pentru un vînt prielnic. Căci vîntul puternic care te scoate din port e acelaşi vînt care te ajută să te şi întorci acasă. Fericit omul, care, pe mare, n-are nevoie să se grăbească.

Dar John Lawrence era mulţumit. El ştia bine că nevestica lui cea practică va aştepta douăsprezece luni pînă să-l creadă mort, ca să fie sigură, astfel că n-avea nici o teamă de alte neplăcute complicaţii domestice — din care avusese destule. Era foarte încîntat să fie mort o bucată de timp, deşi nu fusese niciodată în viaţa lui atît de viu. Avea o grămadă de materiale ; şi o mulţime de lucruri despre care să scrie, în afară de mare, se prezentau acum minţii lui limpezi şi pătrunzătoare. Nu-i lipsea decît hîrtia şi o maşină de scris, dar se aranja şi fără ele. Trebuia să fie însă cu ochii în patru, să nu i se ia foi de manuscris pentru aprins focul sau altceva. Trecuse prin furtuni şi naufragii şi învăţase exact cum reacţionează oamenii cei mai corecţi în astfel de împrejurări. Găsea extraordinar cît de puţin se deosebeau de oamenii care treceau

prin primejdii mult mai mici, pe uscat — cu cît erau mai calmi decît în cazul unor necazuri financiare, de pildă. Dar probabil că nici un om nu crede că se va îneca sau va fi ucis, pînă cînd nu este realmente înecat sau ucis, ca să spun aşa, indiferent cît de mare e primejdia. Jack învăţase de asemenea o mulţime de lucruri despre o corabie cu pînze, lucru foarte preţios în scrierea unei cărţi la care visa de cînd fusese copil. Şi mai învăţase cu cîtă greutate reuşeşte marea să scufunde o corabie — probabil tot atît de greu cît îi era uscatului să distrugă şi să doboare un om.

În călătoria lor cu vasul văzuseră şi un alt naufragiu — singuratica epavă a unui vapor, zăcînd pe stînci, pe jumătate scufundată în apă şi aplecată, cu o spărtură imensă în coastă, la mijlocul vasului. Probabil se ciocnise şi fusese abandonat, fiindcă mai plutea, fusese purtat la mal. Jack o descrise mai tîrziu, asemuind-o cu un om în suferinţă, care ar încerca să-şi elibereze o mînă, pentru a-şi apăsa coasta rănită.

În timpul acesta, scriitorul dispărut sau mai curînd manuscrisul absent ar fi putut fi plătit cu orice preţ. Ziarele care îi ignoraseră cel mai mult existenţa, scriau acum coloane întregi despre el. Un comitet de-nu-ştiu-ce pregăti şi ţinu mai multe întruniri în încăperi elegante, pe care John Lawrence nu şi-ar fi dat osteneala să le viziteze pe vremea cînd era un domn, sau dacă ar fi fost invitat s-o facă, în zilele cînd începuse

degringolada. Ar fi privit oricum cu prea mult dispreţ meschinăria întregii chestiuni.

Soţia guvernatorului general a trimis zece lire pentru fond şi a fost singura care a vizitat-o pe doamna Lawrence. Ceilalţi nu s-au gîndit la ea decît prea puţin, sau de loc. Nu era din lumea lor ; şi erau şi prea ocupaţi cu micile lor nimicuri şi demnităţi şi se certau tot timpul pentru cine să conducă lucrurile. Fiecare dorea să aibă ultimul cuvînt în diferite chestiuni. Omul care murise nu era nimic pentru ei — în afară de vreo doi care îl socoteau un rival înlăturat ; numai renumele lui, mare, era bun ca să-şi atîrne de el numele lor mici. Doar doi sau trei dintre ei, credincioşi omului mort şi numelui său viu, luptară şi se frămîntară pentru el, astfel că se colectă cam jumătate din cît s-ar fi colectat dacă ceilalţi s-ar fi gîndit mai puţin la meschinul lor eu, şi astfel fondul a fost alcătuit.

Un vapor guvernamental o porni spre insulele îndepărtate — mai curînd stînci — luînd şi colecţii de ziare care cuprindeau şi liste de decese, „aprecieri", şi reviste destinate să-l intereseze şi să-l amuze pe John Lawrence în puţinele momente libere pe care le-a avut în drumul său de reîntoarcere.

Mitingul Comemorativ Lawrence şi înfiinţarea Fondului de ajutor a avut loc la Teatrul Regal ; a fost un mare succes monden şi ar fi putut avea foarte interesante şi dramatice poante, dacă

Lawrence ar fi fost adus pe neaşteptate de la ţărm direct, introdus în teatru fără ştiinţa lui ; şi, astfel deghizat, cu barba şi hainele lui de marinar, să fi stat jos liniştit, printre mulţimea din sală şi să fi asistat la celebrarea propriei sale morţi (nu, n-am vrut să spun „comemorarea"). L-ar fi uns cu untdelemn la inimă să vadă cît de mare era... Sau dacă ar fi fost luat un cadavru pescuit, identificat ca fiind al lui, îmbălsămat şi trimis în oraşul său ca să fie înmormîntat, iar el, deghizat, să fi asistat la propriile lui funeralii. Ar fi fost o lecţie bună pentru mîndria lui să vadă cît de puţini asistau şi cît de mic era şi el şi ai lui.

Dar astfel de lucruri nu s-au întîmplat şi nici nu se întîmplă vreodată. Marile întîmplări se termină totdeauna foarte banal, iar perioadele emoţionante devin obişnuite şi chiar plictisitoare. La fel ca viaţa într-un oraş bombardat, dacă asediul durează prea mult — şi cum vedea acum John furtunile, naufragiile şi insulele pustii.

A doua zi, după celebrarea morţii sale la Sydney, acostă liniştit cu vaporul la Wellington, în Noua Zeelandă, şi, bronzat, cu ochii limpezi, sănătos, bărbos, lecuit, cum îşi putea da seama, de băutură pentru totdeauna, se grăbi să caute hîrtie şi o cameră liniştită. Întîlni cîteva vechi şi credincioase cunoştinţe dintre literaţi, din vremurile de odinioară şi nu peste multe ore, pri-

mea telegrame de la cele mai mari ziare din sud, cerîndu-i să-şi fixeze singur condiţiile.

Cîştigă de ajuns (fără să se atingă de manuscris) numai din articole scrise la ziare, pentru a-şi oferi un rînd de haine bune şi o călătorie la Sydney cu clasa întîi, mai rămînîndu-i şi ceva bani pe deasupra. Lucră din greu tot timpul cît dură drumul pe mare, iar cînd sosi, într-o dimineaţă devreme, alergă în căutarea unui birou de dactilografiat, şi îşi petrecu ziua acolo. Încheie o afacere bună cu un ziar din Sydney, plecă cu expresul la Melbourne, revăzînd pe drum corecturile interviurilor şi impresiilor sale etc. Trimise còpii ale manuscriselor la Londra, unui agent pe care-l cunoştea, reuşi să fie plătit cu anticipaţie de fotografi, recitatori şi plagiatori ai muncii lui, şi se întoarse la Sydney, unde se stabili să lucreze la cartea sa.

Cei din comitet se ciorovăiră o bucată de timp în legătură cu destinaţia ce-ar trebui dată Fondului, dar el continuă să lucreze şi-i lăsă să se certe, pînă cînd la urmă apelară la el, sau mai degrabă încercară. El le spuse că avînd în vedere munca lui de douăzeci de ani pentru ţară, şi faptul că nu era vina lui că nu murise şi acela că nimeni n-ar fi în pierdere, e de părere că i se cuvin lui aceşti bani, deşi cam prematur, din punctul lor de vedere ; aşa că ar putea, dacă vor, să investească suma în beneficiul copiilor lui şi al soţiei sale, dacă ea i-ar supravieţui, atunci cînd el va muri de-adevăratele. Căci socotea că într-o bună zi tot va muri.

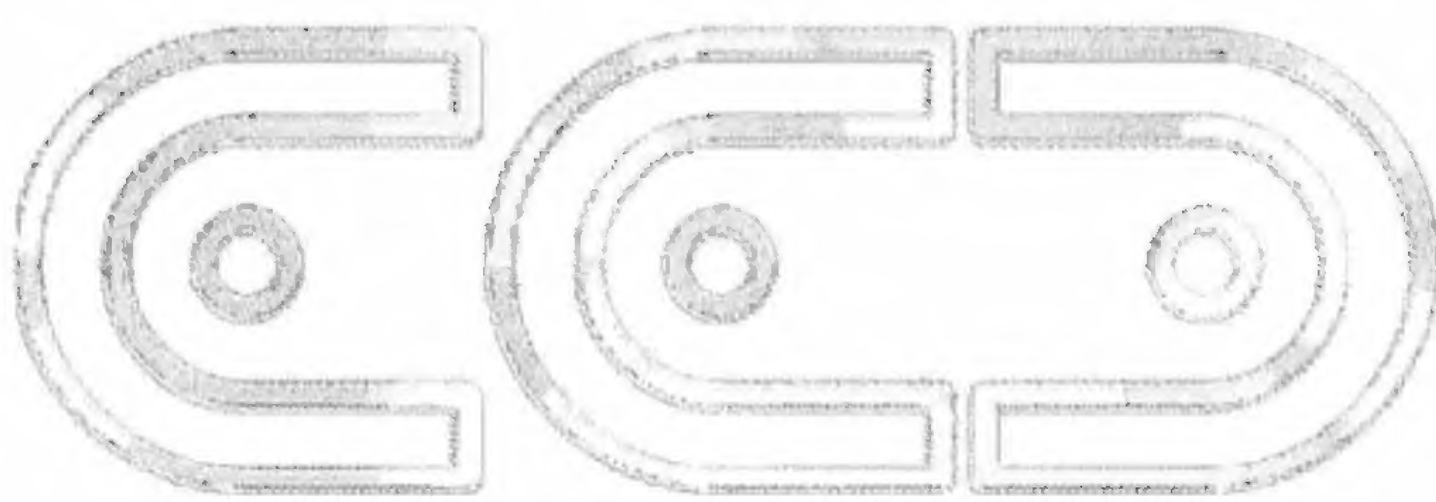
Şi lucrul a rămas astfel stabilit. Şi nu cred că se vor mai atinge de el, cînd va muri din nou ; deşi a mai scris încă douăzeci de ani — pînă cînd nu-i vor vedea cu ochii lor cadavrul şi încă proaspăt.

CUPRINSUL

TIPARUL EXECUTAT LA
ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"
Coli de tipar 15,25 ; comanda nr. 2476

Scanare și prelucrare digitală

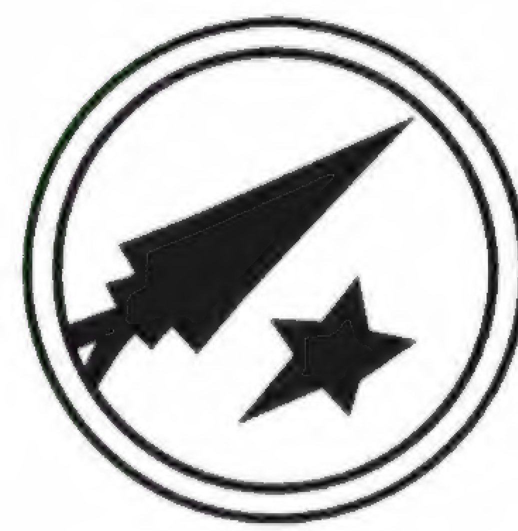

de

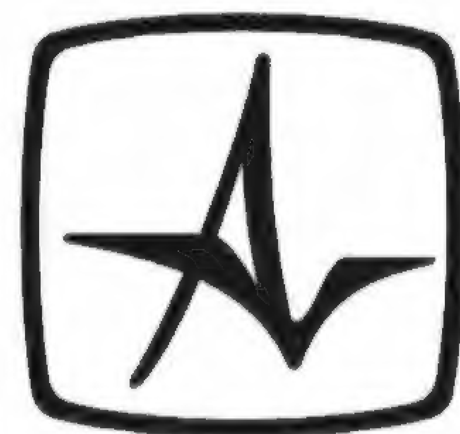
Anonim

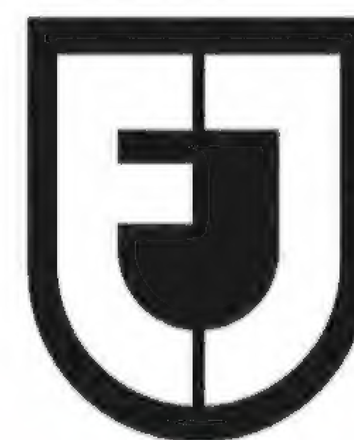
și

CAT Graur

Antwerpen

2023